

Møteinnkalling
Samfunnsutvalget

Møtested: Fredrikstad rådhus, møterom Formannskapssalen

Tidspunkt: 19.11.2025 kl. 17:00

Eventuelle forfall meldes til Torill E. Kristiansen, telefon 69 30 56 16, e-post tokris@fredrikstad.kommune.no.

Varamedlemmer møter etter nærmere avtale.

Dersom du ønsker å få vurdert din habilitet, send nødvendig informasjon til utvalgsleder Marianne Klever Næss mainas@fredrikstad.kommune.no, med kopi til møtesekretær Torill E. Kristiansen tokris@fredrikstad.kommune.no.

Fredrikstad, 10.11.2025

Marianne Klever Næss (sign)
utvalgsleder

Saksliste

Saksnr.	Innhold	Hjemmel u.off.
OS 15/25	Kommunedirektørens orienteringer	
OS 16/25	Status kunstgress	
PS 44/25	Utvalgs- og rådsbehandling av budsjett 2026 og økonomiplan 2026 - 2029	
PS 45/25	Orienteringssak frivillighetens rolle	
PS 46/25	Utsettelse politiske saker 2025	
PS 47/25	Høring - Forslag til forskrift om tilskudd til bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet	
PS 48/25	Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet, friluftsliv og marka - Rullering av handlingsprogram for utbygging av anlegg 2025 - 2028	
PS 49/25	Spillemiddelsøknader - prioritering 2026	
PS 50/25	Høringssvar fra Fredrikstad kommune - forslag til forskrift om fordeling av Norsk Tippings overskudd til kulturformål	
PS 51/25	Utredning av refusjonsordning – ledsagerbevis	
PS 52/25	Presisering av ordlyd i retningslinjer for kunst i offentlig rom	
PS 53/25	Justering av oppdrag for Fredrikstad kommunes Frederikprisjury	
PS 54/25	Verbalbestilling - Bosettings- og integreringsarbeid.	
PS 55/25	Bosetting av flyktninger i 2026	
PS 56/25	Rapport om utvikling i sosialhjelp	
PS 57/25	Innføring av "Gullbilletten" i Fredrikstad kommune - opprettelse av øremerkede stillinger til flyktninger	

OS 15/25 Kommunedirektørens orienteringer
OS 16/25 Status kunstgress

Saksnr.: 2025/19615
Dokumentnr.: 14
Løpenr.: 284612/2025
Klassering: 100

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Råd for personer med funksjonsnedsettelse	17.11.2025	
Fredrikstad ungdomsråd	17.11.2025	
Eldrerådet	18.11.2025	
Partssammensatt utvalg	18.11.2025	
Helseutvalget	19.11.2025	
Oppvekstutvalget	19.11.2025	
Samfunnsutvalget	19.11.2025	44/25
Teknisk utvalg	19.11.2025	

Utvalgs- og rådsbehandling av budsjett 2026 og økonomiplan 2026 - 2029

Kommunedirektørens innstilling

Kommunedirektøren anbefaler råd og utvalg å fatte følgende vedtak:

1. Kommunedirektørens forslag til budsjett 2026 og økonomiplan 2026 – 2029 tas til orientering.

Saksopplysninger

I henhold til kommuneloven § 14-3 og 4 skal bystyret vedta økonomiplan for de neste fire årene og årsbudsjettet for det kommende året, før årsskiftet.

Økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale planer skal følges opp. Økonomiplanen og årsbudsjettet skal vise bystyrets prioriteringer og bevilgninger, og de målene og premissene som økonomiplanen og årsbudsjettet bygger på. De skal også vise utviklingen i kommunens økonomi, og utviklingen i gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser.

Kommunedirektøren la fram sitt forslag til budsjett 2026 og økonomiplan 2026–2029 i formannskapetets møte den 30.10.2025. Formannskapet skal behandle forslaget den 27.11.2025 og gi sin innstilling til bystyret, som har møte den 11.12.2025.

Link til kommunedirektørens forslag til budsjett 2026 og Økonomiplan 2026–2029, datert 30.10.2025: [Budsjett 2026 og Økonomiplan 2026-2029](#)

Kommunedirektørens forslag til budsjett 2026 og økonomiplan 2026–2029 inneholder kommunedirektørens samlede forslag til Fredrikstad kommunes årsbudsjett for 2026 og økonomiplan for perioden 2026–2029. Økonomiplanen utgjør kommuneplanens handlingsdel etter plan- og bygningsloven.

Økonomiplanen og årsbudsjettet skal settes opp i balanse, og være realistiske, fullstendige og oversiktlige. Fredrikstad kommune utarbeider en økonomiplan med budsjett for fire år, hvor første år er årsbudsjettet.

I henhold til § 14-3 i kommuneloven skal innstillingen til økonomiplan og årsbudsjett, med alle forslag til vedtak som foreligger, offentliggjøres minst 14 dager før bystyret behandler den.

Kommunedirektørens forslag ble lagt ut til offentlig ettersyn i oktober, og formannskapets innstilling til bystyret legges ut til ettersyn i november.

Råd for personer med funksjonsnedsettelse, Fredrikstad ungdomsråd, eldrerådet, partssammensatt utvalg, helseutvalget, oppvekstutvalget, samfunnsutvalget og teknisk utvalg får med denne saken orientering om kommunedirektørens forslag til budsjett 2026 og økonomiplan 2026–2029.

Eventuelle uttalelser sendes videre til formannskapet.

Vedlegg

1. **Error! Hyperlink reference not valid.**Kommunedirektørens budsjettpresentasjon i formannskapet 30.10.2025**Error! Hyperlink reference not valid.**
2. Fellesuttalelse til budsjett 2026 fra hovedsammenslutningene i Fredrikstad kommune
3. Uttalelse til budsjett 2026 fra Arbeidsmiljøutvalget (AMU)

Budsjett 2026 og økonomiplan 2026-29

Presentasjon i formannskapet
torsdag 30. oktober 2025

Agenda

- Innledning ved kommunedirektøren
- Hovedpunkter i økonomien i planperioden
- Gjennomgang av kommuneområdene
- Praktisk informasjon til slutt

Verden, Europa og Norge – hvor er vi nå?

- Fortsatt krig og politisk uro
- Økt flyktningestrøm og ulikheter
- Fortsatt høy prisvekst og svakere nedgang i renter
- Klima- og miljøendringer som gir behov for økt beredskap
- Kamp om de kloke hodene og hendene
- Varierende effekt og løsninger av digitale og helhetlig arbeidsprosesser i offentlig sektor
- Statlig overstyring over lokaldemokratiet
- Redusert økonomisk handlingsrom over år

Gjeld på 9,5 mrd
øke den med 1 mrd i 2026

Tydelig prioritering av forsvaret
i årets statsbudsjett

Økonomisk innstramming i kommune-
Norge etter pandemien

Individuelle rettigheter
istedenfor kollektive

Den perfekte høststormen?

Høyt utenforskap

Økt statlig overstyring

Flere eldre enn yngre i 2026

Innbyggertutvikling i Fredrikstad 2025

Befolkning

Kilde
[Befolkning, Statistisk sentralbyrå](#)

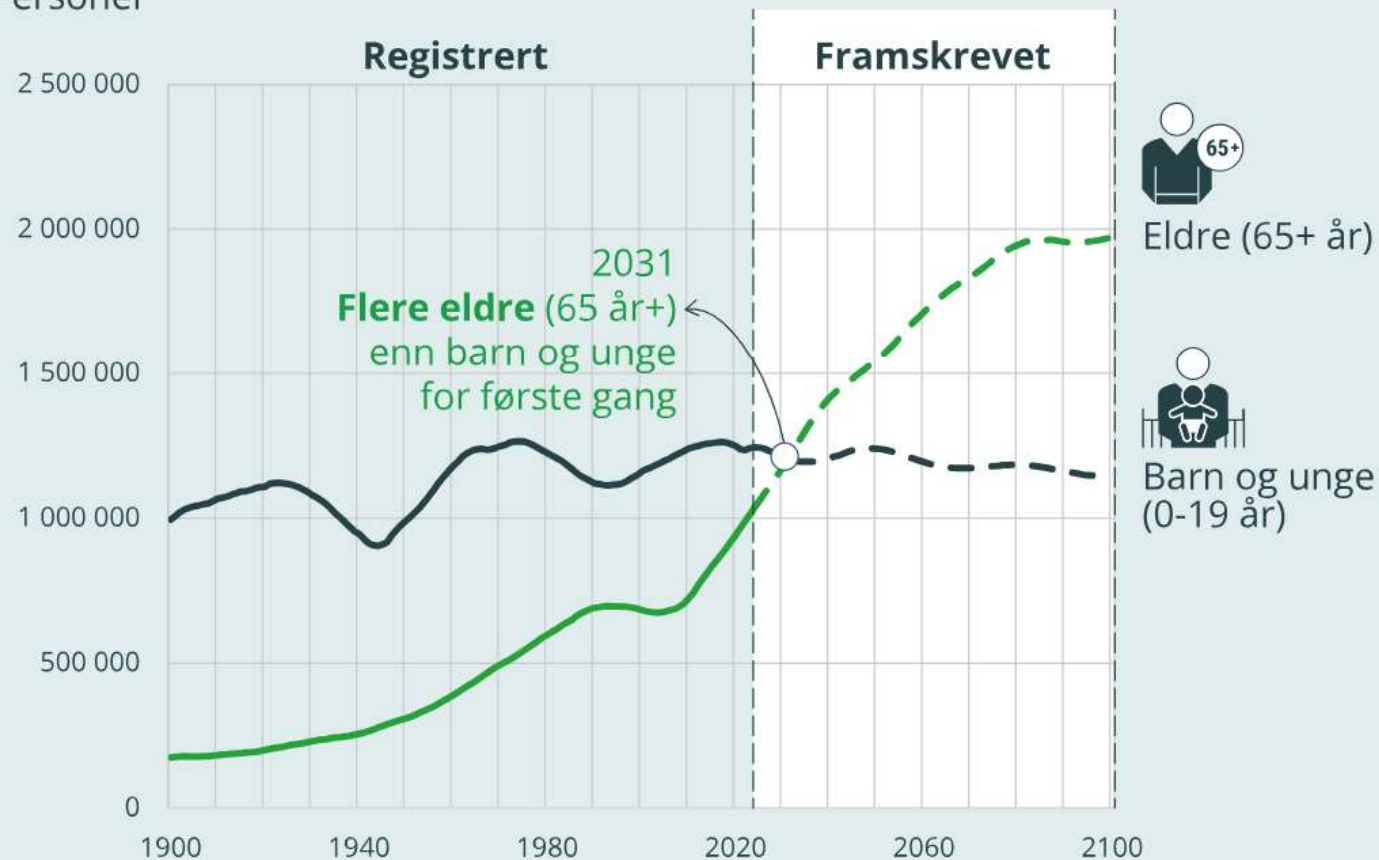
Forventet utvikling

Flere eldre enn barn og unge

Folkemengden i to aldersgrupper
Hovedalternativet (MMM)
Personer

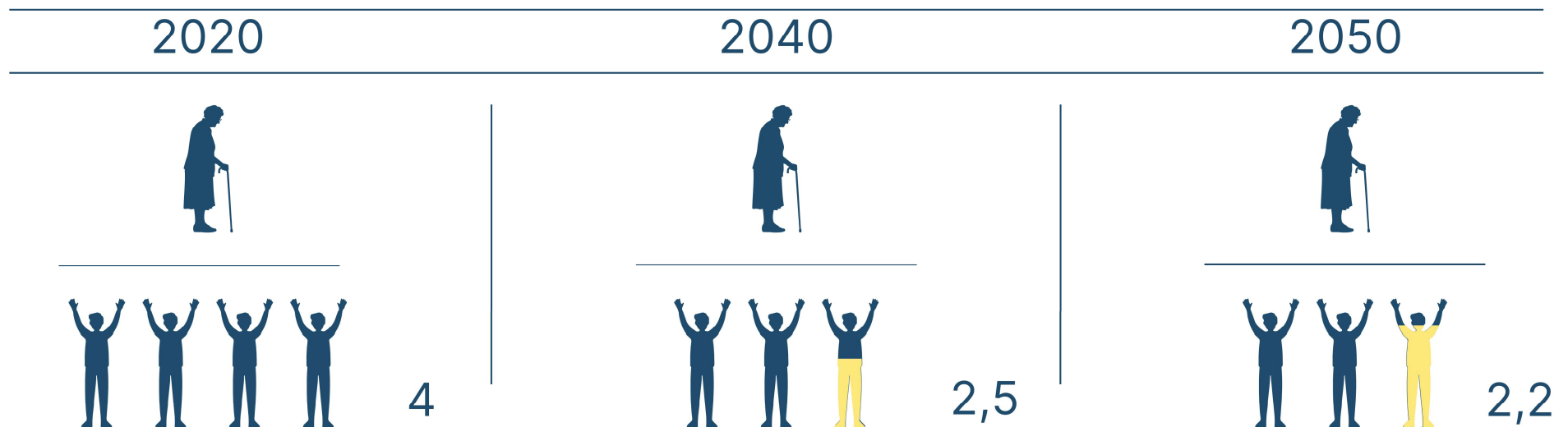
Kilde: www.ssb.no/folkfram

Allerede i 2026 vil det være flere eldre over 65 år enn yngre under 18 år i Fredrikstad

Færre yrkesaktive per pensjonist

Aldersbæreevne i Norge - Antall yrkesaktive bak hver pensjonist i 2020, 2040 og 2050.

Et budsjett som ruster Fredrikstad for framtida

- Orden i økonomien
- Gode oppvekstsvilkår
- Flere i arbeid
- Omsorg på nye måter

«Gjennom ansvarlige valg og gode prioriteringer skal vi sammen bygge et sterkere og mer inkluderende Fredrikstad for alle som bor her, og for kommende generasjoner»

Orden i økonomien

Styrket økonomisk
handlingsrom i årene
som kommer

- Handlingsregel
- For å kunne levere
tilstrekkelige tjenester
på langt sikt

Foto: Ida Christin Foss

Barn

Barns første ti år legger grunnlaget for resten av livet.

- Tidlig innsats
- Vedlikehold av skolebygg

Flere i arbeid

Arbeid gir ikke bare inntekt, men også mening i hverdagen, tilhørighet og styrket livskvalitet

- Snuplassen
- Ungdomsgarantien
- Fredrikstad Ung Satsing
- På vei mot fagbrev

Foto: Sverre Jarild

Omsorg på nye måter

Bort fra tunge institusjonstjenester og over til fleksible, tilpassede tjenester i hjemmet.

- Bo trygt hjemme
- Aldersvennlig by
- Helseteknologi

Foto: Sverre Jarild

Det er nok av utfordringer!

- Økte finansutgifter
- Økt press på tjenestene - underfinansiert fra staten
- Barn og unge med særskilte behov
- Sekundærflytting av flyktninger
- Utgifter som må reduseres
- Effektivisering og arealoptimalisering
- Behov for økt kommunalt samarbeid

FREDRIKSTAD KOMMUNE

Skriv hva du trenger hjelp med

[Forside](#) / [Nyheter](#) / Statsforvalteren gir 1,5 millioner kroner til samarbeidsprosjekter

Fredrikstad og Sarpsborg signerer intensjonsavtale om kommunesamarbeid

Ordførerne Arne Sekkelsten i Fredrikstad og Magnus Arnesen i Sarpsborg signerte i dag intensjonsavtale for et forsterket samarbeid mellom de to kommunene.

Ordfører i Sarpsborg, Magnus Arnesen og ordfører i Fredrikstad, Arne Sekkelsten.

Hovedpunkter i økonomien

- Rammevilkår og budsjettforutsetninger
- Investeringer i planperioden
- Nødvendige tilpasninger i drift i 2026
- Utvikling i driften for perioden 2027-29

Rammevilkår og budsjettforutsetninger

Forutsetninger **utenfor** kommunens påvirkning:

- Statsbudsjettets økning i frie inntekter – realvekst 28,9 millioner
- Forventet lønnsvekst på 3,7 prosent
- Forventet prisvekst på 3,3 prosent
- Styringsrente som reduseres 4 prosent til 3,5 prosent i slutten av 2026
- Endring i pensjonskostnader med 55 millioner fra 2025 videreføres
- Statlig refusjon av ressurskrevende brukere fra 80-90 prosent
- Nye oppgaver eller krav som pålegges kommunene med delvis finansiering

Rammevilkår og budsjettforutsetninger

Forutsetninger **innenfor** kommunens påvirkning

- Avkastning og bruk av avkastning fra likviditetsfondene
 - Fra 116 millioner i 2025 til 113 millioner i 2026 grunnet lavere markedsrente
 - Anbefaler fremdeles en forsiktig aksjefondsandel, lavere enn 40 prosent
- Forventning til utbetaling eller utbytte fra eierinteresser
 - Borg Havn IKS uavklart, 0 i budsjettet utbetaling
 - Frevar KF anmodes om en utbetaling på 8 millioner
 - Isegran Eiendom AS bes om et utbytte på minimum 5 millioner
 - Østfold Energi AS varsler et utbytte på 6 millioner
- Gebyrinntekter innenfor og utenfor selvkostområdene

Rammevilkår og budsjettforutsetninger

Forutsetninger **innenfor** kommunens påvirkning:

- Eiendomsskatt ved promillesats og bunnfradrag
 - Vedtatt promillesats utgjør 3,2 på privateiendom og 6,4 på næringseiendom
 - Bunnfradraget er vedtatt skal være 1 million
 - Maksimal promillesats på 4, respektive 7 utgjør en merinntekt på 70 millioner
 - Fjernet bunnfradrag utgjør 130 millioner, halvert bunnfradrag utgjør 65 millioner
- Renter og avdrag som konsekvens av vedtatte investeringer
 - Renteutgifter øker i planperioden fra 390 millioner til 500 millioner
 - Avdragene øker i planperioden fra 358 millioner til 495 millioner
 - For 2026 øker summen av renter og avdrag med cirka 104 millioner

Rammevilkår og budsjettforutsetninger

Forutsetninger **innenfor** kommunens påvirkning

- Handlingsregelen og krav til vekst i disposisjonsfond
 - Gradvis vekst i disposisjonsfondet mot minimum 450 millioner
 - Netto driftsresultat skal utgjøre 1,43% i 2026
 - Avkastningskravet justert for vedtatt vedlikehold av skoler
 - Budsjettert avkastning utgjør etter justering 98 millioner

- Tilpasning av tjenester i kommuneområdene

Endringer i 2026 mot prognose i 2025

(Tall i millioner kroner)

2026

Realvekst i frie inntekter 28,9

Vekst i eiendomsskatt 2,0

Reduserte renteinntekter 13,2

Reduserte utbetalinger og utbytte 23,8

Redusert avkastning likviditetsfond 2,6

Økte renteutgifter og avdrag 103,2

Sum redusert handlingsrom i tjenestene 111,9

Investeringer i planperioden

(tall i 1000 kroner)	2026	2027	2028	2029
Større rammefinansierte				
- Arena Fredrikstad	200 000	278 000	274 600	0
- FMV vest	80 000	150 000	62 871	0
- Lunde skole	70 000	30 500	0	0
- Brannstasjon	45 300	15 000	0	0
- Gudeberg og Prestelandet skole	31 600	14 000	0	0
- Bjørneklova barnehage	30 000	71 200	0	0
- Øvrige rammefinanserte	427 478	341 771	469 230	311 983
Sum rammefinansierte	884 378	900 471	806 701	311 983
Selvfinansierende	179 000	23 000	35 100	25 100
Selvkostområdene	342 800	366 700	472 000	446 000
Sum investeringer	1 406 178	1 290 171	1 313 801	783 083
Renteutgifter (ekskl. Husbanken, FREVARKF)	353 843	386 721	420 040	417 871
Avdrag	400 333	430 305	461 916	495 144
Sum kapitalkostnader	754 177	817 026	881 956	913 015
Vekst i kapitalkostnader	103 177	62 849	64 930	31 059
Lånegjeld (ekskl. Husbanken, FREVARKF)	7 997 818	8 591 523	9 154 754	9 264 589
Lånegjeld i % av brutto driftsinntekter	86,2 %	92,2 %	98,2 %	98,8 %

Utvikling i driften for økonomiperioden

	Regnskap 2024	Oppr. Budsjett	Prognose	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
(Tall i 1000 kroner)	2024	2025	2025	2026	2027	2028	2029
Frie inntekter	5 675 788	6 176 643	6 304 936	6 564 394	6 617 994	6 672 666	6 728 431
Eiendomsskatt	337 256	340 000	343 000	345 000	346 000	300 000	300 000
Andre driftsinntekter	27 706	9 000	15 000	13 683	12 808	11 937	11 094
Sum driftsinntekter	6 040 750	6 525 643	6 662 936	6 923 077	6 976 802	6 984 603	7 039 525
Sum netto driftsutgifter	5 622 968	5 847 222	6 089 992	6 174 804	6 157 066	6 079 652	6 062 549
Renteinntekter	82 942	70 810	73 454	62 580	56 700	56 500	56 500
Utbytte og overføringer	24 790	24 000	45 500	21 700	21 700	21 700	21 700
Avkastning fond	74 348	116 565	116 565	113 990	115 350	121 290	127 537
Renteutgifter	354 355	380 251	390 249	448 119	473 816	504 732	499 777
Avdrag	345 032	383 643	357 993	400 333	430 305	461 916	495 144
Sum Netto finansutgifter	517 307	552 519	512 723	650 182	710 371	767 158	789 184
Netto driftsresultat	- 99 526	125 903	50 221	98 091	109 365	137 792	187 792

Oppsummering 1/2

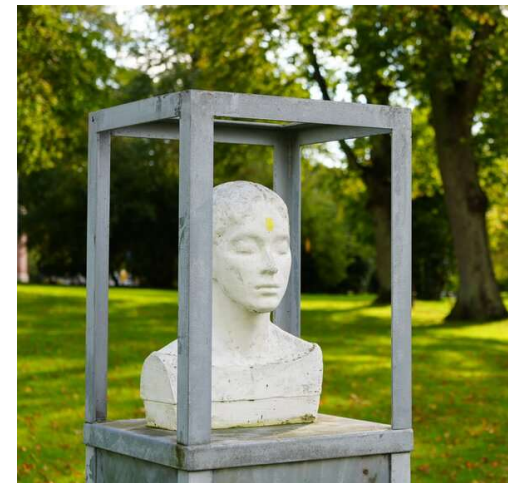
- Beskjeden realvekst i frie inntekter i årene som kommer
 - Forutsatt vekst på cirka 0,8% årlig i perioden
- Inntekspotensialet i økt eiendomsskatt ikke hensyntatt
 - Reduksjon i eiendomsskatt på 40 millioner fra 2028 ligger fast
- Sterk vekst i investeringer gjennom hele økonomiplanperioden
 - 4,8 milliarder kroner
 - Renter og avdrag vokser fra 750 millioner i 2025 til 1000 million per år i 2029

Oppsummering 2/2

- Krav til vedvarende omstilling de neste 4 årene
 - Ytterligere reduksjoner i områdene fra 6 174 millioner i 2026 til 6 062 millioner i 2029
 - Reelle 2026 kroner
 - Ingen hensyn til brukervekst
- God balanse i økonomien innen utgangen av perioden
 - Møter minimum disposisjonsfond på 450 millioner og 1,75% avkastning i 2028-28

Press på kommuneområdene i 2026

Det legges fram forslag om tiltak til på totalt **219** millioner kroner for politisk behandling.

Videre gjennomføres administrative tiltak og omprioriteringer som ikke krever politisk behandling, men som er inkludert i budsjettet for 2026.

Tiltak knyttet til bemanning

- 60–70 % av tiltakene gjelder bemanning
- Dette utgjør **129–151 millioner kroner** av det totale beløpet
- Forventet reduksjon er **150–180 årsverk**

Helse

Nøkkeltall

Befolkning

- 80 år eller eldre: 5,10 %
- 67 år eller eldre: 18,41 %

Ansatte i helse- og omsorgstjenester

- 81,0 % av årsverkene utføres av ansatte med helsefaglig utdanning.

Tjenester til eldre

- 10,1 % av innbyggere 67 år eller eldre mottar hjemmetjenester.
- 3,8 % mottar institusjonstjenester.

Kommunens utgifter

- 3,11 mrd. kroner brukt på helse og omsorg.
- 36 221 kroner per innbygger.

Brukere fordelt på kjønn og alder:

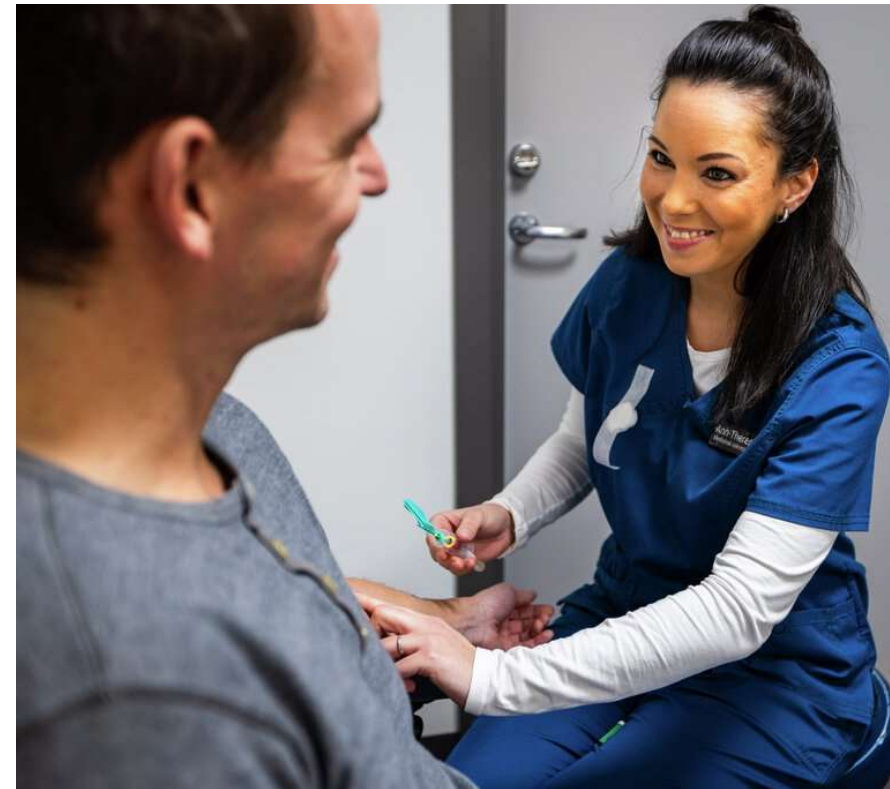
Alder	Menn	Kvinner	Alle
0-17 år	473	397	870
18-29 år	377	378	755
30-49 år	635	763	1398
50-66 år	579	724	1303
67-74 år	294	383	677
75-79 år	285	378	663
80-84 år	274	473	747
85-89 år	245	475	720
90 år og over	169	436	605
Totalt	3331	4407	7738
Snittalder	52	59	56

Hva skal Helse lykkes med i perioden?

Rettferdig fordeling og prioritering

- Tjenester fordeles basert på individuelle behov, ikke geografisk tilhørighet eller tidligere praksis for fordeling mellom grupper
- Prioriteringer skal være transparente og faglig forsvarlige
- Resursene skal brukes på tjenester som fungerer
- Systematisk arbeid med rettferdig fordeling styrker tilliten til tjenestene

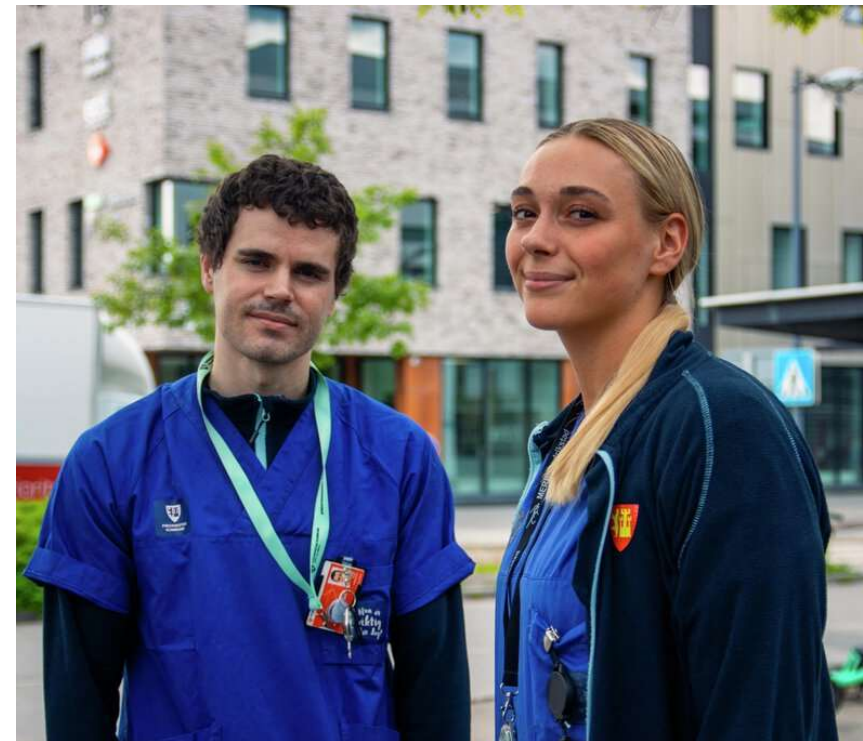

Hva skal Helse lykkes med i perioden?

Fleksibel arbeidsstyrke

- Vi bruker ansattes kompetanse på en fleksibel og bærekraftig måte
- Arbeidsbelastningen fordeles jevnt for å unngå overbelastning i enkelte grupper
- Variasjon og påvirkningsmuligheter i arbeidshverdagen, gjennom forskjellige turnusordninger, øker motivasjon og reduserer sykefravær

Tiltak for balanse i budsjettet

Kostnadsbesparende tiltak:

- Boliggjøring - reduksjon av heldøgns plasser og korttids plasser (18 korttids plasser og 75 langtids plasser)
 - Rolvsøy og Fjeldberg sykehjem foreslås avviklet.
 - 28 nye heldøgns plasser planlegges i Borgarveien 3 fra 2027
 - Vedtatt styrking av hjemmetjenesten utgår
- Dag- og aktivitetstilbud i demensomsorgen reduseres
 - Inn på tunet og dagaktivitet på Helseparken
- Reduksjon av lavterskeltilbud innen psykisk helse og friskliv
 - Fredrikstadhjelpa, Rask psykisk helsehjelp, Frisklivscentralen og Grønlien
- Reduksjon i administrative stillinger og lederstillinger
- Optimalisert bemanningsplanlegging og økt nærvær

Ikke funnet rom for i årsbudsjettet

I tillegg til tiltakslisten med innsparingstiltak:

- Planlagt styrking av hjemmesykepleien
- Brukervekst
- Etablering av brukerrom
- Ytterligere satsing på helseteknologi

Samfunn

Foto: Trine Simes

Nøkkeltall i perioden

NAV

2024

- 1178 ledige pr måned (2,9%)
- 3354 mottakere av sosialhjelp
- Utbetalt sosialhjelp i 2024: 237 165 000

2025

- 1283 ledige pr måned (3.1%)
- 2945 mottakere pr september (samme som 2024)
- Utbetalt sosialhjelp per september 2025:
- 171 122 000

Bolig

- 1048 boliger totalt
- 77 tomme boliger
- Tomgangsleie per 15.10 er 7,35 %
- Mål om 6,3 % per 1.11
- 196 personer på venteliste

Kultur

Netto driftsutgifter til kultur per innbygger

- Fredrikstad: ca. 1 950 kr
- Nasjonalt snitt: ca. 2 550 kr

Bibliotekutgifter per innbygger

- Fredrikstad: 370 kr
- Nasjonalt snitt: 480 kr

Kulturskole – andel barn 6–15 år

- Fredrikstad: 14 %
- Nasjonalt snitt: 18 %

Idrett

26,3 % er aktive medlemsskap.
Opp fra 24,8 % i 2023.

Kommuneområde Samfunn

Hva skal kommuneområdet lykkes med i perioden?

- Flere i arbeid og reduksjon i Navs kostnader
- Gode arenaer for inkludering og samhandling
- Bedre og riktigere boliger, og mindre tomgangsleie

Foto: Trine Simen

Nødvendige tiltak for å tilpasse driften

- Redusere tomgangsleie
- Samhandling akuttbolig
- Lavere utbetaling av sosialhjelp ved å redusere satsen med 5 %
- Redusere antall deltakere i kvalifiseringsprogrammet
- Avvikle publikumsbading ved Gaustadbadet
- Avvikle utleie av Glemmenhallen til lag og foreninger
- Reduksjon og avvikling av kulturtilbud, og aktiviteter knyttet til Folkehelse og frivillighet
- Årsverksreduksjon NAV og Fredrikstad Internasjonale Skole og eventuelt kultur

Ikke funnet rom for i årsbudsjettet

- Redusert betaling for større idrettsarrangementer
- Forvaltningskostnader til kommuneområde Teknisk for meråpne skoler
- Økt bemanning på Gressvik bibliotek
- Ulike ønskede kulturtiltak

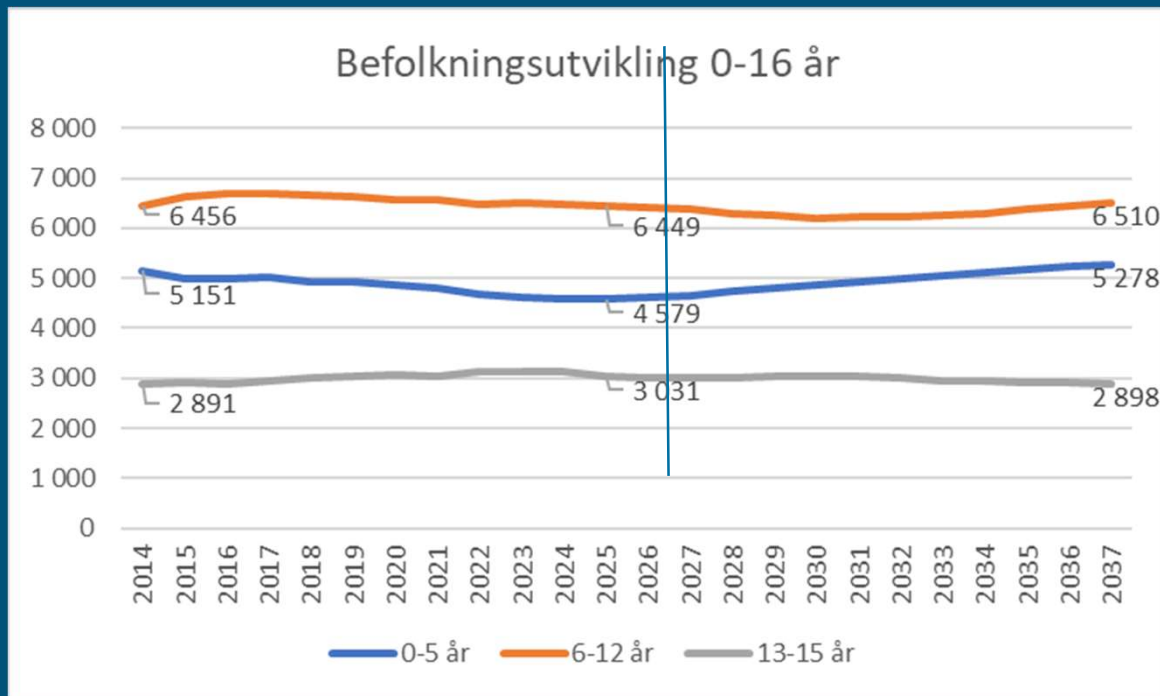

Foto: Trine Sirnes

Oppvekst

Nøkkeltall for Oppvekst

- 18% av barn i vedvarende lavinntekt
- 3 688 barn i barnehage (93,6%)
- 8 911 elever i kommunale grunnskoler
- 2 490 barn i SFO
- Andel barn i barnevernet er noe redusert (3,4% i 2024)
- Økning i antall brukere med avlastningstiltak og økning i ressursinnsats

Hva skal Oppvekst lykkes med i perioden?

Kvalitet i de grunnleggende tjenestene

- Prioritere de 10 første årene
- Læringsmiljøprosjektet og Team skolemiljø som styrker trygghet og trivsel
- Nettressurser og læringsløyper som støtter utviklingsarbeid i barnehage og skole.
- Satsing på språk og lesing gjennom Bokstart og Polymino.
- Systematisk arbeid med kvalitet og utvikling av et helhetlig system for oppfølging.

Hva skal Oppvekst lykkes med i perioden?

Systematisk arbeid med tidlig innsats og forebygging

- Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis.
- Tverrfaglige team i barnehage og skole som sikrer koordinert innsats.
- Videreutvikling av arenaer for dialog som «En vei inn» og dialogkafé for barnehagene.

Hva skal Oppvekst lykkes med i perioden?

Nye og innovative tiltak

- 4-årskontroll i barnehage – et samarbeid mellom helsestasjon og barnehage som gir bedre kvalitet på oppfølgingen
- Arbeid med tjenesteforløp for barn med sammensatte behov, der erfaringer brukes på tvers av tjenester
- Områdesatsing og Aktiv Oppvekst som styrker samarbeid mellom skole, nærmiljø og foreldre
- Cicignon-nærmiljøskole og praktiske opplæringsløp for ungdomsskoleelever
- Bruk av velferdsteknologi

Tiltak for å tilpasse driften

Barnehage

- Nedleggelse av Torsnes barnehage (august 2026)
- Nedbemanning i barnehageområdet

Skole

- Nedleggelse av Borge skole og Nylende skole
- Fjerne styrkningsressurs for 1.–4. trinnselever i SFO
- Fjerne styrkningsressurs til skoler som tar imot elever fra andre nærskolers
- Avslutte tilbudet om skolehager, Ungt entreprenørskap og avtalen med Inspiria
- Økt SFO-pris
- Utsette innkjøp av skolebøker for elever på 3.–10. trinn

Tiltak for å tilpasse driften

Kompetanse og utvikling

- Ingen fra oppvekst deltar i videreutdanning (barnehage og skole)

Støtte- og oppfølgingstjenester

- Nedbemanning av barneverntjenesten
- Nedbemanning av psykisk helse (BUF-hjelpe)
- Nedbemanning av ergo-/fysioterapitjenesten
- Fjerne helsesykepleierressurs i videregående skole
- Nedbemanning i Pedagogisk psykologisk senter
- Redusert innleie og vikarer for barn med store atferdsutfordringer/ autisme
- Ingen avlastningstilbud på helligdager for barn og unge og pårørende
- Nedleggelse av fire fritidsklubbtilbud

Ikke funnet rom for i årsbudsjettet

- Det er ikke lagt inn økning til brukervekst / omfang av behov
- Øke bemanningen i skolehelsetjenesten og ergo/fysio til nærmere norm
- Det er ikke lagt inn økt bemanning i barnehage

Foto: Sverre Jarild

Teknisk

Nøkkeltall

Eiendom:

- Antall kvm formålsbygg 440 440
- Vedlikeholdsbehov: 2 mrd kroner
- Antall skoler: 31
- Antall svømmebasseng: 5
- Antall barnehager: 20
- Antall offentlige bad: 2

Samferdsel

- Km kommunale veier: 460
- Vedlikeholdsetterslep vei: 617 MNOK
- Antall LED gatelys skiftet : 9 500
- Antall fergepassasjere: 1.48 millioner
- Antall rutetabelltimer: 30 000
- 10 ferger (4 på el), 6 i daglig drift

Renovasjon:

- 86 % fornøyde abonnenter
- 15 000 tonn avfall i året, næringsandel 3500 tonn årlig
- Hytterenovasjon: 4 325 hytter
- Gjenvinningsgrad: 32 %.

Park og grønt

- Lekeplasser og aktivitetsparker: 63
- Ballplasser: 50
- Statlig sikrede friluftslivsområder: 41
- Kommunale friluftslivsområder: 26
- Antall km Glommastien: 24,4 km
- Antall km Kyststien: ca 165 km
- Antall km lysløyper: 23,4 km
- Strandrydding, antall ryddeaksjoner: 97

Brannvesenet

- Utrykninger/oppdrag 1264
- Gjennomført tilsyn: 227
- Antall ildsteder: 40 748
- Gjennomførte branntilsyn i boliger hittil i år: 7 014
- Gjennomførte feiinger hittil i år: 836

Vann og avløp

- Antall abonnenter: 45 000
- Antall km vannledninger: 710
- Antall km spillvannsledninger: 510
- Antall km overvannsledninger: 400
- Antall km avløp-fellesledninger: 150
- Antall pumpestasjoner avløp: 180
- Antall trykkøkingsstasjoner drikkevann: 26
- Antall rutinemessige vannprøver drikkevann/år: 424
- Lekkasjeprosent drikkevann (2024): 27%
- Mengde transportert drikkevann/døgn: ca. 40 000 m³

Hva skal Teknisk lykkes med i perioden?

Forvaltning og drift av kommunal infrastruktur er avgjørende for et velfungerende tjenestetilbud i kommunen, og påvirker sektorer som skole, barnehage, helse, omsorg, kultur, idrett samt park- og grøntområder

- Økt satsning på vedlikehold av skolebygg
- Arealoptimalisere – avskaffe arealer kommunen ikke trenger og samt utnytte arealene vi skal bruke – utvikle eiendomsstrategi
- Fornye vann og avløpsnett, optimalisere drift og fjerne fremmedvann
- Planlegge for å kunne håndtere klima og overvannsproblematikk
- Energieffektivisering – reduksjon av forbruket med 30 % innen 2030

Nødvendige tiltak for å tilpasse driften

- Fjerne gratisparkering (8 MNOK)
- Redusere tjenestenivå forvaltning (1,7 MNOK)
- Endre bildelingstjeneste (1,3 MNOK)
- Redusere støtte løypegjengen (0,2 MNOK)
- Behovsjusteringer og mindre tiltak (3,2 MNOK)

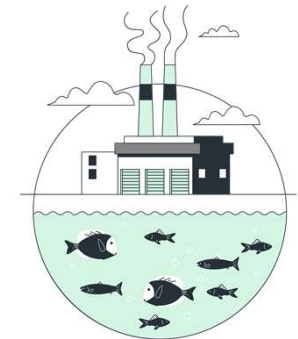
Ikke funnet rom for i årsbudsjettet

- Verdibevarende vedlikehold for hele porteføljen av formålsbygg for å forhindre ytterligere vedlikeholdsetterslep
- Tilstrekkelig vedlikehold av kommunale veier for å forhindre ytterligere etterslep
- Styrkning av driftsbudsjett veilys for å sikre stabil drift
- Etablering av reservestyrke brannvesenet

Kommuneområde Teknisk

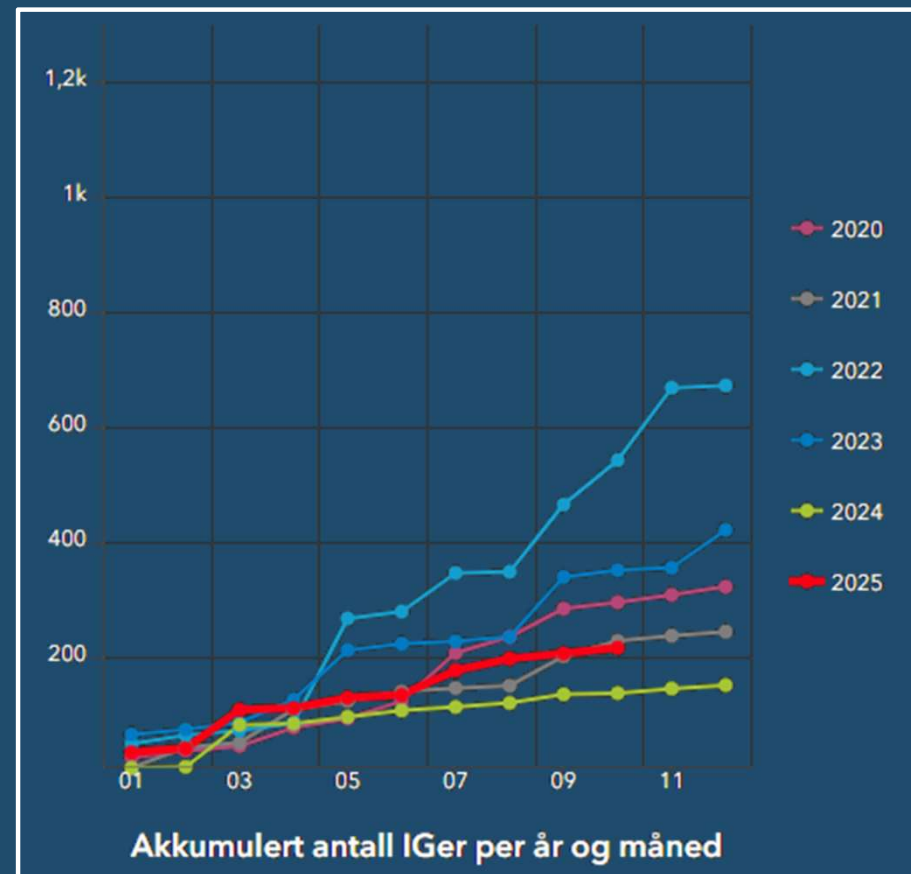
Nøkkeltall

720

byggesaker pr
september '25

49

planer til
behandling pr
september '25

Hva skal Byutvikling lykkes med i perioden?

- Klimavennlige valg og redusert klimaavtrykk
- En attraktiv by med gode byrom – 60/30/10
- Utvikle infrastrukturen for gående, syklende, kollektivtrafikk og bilister – Bypakke Nedre Glomma
- Sikre dyrkbar mark - matvaresikkerhet og naturmangfold
- Ivareta kulturarven
- Bærekraftig utnyttelse av arealer
- Øke kvaliteten i saksbehandlingen.

Foto: Trine Sirnes

Tiltak for å tilpasse driften

- Ansettelseskontroll og streng budsjettoppfølgning knyttet til drift og tiltak
- Aktivitet på alle områder kan opprettholdes, men lovpålagte oppgaver vil måtte prioriteres.

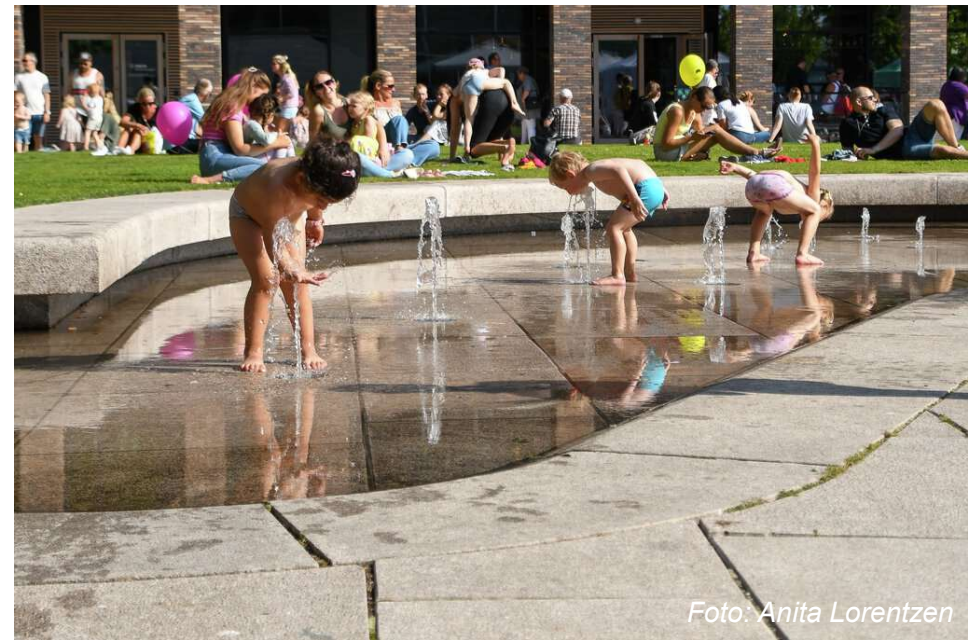

Foto: Anita Lorentzen

Stabene

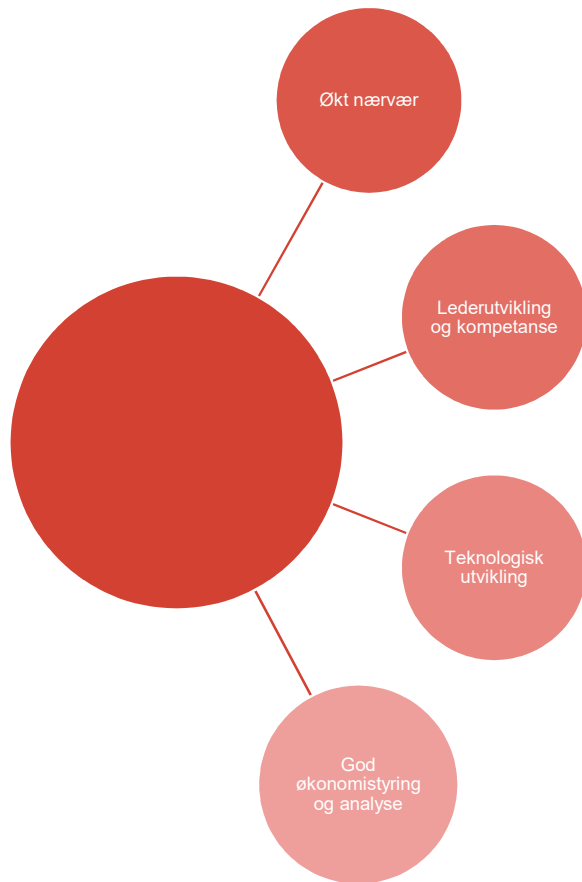

Oppdrag

Hva skal vi lykkes med i 2026?

- Raskere og mer effektive anbudsprosesser.
- Implementering av nytt ERP-system
- Utvidet administrativt samarbeid med Sarpsborg kommune
- Tilstrekkelig kapasitet innen HR til å håndtere omstilling og nedbemanning
- Utvikle ledere og beholde ansatte med kritisk kompetanse.
- Kommunikasjon mot innbyggere og ansatte

Nøkkeltall 2025 – utvalgte områder

Kommunikasjon:

Mediehenvendelser: 553
Nyhetssaker til nettside: 275
Nyhetssaker til intranettet: 292
Innlegg på sosiale medier: 832

Kommuneadvokaten:

Prosessoppdrag: 37
Internt råd og veiledning : 185

Arkivet:

Inngående dokumenter i status J: 93 105
Utgående dokumenter i status J: 124 645
Notater i status J: 46 306
Innsynskrav i status J: 1593

Anskaffelse:

Avtaler og rammeavtaler som forvaltes: 390
Anskaffelser på gjeldende anskaffelsesplan: 115
Journalførte innsynskrav: 204

Lønn, Fakturering og innkreving:

10900 Lønnsslipper pr. Mnd. / 680 for Hvaler
291 748 fakturaer på til sammen kr. 1 558 081 769,-
17 430 purringer på til sammen kr. 113 801 831,-

Innbyggerdialog:

Besvarte samtaler: 37702
Betjent i skranke: 6000
Produserte nøkkelkort: 1134

Nødvendige tiltak for å tilpasse driften til økonomiske rammer

- Ikke ansettelse i ledige stillinger etter at personer har sluttet i 2025, tilsvarende ca. 4,5 millioner kroner.
- Reduksjon i årsverk tilsvarende ca. 3,2 millioner kroner.
- Avvikle intern bedriftshelsetjeneste og anskaffe ekstern BHT.
- Si opp avtale med DigiViken

Fredrikstad kommune

Fredrikstad kommune
5 150 årsverk

Innbyggere
86 090

Økonomi
8.5 milliarder

Lag og foreninger
550

Boliger
39 923

Bærekraftsmål
17

Hvilke muligheter har vi når alt er blygrått?

- Det er fortsatt penger og ansatte til å levere tjenester
- Alle innbyggerne har ressurser
- Ett rikt og innholdsrikt foreningsliv som vil bidra
- Nesten alle kan og vil mestre egne liv – hele livet
- En teknologisk utvikling vi må ta del av – nå!
- Politikerne må 'løpe' til regjering/storting og hindre/avvikle statlig detaljstyring
- Dialog med innbyggerne er politikernes – hjelp oss!

Politikermodul i Framsikt

Link til politikermodul: [Mitt budsjettforslag](#)

- Opplæring i bruk av modul:
 - 3. november 1200-1330 Formannskapssalen

Kontaktperson for brukertilgang:
eyskle@fredrikstad.kommune.no

Frister for budsjettbehandlingen

Dato	Hendelse
Torsdag 30. okt	Budsjettforslag legges fram
Tirsdag 11. nov	Frist for partigruppene, via gruppelederne, for å sende inn spørsmål
Tirsdag 18. nov	Frist for kommunedirektør for å svare på innsendte spørsmål
17., 18. og 19. nov	Råd og utvalg uttaler/innstiller til formannskapet i sak om budsjett og økonomiplan 2026–2029
Fredag 21. nov	Frist for partigruppene, via gruppeledere, å sende inn forslag til kvalitetssikring
Tirsdag 25. nov	Frist for kommunedirektør for kvalitetssikring av forslag
Torsdag 27. nov	Formannskapsmøte – Formannskapets budsjettinnstilling legges ut til høring og offentlig ettersyn
Torsdag 11. des	Vedtak i bystyret

Rådgivning fra Økonomi

Følgende tidspunkt er holdt av:

Dag og dato	Tid
Mandag 17.11	08:30 – 10:30
Mandag 17.11	12:00 – 14:00
Tirsdag 18.11	08:30 – 10:30
Tirsdag 18.11	12:00 – 14:00
Onsdag 19.11	08:30 – 10:30
Onsdag 19.11	12:00 – 14:00

Bookes ved å sende e-post til tridah@fredrikstad.kommune.no

Ett siste innspill til politikerne

Hva er det reelle handlingsrommet i fremlagt drifts- og investeringsbudsjett?

Hvilke tiltak ønsker dere å legge inn i budsjettet og hva vil det kreve av dere, ref. hvordan finne inndekning?

Oppfordrer til en kraftig reduksjon i antallet verbalforslag - det er *ikke* kapasitet til utredning i ett så krevende omstillingsår

Takk for oppmerksomheten

FREDRIKSTAD KOMMUNE

Fellesuttalelse fra hovedsammenslutningene i Fredrikstad kommune vedrørende budsjett 2026

Fagforeningene og deres hovedsammenslutninger har bidratt med innspill til drøfting av budsjett for de ulike kommuneområdene. Vi ønsker i tillegg å komme med en felles overordnet drøftingsuttalelse til Bystyret i forbindelse med kommende budsjettforhandlinger. Budsjett 2026 vil utvilsomt bli utfordrende og svært krevende, og både innbyggere og ansatte innenfor alle kommuneområder i Fredrikstad kommune vil rammes bredt og hardt.

For ansatte vil de overordnede og mest merkbare og alvorlige konsekvensene bli:

- Endringer i arbeidsoppgaver og omorganiseringer
- Økt arbeidspress og økte fleksibilitetskrav
- Overtallighet, omstillinger og oppsigelser
- Økning i vold-, trussel- og trakasseringshendelser, spesielt der ansatte møter innbyggere/brukere i førstelinjen, og særlig innen Oppvekst og Helse

Sannsynlige sekundærkonsekvenser av de ovennevnte punktene er:

- Svekkete arbeidsmiljøer i kommunens virksomheter
- Brudd på lover og forskrifter (eks brudd på bemanningsnormer)
- Redusert bemanning og redusert kvalitet på tjenestetilbud
- Økning i sykefravær både på kort og lang sikt

Hovedsammenslutningene forventer at bystyret setter seg godt inn i hva som er den reelle risikoen for tjenestesvikt, og hva som vil bli langsiktige konsekvenser av kuttene som er foreslått. I flere tilfeller er det ikke bare snakk om å nedjustere kvalitet på tjenestene, men også å fjerne tjenester. Hovedsammenslutningene vil også understreke at flere av risikofaktorene ved Budsjett 2026 kan forsterke hverandre dersom det kuttet samtidig på ulike tjenesteområder.

- Hovedsammenslutningene er sterkt kritiske til at man fortsatt kan foreslå å prioritere penger til ishall fremfor penger til lovpålagte tjenester, forebygging og vedlikehold. Dersom det nå faktisk vedtas å kutte i lovpålagte tjenester og forebyggende tiltak, samtidig som man setter av penger til å drifte en eliteinstitusjon, så vil dette være et stort steg mot kraftigere classeskiller i Fredrikstad kommune, og enda et steg nærmere ROBEK. Det er i budsjettforslaget skissert mulige nedbemanninger i kommunen. Mange virksomheter sliter allerede med underbemanning, og en frustrasjon over å ikke ha tilstrekkelig ressurser til å hjelpe innbyggerne. Det vil for de fleste oppleves tungt og absurd om kutt gjør at ansatte sies opp og tjenester nedskaleres, samtidig som vi prioriterer midler til å bygge Arena Fredrikstad.
- Hovedsammenslutningene er også kritiske til at man med en så trang økonomi som nå, velger å prioritere en oppgradering av 5. etasje i Rådhuset til 45 millioner, fremfor å bevilge nok midler til å sikre opprettholdelse av lovpålagte tjenester og

forebyggende tiltak for barn og ungdom. Selv om det mest ideelle kan være å iverksette en oppgradering av 5. etasje allerede i 2026, vil det å innfri lovkrav i forhold til bemanningsnormer etc. trumfe denne oppgraderingen.

- De foreslåtte kuttene vil medføre risiko for større utgifter på sikt. Eksempler på dette kan være økt sykefravær i organisasjonen, økning i ungt utenforskap med tilhørende sosioøkonomiske konsekvenser, eller at heiser og ventilasjonsanlegg får kortere levetid og bygg forfaller pga. redusert vedlikehold.
- Hovedsammenslutningene forventer at det i budsjettforslaget gis mulighet til å sette seg inn i risiko for at underfinansierte sektorer i realiteten kan medføre lovbrudd. Vi forventer at dersom det kuttes i lovpålagte og forebyggende tjenester, så tar også politikere ansvar. Man skal ikke i neste omgang skylde på skoler, sykehjem eller administrasjonen for at tjenester og resultater ikke er gode nok.

Avslutningsvis vil hovedsammenslutningen uttrykke en sterk bekymring for at primærkonsekvenser av budsjettforslaget, som *redusert bemanning, overtallighet, økt arbeidspress* på ansatte og *svekkete arbeidsmiljøer* vil føre til en signifikant *økning i sykefravær* i store deler av organisasjonen.

UNIO

LO Kommune

YS

Akademikersammenslutningen

UTTALELSE OM BUDSJETT 2026 FRA ARBEIDSMILJØUTVALGET (AMU)

Fredrikstad kommune står foran betydelige endringer i 2026 som følge av stramme økonomiske rammer, demografiske endringer og behov for omstilling. Arbeidsmiljøutvalget (AMU) ønsker med dette å gi en samlet uttalelse til budsjettet som legges frem fra Kommunedirektøren, med særlig fokus på konsekvenser for ansatte og arbeidsmiljø.

1. Generelle betraktninger

AMU erkjenner at kommunen må tilpasse driften til nye økonomiske realiteter, inkludert et forventet innsparingsbehov på ca. 200 millioner kroner. Dette innebærer omfattende tiltak som vil berøre organisering, bemanning og tjenestetilbud i alle kommuneområder.

Endringene gir samtidig en bekymring for konsekvenser for ansatte ute i drift. Bekymringen gjelder både for de som blir berørt av nedbemanning direkte, og for de ansatte som er igjen. Det er ansatte som har direkte tjenesteleveranse. Kommunen må ha fokus på hvordan dette slår inn for dem. AMU viser til en viss uro for tempo for gjennomføring, og hvordan kommunen skal klarer å imøtekomme behov innenfor psykososiale og fysiske belastninger i miljø som følge av endringene.

AMU må følge nøye med på overholdelse av arbeidsmiljøloven og at kommunen fortsatt skal være en helsefremmende arbeidsplass. Det er i konsekvensen under ulike tiltak pekt på at ansatte må være omstillingsvillige og at det vil medføre mulig overtallighet.

Det er en bekymring knyttet til at ansatte kan oppleve faglig stress og arbeidsrelatert stress. Kommunen må ha særlig oppmerksomhet på hvordan ansatte skal kunne stå i situasjoner ut mot innbyggerne og potensielt økt fare for vold og trusler pga. nedgang i tjenestetilbudet.

Kommunen må jobbe med økt forståelse for dette hos innbyggere og sørge for god kommunikasjon i flere kanaler ut i samfunnet, noe som blir ekstremt viktig.

Det vises til at det særlig må være oppmerksomhet på situasjoner der oppgavene øker uten å få tilført ressurser. Det må også være fokus på lederne som skal stå i et stort press. Det må legges til rette for godt samspill mellom partene, og at endringene gjøres som et lag og sammen med tillitsvalgte og vernetjeneste. Velfungerende HMS grupper blir viktig.

2. Konsekvenser for ansatte

Tiltakene som foreslås i drøftingsnotatene innebærer blant annet:

- Reduksjon i bemanning, overtallighet og omorganisering av oppgaver
- Økt behov for omstilling og kompetanseutvikling
- Usikkerhet knyttet til fremtidige roller og arbeidsvilkår
- Økt arbeidspress på ansatte

AMU understreker viktigheten av at omstillingsprosessene skjer i tett dialog med tillitsvalgte og med tydelig informasjon til berørte ansatte. Det må sikres tilstrekkelig tid og ressurser til omstilling, og kommunen må legge til rette for støtteordninger og veiledning underveis.

En mulig konsekvens av de ovennevnte punktene (reduisert bemanning, økte krav til omstillingsevne, overtallighet og økt arbeidspress på ansatte) kan være økt sykefravær, og AMU vil følge nøye med på dette.

3. Arbeidsmiljø og HMS

Endringer i organisering og arbeidsoppgaver kan påvirke trivsel, motivasjon og psykososialt arbeidsmiljø. AMU presiserer at det skal gjennomføres risikovurderinger i forkant av større endringer, og at HMS-tiltak prioriteres. Det bør også vurderes hvilke konkrete HMS tiltak som kan gjøres overordnet og særlig i de virksomhetene som skal gjennom omstilling.

4. Medvirkning og forankring i AMU

AMU ber om at arbeidsmiljøutvalgetene holdes fortløpende orientert om alle endringer, og gis reell mulighet for å følge opp endringsprosessene.

Det presiseres at det må gjennomføres risikoanalyser og at bedriftshelsetjenesten kobles på. I tillegg er det svært viktig at vernetjenesten involveres og holdes informert.

5. Avslutning

AMU støtter kommunens mål om orden i økonomien og bærekraftig utvikling, men understreker at dette må skje med respekt for de ansatte og med ivaretagelse av et godt arbeidsmiljø.

Det er en bekymring for at det skal gjennomføres så mange prosesser parallelt. Det er videre en bekymring for omfanget av oppgavene som er igjen på ansatte etter endringene.

Det oppfordres til åpenhet, involvering og ansvarlig ledelse i den videre prosessen.

Uttalelsen ble enstemmig vedtatt 27.10.2025

Saksnr.: 2025/28495
Dokumentnr.: 1
Løpenr.: 258647/2025
Klassering: C00

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Samfunnsutvalget	19.11.2025	45/25

Orienteringssak frivillighetens rolle

Kommunedirektørens innstilling

Kommunedirektøren anbefaler samfunnsutvalget å fatte følgende vedtak:

1. Saken tas til orientering

Sammendrag

Saken svarer ut følgende verbalvedtak som ble vedtatt i forbindelse med budsjett 2025 og handlingsprogram 2025-2028:

Med bakgrunn i den vedtatte Frivilligstrategien, bes Kommunedirektøren legge fram en orienteringssak, i løpet av 2025, der det redegjøres for hvordan idrettslagene og andre frivillige lag og foreninger i større grad har overtatt oppgaver kommunen i dag utfører i lokalsamfunnene, og hvordan de er styrket økonomisk gjennom dette.

Frivillige lag og foreninger bidrar i økende grad til drift av møteplasser, inkluderingstiltak, beredskap og tilsyn, og supplerer kommunens tjenester på viktige samfunnsområder. Kommunen har innført strategier og modeller for å styrke frivillig sektor, blant annet gjennom endring fra lokalsamfunnsmodell til foreningsmodell og igangsetting av pilotprosjekter. Det er imidlertid fortsatt for tidlig å konkludere med hvordan disse endringene påvirker oppgaveovertakelse og økonomisk styrking. Strategien for frivillighet vektlegger samhandling, tilrettelegging og finansiering, og er koblet til bærekraftsmålene. Saken gir innsikt i hvordan frivilligheten bidrar til sosial bærekraft, inkludering og folkehelse, og peker på behovet for mer systematisk kobling mellom oppgaveovertakelse og økonomisk støtte. Kommunedirektøren anbefaler at samfunnsutvalget tar saken til orientering.

Vedlegg

- 1 Oppgaver utført av frivilligheten

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

Strategi for frivillighet

PS 124/2025: Endring av Fredrikstad kommunes lokalsamfunnsmodell.

Saksopplysninger

I tråd med vedtatt verbalvedtak i *Budsjett 2025 og økonomiplan 2025-2028*, legges det frem en orienteringssak om hvordan idrettslagene og andre frivillige lag og foreninger i større grad har overtatt oppgaver kommunen i dag utfører i lokalsamfunnene, og hvordan de er styrket økonomisk gjennom dette.

Strategi for frivillighet slår fast at Fredrikstad kommune skal være en samskapende aktør, der innbyggere, sivilsamfunn og kommunen samarbeider om løsninger for samfunnet. Dette innebærer at kommunen både skal støtte en selvstendig frivillig sektor og tilrettelegge for

dialog og samskaping. Strategien definerer tre innsatsområder: samhandling, tilrettelegging og finansiering/forenkling. Disse innsatsområdene er direkte koblet til bærekraftsmålene om god helse, utdanning, redusert ulikhet, bærekraftige lokalsamfunn og samarbeid for å nå målene.

Frivillige lag og foreninger i Fredrikstad supplerer i hovedsak kommunens tjenester. De bidrar blant annet med aktiviteter for ulike målgrupper, trivselstiltak på sykehjem, drift av møteplasser for inkludering og beredskapssamarbeid med organisasjoner som Østfold Røde Kors. Idrettslag bidrar med tilsyn og drift av idrettshaller, inkluderingstiltak og internasjonale delegasjoner. Lokalsamfunnsmodellen har mobilisert frivillighet til vedlikehold og utvikling av møteplasser og nærmiljøarenaer. Frivilligsentralene og organisasjoner som Norsk Folkehjelp, Kirkens Bymisjon og Fontenehuset tilbyr møteplasser, aktiviteter og inkluderingsprosjekter. Dette styrker kommunens prioriteringer innen folkehelse, inkludering og samfunnsutvikling. Kommunen jobber strategisk for å iverksette Frivilligstrategien, og ser at frivillige organisasjoner bidrar til inkludering, aktivitet, mangfold, beredskap, kultur, idrett, nærmiljøutvikling og sosialt arbeid. Frivilligheten skal supplere kommunale tjenester og bidra til trivselstiltak, møteplasser, inkluderingstiltak og beredskapssamarbeid. Eksempler på slike bidrag er Kulturnatt og samarbeidsavtaler med Røde Kors og Sanitetsforeningen (se vedlegg for eksempler på frivillige bidrag).

Økonomisk styrking skjer hovedsakelig gjennom tilskudd og avtaler, men det er ikke etablert en systematisk kobling mellom oppgaveovertakelse og økonomisk kompensasjon. Enkelte aktører har fått økt støtte gjennom politiske prioriteringer, mens andre har opplevd reduksjon. Strategien for frivillighet vektlegger behovet for langsiktighet og forutsigbarhet i tilskuddsordninger. Et konkret eksempel på økonomisk styrking er oppfølging av verbalvedtak i budsjett 2024, hvor det er vedtatt at lokalsamfunnsmodellen skal endres til en foreningsmodell. Kommunedirektøren foreslår at lokalsamfunnene etablerer åpne demokratiske lokalsamfunnsforeninger, og at det opprettes en søknadsbasert tilskuddsordning for grunnfinansiering av utvalgenes aktivitet. Dette ble vedtatt i Bystyret 23.10.2025.

Frivilligheten er i endring. Flere organisasjoner melder om utfordringer med rekruttering, og færre forplikter seg til medlemskap og verv. Samfunnsutviklingen har ført til flere former for frivillig deltakelse, og unge engasjerer seg mer fleksibelt. Strategien peker på at frivillighet i økende grad er en arena for de ressurssterke, mens personer med lav inntekt og svak tilknytning til arbeidsmarkedet oftere faller utenfor. Dette krever at kommunen tilpasser sine strategier og samarbeidsformer for å sikre bred deltakelse og inkludering.

Strategien for frivillighet har tre innsatsområder: samhandling, tilrettelegging og finansiering/forenkling. Disse er direkte koblet til bærekraftsmålene om god helse, utdanning, redusert ulikhet, bærekraftige lokalsamfunn og samarbeid for å nå målene. Frivilligheten bidrar til å styrke kommunens prioriteringer innen folkehelse, inkludering og samfunnsutvikling, og gir varig merverdi gjennom bredde, mangfold og aktivitet.

Faste møteplasser og samarbeidsformer som fins i dag

- Lokalsamfunnsutvalg (22 stk) fungerer som bindeledd mellom kommune og sivilsamfunn, og mottar årlig tilskudd til lokale initiativ. Ordningen skal endres til en foreningsmodell, og en pilot for organisering igangsettes etter inspirasjon fra Asker og Drammen kommune.
- Frivilligsentralene (5 stk.) kobler frivillig og offentlig sektor, og arrangerer sosiale og kulturelle aktiviteter.
- Kommunen har beredskapsforum og beredskapsråd, der frivillige organisasjoner deltar som eksterne samarbeidsorgan.

- Regelmessige temasamlinger for nettverksbygging og kompetanseutvikling (f.eks. Forumsamlinger, Aktive Fredrikstad, integrering(lokalsamfunnsmødrene) m.fl.).
- Dialogmøter og verksteder med frivilligheten, samt samarbeid med paraplyorganisasjoner, som Musikkrådet og Idrettsrådet.
- ALL ALLEMED: Fritidserklæringen for barn og unge i Fredrikstad, vedtatt i Bystyret i mars 2023, skal inkludere alle barn og unge i fritidsaktivitet.

Relevante bestemmelser

Ingen

Konsekvenser for sosial bærekraft

Frivillig arbeid bidrar til bred deltakelse, inkludering, folkehelse, trivsel og sosial bærekraft. Det gir innbyggere mulighet til å delta i aktiviteter, bygge nettverk og oppleve mestring. Frivilligheten er viktig for å motvirke sosial ulikhet, barnefattigdom og psykiske plager, særlig gjennom aktiviteter for barn, unge og eldre. Sosiale møteplasser som Rebellhuset, Lisleby Samfunnshus og Det hvite hus på Sellebakk er eksempler på tiltak som styrker sosial bærekraft og lokal tilhørighet.

Konsekvenser for økonomisk bærekraft

a) Økonomiske konsekvenser – drifts- og investeringsbudsjett

Kommunen fordeler midler til frivillige organisasjoner gjennom forutsigbare tilskuddsordninger, med prioritering av tiltak som bidrar til ønsket samfunnsutvikling.

b) Samfunnsmessige konsekvenser

- Effektiv ressursbruk:** Frivilligheten forventes å bidra til kostnadsbesparelser for kommunen, særlig ved drift av møteplasser, aktiviteter og inkluderingstiltak som ellers ville krevd kommunale ressurser.
- Partnerskapsavtaler:** Kommunen vurderer partnerskaps- og driftsavtaler med frivillige aktører for å sikre langsiktig og målrettet samarbeid, og utforske muligheten for at frivilligheten kan løse enkelte kommunale oppgaver.

Konsekvenser for miljømessig bærekraft

Ingen

Ansattes medbestemmelse

Ikke relevant

Vurdert for uttalelser i rådene

Ingen

Vurdering

Frivillighetens rolle i Fredrikstad kommune er omfattende og i stadig utvikling. Kommunen har tatt viktige skritt for å styrke frivilligheten gjennom strategier, tilskuddsordninger og samarbeid. Det er tydelig at frivilligheten supplerer kommunale tjenester og bidrar til sosial inkludering, beredskap og nærmiljøutvikling. Endringen fra lokalsamfunnsmodell til foreningsmodell og gjennomføring av pilotprosjekter vil gi kommunen bedre innsikt i hvordan frivillige organisasjoner kan overta oppgaver og styrkes økonomisk. Strategien er i tråd med mål i kommuneplanens samfunnsdel, og det er viktig å fortsette arbeidet med å tilrettelegge for frivillighetens utvikling og deltakelse.

Alternative løsninger

Ingen

Konklusjon

Fredrikstad kommune har etablert en solid plattform for samarbeid med frivillig sektor, og strategien for frivillighet gir tydelig retning for videre utvikling. Frivilligheten spiller en viktig rolle som supplement til kommunale tjenester, og bidrar til sosial inkludering, beredskap og nærmiljøutvikling. Endringen fra lokalsamfunnsmodell til foreningsmodell, samt gjennomføring av pilotprosjekter, vil gi kommunen bedre innsikt i hvordan frivillige organisasjoner kan overta oppgaver og samtidig styrkes økonomisk. Det er behov for å utvikle mer systematiske koblinger mellom oppgaveovertakelse og økonomisk støtte, og å sikre langsiktige og forutsigbare rammer for frivillig sektor. Strategien er i tråd med målsettingene i kommuneplanens samfunnsdel, og kommunen vil fortsette arbeidet med å tilrettelegge for frivillighetens utvikling og deltakelse i et bærekraftig lokalsamfunn. Kommunedirektøren anbefaler at samfunnsutvalget tar saken til orientering.

Eksempler på oppgaver Idrettslag og andre frivillige foreninger - hvordan kan disse overta oppgaver som kommunen utfører i dag

Fra idrett:

- Kongstensvømmerne tar vannprøver på morgenen, for å få tilgang til basseng før åpningstid. Kompenseres ikke økonomisk, men får økt bassengtiden.
- FRID har prosjekter som er delfinansiert av kommunale tilskudd, som jobber med målrettede og helhetlige inkluderingstiltak i idrettslag.
- Kiosk og tilsynsavtaler i idrettshaller. Idrettslag har rettigheter til kioskdirft, mot at de forplikter til å bemanne kiosken i hallens åpningstid og fungere som tilsynsvakt. Idrettslag får slagsinntekter. Ordningen har kommet i stands som forlengelse av at vaktmestertjenesten har endret kurs og har mindre tilstedeværelse. Vi minimerer også behovet for vektertjenester.
- Gresvik IF koordinerte Fredrikstads delegasjon som reiste til Aalborg og deltok på ungdomslekene. Klubben ble kompensert for arbeidet fra avsatt sum i budsjettet.

Fra kultur:

- Det mest tydelige eksempelet fra kultur er Fredrikstad musikkråd, som forvalter tilskuddsordningen for institusjonskonserter. Ordningen innebærer at medlemskor og -korps mottar et mindre honorar for opptredener på institusjoner. Kun en mindre andel av dette beløpet dekker arbeidet rådet utfører med selve tilskuddsordningen.
- Musikkrådet er en viktig samarbeidspartner for kommunen i arbeidet med å ivareta musikklivets behov ved bygging av nye skolebygg. I tillegg bidrar de betydelig i planleggingen av 17. mai-feiringen, uten å motta kompensasjon fra 17. mai-komiteen.
- Det fins aktører som mottar vertskommunetilskudd, hvor det forventes at de bistår kommunen med faglige råd ved behov. Østfold kunstsenter er ett eksempel på dette. De gir kunstfaglige innspill i ulike prosesser knyttet til kunst i det offentlige rom. Det er ikke fastsatt en konkret kompensasjon for dette arbeidet, men senteret mottok 675 000 kroner i vertskommunetilskudd for 2025, som i hovedsak skal sikre drift av senteret og rådgivende tjenester. De er organisert som forening/ideell organisasjon.
- Når det gjelder Østfoldmuseene (avd. Fredrikstad museum), forutsetter tilskuddet blant annet at de stiller ressurser til rådighet for magasinerings av kommunens kunstsamling. Det er verdt å merke seg at Østfoldmuseene er organisert som en stiftelse.

- Ved større byarrangementer, som for eksempel The Tall Ships Races, inngås det egne avtaler med lag og foreninger, hvor det utbetales honorar for dugnadsbaserte tjenester.
- Kulturskolen:
Barnas Verdensdag får uvurderlig hjelp fra frivillige på festivalen: Speideren bidrar med rigging, rydding og parkeringsvertskap, mens Frivilligsentralen og Blå Kors støtter med servering og enkelte vertskapsoppgaver.
Speideren får 50.000 de andre kun takk og omtale
- St.Croix-huset
Legger til rette for frivillig aktivitet og går i samarbeid med frivillige slik at innbyggere kan få ulike tilbud til aktivitet. Dette er noe de har gjort en stund, og det har ikke avlastet vår del av kommunale oppgaver.
- Fredrikstad Kino
Har et godt samarbeid med Lions, som serverer på Pensjonistkino hver tirsdag.

Fra Folkehelse og frivillighet:

Lokalsamfunnsutvalgene mottar årlig et økonomisk tilskudd fra kommunen. Tilskuddet fordeles videre til lokale frivillige initiativ, til lag og foreninger og tiltak i regi av lokalsamfunnsutvalget. Lokalsamfunnsutvalg utfører oppgaver sammen med kommunen eller etter eget initiativ. Det kan være utvikling og vedlikehold av møteplasser, lavvoer, gapahuker, grillplasser, lekeplasser, tuftepark og vedlikehold av grøntarealer. Mange lokalsamfunnsutvalg holde møter på nærskolen og samarbeider om å utvikle skolen som nærmiljøarena. Flere lokalsamfunn har opprettet venneforeninger for å søke eksterne midler og for å kunne gjennomføre dugnader.

Eksempler på aktiviteter hvor lokalsamfunn driver vedlikehold og videreutvikling av kommunal grunn/kommunale bygg eller installasjoner:

- Vispen sjøsenter (Skjærviken)
- Samhold badeplass og Sandgropa Nærmiljøpark (Rekustad)
- Øra økopark (Gudeberg)
- Tuftepark og hundeluftegård (Begby) Begby IL driver vedlikehold av stinettet i Begbymarka
- Skakkeløkka, Fiskebrygge og Lindbergbakken (Nabbetorp)
- Meieriet og grillplasser (Torsnes)
- Gapahukene i Hausmann og Torp båthavn, utvikling av Snørn nærmiljøpark og vedlikehold av Torpelunden (Torp)
- Klubbhuset på Skogstrand som møteplass, Kvernhuset som nærmiljøarena og Lavvo (Ambjørnrød)
- Wiesebanen som aktivitetsarena (Cicignon)

- Flåtaviken nærmiljøpark (Engelsviken)
- Utvikling av «Gropa» (Hauge)
- Utvikling av Lisleby samfunnshus, basketbane ved sentralidrettsanlegget og skolen som nærmiljøarena (Lisleby)
- Sellebakk samfunnshus og torvet (Sellebakk)
- Saga badeplass og Nylende grendehus (Nylende)

Flere lokalsamfunn holder ryddeaksjoner på våren gjennom <https://www.fredrikstad.kommune.no/holdfredrikstadren>

Frivilligsentralene

Frivilligsentralene får informasjon og samarbeider med kommunale tjenester, noen tiltak er satt i gang på bakgrunn av kommunens behov.

- Koordinere frivillige og tidgivere
- Besøksvenn
- Edel årgang
- Tiltak for eldre
- Språkkafe
- Håndverksgrupper
- Markering av frivillighetens dag
- Utvikling av Sellebakk og Lisleby samfunnshus
- Gutta ved Glomma og Skogens menn.
- Frivillige ved lokale arrangement som «Med Hjerte for Lisleby» og «Barnas festdag» på Sellebakk.
- Sammen for ungene vår
- Ukeprogram ved sentralene og utflukter
- Kulturkvelder på Lisleby samfunnshus

Norsk Folkehjelp og Frivillighuset

Siden 2022 har Norsk Folkehjelp arrangert Inkluderingsdager i Østfold <https://inkluderingsdager.no/>

Kirkens bymisjon

Kirkens bymisjon har flere tilbud og er en viktig møteplass i sentrum. <https://kirkensbymisjon.no/tilbud-kafeer-og-motesteder/kafe-og-moteplass-fredrikstad/>

Etter at Daghøyskolen er lagt ned vil flere brukere benytte seg av Kirkens bymisjons lokaler i sentrum for å møtes. Rebellhuset er også en mulighet.

Fontenehuset

Som en stiftelse og sosial entreprenør driver de flere prosjekter i samarbeid med flere aktører: [Fontenehuset & Sosialt Entreprenørskap — Fontenehuset Fredrikstad](#) – tiltakene legger til rette for at deltakerne/brukere kan gjennomføre praktiske oppgaver som frivillige.

Fra helse:

Vår erfaring er at det i liten grad er snakk om overtakelse av oppgaver, men supplering som for eksempel:

- Aktiviteter for ulike målgrupper
- Trivselstraller på sykehjem
- Drift av møteplasser for inkludering

Mulig unntak:

- Beredskapssamarbeid med Østfold Røde kors. Østfold Røde kors har avtale om kompensasjon etter faste satser for oppdrag de utfører, og som kommunen muligens kunne ha gjort selv hvis vi var trent og hadde organisert dette selv.
- Samarbeid med fontenehuset og bystyrets vedtak om å støtte dette tiltaket.
- Tilskuddspotten som tildeles etter retningslinje helse- og velferdstilskudd for frivillige og ideelle organisasjoner har vært fryst de siste årene. Totalt sett betyr det en reduksjon og ikke styrking, samtidig er det gjort pilotering ved tildeling. Enkelte kan ha fått mer tilskudd mens andre har mistet eller fått redusert tilskuddet.
 - Det er ingen sammenheng mellom tildeling av tilskudd og overtakelse av kommunale oppgaver – tildeling reguleres av retningslinjer og evt vilkår gitt ved tildeling.
- Helse jobber i all hovedsak med lovpålagte tjenester og det er ikke alt som kan oppgaveoverføres til frivillighet. Så er det mange aktiviteter for å fremme inkludering og folkehelse som vi kunne ønske oss ble gjennomført av frivillige – men igjen, det er ikke oppgaveoverføring. Det finnes sikkert mange tilbud organisert av frivillige, trossamfunn og ildsjeler som bidrar til at behovet for helsetjenester utsettes eller uteblir, uten at disse organisasjonene søker, eller på annen måte får tilskudd.

Saksnr.: 2025/32619
Dokumentnr.: 1
Løpenr.: 287040/2025
Klassering: 049

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Samfunnsutvalget	19.11.2025	46/25
Formannskapet	27.11.2025	
Bystyret	11.12.2025	

Utsettelse politiske saker 2025

Kommunedirektørens innstilling

Kommunedirektøren anbefaler formannskapet å fatte følgende innstilling til bystyret:

1. De foreslåtte politiske sakene og verbalbestillingene utsettes til 2026 på grunn av begrensede ressurser.

Sammendrag

Samfunnsutvalget uttaler seg i saken.

Kommuneområde Samfunn har totalt 37 politiske vedtak og verbalbestillinger i 2025 som har vært eller er under arbeid. Administrasjonen har arbeidet målrettet for å innfri bestillingene innen årets frister, men på grunn av den samlede mengden leveranser og ressurs-situasjonen, ser vi oss nødt til å be om utsettelse av enkelte saker til 2026. Dette er nødvendig for å sikre kvalitet og forsvarlig utredning og gjennomføring av oppgavene.

Det er ikke identifisert konsekvenser for sosial, økonomisk eller miljømessig bærekraft i saken, og vurderes av kommunedirektøren som en orienteringssak om administrasjonens kapasitet og ressursituasjon i det aktuelle kommuneområde.

De politiske sakene som foreslås utsatt omtales under saksopplysninger.

Vedlegg

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

Ingen

Saksopplysninger

Kommuneområde samfunn har totalt 37 politiske vedtak og verbalbestillinger under arbeid i 2025. Administrasjonen har jobbet hardt for å innfri bestillinger med frist for inneværende år.

Likevel, grunnet den samlede mengden leveranser som kommuneområde Samfunn har sett opp mot ressursituasjonen, ser vi oss nødt til å be om utsettelse av følgende saker til 2026:

1. **Politisk vedtak i bystyret: Saksreferanse 2020/5173**
Kommunedirektøren bes komme tilbake med en sak der det vurderes å etablere kontakt med ideelle aktører, som for eksempel folkehøyskoler, når unge flyktninger i aktuell aldersgruppe skal bosettes. Dette for å sikre en rask og god integrering.
2. **Verbalvedtak i budsjett og økonomiplan 2025-2028 for Fredrikstad kommune**
Saksreferanse PS 251/2024

Vi ber om en strategi for mer helhetlig arbeid med integrering og inkludering. Dette bør gjøres i nært samarbeid med NAV, næringsliv, ideell og frivillig sektor. Målet er å få et bedre arbeid i hele Fredrikstadsamfunnet. Kommunedirektøren utarbeider en strategi for dette, og legger saken fram til politisk behandling i løpet av høsten 2025.

3. **Politisk vedtak i bystyret: Saksreferanse 2020/5173**
Bibliotektilbudet i Fredrikstad - tilrådninger for eventuell utvidelse av tilbudet - Lisleby/Rolvsvøy
4. **Politisk vedtak i bystyret: Saksreferanse 2020/5173**
Kommunedirektøren bes utarbeide et enkelt skisseprosjekt for en mindre bibliotekfilial i sentrumskjernen av Fredrikstad, som omfatter et rom- og funksjonsprogram med anslått arealbehov, der dagens funksjoner i hovedbiblioteket ses i sammenheng med en sentrumsfilial, samt kostnadsestimat for dette.
5. **Politisk vedtak i bystyret: Saksreferanse 2024/1802**
Kommunedirektøren bes komme med en sak med formål å vise frem Fredrikstad kommunes kunstsamling i Overlyssalen og i bibliotekets aula, både for å tilgjengeliggjøre kommunal kunst i offentlig eie og for å etablere en arena for det profesjonelle kunstfeltet. Saken skal belyse mulighetene for å la en privat aktør etablere en kunsthall i biblioteket gjennom et pilotprosjekt innenfor tre år, med mulighet for kafedrift i foajeen. Saken bør derfor innbefatte mulige løsninger med tanke på redusert husleie i pilotperioden.
6. **Politisk vedtak i bystyret: Saksreferanse 2020/5173**
Bibliotektilbudet i Fredrikstad – utarbeide et enkelt skisseprosjekt for påbygg til dagens hovedbibliotek.
7. **Verbalvedtak i budsjett og økonomiplan 2025-2028 for Fredrikstad kommune Saksreferanse PS 251/2024**
Kommunedirektøren fremmer en sak der det vurderes om idrettslag kan drifte badeanlegg med økonomisk besparelse for kommunen. Badetilbudet skal ikke bli dårligere for publikum. Saken legges frem for politisk behandling innen budsjettbehandlingen høsten 2025.
8. **Politisk vedtak i bystyret: Saksreferanse PS 198/24**
Kommunedirektøren bes legge fram en politisk sak med forslag til hvordan kommunen kan ivareta tilskuddsordninger som gir mulighet for husleiestøtte til ideelle og frivillige organisasjoner.

Relevante bestemmelser

Ingen

Konsekvenser for sosial bærekraft

Ingen.

Konsekvenser for økonomisk bærekraft

a) Økonomiske konsekvenser – drifts- og investeringsbudsjett
Ingen.

b) Samfunnsmessige konsekvenser
Ingen.

Konsekvenser for miljømessig bærekraft

Ingen.

Ansattes medbestemmelse

Ingen.

Vurdert for uttalelser i rådene

Saken er en orientering om administrasjonens kapasitet når det gjelder det å levere i henhold til politiske bestillinger innen vedtatte tidsfrister. Saken er vurdert som ikke relevant for rådene.

Vurdering

Kommuneplanens samfunnsdel legger vekt på helhetlig samfunnsutvikling, bærekraft og kvalitet i tjenesteleveranser. Ved å prioritere ressurser og sikre forsvarlig gjennomføring av oppgaver, bidrar administrasjonen til å ivareta disse overordnede målene. Utsettelsen er derfor et nødvendig grep for å sikre at arbeidet med integrering, inkludering, kultur og tjenestetilbud holder ønsket kvalitet og er bærekraftig over tid.

Alternative løsninger

Kommunedirektøren bes om å levere sakene innen utgangen av 2025 med den følge at det må leies inn ressurser eksternt eller omdisponeres ressurser mellom kommuneområdene. Dette vil kunne få konsekvenser for økonomisk merforbruk og/eller forsinkelse av andre politiske saker i de andre kommuneområdene, eller forsinkelse i utøvelsen av andre arbeidsoppgaver.

Konklusjon

Kommunedirektøren anbefaler på bakgrunn av ressursbegrensing å utsette nevnte politiske saker og verbalbestillinger til 2026. Dett for å sikre kvalitet og forsvarlig gjennomføring av oppgavene.

Saksnr.: 2024/12725
Dokumentnr.: 8
Løpenr.: 285068/2025
Klassering: C20

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Samfunnsutvalget	19.11.2025	47/25

Høring - Forslag til forskrift om tilskudd til bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet

Kommunedirektørens innstilling

Kommunedirektøren anbefaler samfunnsutvalget å fatte følgende vedtak:

1. Vedlagte forslag til høringsuttalelse oversendes Kultur- og likestillingsdepartementet som Fredrikstad kommunes innspill til forslag til forskrift om tilskudd til bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet.

Sammendrag

Kultur- og likestillingsdepartementet (KUD) er ansvarlige for spillemiddelordningen, og tilhørende bestemmelser. Det er sendt ut høring om forslag til forskrift om tilskudd til bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet. Dette er en oppfølging av høringen fra 2024 om forslag til endringer i spillemiddelordningen for anlegg til idrett og fysisk aktivitet. Fredrikstad kommunes hørings svar ble behandlet i bystyresak 2024/12725. Denne aktuelle høringen omhandler et konkret forslag til forskrift om tilskudd til bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet med frist 20.01.2026. Høringsforslaget er sendt på høring til et bredt utvalg av offentlige instanser, idretten og andre frivillige organisasjoner.

Det anbefales at vedlagte forslag til høringsuttalelse oversendes til Kultur- og likestillingsdepartementet som representerer Fredrikstad kommunes innspill i høringen om forslag til forskrift og om tilskudd til bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet.

Vedlegg

- 1 Høringsbrev - Forslag til forskrift om tilskudd til bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet
- 2 Høringsnotat- forslag til forskrift om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet
- 3 Forslag til forskrift om tilskudd til bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet
- 4 Høringsuttalelse fra Fredrikstad kommune _Forslag til forskrift om tilskudd til bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet

Saksopplysninger

I 2022 innledet departementet arbeidet med å kartlegge gjeldende tilskuddsordning for anlegg for idrett og fysisk aktivitet, og hvordan ordningen kan videreutvikles for å nå målet om å sikre befolkningen muligheter til å bedrive fysisk aktivitet. I denne prosessen ble det gjennomført innspillmøter i alle fylkene med kommuner, idretten og representanter fra andre frivillige organisasjoner. Dette dannet grunnlaget for høringen i 2024 som ble behandlet i bystyret 12.09.2024, saksnummer: 2024/12725.

Gjeldende tilskuddsordning er regulert gjennom departementets «Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet», hvor fylkeskommunene er delegert myndighet som forvaltere av ordningen. Tilskuddsordningen og fylkeskommunens forvaltningsoppgave foreslås nå til regulert forskrift med hjemmel i pengespilloven §12 tredje ledd første, første punktum. Dette skal sørge for å sikre en økt rettslig forankring, forutsigbarhet og transparens i forvaltningen av overskuddet fra Norsk tipping som fordeles til idrettsformål.

Spillemidler til bygging og rehabilitering av idrettsanlegg skal bidra til infrastruktur som gir befolkningen mulighet til å drive fysisk aktivitet, både i regi av den frivillige, medlemsbaserte idretten, og gjennom muligheten for egenorganisert, fysisk aktivitet. De viktigste målgruppene for bruk av spillemidler til idrettsformål er barn (6-12 år) og ungdom (13-19 år). I tillegg vil staten legge til rette for at personer med nedsatt funksjonsevne skal kunne delta i idrett og fysisk aktivitet ut fra sine ønsker og forutsetninger.

Høringsforslag til forskrift er i all hovedsak en videreføring av gjeldende tilskuddsordning for anlegg for idrett og fysisk aktivitet. Departementet foreslår enkelte endringer med bakgrunn i tidligere høringsnotat av 8.mai 2024, og enkelte justeringer som følge av reguleringen for forskrift. Forskriften har som mål å tre i kraft 15.juni 2026.

Jf. vedlagte forslag til høringsuttalelse, er det foreslått å gi innspill på følgende kapitler:

- Kapittel 1. Generelle bestemmelser
 - § 4. Økonomisk ramme for tilskuddsordningen, beregningsmodell mv.
- Kapittel 2. Hvem som kan søke tilskudd
 - § 6. Søknadsberettigede aktører til enkelte anleggs kategorier og til nærmiljøanlegg.
- Kapittel 3. Anlegg det kan gis tilskudd til mv.
 - § 10. Godkjenning av nye anleggs kategorier, anleggstyper og tilleggselementer.
 - § 11. Kostnader som kan søkes dekket.
 - § 12. Kostnader som ikke kan søkes dekket.
- Kapittel 4. Vilkår for tilskudd
 - § 15. Særlige vilkår for tilskudd til ordinære anlegg.
 - § 18. Økt tilskudd til ordinære anlegg og tilleggselementer.
- Kapittel 6. Tilskuddsmottakers plikter for drift og bruk av anlegg
 - § 23. Tilskuddsmottakers plikter for drift og bruk av anlegg.
- Kapittel 7. Om saksbehandling, opplysningsplikt
 - § 26. Kunngjøring av nytt søknadsår.
 - § 30. Fylkeskommunens saksbehandling.

Kommunedirektøren mener at kommunens tidligere innspill ikke er tilstrekkelig tatt til følge etter forrige høringsrunde. Derfor foreslås det å sende nye innspill med fokus på endringene

som gir størst konsekvens for Fredrikstad kommune. Følgende er hovedpunktene i foreslåtte høringsvar:

Midlertidighet og enklere anlegg

Fredrikstad kommune har tidligere etterspurt en større fleksibilitet i å opprette midlertidigere og enklere anlegg. Kravet i forskriften er minimum 30 års rett på grunn for å bli tildelt spillemidler. Det bør utredes en ordning til anlegg over kortere perioder med tilhørende tilskuddssatser. I lys av utviklingen i kommuneøkonomien, utfordringsbildet ved etablering av anlegg i transformasjonsområder i norske byer, samt bærekraft og miljøhensyn, er dette en endring som bør innlemmes. StjernenVærste er et eksempel på anlegg som er midlertidig, og som dermed ikke oppfyller kravene om spillemidler.

Sambruk og behovsrettede prosjekter

Dagens tilskuddsordning åpner i svært liten grad for nytenkning eller unntak fra mal og standarder. Fredrikstad kommune mener det må vektles et større fokus på faktiske lokale behov for anleggsutvikling. Det anbefales et større rom for innovasjon og mulighetsrom for å bygge anlegg som på en mer moderne måte tilrettelegger for at innbyggerne og brukerne kan være aktive. Trosvikhallen med motorikknett et lokalt eksempel som ikke får inndekning etter dagens spillemiddelordning.

Søknadsberettigede aktører

I tråd med gjeldende tilskuddsordning, bør det ikke begrenses ytterligere hvilke aktører som kan søke og bygge anlegg til aktivitetsformål. Samfunnsutfordringene er omfattende, og alle ikke-kommersielle aktører som ønsker å tilrettelegge for økt fysisk aktivitet bør være søknadsberettiget. Eksempelvis kan ikke Bjørndalen velforeninger søke spillemidler til nærmiljøanlegg de ønsker å investere i på egen tomt.

Tilskudd til pressområder

I gjeldende bestemmelser kan kommuner som er definert som pressområde, legge til ytterligere 15% på søknadssummen. Det foreslås i forskriften å fjerne dette tillegget. Fredrikstad kommune mener dette er svært uheldig. 15% ytterligere tilskudd er et viktig økonomisk insentiv som bidrar til å treffe bredt i anleggsutviklingen. Utjevning av sosiale- og økonomiske forskjeller ved å gi alle mulighet for å utøve fysisk aktivitet, er et av spillemidlenes kjerneområder. Insentivet om pressmiddeltilskudd anbefales og opprettholdes videre i forskriften. Som eksempel bidrar pressmiddeltillegget med 315 000 kroner til rehabilitering av en kunstgressbane, og 504 000 kroner til utbyggingen av Fredrikstad buldresenter, etablert av Fredrikstad Klatreklubb. I høringen fra departementet foreslås det en omfordeling av tilskudd til pressområder, som fylkeskommunene regionalt forvalter. Det er uklart hvordan Fredrikstad økonomisk ville kommet ut av en slik endring.

Kunngjøring av nytt søknadsår

I departementets forslag foreslås det at søknad om tilskudd må fremmes første gang før anlegget står ferdigstilt. Kommunen mener at dette er en uheldig endring og unødvendig innstramming av regelverket.

For kommunen, vil dette ha unødvendige innvirkninger på fremdrift av investeringsprosjekter. Lokal søknadsfrist er 1. november. Kommunale prosjekter vil da komme i utakt, ettersom budsjettvedtak gjøres i desember, med utførelse påfølgende år, og ofte ferdigstilling før 1. november.

Relevante bestemmelser

Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet - 2025 (V-0732 B)

Konsekvenser for sosial bærekraft

Fysisk aktivitet er en av de viktigste faktorene for god helse og livskvalitet. Riktig bruk av spillemidlene og god anleggsutvikling er blant kommunenes mest effektive virkemidler for å bidra til FNs bærekraftsmål nr. 3: God helse og livskvalitet. Samtlige anlegg som mottar spillemidler vil positivt påvirke mulighetene for fysisk aktivitet og styrke folkehelsen. Videre spiller disse anleggene en viktig rolle i å fremme sosial bærekraft. De skaper møteplasser som fremmer inkludering, samhold og fellesskap på tvers av sosiale og økonomiske skiller.

Konsekvenser for økonomisk bærekraft

a) Økonomiske konsekvenser – drifts- og investeringsbudsjett

Spillemiddelordningen er et viktig økonomisk virkemiddel for å utvikle fasiliteter for idrett og fysisk aktivitet. Foreslåtte endringene vil hovedsakelig påvirke fordelingen av spillemiddelrammen mellom fylkene, og kan i så måte påvirke de økonomiske rammene som Fredrikstad kommune og andre aktører i Fredrikstadsamfunnet kan søke på.

b) Samfunnsmessige konsekvenser

I foreslått forskrift er det begrenset med endringer fra gjeldende bestemmelser. Det er i all hovedsak en videreføring fra gjeldende bestemmelser, og det vil derfor være begrensede konsekvenser ved forslaget til forskriften. Om tilskudd til pressområder forsvinner, vil Fredrikstad kommune miste 15% av mulige spillemidler i året. Dette er midler som brukes til idretts- og aktivitetsanlegg, og som bidrar til å utjevne sosiale- og økonomiske forskjeller. Dette har en betydelig konsekvens i videre anleggsutvikling og prioriteringer i Fredrikstad kommune, dersom ikke den foreslåtte modellen kompenserer i tilstrekkelig grad.

Konsekvenser for miljømessig bærekraft

Dersom det ikke justeres i kravene om utforming og varighet, vil det fortsette å være en sterk hindring for gjenbruk og ombruk av eksisterende bygg. Det totale klimaavtrykket på nybygg er radikalt høyere enn om man i større grad finner løsninger for å benytte eksisterende bygningsmasser på nye måter.

Ansattes medbestemmelse

Ikke relevant

Vurdert for uttalelser i rådene

Fredrikstad idretts- og aktivitetsråd er orientert om høringen. Idrettsrådet har høringsinstans gjennom Viken idrettskrets.

Vurdering

Kommunedirektøren viser til at spillemiddelordningen er et viktig økonomisk virkemiddel for å utvikle og gjennomføre anleggsprosjekter til idrett og fysisk aktivitet. Kultur- og likestillingsdepartementets forslag til forskrift om tilskudd til bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet medfører ikke markante endringer fra gjeldende ordning. Det er likevel viktig å understreke at innspillene fra Fredrikstad i denne høringen er viktige for at man beveger seg i ønsket retning om mer fleksibilitet og tilpasset lokale behov. Tidligere innspill fra Fredrikstad kommune er ikke tatt tilstrekkelig til følge.

Alternative løsninger

Utvalget utarbeider eget høringssvar.

Konklusjon

Det anbefales at vedlagte forslag til høringsuttalelse oversendes til Kultur- og likestillingsdepartementet som Fredrikstad kommunes innspill til forslag til forskrift om tilskudd til bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet.

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

25/4158-

9. oktober 2025

Høring - Forslag til forskrift om tilskudd til bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet

Kultur- og likestillingsdepartementet sender med dette forslag til forskrift om tilskudd til bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet på høring. Forslaget er en oppfølging av høringen i 2024 om endringer i spillemiddelordningen for anlegg til idrett og fysisk aktivitet.

Høringen er åpen for alle som ønsker å gi innspill, også de som ikke er på listen over høringsinstanser. Vi ber om at den enkelte høringsinstans vurderer å videreformidle informasjon om høringen til berørte underliggende organer, organisasjoner, medlemmer osv.

Høringen er lagt ut på www.regjeringen.no/3119010. Benytt den digitale løsningen for å avgi høringsuttalelse ved å klikke på "Send inn høringssvar". Høringsuttalelser er offentlige etter offentlighetsloven og vil bli publisert på våre nettsider.

Som del av departementets arbeid med forskriftsregulering av dagens tilskuddsordning vil det bli utarbeidet en veileder til forskriften til bruk i fylkeskommunens saksbehandling.

Høringsfristen er 20. januar 2026.

Med hilsen

Per Kristian Aasmundstad (e.f.)
avdelingsdirektør

Trond Jørgen Glasser
fagdirektør

Postadresse
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo
postmottak@kud.dep.no

Kontoradresse
Grubbegata 1
www.kud.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 866

Avdeling
Avdeling for
sivilsamfunn og idrett

Saksbehandler
Trond Jørgen
Glasser
22 24 80 72

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi
Statsministerens kontor

Adresseliste

Agder fylkeskommune	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Agder Idrettskrets	Østensbuveien 80	4848	ARENDAL
Akershus fylkeskommune	Postboks 1200 Sentrum	0107	OSLO
Akrive Gamere			
Alstahaug kommune	Rådhuset	8805	SANDNESSJØEN
Alta kommune	Postboks 1403	9506	ALTA
Alvdal kommune	Gjelen 3	2560	ALVDAL
Alver kommune	Postboks 4	5906	FREKHAUG
Andøy kommune	Postboks 187	8483	ANDENES
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	Postboks 8019 Dep	0030	OSLO
Aremark kommune	Rådhuset	1798	AREMARK
Arendal kommune	Postboks 123	4891	GRIMSTAD
Asker kommune	Katrineåsveien 20	3440	RØYKEN
Askvoll kommune	Postboks 174 Rådhuset	6988	ASKVOLL
Askøy kommune	Klampavikvegen 1	5300	KLEPPESTØ
Aukra kommune	Nyjordvegen 12	6480	AUKRA
Aure kommune	Postboks 33	6689	AURE
Aurland kommune	Vangen 1	5745	AURLAND
Aurskog-Høland kommune	Rådhusveien 3	1940	BJØRKELANGEN
Austevoll kommune	Birkelandsvegen 2	5392	STOREBØ
Austrheim kommune	Sætremarka 2	5943	AUSTRHEIM
Averøy kommune	Postboks 152	6538	AVERØY
Bad park og idrett	Postboks 4014 Ullevål Stadion	0806	OSLO
Balsfjord kommune	Rådhusgata 11	9050	STORSTEINNES
Bamble kommune	Postboks 80	3993	LANGESUND
Bardu kommune	Postboks 401	9365	BARDU
Barne- og familiedepartementet	Postboks 8036 Dep	0030	OSLO
Beiarn kommune	Kommunehuset, Nedre Beiarveien 906	8110	MOLDJORD
Bergen kommune	Postboks 7700	5020	BERGEN
Berlevåg kommune	Rådhusgata 2	9980	BERLEVÅG
Bindal kommune	Rådhuset, Oldervikveien 5	7980	TERRÅK
Birkenes kommune	Postboks 115	4795	BIRKELAND
Bjerkreim kommune	Postboks 17	4384	VIKESÅ
Bjørnafjorden kommune	Postboks 24	5649	EIKELANDSOSEN

Bodø kommune	Postboks 319	8001	BODØ
Bokn kommune	Boknatunvegen 37	5561	BOKN
Bremanger kommune	Postboks 104	6721	SVELGEN
	Rådhuset		
Brønnøy kommune	Rådhuset	8905	BRØNNØYSUND
Buskerud fylkeskommune	Postboks 3563	3007	DRAMMEN
Bygland kommune	Kommunehuset	4745	BYGLAND
Bykle kommune	Sarvsvegen 14	4754	BYKLE
Bærum kommune	Postboks 700	1304	SANDVIKA
Bø kommune	Rådhuset,	8475	STRAUMSJØEN
	Veaveien 50		
Bømlo kommune	Rådhuset,	5430	BREMNES
	Leirdalen 1		
Båtsfjord kommune	Postboks 610	9991	BÅTSFJORD
Den Norske Turistforening	Youngstorget 1	0181	OSLO
Det frivillige Skyttervesen	Økernveien 121	0579	OSLO
Digitaliserings- og	Postboks 8004	0030	OSLO
forvaltningsdepartementet	Dep		
Dovre kommune	Kongsvegen 4	2662	DOVRE
Drammen kommune	Postboks 7500	3008	DRAMMEN
Drangedal kommune	Gudbrandsveien 7	3750	DRANGEDAL
Dyrøy kommune	Dyrøytunet 1	9311	BRØSTADBOTN
Dønna kommune	Solfjellsjøen	8820	DØNNA
Eidfjord kommune	Simadalsvegen 1	5783	EIDFJORD
Eidskog kommune	Postboks 94	2231	SKOTTERUD
Eidsvoll kommune	Rådhusgata 1	2080	EIDSVOLL
Eigersund kommune	Postboks 580	4379	EGERSUND
Elverum kommune	Postboks 403	2418	ELVERUM
Enebakk kommune	Prestegårdsveien	1912	ENEBAKK
	4		
Energidepartementet	Postboks 8148	0033	OSLO
	Dep		
Engerdal kommune	Engerdalsveien	2440	ENGERDAL
	1794		
Etne kommune	Sjoarvegen 2	5590	ETNE
Etnedal kommune	Kyrkjevegen 10	2890	ETNEDAL
Evenes kommune	Postboks 43	8539	BOGEN I OFOTEN
Evje og Hornnes	Kasernevegen 19	4735	EVJE
kommune			
Farsund kommune	Brogaten 7	4550	FARSUND
Fauske kommune	Postboks 93	8201	FAUSKE
Fedje kommune	Stormarkvegen 49	5947	FEDJE

Finansdepartementet	Postboks 8008 Dep	0030	OSLO
Finnmark fylkeskommune	Postboks 701	9815	VADSØ
Finnmark idrettskrets			
Fitjar kommune	Postboks 83	5418	FITJAR
Fjaler kommune	Dalstunet 20	6963	DALE I SUNNFJORD
Fjord kommune	Pb. 144	6211	VALLDAL
Flakstad kommune	Flakstadveien 371	8380	RAMBERG
Flatanger kommune	Lauvsneshaugen 25	7770	FLATANGER
Flekkefjord kommune	Kirkegt. 50	4400	FLEKKEFJORD
Flesberg kommune	Lampelandhagan 7	3623	LAMPELAND
Flå kommune	Sentrumsvegen 24	3539	FLÅ
Folldal kommune	Gruvvegen 7	2580	FOLLDAL
Forsvarsdepartementet	Postboks 8126 Dep	0032	OSLO
Forum for Natur og Friluftsliv			
Fredrikstad kommune	Postboks 1405	1602	FREDRIKSTAD
Friluftsrådenes	Postboks 9156	0134	OSLO
Landsforbund	Grønland		
Frivillighet Norge	Postboks 9072 Grønland	0133	OSLO
Frogn kommune	Postboks 10	1441	DRØBAK
Froland kommune	Frolandsveien 995	4820	FROLAND
Frosta kommune	Fånesvegen 1	7633	FROSTA
Frøya kommune	Postboks 152	7261	SISTRANDA
Fyresdal kommune	Klokkarhamaren 6	3870	FYRESDAL
Færder kommune	Postboks 250 Borgheim	3163	NØTTERØY
Game Norge			
Gamvik kommune	Postboks 174	9770	MEHAMN
Gausdal kommune	Vestringsvegen 8	2651	ØSTRE GAUSDAL
Gildeskål kommune	Postboks 54	8138	INNDYR
Giske kommune	Rådhuset	6050	VALDERØY
Gjemnes kommune	Nordmørsvegen 24	6631	BATNFJORDSØRA
Gjerdrum kommune	Postboks 10	2024	GJERDRUM
Gjerstad kommune	Gjerstadveien 1335	4980	GJERSTAD
Gjesdal kommune	Rettedalen 1	4330	ÅLGÅRD

Gjøvik kommune	Postboks 630	2810	GJØVIK
Gloppen kommune	Grandavegen 9	6823	SANDANE
Gol kommune	Gamlevegen 4	3550	GOL
Gran kommune	Postboks 41	2714	JAREN
Grane kommune	Industriveien 2	8682	TROFORS
Gratangen kommune	Boks 23	9471	GRATANGEN
Grimstad kommune	Postboks 123	4891	GRIMSTAD
Grong kommune	Postboks 162	7871	GRONG
Grue kommune	Postboks 94	2261	KIRKENÆR
Gulen kommune	Eivindvikvegen 1119	5966	EIVINDVIK
Hadsel kommune	Rådhusgata 5	8450	STOKMARKNES
Halden kommune	Postboks 150	1751	HALDEN
Hamar kommune	Postboks 4063	2306	HAMAR
Hamarøy kommune	Marie Hamsuns vei 3	8294	HAMARØY
Hammerfest kommune	Postboks 1224	9616	HAMMERFEST
Hareid kommune	Rådhusplassen 5	6060	HAREID
Harstad kommune	Postmottak	9479	HARSTAD
Hasvik kommune	Postboks 43	9593	BREIVIKBOTN
Hattfjelldal kommune	O.T. Olsens vei 3A	8690	HATTFJELLDAL
Haugesund kommune	Postboks 2160	5504	HAUGESUND
Heim kommune	Trondheimsveien 1	7200	KYRKSÆTERØRA
Helse- og omsorgsdepartementet	Postboks 8011 Dep	0030	OSLO
Hemnes kommune	Sentrumsveien 1	8646	KORGEN
Hemsedal kommune		3560	HEMSEDAL
Herøy kommune i Møre og Romsdal	Postboks 274	6099	FOSNAVÅG
Herøy kommune i Nordland	Kommunehuset	8850	HERØY
Hitra kommune	Rådhusveien 1	7240	HITRA
Hjartdal kommune		3692	SAULAND
Hjelmeland kommune	Kommunehuset	4130	HJELMELAND
Hol kommune	Ålmannnvegen 8	3576	HOL
Hole kommune	Viksveien 30	3530	RØYSE
Holmestrand kommune	Postboks 312	3081	HOLMESTRAND
Holtålen Kommune	Bakkavegen 1	7380	ÅLEN
Horten kommune	Postboks 10	3191	HORTEN
Hurdal kommune	Minneåsvegen 3	2090	HURDAL
Hustadvika kommune	Tingplassen 1	6440	ELNESVÅGEN
Hvaler kommune	Storveien 32	1680	SKJÆRHALLEN

Hyllestad kommune		6957	HYLLESTAD
Hægebostad kommune	Birkeland	4595	TINGVATN
Høyanger kommune	Postboks 159	6991	HØYANGER
Høylandet kommune		7977	HØYLANDET
Hå kommune	Postboks 24	4368	VARHAUG
Ibestad kommune		9450	HAMNVIK
Inderøy kommune	Vennalivegen 7	7670	INDERØY
Indre Fosen kommune	Rådhusveien 13	7100	RISSA
Indre Østfold kommune	Postboks 34	1861	TRØGSTAD
Innlandet fylkeskommune	Postboks 4404	2325	HAMAR
	Bedriftsenteret		
Innlandet idrettskrets			
Iveland kommune	Frikstadveien 20	4724	IVELAND
Jevnaker kommune	Kirkegata 6	3520	JEVNAKER
Justis- og beredskapsdepartementet	Postboks 8005 Dep	0030	OSLO
Karasjok kommune	Postboks 84	9735	KARASJOK
Karlsøy kommune		9130	HANSNES
Karmøy kommune	Rådhuset	4250	KOPERVIK
Kautokeino kommune	Bredbuktnesveien 6	9520	KAUTOKEINO
Kinn kommune	Postboks 294	6701	MÅLØY
Klepp kommune	Postboks 25	4358	KLEPPE
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Kommunal- og distriktsdepartementet	Postboks 8112 Dep	0032	OSLO
Kongsberg kommune	Postboks 115	3602	KONGSBERG
Kongsvinger kommune		2226	KONGSVINGER
Kragerø kommune	Postboks 128	3791	KRAGERØ
Kristiansand kommune	Postboks 4	4685	NODELAND
Kristiansund kommune	Postboks 178	6501	KRISTIANSTAD N
Krødsherad kommune		3536	NORESUND
KS - Kommunesektorens organisasjon	Postboks 1378 Vika	0114	OSLO
Kunnskapsdepartementet	Postboks 8119 Dep	0032	OSLO
Kvam herad	Grovagjelet 16	5600	NORHEIMSUND
Kvinesdal kommune	Nesgate 11	4480	KVINESDAL
Kvinnherad kommune	Rosendalsvegen 10	5470	ROSENDAL
Kviteseid kommune	Kviteseidgata 13	3850	KVITeseid
Kvitsøy kommune	Kommunehusvn. 6	4180	KVITSØY

Kvæfjord kommune	Bygdeveien 26	9475	BORKENES
Kvænangen kommune		9161	BURFJORD
Kåfjord kommune	Postboks 74	9148	OLDERDALEN
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Larvik kommune	Postboks 2020	3255	LARVIK
Lavangen kommune	Nessveien 7	9358	TENNEVOLL
Lebesby kommune	Boks 38	9790	KJØLLEFJORD
Leirfjord kommune		8890	LEIRFJORD
Leka kommune		7994	LEKA
Lesja kommune	Postboks 53 Kommunehuset	2665	LESJA
Levanger kommune	Postboks 130	7601	LEVANGER
Lier kommune	Postboks 205	3401	LIER
Lierne kommune	Heggvollveien 6	7882	NORDLI
Lillehammer kommune	Postboks 986	2626	LILLEHAMMER
Lillesand kommune	Postboks 23	4791	LILLESAND
Lillestrøm kommune	Postboks 313	2001	LILLESTRØM
Lindesnes kommune	Nordre Heddeland 26	4534	MARNARDAL
Lom kommune	Midtgard	2686	Lom
Loppa kommune	Parkveien 1/3	9550	ØKSFJORD
Lotteri- og stiftelsestilsynet	Postboks 800	6805	FØRDE
Lund kommune	Moiveien 9	4460	MOI
Lunner kommune	Sandsvegen 1	2740	ROA
Lurøy kommune	Rådhuset	8766	LURØY
Luster kommune	Rådhuset	6868	GAUPNE
Lyngdal kommune	Postboks 353	4577	LYNGDAL
Lyngen kommune	Strandveien 24	9060	LYNGSEIDET
Lærdal kommune	Postboks 83	6886	LÆRDAL
Lødingen kommune	Postboks 83	8551	LØDINGEN
Lørenskog kommune	Postboks 304	1471	LØRENSKOG
Løten kommune	Postboks 113	2341	Løten
Malvik kommune	Postboks 140	7551	HOMMELVIK
Marker kommune	Postboks 114	1871	ØRJE
Masfjorden kommune	Austfjordvegen 2724	5981	MASFJORDNES
Melhus kommune	Rådhusvn. 2	7224	MELHUS
Meløy kommune	Gammelveien 5	8150	ØRNES
Meråker kommune		7530	MERÅKER
Midtre Gauldal kommune	Rørosveien 11	7290	STØREN
Midt-Telemark kommune	Postboks 83	3833	BØ I TELEMARK
Modalen kommune	Postboks 44	5729	MODALEN

Modum kommune	Postboks 38	3371	VIKERSUND
Molde kommune	Rådhusplassen 1	6413	MOLDE
Moskenes kommune		8390	REINE
Moss kommune	Postboks 175	1501	MOSS
Møre og Romsdal fylkeskommune	Postboks 2500, Fylkeshuset	6404	MOLDE
Møre og Romsdal idrettskrets			
Målselv kommune	Kommunehuset	9321	MOEN
Måsøy kommune	Torget 1	9690	HAVØYSUND
Namsos kommune	Stavarvegen 2	7856	JØA
Namsskogan kommune		7890	NAMSSKOGAN
Nannestad kommune	Teiealleen 9	2030	NANNESTAD
Narvik kommune	Postboks 64	8501	NARVIK
Nes kommune	Postboks 114	2151	ÅRNES
Nesbyen kommune	Rukkedalsvegen 46	3540	NESBYEN
Nesna kommune	Moveien 24	8701	NESNA
Nesodden kommune	Postboks 123	1451	NESODDTANGEN
Nesseby kommune	Rådhuset	9840	VARANGERBOTN
Nissedal kommune		3855	TREUNGEN
Nittedal kommune	Moveien 1	1482	NITTEDAL
Nome kommune	Ringsevja 30	3830	ULEFOSS
Nord-Aurdal kommune	Postboks 143	2901	FAGERNES
Nord-Fron kommune	Nedregate 50	2640	VINSTRÅ
Nordkapp kommune	Rådhusgata 12	9750	HONNINGSVÅG
Nordland fylkeskommune	Postboks 1485	8048	BODØ
Nordland idrettskrets	Postboks 1420	8002	BODØ
Nord-Odal kommune		2120	SAGSTUA
Nordre Follo kommune	Postboks 3010	1402	SKI
Nordre Land kommune	Postboks 173	2882	DOKKA
Nordreisa kommune	Postboks 174	9156	STORSLETT
Nore og Uvdal kommune	Sentrum 16	3630	RØDBERG
Noregs Ungdomslag	Øvre Slottsgate 2b	0157	OSLO
Norges Ake- Bob og Skeletonforbund			
Norges Amerikanske Idretters Forbund			
Norges Badminton Forbund		0840	OSLO
Norges Bandyforbund	Serviceboks 1 Ullevål Stadion	0840	OSLO
Norges Basketballforbund			

Norges		0840	OSLO
Bedriftsidrettsforbund			
Norges Biljardforbund			
Norges Bilsportforbund	Postboks 60 Bryn	0611	OSLO
Norges Bokseforbund	Serviceboks 1	0840	OSLO
Norges boligbyggelags landsforbund			
Norges Bordtennisforbund		0840	OSLO
Norges Bowlingforbund		0840	OSLO
Norges Bryteforbund		0840	OSLO
Norges Bueskytterforbund			
Norges Castingforbund			
Norges Cricketforbund		0840	OSLO
Norges Curlingforbund		0840	OSLO
Norges Cykleforbund	Ringeriksveien 179	1339	VØYENENGA
Norges Danseforbund	Postboks 5000	0840	OSLO
Norges Dykkeforbund			
Norges Fekteforbund			
Norges Fleridrettsforbund			
Norges Fotballforbund		0840	OSLO
Norges Friidrettsforbund		0840	OSLO
Norges Golfforbund		0840	OSLO
Norges Gymnastikk- og Turnforbund		0840	OSLO
Norges Hundekjørerforbund			
Norges Håndballforbund	Postboks 5000	0840	OSLO
Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité	Postboks 5000	0840	OSLO
Norges Ishockeyforbund		0840	OSLO
Norges Jeger- og Fiskerforbund	Postboks 94	1378	NESBRU
Norges Judoforbund			
Norges Kampsportforbund		0840	OSLO
Norges Kickboxing Forbund		0840	OSLO
Norges Klatreforbund		0840	OSLO
Norges Luftsportsforbund	Møllergata 39	0102	OSLO
Norges Motorsportforbund	Nedre Storgate 42	3015	DRAMMEN
Norges Orienteringsforbund		0840	OSLO

Norges Padleforbund	Serviceboks 1, Ullevål stadion	0840	OSLO
Norges Roforbund			
Norges Rugbyforbund			
Norges Rytterforbund		0840	OSLO
Norges Seilforbund			
Norges Skiforbund		0840	OSLO
Norges Skiskytterforbund		0840	OSLO
Norges Skytterforbund		0840	OSLO
Norges Skøyteforbund	Serviceboks 1, Ullevål Stadion	0840	OSLO
Norges Snowboardforbund	Bentsebrugata 13 F	0476	OSLO
Norges Softball og Baseball Forbund			
Norges Squashforbund			
Norges Studentidrettsforbund		0840	OSLO
Norges Styrkeløftforbund			
Norges Svømmeforbund		0840	OSLO
Norges Tennisforbund	Postboks 287 Økern	0511	OSLO
Norges Triathlonforbund			
Norges Vannski & Wakeboard Forbund	Ullevål stadion, Serviceboks 1	0840	OSLO
Norges Vektløfterforbund			
Norges Volleyballforbund		0840	OSLO
Norsk Friluftsliv	Postboks 9215 Grønland	0134	OSLO
Norsk organisasjon for terrengsykling			
Notodden kommune	Postboks 193	3672	NOTODDEN
Nærings- og fiskeridepartementet	Postboks 8090 Dep	0032	OSLO
Nærøysund kommune	Postboks 133, Sentrum	7901	RØRVIK
Oppdal kommune	Inge Krokanns veg 2	7340	OPPDAL
Orkland kommune	Postboks 83	7301	ORKANGER
Os kommune	Rytrøa 14	2550	OS I ØSTERDALEN
Osen kommune		7740	STEINSDALEN
Oslo Idrettskrets	Ekebergveien 101	1178	OSLO

Oslo kommune	Rådhuset	0037	OSLO
Oslo kommune	Rådhuset	0037	OSLO
Oslofjordens Friluftsråd	Vaterlandsveien 23	3470	SLEMMESTAD
Osterøy kommune	Hatland	5282	LONEVÅG
Overhalla kommune		7863	OVERHALLA
Porsanger kommune	Rådhuset	9712	LAKSELV
Porsgrunn kommune	Postboks 128	3909	PORSGRUNN
Rakkestad kommune	Postboks 264	1891	RAKKESTAD
Rana kommune	Postboks 173	8601	MO I RANA
Randaberg kommune	Postboks 40	4096	RANDABERG
Rauma kommune	Vollan 8 A	6300	ÅNDALSNES
Rendalen kommune		2485	RENDALEN
Rennebu kommune	Kommunehuset	7391	RENNEBU
Rindal kommune	Rindalsvegen 17	6657	RINDAL
Ringebu kommune	Hanstadgt. 4	2630	RINGEBU
Ringerike kommune	Pb 123 sentrum	3502	HØNEFOSS
Ringsaker kommune	Postboks 13	2381	BRUMUNDDAL
Risør kommune	Postboks 158	4952	RISØR
Rogaland fylkeskommune	Postboks 130 Sentrum	4001	STAVANGER
Rogaland Idrettskrets	Postboks 3033	4020	STAVANGER
Rollag kommune		3626	ROLLAG
Rælingen kommune	Postboks 100	2025	FJERDINGBY
Rødøy kommune	Rødøy rådhus	8185	VÅGAHOLMEN
Røros kommune	Bergmannsgt 19	7374	RØROS
Røst kommune		8064	RØST
Røyrvik kommune		7898	LIMINGEN
Råde kommune	Skråtorpveien 2a	1640	RÅDE
Salangen kommune	Postboks 77	9355	SJØVEGAN
Saltdal kommune		8250	ROGNAN
Samferdselsdepartementet	Postboks 8010 Dep	0030	OSLO
Sami Valastallan Lihttu			
Samnanger kommune	Tyssevegen 217	5650	TYSSE
samskipnadsrådet			
Sande kommune	Rønnebergplassen 17	6084	LARSNES
Sandefjord kommune	Postboks 2025	3202	SANDEFJORD
Sandnes kommune	Postboks 583	4302	SANDNES
Sarpsborg kommune	Postboks 237	1702	SARPSBORG
Sauda kommune	Postboks 44	4201	SAUDA

Sel kommune	Botten Hansensgt 9	2670	OTTA
Selbu kommune	Gjelbakken 15	7580	SELBU
Seljord kommune	Brøløsvegen 13 A	3840	SELJORD
Senja kommune	Pb. 602	9306	FINNSNES
Sigdal kommune		3350	PRESTFOSS
Siljan kommune	Postboks 16	3749	SILJAN
Sirdal kommune		4440	TONSTAD
Skaun kommune	Postboks 74	7358	BØRSA
Skien kommune	Postboks 158	3701	SKIEN
Skiforeningen	Kongeveien 5	0787	OSLO
Skiptvet kommune	Postboks 115	1806	SKIPTVET
Skjervøy kommune	Postboks 145	9189	SKJERVØY
Skjåk kommune	Moavegen 30	2690	SKJÅK
Smøla kommune	Postboks 34	6571	SMØLA
Snåsa kommune	Sentrum	7760	SNÅSA
Sogndal kommune	Postboks 153	6851	SOGNDAL
Sokndal kommune	Gamleveien 20	4380	HAUGE I DALANE
Sola kommune	Postboks 99	4097	SOLA
Solund kommune	Postboks 83	6924	HARDBAKKE
Sortland kommune	Postboks 117	8401	SORTLAND
Stad kommune	Rådhusvegen 11	6770	NORDFJORDEID
Stange kommune	Postboks 214	2336	STANGE
Stavanger kommune	Postboks 8001	4068	STAVANGER
Steigen kommune	Rådhuset	8283	LEINESFJORD
Steinkjer kommune	Postboks 2530	7729	STEINKJER
Stiftelsen VI			
Stjørdal kommune	Postboks 133	7501	STJØRDAL
Stord kommune	Postboks 304	5402	STORD
Stor-Elvdal kommune	Postboks 85	2481	KOPPANG
Storfjord kommune	Hatteng	9046	OTEREN
Strand kommune	Postboks 115	4126	JØRPELAND
Stranda kommune	Øyna 13	6200	STRANDA
Stryn kommune	Tonningsgata 4	6783	STRYN
Sula kommune	Postboks 280	6039	LANGEVÅG
Suldal kommune	Eidsvegen 7	4230	SAND
Sunndal kommune	Postboks 94	6601	SUNNDALSØRA
Sunnfjord kommune	Postboks 338	6802	FØRDE
Surnadal kommune	Bårdshaugvegen 1	6650	SURNADAL
Sveio kommune	Postboks 40	5559	SVEIO
Sykkylven kommune	Rådhuset,	6230	SYKKYLVEN
	Kyrkjevegen 62		
Sømna kommune	Vik	8920	SØMNA

Søndre Land kommune	Hovsbakken 1	2860	HOV
Sør-Aurdal kommune	Tingvollbakkin 15	2930	BAGN
Sørfold kommune	Rådhuset	8226	STRAUMEN
Sør-Fron kommune	Kommunevegen 1	2647	SØR-FRON
Sør-Odal kommune	Øgardsvegen 2	2100	SKARNES
Sørreisa kommune	Storveien 20	9310	SØRREISA
Sør-Varanger kommune	Postboks 406	9915	KIRKENES
Tana kommune	Rådhusveien 24	9845	TANA
Telemark fylkeskommune	Postboks 2844	3702	SKIEN
Time kommune	Postboks 38	4349	BRYNE
Tingvoll kommune	Midtvågvegen 2	6630	TINGVOLL
Tinn kommune	Postboks 14	3661	RJUKAN
Tjeldsund kommune	Skånlandsveien 72/76	9440	EVENSKJER
Tokke kommune	Storvegen 60	3880	DALEN
Tolga kommune		2540	TOLGA
Troms fylkeskommune	Postboks 6600	9296	TROMSØ
Troms Idrettskrets	Postboks 12	9251	TROMSØ
Tromsø kommune	Postboks 9299	9299	TROMSØ
Trondheim kommune	Postboks 2300	7004	TRONDHEIM
	Torgarden		
Trysil kommune	Postboks 200	2421	TRYSIL
Træna kommune	Rådhuset	8770	TRÆNA
Trøndelag fylkeskommune	Postboks 2560	7735	STEINKJER
	Fylkets hus		
Trøndelag idrettskrets			
Tvedestrand kommune	Postboks 38	4901	TVEDESTRAND
Tverga			
Tydal kommune		7590	TYDAL
Tynset kommune	Rådhuset	2500	TYNSET
Tysnes kommune	Rådhuset	5685	UGGDAL
Tysvær kommune	Postboks 94	5575	AKSDAL
Tønsberg kommune	Postboks 2410	3104	TØNSBERG
Ullensaker kommune	Postboks 470	2051	JESSHEIM
Ullensvang kommune	Opheimsgt. 31	5750	ODDA
Ulstein kommune	Postboks 143	6067	ULSTEINVIK
Ulvik herad	Skeiesvegen 3	5730	ULVIK
Ungdom og Fritid	Postboks 9024	0133	OSLO
	Grønland		
Utenriksdepartementet	Postboks 8114	0032	OSLO
	Dep		
Utsira kommune	Postboks 63	5547	UTSIRA
Vadsø kommune	Postboks 614	9811	VADSØ

Vaksdal kommune	Konsul Jebsengate 16	5722	DALEKVAM
Valle kommune	Postboks 4	4747	VALLE
Vang kommune	Kommunehuset	2975	VANG I VALDRES
Vanylven kommune	Rådhuset	6143	FISKÅBYGD
Vardø kommune	Postboks 292	9951	VARDØ
Vefsn kommune	Postboks 560	8651	MOSJØEN
Vega kommune	Rådhuset	8980	VEGA
Vegårshei kommune		4985	VEGÅRSHEI
Vellenes	Postboks 6,	0212	OSLO
Fellesorganisasjon	Skøyen		
Vennesla kommune	Postboks 25	4701	VENNESLA
Verdal kommune	Johannes Bruns gate 2	7650	VERDAL
Vestby kommune	Postboks 144	1541	VESTBY
Vestfold fylkeskommune	Postboks 1213 Trudvang	3105	TØNSBERG
Vestfold og Telemark idrettskrets			
Vestland fylkeskommune	Postboks 7900	5020	BERGEN
Vestland idrettskrets			
Vestnes kommune	Kommunehuset	6390	VESTNES
Vestre Slidre kommune	Slidretun	2966	SLIDRE
Vestre Toten kommune	Postboks 84	2831	RAUFOSS
Vestvågøy kommune	Postboks 203	8376	LEKNES
Vevelstad kommune	Rådhuset	8976	VEVELSTAD
Vik kommune	Postboks 134	6891	VIK I SOGN
Viken idrettskrets			
Vindafjord kommune	Rådhuset	5580	ØLEN
Vinje kommune	Vinjevegen 192	3890	VINJE
Volda kommune	Stormyra 2	6100	VOLDA
Voss herad	Postboks 145	5701	VOSS
Værøy kommune		8063	VÆRØY
Vågan kommune		8305	SVOLVÆR
Vågå kommune	Edvard Storms vei 2	2680	VÅGÅ
Våler kommune i Innlandet	Vålgutua 251	2436	VÅLER I SOLØR
Våler kommune i Viken	Herredhuset, Kjosveien 1	1592	VÅLER I ØSTFOLD
Øksnes kommune	Postboks 33	8439	MYRE
Ørland kommune	Alf Nebbs gate 2	7160	BJUGN
Ørsta kommune	Dalevegen 6	6153	Ørsta
Østfold fylkeskommune	Postboks 220	1702	SARPSBORG

Østre Toten kommune	Postboks 24	2851	LENA
Øvre Eiker kommune	Postboks 76, Rådhuset	3301	HOKKSUND
Øyer kommune	Kongsvegen 325 - Tingberg	2636	ØYER
Øygarden kommune	Ternholmvegen 2	5337	RONG
Øystre Slidre kommune	Tingvang, Bygdinvegen 1989	2940	HEGGENES
Åfjord kommune	Øvre Årnes 7	7170	ÅFJORD
Ål kommune	Torget 1	3570	ÅL
Ålesund kommune	Postboks 1521	6025	ÅLESUND
Åmli kommune	Gata 5	4865	ÅMLI
Åmot kommune	Rådhuset	2450	RENA
Årdal kommune	Statsråd Evensensveg 4	6885	ÅRDALSTANGEN
Ås kommune	Postboks 195	1430	ÅS
Åseral kommune	Gardsvegen 68	4540	ÅSERAL
Åsnes kommune	Rådhusgata 1	2270	FLISA

Høringsnotat

**Forslag til forskrift om tilskudd til bygging og rehabilitering av anlegg
for idrett og fysisk aktivitet**

Høringsfrist 20. januar 2026

Innhold

1	Innledning.....	4
2	Bakgrunn for forslaget.....	5
2.1	Dagens tilskuddsordning for anlegg for idrett og fysisk aktivitet.....	6
2.1.1	Ny hjemmel i pengespilloven	6
2.1.2	Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet	7
2.2	Høring om forslag til endringer i dagens tilskuddsordning.....	8
2.2.1	Forslag som ikke videreføres gjennom forskriftsregulering av tilskuddsordningen.....	8
2.3	Særlig om fylkeskommunens rolle.....	9
2.4	Forholdet til regelverket om offentlig støtte	10
3	Forskrift om tilskudd til bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet ..	12
3.1	Generelle bestemmelser	12
3.1.1	Formål (§ 1).....	12
3.1.2	Virkeområde (§ 2)	13
3.1.3	Definisjoner (§ 3).....	15
3.1.4	Økonomisk ramme for tilskuddsordningen, beregningsmodell mv. (§ 4).....	15
3.2	Hvem som kan søke om tilskudd	17
3.2.1	Søknadsberettigede aktører til alle anleggs kategorier og til nærmiljøanlegg (§ 5), og til enkelte anleggs kategorier og til nærmiljøanlegg (§ 6)	17
3.2.2	Søknadsberettigede aksjeselskap, samvirkeforetak og stiftelser (§ 7)	19
3.2.3	Godkjenning av andre aktører (§ 8).....	20
3.3	Anlegg det kan gis tilskudd til mv.	23
3.3.1	Tilskudd til ordinære anlegg og nærmiljøanlegg (§ 9) og godkjenning av nye anleggs kategorier mv (§ 10)	23
3.3.2	Kostnader som kan søkes dekket (§ 11), og som ikke kan søkes dekket (§ 12), krav til minstegrense for godkjente kostnader (§ 13) og tilskudd til kostnader ved rehabilitering av ordinære anlegg (§ 14).	25
3.4	Vilkår for tilskudd til ordinære anlegg og til nærmiljøanlegg	27
3.4.1	Vilkår for tilskudd til ordinære anlegg (§ 15).....	27
3.4.2	Vilkår for tilskudd til nærmiljøanlegg (§ 16)	28
3.5	Beregning av tilskudd.....	29

3.5.1 Beregning av tilskudd til ordinære anlegg og tilleggselementer (§ 17) og økt tilskudd til ordinære anlegg og tilleggselementer (§ 18).....	29
3.5.2 Beregning av tilskudd til nærmiljøanlegg (§ 19) og økt tilskudd til nærmiljøanlegg (§ 20)	31
3.5.3 Dugnadsarbeid (§ 21)	32
3.5.4 Begrensninger av tilskuddets størrelse (§ 22).....	33
3.6 Tilskuddsmottakers plikter for drift og bruk av anlegg.....	33
3.6.1 Tilskuddsmottakers plikter for drift og bruk og bruksbegrensninger (§§ 23 og 24).....	33
3.7 Om saksbehandlingen, opplysningsplikt.....	38
3.7.1 Kunngjøring av nytt søknadsår (§ 26), krav til søknad om tilskudd til bygging (§ 27) og krav til søknad om tilskudd til rehabilitering (§ 28)	39
3.7.2 Kommunens saksbehandling (§ 29)	39
3.7.3 Fylkeskommunens saksbehandling (§ 30).....	40
3.7.4 Fylkeskommunens plikt til å sende inn oversikt over tildelinger, utbetalinger mv. (§ 31)	42
3.7.5 Behandling av søknader fra Svalbard mv. (§ 32)	42
3.7.6 Opplysningsplikt (§ 33).....	43
3.8 Utbetaling, krav til regnskap og kontroll	43
3.8.1 Utbetaling av tilskudd (§ 34).....	43
3.8.2 Bruk av rentemidler og inndratte tilskuddsmidler (§ 35)	44
3.8.3 Krav til regnskap og revisorkontroll (§ 36).....	45
3.8.4 Krav til revisor (§ 37)	45
3.8.5 Tilgang til opplysninger og anlegg (§ 38)	46
3.9 Sanksjoner og klage	46
3.9.1 Inndragning av tildelt tilskudd (§ 39).....	46
3.9.2 Tilbakebetaling av utbetalt tilskudd (§ 40).....	48
3.9.3 Klage (§ 41).....	49
3.10 Ikrafttredelse, opphevelse av kongelig resolusjon, endring i annet regelverk mv.	50
4 Økonomiske og administrative konsekvenser	51
4.1 Fylkeskommunalt nivå	51
4.2 Kommunalt nivå	52

1 Innledning

Kultur- og likestillingsdepartementet sender med dette forslag til *Forskrift om tilskudd til bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet*, på høring.

Tilskuddsordningen er i dag regulert gjennom departementets *Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet*¹ (heretter omtalt som «bestemmelsene»), og forvaltningen av ordningen er delegert til fylkeskommunene med hjemmel i Kongelig resolusjon av 3. april 1987. Tilskuddsordningen og fylkeskommunenes oppgaver knyttet til forvaltningen av denne foreslås nå regulert i forskrift med hjemmel i pengespilloven² § 12 tredje ledd første punktum. En forskriftsregulering av dagens tilskuddsordning sikrer samtidig økt rettslig forankring, forutsigbarhet og transparens i forvaltningen av overskuddet fra Norsk Tipping (heretter omtalt som «spillemidler») som fordeles til idrettsformål, jf. pengespilloven § 12 første ledd nr. 5.

Statens overordnede mål med idrettspolitikken er å legge til rette for at alle som ønsker det skal ha mulighet til å delta i idrett eller drive egenorganisert fysisk aktivitet. Som del av arbeidet med å nå regjeringens mål på idrettsfeltet, sendte departementet våren 2024 forslag til endringer i dagens tilskuddsordning på høring.³

Den overordnede tilbakemeldingen fra høringen i 2024 var at dagens tilskuddsordning fungerer bra, og at det ikke er behov for større endringer i denne. Departementets forslag til forskrift er derfor i all hovedsak en videreføring av gjeldende tilskuddsordning for anlegg for idrett og fysisk aktivitet. Det foreslås imidlertid enkelte endringer i tråd med de forslagene som ble lagt frem i departementets høringsnotat av 8. mai 2024. I tillegg foreslår departementet enkelte andre mindre endringer og justeringer i tilskuddsordningen som følge av at denne forskriftsreguleres.

Departementet gjør oppmerksom på at systematikken, paragrafnummereringen og strukturen i den nye forskriften kan bli endret i etterkant av høringen.

Departementet tar sikte på at forskriften trer i kraft 15. juni 2026. Dette samsvarer med tidspunktet for nytt søknadsår for tilskuddsordningen. Dagens bestemmelser om tilskudd til anlegg og fysisk aktivitet for 2025 vil gjelde frem til forskriften trer i kraft.

Den nærmere fordelingen av overskuddet til idrettsformål i tråd med den lovregulerte fordelingsnøkkelen er fastsatt i forskrift om fordeling av Norsk Tippings overskudd til idrettsformål⁴, jf. pengespilloven § 12 første ledd nr. 5, jf. annet ledd. Som følge av at dagens tilskuddsordning for anlegg til idrett og fysisk aktivitet foreslås forskriftsregulert, er det behov for å foreta mindre endringer i denne forskriften.

¹ Se [Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet - 2025 \(V-0732 B\) - regjeringen.no](#)

² [Lov om pengespill \(pengespilloven\) - Lovdata](#)

³ [Høringsnotat-forslag-til-endringer-i-spillemiddelordningen-for-anlegg-til-idrett-og-fysisk-aktivitet.pdf](#) og [vedlegg-til-høringsnotat-pkt.-4.3-fordeling-av-ramme-mellom-fylker-i-ordinar-tilskuddsordning.xlsx](#)

⁴ [Forskrift om fordeling av Norsk Tippings overskudd til idrettsformål - Lovdata.](#)

Innenfor Kultur- og likestillingsdepartementets ansvarsområde er det også etablert andre tilskuddsordninger til anlegg som er finansiert av Norsk Tippings overskudd til idrettsformål. Dette gjelder blant annet tilskuddsordningen for løypetiltak i fjellet og overnattingshytter⁵ som forvaltes av Den Norske Turistforening (DNT) og tilskuddsordningen for nasjonalanlegg⁶ som forvaltes av departementet. Disse tilskuddsordningene er ikke berørt av denne høringen.

2 Bakgrunn for forslaget

Regjeringen ønsker å bidra til bred deltakelse og en mangfoldig og inkluderende idrett over hele landet. Bred deltakelse forutsetter gode rammevilkår både for organisert idrett og for egenorganisert idrett og fysisk aktivitet. Det skal være gode muligheter for deltakelse i idrett uavhengig av bosted. Det skal også være gode muligheter for deltakelse i idrett uavhengig av interesser og motivasjonsgrunnlag.

Utøvelse av idrett og fysisk aktivitet er avhengig av det finnes anlegg til å drive aktivitet. Anleggsinvesteringer er derfor en forutsetning for aktiviteten som utøves i lokalsamfunnene. Slike investeringer er store økonomiske løft for kommuner, idrettslag og andre foreninger. Statens tilskuddsordning fra Norsk Tippings overskudd til bygging og rehabilitering av anlegg til idrett og fysisk aktivitet i kommunene (heretter kalt «anleggsordningen») er derfor et viktig bidrag for å få realisert anlegg til idrett og fysisk aktivitet.

I 2022 igangsatte departementet et arbeid for å kartlegge hvordan dagens tilskuddsordning for anlegg for idrett og fysisk aktivitet kan innrettes bedre for å nå målet om å sikre befolkningen mulighet til å drive fysisk aktivitet, både i regi av den frivillige, medlemsbaserte idretten og gjennom muligheten for egenorganisert fysisk aktivitet. For å ivareta dette formålet bedre mener departementet at ordningen i større grad må innrettes slik at den bidrar til å sikre at de anleggene det er størst behov for bygges først.

I forbindelse med dette arbeidet gjennomførte departementet innspillmøter i alle fylker med bred deltakelse fra kommuner, fylkeskommuner, idretten og andre frivillige organisasjoner som er berørt av tilskuddsordningen, blant annet fra friluftslivet, samt representanter fra egenorganiserte miljøer. Innspill fra møtene har bidratt til å danne grunnlag for departementets høringsnotat med forslag til endringer i dagens tilskuddsordning. Forslaget ble sendt på høring våren 2024 med høringsfrist 20. september. I punkt 2.2 i dette høringsnotatet redegjøres det nærmere for hvilke endringer som ble foreslått.

Flere forslag fra høringen i 2024 følges opp i utkast til forskrift og er utdypet i dette høringsnotatet.

⁵ [Føresegner om tilskot til løypetiltak i fjellet og overnattingshytter - 2025](#)

⁶ [Krav og retningslinjer for etablering av nasjonalanlegg av 15. januar 1997](#)

2.1 Dagens tilskuddsordning for anlegg for idrett og fysisk aktivitet

Lov 18. mars 2022 nr. 12 om pengespill (pengespilloven) skal ivareta de etablerte målene for den norske pengespillpolitikken, som i lovens formålsbestemmelse (§ 1) er tydeliggjort slik:

- a. å forebygge spilleproblemer og andre negative konsekvenser av pengespill
- b. å sikre at pengespill gjennomføres på en ansvarlig og trygg måte
- c. å legge til rette for at overskudd fra pengespill går til ikke-fortjenestebaserte formål.

Målet om å legge til rette for at overskudd fra pengespill tilfaller ikke-fortjenestebaserte formål, jf. § 1 bokstav c, hjemler et etablert prinsipp i norsk pengespillpolitikk om at pengespill ikke skal være en inntektskilde for private aktører. I pengespilloven § 12 er det gitt nærmere regler for hvordan overskuddet fra Norsk Tipping skal fordeles. Selskapets overskudd skal i sin helhet tilfalle de formål og tiltak som er angitt i bestemmelsens første ledd nr. 1 til 5, og i henhold til fastsatt fordelingsnøkkel. Etter første ledd nr. 5 skal det gjenværende overskuddet blant annet tildeles idrettsformål.

Etter bestemmelsens andre ledd kan departementet gi forskrift om fordelingen av overskuddet etter første ledd. Med hjemmel i denne bestemmelsen har Kultur- og likestillingsdepartementet blant annet fastsatt forskrift om fordeling av overskuddet til idrettsformål (jf. forskrift 12. mai 2022 nr. 2122 om fordeling av Norsk Tippings overskudd til idrettsformål). I tråd med forskriftens § 2 fordele Kongen andelen av Norsk Tippings overskudd til idrettsformål etter innstilling fra Kultur- og likestillingsdepartementet. Bestemmelsens andre ledd åpner for at departementet kan delegere oppgaven med å fordele midlene innenfor rammene av de enkelte idrettsformål nevnt i § 3 første ledd bokstav a til c.

Fordelingen av midler som årlig stilles til disposisjon for idrettsformålet «bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet i kommunene», jf. § 3 første ledd bokstav a er i dag delegert til fylkeskommunene gjennom Kongelig resolusjon av 3. april 1987. Fylkeskommunene saksbehandler søknader og oversender oversikter til departementet i tråd med bestemmelser fastsatt av Kultur- og likestillingsdepartementet, jf. § 3 andre ledd.

For tildelinger av tilskudd i 2026 gjelder [Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet - 2025 \(V-0732 B\)](#).

2.1.1 Ny hjemmel i pengespilloven

Som følge av regjeringens tillitsreform i offentlig sektor og lovfesting av det kommunale og fylkeskommunale selvstyret i kommuneloven⁷ fra 2018, har det vært behov for å foreta tilpasninger i deler av sektorlovgivningen for å sikre at oppgaver gitt fra statsforvaltningen til kommuner og fylkeskommuner tildeles med hjemmel i lov og forskrifter.

⁷ Lov 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 2-1.

I Prop. 107 L (2023–2024) fremmet Kommunal- og distriktsdepartementet endringer i blant annet pengespilloven slik at loven gir nødvendig hjemmel for tildeling av oppgaver til fylkeskommuner og kommuner ved forvaltningen av overskuddet fra Norsk Tippings pengespill til formål etter pengespilloven § 12 første ledd nr. 5. Se kapittel 14 om pengespilloven med tilhørende særmerknad i kapittel 16. Hensikten med lovendringene som ble foreslått har ikke vært å endre eksisterende oppgavetildelinger, men å lov- og forskriftsfeste disse.

Pengespilloven § 12 nytt tredje og fjerde ledd trådte i kraft 1. januar 2025. Endringen innebærer at oppgaver til kommuner og fylkeskommuner i forbindelse med forvaltningen av overskuddet fra Norsk Tipping til blant annet idrettsformål (§ 12 første ledd nr. 5) ikke lenger kan delegeres, men skal tildeles disse i forskrift. Dagens tilskuddsordning for anlegg til idrett og fysisk aktivitet, som forvaltes av fylkeskommunene på grunnlag av delegert myndighet, er fortsatt gjeldende, jf. § 12 tredje ledd annet punktum.

Lovendringen innebærer imidlertid at eksisterende oppgavetildeling til fylkeskommunene og kommunene når det gjelder denne tilskuddsordningen skal fastsettes i forskrift.

Departementets forslag til ny forskrift om tilskudd til bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet følger opp pengespillovens krav.

2.1.2 Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet

Bestemmelsene åpner for at det kan gis tilskudd til bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet. Det kan ikke gis tilskudd til kostnader knyttet til drift og løpende vedlikehold.

Det kan søkes om tilskudd til ordinære anlegg og nærmiljøanlegg. Ordinære anlegg er anlegg som i hovedsak skal ivareta konkurranse- og treningsvirksomhet for organisert idrettslig aktivitet. De tekniske kravene til mål og utforming av anleggene tar utgangspunkt i konkurransereglene til det enkelte særforbund. En rekke typer ordinære anlegg benyttes også i stor grad til egenorganisert aktivitet. Nærmiljøanlegg er utendørsanlegg som ikke er spesielt tilrettelagt for organisert konkurranseidrett, men hvor målsettingen er åpne og tilgjengelige aktivitetsanlegg for alle, beregnet for egenorganisert fysisk aktivitet.

Søknadsberettigede i dagens ordning er kommuner, fylkeskommuner, kommunale og fylkeskommunale foretak, idrettslag og organisasjonsledd i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité, samt Sámi Valáštallan Lihttu med underliggende organisasjonsledd. Studentsamskipnader, sammenslutninger organisert under Norges Jeger- og Fiskerforbund, Det Frivillige Skyttervesen og Norges Bilsportforbund er også søknadsberettiget. Aksjeselskap, samvirkeforetak, stiftelser eller sammenslutninger med et idrettslig hovedformål om å bygge, eie og drifte anlegg for idrett og fysisk aktivitet, og som ikke har som formål å skaffe aksjeeierne økonomisk overskudd, og der mer enn 50 prosent av aksjene/andelene eies av aktører som selv kan søke om tilskudd kan søke dersom de fyller øvrige kriterier i ordningen. Alle som er nevnt over kan søke på alle anleggs kategorier i ordningen.

Den Norske Turistforening, sammenslutninger organisert under Friluftsrådernes Landsforbund, samt Oslofjordens Friluftsråd, og Norsk Friluftsliv (unntatt Norges Jeger

og Fiskerforbund og Norsk Kennel Klub) er søknadsberettiget til friluftslivsanlegg. Norsk Kennel Klub er søknadsberettiget til hundesportsanlegg, og Norsk Organisasjon for Terrengsykling er søknadsberettiget til sykkelanlegg. Departementet kan, etter søknad, godkjenne andre organisasjoner som søknadsberettigede. Virksomheten må være landsdekkende og ha idrett og fysisk aktivitet som hovedformål.

I tillegg kan borettslag, bygdelag og velforeninger (unntatt hyttevelforeninger) søke om tilskudd til nærmiljøanlegg.

Departementet er ansvarlig for utforming av regelverket. Alle søknader sendes til den kommunen hvor anlegget ligger. For å kunne søke om spillemidler må anlegget være omtalt i en vedtatt kommunal plan som omfatter idrett og fysisk aktivitet, og kommunen må registrere anlegget i et sentralt register over anlegg i anleggsordningen (Anleggsregisteret). Kommunen fastsetter selv søknadsfristen, normalt i perioden juni–desember. Søknadene blir behandlet og eventuelt tildelt midler etterfølgende år. Det er fylkeskommunene som behandler og prioriterer søknader om tilskudd som oversendes fra alle kommuner i fylket. Departementet er klageinstans for vedtak truffet av fylkeskommunene i saker som gjelder søknader om tilskudd i form av spillemidler.

2.2 Høring om forslag til endringer i dagens tilskuddsordning

Kultur- og likestillingsdepartementet sendte forslag til endringer i anleggsordningen på alminnelig høring den 8. mai, med høringsfrist 20. september 2024. Det ble i alt sendt 26 forslag på høring (se forslagene i fotnote 3). Det overordnede formålet med forslagene var hvordan det gjennom justeringer i tilskuddsordningen, kan sikres at de anleggene det er mest behov for blir bygget først, slik at statens mål om en mangfoldig og inkluderende deltakelse i idrett og fysisk aktivitet kan realiseres. Hvilke forslag som videreføres følger av departementets vurderinger under kapittel 3 i høringsnotatet. I punkt 2.2.1 redegjøres det kort for hvilke forslag som ikke videreføres.

Det ble mottatt 150 høringsuttalelser innen høringsfristens utløp. Disse representerte om lag 250 aktører. Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) avga innspill på vegne av NIF sentralt, samt 55 særforbund og 10 idrettskretser. I tillegg sendte noen særforbund og idrettskretser egne uttalelser. Det ble også mottatt uttalelser fra enkelte idrettsråd og idrettslag. Alle fylkeskommunene og rundt 80 kommuner sendte uttalelser. Det kom også inn om lag 20 innspill fra andre organisasjoner, blant annet innenfor friluftslivet.

2.2.1 Forslag som ikke videreføres gjennom forskriftsregulering av tilskuddsordningen

Følgende forslag fra høringen videreføres ikke i forskrift:

a. Løpende søknadsbehandling og utbetaling av tilskudd.

Søkere til hovedsakelig små og enklere anlegg, deriblant friluftslivet, har ved ulike anledninger meldt inn et ønske om en forenkling av søknadskravene og en raskere prosess fra søknad til tildeling av tilskudd.

Departementet foreslo derfor å innføre løpende søknadsbehandling og utbetaling av tilskudd til slike anlegg. Det ble også foreslått at slike søknader kunne sendes direkte til fylkeskommunen, og ikke via kommunene, for å spare tid, selv om dette ville bryte med prinsippet om gode behovsvurderinger. Det ble vurdert at for slike søknader, som utgjør en liten del av de samlede anleggsmidlene, var hensynet til raske avgjørelser og utbetaling av tilskudd til søkerne viktigere. Flertallet av høringsinstansene støttet ikke forslaget og mener at det er viktig at kommunene også er involvert i disse sakene. Videre var det flere høringsinstanser som ga uttrykk for at et «førstemann til mølla»-prinsipp vil føre til at kun de som søker tidlig i året vil være sikret tilskudd.

Departementet foreslår derfor at dagens praksis videreføres, og at det ikke legges opp til løpende saksbehandling. I denne vurderingen er det lagt vekt på at fylkeskommunene ikke ønsker en slik løsning, hovedsakelig fordi det vil gjøre det vanskeligere å foreta behovsvurderinger. Det er også tatt hensyn til at heller ikke friluftslivet ønsker en slik løsning. Dagens nærmiljøanleggsordning anbefales derfor videreført.

b. Søknad om tilskudd til det samme anlegget kan maksimalt fremmes tre ganger

Departementets begrunnelse for å foreslå en begrensning på hvor mange ganger det kan søkes om tilskudd til det samme anlegget var todelt: 1) tydeliggjøre at ordningen er rammestyrkt og ikke rettighetsbasert og 2) dagens praksis med at søknader som er formelt i orden før eller senere vil få tilskudd ikke er et godt grunnlag for å foreta reelle behovsvurderinger og prioriteringer mellom søknader. Departementets vurdering var at dersom en søknad ikke har fått tilsagn om tilskudd etter tre søknadsrunder, er det en indikasjon på at søknaden ikke er tilstrekkelig prioritert.

Flertallet av høringsinstansene støtter ikke forslaget om å innføre en begrensning på hvor mange ganger en søknad til det samme anlegget kan fremmes. Departementets registrerer at de fleste innspill tar utgangspunkt i en forutsetning om at dette er en rettighetsbasert tilskuddsordning, dvs. at søkere har krav på tilskudd. Dette medfører ikke riktighet.

Etter en samlet vurdering foreslår departementet ikke å innføre en søknadsbegrensning i forskriften. Departementet mener imidlertid at det er behov for bedre kostnadskontroll, samt synliggjøre at ordningen er rammestyrkt. Det foreslås derfor å tydeliggjøre i forskriften at ingen søkere har krav på tilskudd, at tilskudd skal tildeles i samsvar med fylkeskommunale og kommunale prioriteringer, og at byggestart før tilsagn skjer på eget ansvar. Søknader som ikke er prioritert skal avslås. Søknader som er blitt avslått kan fremmes på nytt, men det gis ingen sikkerhet om tilskudd.

2.3 Særlig om fylkeskommunens rolle

Utgangspunktet for departementets forslag til forskriftsregulering er at de oppgaver og det ansvaret fylkeskommunene har ved forvaltningen av dagens tilskuddsordning for anlegg for idrett og fysisk aktivitet skal videreføres.

I tillegg er det et mål at fylkeskommunens oppgaver og ansvar skal tydeliggjøres og styrkes gjennom forskriftsregulering av dagens tilskuddsordning.

Dette gir seg særlig utslag gjennom tre hovedgrep/tiltak:

- 1) Fylkeskommunen får plikt til å foreta vurderinger av anleggsbehovene i fylket og prioritere midler i henhold til disse (§ 30).
- 2) Fylkeskommunen får anledning til å benytte en andel på inntil 15 prosent av den totale økonomiske tilskuddsrammen tildelt den enkelte fylkeskommune til regionale prioriteringer (§ 18).
- 3) Fylkeskommunen gis utvidet myndighet til å foreta vurderinger og fatte enkeltvedtak på følgende områder:
 - a. behandle søknader om stenging av anlegg for mer enn seks måneder (§ 23)
 - b. gi forhåndssamtykke til særlige rettslige og faktiske disposisjoner over spillemiddelfinansierte anlegg (§ 25)
 - c. innhente nødvendige opplysninger og dokumentasjon fra søker og vurdere avslag på søknad dersom slik informasjon ikke mottas innen fastsatt frist (§ 33)
 - d. vurdere og foreta inndragning og kreve tilbakebetaling av tilskudd (§§ 39 og 40)
 - e. klageinstans for enkeltvedtak (§ 41).

2.4 Forholdet til regelverket om offentlig støtte

EØS-avtalen⁸ fastsetter regler om offentlig støtte som skal hindre at nasjonale eller lokale myndigheter gir fordeler til enkelte foretak eller næringer på en måte som skader samhandelen og konkurransen i EØS. For at disse reglene skal komme til anvendelse må støttetiltaket anses som «offentlig støtte», slik dette er definert i EØS-avtalen artikkel 61 (1). Hovedregelen er at nye støtteordninger skal notifiseres til ESA (EFTAs overvåkingsorgan) og innebærer at nye støttetiltak ikke kan iverksettes før ESA har truffet vedtak om at støtten er forenlig med EØS-avtalen.

Eksisterende støtteordninger som ble iverksatt før EØS-avtalens ikrafttredelse er ikke notifikasjonspliktig, men må fortsatt være i samsvar med EØS-avtalen. Endringer i eksisterende støtteordninger kan derimot være notifikasjonspliktige, jf. Avtalen mellom EFTA-statene om opprettelse av et overvåkingsorgan og en domstol (ODA) protokoll 3, del II artikkel 1 b) om eksisterende støtte og 1 c) om ny støtte.

Endringer i eksisterende støtteordninger anses i utgangspunktet som ny støtte, som utløser en notifikasjonsplikt overfor ESA. Endringer av ren formell eller administrativ karakter vil likevel ikke anses som ny støtte og er følgelig ikke notifikasjonspliktig, jf. ESAs vedtak 195/04/COL artikkel 4.

⁸ <https://lovdata.no/dokument/NLX2/avtale/avt-1992-05-02-1>

Forslag til forskrift om tilskudd til bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet viderefører gjeldende tilskuddsordning til anlegg for idrett og fysisk aktivitet, som springer ut av den lovregulerte fordelingen av overskuddet fra Norsk Tipping etter pengespilloven § 12 første ledd. Et slikt system for fordeling av overskuddet, kalt spillemidler, til blant annet idrettsformål ble etablert lenge før EØS-avtalen trådte i kraft.

Første år med tilskudd til bygging av idrettsanlegg fra spillemidlene var 1949, fordelt av overskuddet fra Norsk Tipping i 1948. Forvaltningsansvaret for tilskuddsordningen ble delegert til fylkeskommunene i 1987⁹, som forvalter ordningen på grunnlag av Kultur- og likestillingsdepartementets *Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet*. Tilskuddsordningen er et sentralt virkemiddel for å legge til rette for at befolkningen gis mulighet til å drive fysisk aktivitet både i regi av den frivillige, medlemsbaserte idretten og gjennom egenorganisert fysisk aktivitet. Ordningen skal bidra til finansiering av anlegg som er åpne for allmennheten og brukes til ikke-fortjenestebaserte formål.

Selv om tilskuddsordningen er rettet mot allmennyttige og ikke-fortjenestebaserte formål, vil likevel enkelte tilskuddsmottakere kunne drive økonomisk virksomhet, for eksempel knyttet til profesjonell idrett, og kan dermed være foretak etter regelverket for offentlig støtte i EØS-avtalen. Tilskuddsordningen er imidlertid utformet slik at den ikke skal gi selektive økonomiske fordeler til foretak som driver økonomisk aktivitet.

ESA har i flere avgjørelser lagt til grunn at tildeling av tilskudd i form av spillemidler etter gjeldende tilskuddsordning for anlegg for idrett og fysisk aktivitet utgjør en eksisterende støtteordning og dermed ikke er notifikasjonspliktig, jf. blant annet ESA-vedtak nr. 160/22/COL Sandnes Ulf Arena AS punkt 42 med videre henvisninger. ESAs praksis bygger samtidig på et grunnleggende prinsipp i vurderingen av offentlig finansiering av idrettsanlegg: Offentlig støtte til bygging av anlegg som er tilgjengelige for allmennheten og ikke benyttes til kommersielle formål, anses i utgangspunktet å falle utenfor virkeområdet for regelverket om offentlig støtte. Dette skyldes at støttemottakeren i slike tilfeller normalt ikke oppfyller vilkåret om å være et foretak, ettersom virksomheten ikke utgjør økonomisk aktivitet i EØS-rettslig forstand, jf. EØS-avtalen artikkel 61 nr. 1.

Departementet har vurdert om selve forslaget til forskriftsregulering av gjeldende tilskuddsordning og endringer i denne innebærer en notifikasjonspliktig endring av den eksisterende støtteordningen, jf. vedtak 195/04/COL artikkel 4.

Forslaget om å forskriftsfeste tilskuddsordningen bidrar til en tydeligere rettslig forankring av gjeldende ordning, som sikrer større grad av forutsigbarhet og transparens i forvaltningen av overskuddet fra Norsk Tipping til dette idrettsformålet.

Forskriftsfestingens anses å være av rent formell eller administrativ karakter, og etter departementets vurdering utløser den derfor ingen notifikasjonsplikt overfor ESA.

Det er imidlertid foreslått noen mindre endringer i tråd med enkelte forslag som ble lagt frem i høringsnotatet av 8. mai 2024, og som følge av at gjeldende tilskuddsordning skal

⁹ Kongelig. resolusjon av 3 april 1987.

forskriftsreguleres. Hovedprinsippene i ordningen videreføres og forskriften tydeliggjør at tilskudd skal gis til allmennyttige og ikke-fortjenestebaserte formål. Etter departementets vurdering ligger derfor endringene som foreslås innenfor rammene av gjeldende tilskuddsordning og anses dermed ikke som en notifikasjonspliktig endring av den eksisterende støtteordningen.

3 Forskrift om tilskudd til bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet

Departementets forslag om at dagens tilskuddsordning forskriftsfestes følger opp pengespillovens krav om at oppgaver til kommuner og fylkeskommuner i forbindelse med forvaltningen av overskuddet fra Norsk Tipping til blant annet idrettsformål skal tildeles disse i forskrift, jf. § 12 tredje ledd, se punkt 2.1.

Som det fremgår av punkt 1 i høringsnotatet er forskriften i all hovedsak en videreføring av gjeldende tilskuddsordning for anlegg for idrett og fysisk aktivitet. Det foreslås likevel enkelte endringer og justeringer i tråd med de forslagene som ble lagt frem i høringsnotatet fra 2024 og som følge av at tilskuddsordningen forskriftsfestes.

Beskrivelsene under «gjeldende regelverk» i dette kapittelet henviser til dagens bestemmelser.

Følgende deler av dagens bestemmelser er ikke foreslått forskriftsfestet, men vil bli fastsatt i årlig rundskriv av departementet:

- a. godkjente anleggs kategorier og anleggstyper det kan søkes om tilskudd til
- b. maksimale tilskuddsbeløp for den enkelte anleggstype

3.1 Generelle bestemmelser

Dette kapittelet omhandler forskriftens kapittel 1 om generelle bestemmelser om tilskuddsordningens formål (§ 1) og virkeområde (§ 2), definisjoner av sentrale begreper i forskriften (§ 3) og regler om økonomisk ramme for tilskuddsordningen (§ 4).

3.1.1 Formål (§ 1)

3.1.1.1 Gjeldende regelverk

Formålet med tilskuddsordningen er å gi befolkningen mulighet til å drive fysisk aktivitet både i regi av den frivillige medlemsbaserte idretten og gjennom muligheten for egenorganisert fysisk aktivitet.

De viktigste målgruppene er barn (6–12 år) og ungdom (13–19 år). I tillegg vil staten legge til rette for at personer med nedsatt funksjonsevne skal kunne delta i idrett og fysisk aktivitet ut fra sine ønsker og forutsetninger.

Det er et etablert prinsipp at tilskudd i form av spillemidler til idrettsformål ikke skal danne grunnlag for fortjenestebaserte eierformer eller omdannes til fortjeneste for private eiere.

3.1.1.2 *Departementets vurdering*

Det fremgår av Meld. St. 26 (2011–2012) *Den norske idrettsmodellen* at spillemidler til anlegg skal bidra til å legge til rette for at befolkningen skal kunne drive organisert idrett, gjennom den frivillige medlemsbaserte idretten, og egenorganisert fysisk aktivitet. Barn og ungdom (6–19 år) er de viktigste målgruppene for den statlige idrettspolitikken. Det foreslås ingen endringer i formålet med ordningen.

I forslag til forskrift om tilskudd til bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet foreslås det at prinsippet om at spillemidler til idrettsformål ikke skal danne grunnlag for fortjenestebaserte eierformer eller omdannes til fortjeneste for private eiere tydeliggjøres i formålsbestemmelsen.

Dette er en videreføring av etablert praksis i dagens ordning og i tråd med et av hovedprinsippene i pengespilloven om å begrense privat fortjeneste, og at inntekter fra pengespill skal tilfalle ikke-fortjenestebaserte formål. Prinsippet er særskilt vektlagt innenfor idrettsformålet om bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet (jf. § 3 første ledd bokstav a i forskrift om fordeling av Norsk Tippings overskudd til idrettsformål). Kommersielle aktører har i økende grad engasjert seg på idrettsområdet. Det er derfor viktig at regelverket for tilskudd til idrettsanlegg utformes på en måte som sikrer at bruken av idrettsanlegg foregår på den frivillige, medlemsbaserte idrettens premisser, eller som egenorganisert fysisk aktivitet. Dette prinsippet ivaretas flere steder i forskriften, blant annet i vilkårene for søknadsberettigede aksjeselskap (§ 7) og når det gjelder utlån/utleie til private fortjenestebaserte aktører (§ 24).

3.1.1.3 *Departementets forslag*

Formålet med tilskuddsordningen er å bidra til at alle som vil skal ha mulighet til å drive organisert idrett og egenorganisert fysisk aktivitet. Anlegg for barn og unge fra og med 6 år til og med 19 år, samt tilrettelegging for personer med nedsatt funksjonsevne, skal prioriteres.

Tilskudd fra ordningen skal ikke danne grunnlag for fortjenestebaserte eierformer eller omdannes til fortjeneste for private eiere.

3.1.2 Virkeområde (§ 2)

3.1.2.1 *Gjeldende regelverk*

Selv om bestemmelsene ikke regulerer eksplisitt tilskuddsordningens geografiske virkeområde, har bestemmelsene hatt sin naturlige anvendelse i Norge. Det følger av etablert forvaltningspraksis at bestemmelsene også er gitt anvendelse på Svalbard.

3.1.2.2 *Departementets vurdering*

Pengespilloven § 3 fastsetter lovens geografiske og funksjonelle virkeområde og angir at loven gjelder i Norge, på norsk kontinentalsokkel, på norske luftfartøy og skip, samt på Svalbard, Jan Mayen og bilandene. Departementet legger til grunn at forskrifter som fastsettes med hjemmel i pengespilloven har samme virkeområde som loven. Hvorvidt bestemmelsene i den enkelte forskrift er relevante for alle geografiske områder som omfattes av pengespilloven § 3 må vurderes særskilt, herunder også behovet for særlige tilpasninger slik at forskriftene skal kunne gis anvendelse.

Departementets forslag til forskrift om tilskudd til bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet gis med hjemmel i pengespilloven § 12 tredje ledd. Forskriften skal derfor anvendes innenfor samme geografiske virkeområde som angitt i pengespilloven § 3. Departementet foreslår derfor at det i forskriftens innledende kapittel inntas en bestemmelse om virkeområde som fastslår at forskriften har samme geografiske virkeområde som pengespilloven § 3. Det vises til § 2 i forskriften som henviser til pengespilloven § 3 om anvendelsesområde. Forskriften får derfor, i tillegg til fastlandet, også anvendelse på Svalbard, Jan Mayen, bilandene, norske skip og luftfartøy, samt innretninger på norsk kontinentalsokkel.

Selv om forskriften formelt er foreslått å gjelde innenfor samme geografiske virkeområde som pengespilloven, er det per i dag kun på Svalbard at forskriften har faktisk relevans og får praktisk anvendelse. Departementet foreslår derfor at § 2 om virkeområde utformes slik at den både henviser til pengespilloven § 3 og samtidig tydeliggjør at forskriften får anvendelse på Svalbard.

De særegne rettslige, administrative, geografiske og klimatiske forholdene som gjør seg gjeldende på Svalbard ligger til grunn for dagens praksis om at søknader fra søknadsberettigede aktører på Svalbard behandles av departementet, og at tilskudd tildeles på grunnlag av dagens bestemmelser så langt disse passer og med nødvendige tilpasninger for å ivareta likebehandling av søknadsberettigede aktører fra Svalbard. De alminnelige bestemmelsene om søknadsberettigede aktører, anleggstyper, økonomiske begrensninger, og vilkår for drift m.m. anvendes likt som i landet for øvrig.

For å sikre at søknadsberettigede aktører, blant annet på Svalbard, får reell tilgang til tilskuddsordningen på lik linje med søknadsberettigede aktører på fastlandet, er det derfor behov for at forskriften åpner for at denne kan anvendes på en måte som tar hensyn til lokale forhold, samtidig som den overordnede intensjonen og kriteriene for tilskuddsordningen opprettholdes. Departementet foreslår derfor at det i forskriften § 2 om virkeområde inntas en presisering om at forskriften gjelder så langt den passer og ut fra stedlige og administrative forhold.

Dagens praksis med at søknader om tilskudd fra Svalbard behandles av departementet foreslås videreført. Se punkt 3.7.5 om behandling av søknader fra Svalbard mv.

3.1.2.3 *Departementets forslag*

Det foreslås at det gis en bestemmelse om forskriftens virkeområde. Departementets forslag til forskriften § 2 klargjør forskriftens geografiske anvendelsesområde. Henvisningen til pengespilloven § 3 skal sikre at forskriften ikke får et snevrere virkeområde enn hjemmelsloven.

Samtidig presiseres det at forskriften får anvendelse så langt den passer, og med nødvendige tilpasninger ut fra stedlige og administrative forhold. Bestemmelsen åpner derfor for at deler av forskriften kan gjelde fullt ut, mens andre bestemmelser enten må tilpasses ut fra særlige forhold eller ikke vil være anvendbare i områder utenfor fastlandet. Dette dekker i utgangspunktet Svalbard, Jan Mayen, bilandene, kontinentalsokkelen, skip og luftfartøy.

Svalbard er eksplisitt nevnt i bestemmelsen fordi Svalbard er det eneste praktisk relevante området utenfor fastlandet hvor forskriften får anvendelse.

3.1.3 Definisjoner (§ 3)

3.1.3.1 *Gjeldende regelverk*

Dagens bestemmelser inneholder ikke et eget avsnitt med definisjoner.

3.1.3.2 *Departementets vurdering*

Departementet mener det er behov for at det innledningsvis i forskriften fastsettes en egen bestemmelse som definerer sentrale begreper som blir benyttet flere steder i forskriften.

3.1.3.3 *Departementets forslag*

Sentrale begreper foreslås definert i § 3 i forskriften.

3.1.4 Økonomisk ramme for tilskuddsordningen, beregningsmodell mv. (§ 4)

3.1.4.1 *Gjeldende regelverk*

Departementet fordeler spillemidlene til idrettsformål som hvert år avsettes til anlegg i fylkene. Den fylkesvise fordelingen av tilskuddsrammen til *ordinære anlegg for idrett og fysisk aktivitet* (ikke nærmiljøanleggene) følger en beregningsmodell der det tas hensyn til søknadsbeløp, innbyggertall og eksisterende anleggssituasjon i fylkene. Disse faktorene vektet etter følgende modell:

- søknadsbeløp vektet med 50 prosent
- innbyggertall vektet med 25 prosent
- anleggsdekning vektet med 25 prosent

Tilskuddsrammen til nærmiljøanlegg fordeles ved at hvert fylke får tildelt 50 prosent av det godkjente søknadsbeløpet for nærmiljøanlegg i fylket.

3.1.4.2 Departementets vurdering

Departementet sendte i 2024 to forslag på høring. Det ene var å videreføre den eksisterende fordelingsnøkkelen. Alternativet var at hver av faktorene vektet 1/3.

Selv om det var et flertall i høringen for å beholde dagens kriterier og vektingen mellom disse, mener departementet at lik vekting mellom kriteriene er en bedre løsning. En ordning med lik vekting mellom kriteriene vil bety at «søknadsbeløp» relativt sett teller mindre og dermed bidrar til at det blir mindre lønnsomt å fremme et stort søknadsvolum.

Dette vil virke sosio-økonomisk utjevne siden det i realiteten er de fylkene med kommuner som relativt sett har bedre økonomi til å bygge anlegg som vil tjene på at søknadsbeløp har en høy vekting. En slik vurdering finner støtte både hos Riksrevisjonen¹⁰ og Oslo Economics¹¹. Disse viser til at dagens vekting i for stor grad premierer de som har god økonomi til å bygge anlegg, noe som igjen bidrar til å forsterke økonomiske skjevheter.

I tillegg vil dagens vekting, der søknadsvolum prioriteres høyt, i mindre grad stimulere til at det foretas reelle behovsvurderinger.

Hovedargumentet fra høringen for å beholde dagens vekting var at i de fylkene der søkere allerede opplever lengst tid på å få tildelt tilskudd, vil få enda lenger ventetid med en omlegging av vektingen. Departementet viser til at ordningen er rammestyrkt, og at ventetid derfor ikke er relevant. Ingen søkere har en rett på tilskudd. For øvrig har regjeringen de senere årene økt tilskudd av spillemidlene til anlegg betydelig.

I dag utgjør totalt søknadsbeløp for nærmiljøanlegg beregningsgrunnlaget for fordeling av spillemidler. Dette er i strid med ovennevnte mål om å redusere fordelene av å fremme mange søknader. Derfor foreslås det at fylkeskommunen kan benytte inntil 10 prosent av sin tildelte totalramme til nærmiljøanlegg. 10 prosent tilsvarer omtrent det samme som fylkene totalt sett bruker på nærmiljøanlegg i dag. Dette gir fylkeskommunen mulighet til eventuelt å bruke en lavere andel av rammen til nærmiljøanlegg.

Den nye modellen å fordele rammen til fylkene på innebærer at den samme fordelingsnøkkelen blir gjort gjeldende både for ordinære anlegg og nærmiljøanlegg.

Departementet mener videre at den enkelte fylkeskommune ikke kan få tildelt høyere tilskuddsramme enn det samlede årlige beløpet av godkjente søknader i det gjeldende fylket. Dette følger dagens praksis når det gjelder Oslo, som i flere år har fremmet et lavere samlet søknadsbeløp, enn det de kunne fått tilskudd til etter beregningsmodellen.

¹⁰ [Dokumentbase_Dok_3_8_2008_2009.pdf \(stortinget.no\)](#) (s. 14–15)

¹¹ [Evalueringsrapport om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet | Oslo Economics](#)

3.1.4.3 *Departementets forslag*

Den samlede økonomiske rammen for tilskuddsordningen fordeles mellom fylkene etter følgende modell (tallene utregnes på fylkesnivå):

- 1/3 søknadsbeløp
- 1/3 anleggsdekning
- 1/3 innbyggertall

Fylkeskommunen kan benytte inntil 10 prosent av sin tildelte ramme til tilskudd til nærmiljøanlegg.

Den enkelte fylkeskommune kan ikke tildeles høyere tilskuddsramme enn summen av godkjente årlige søknadsbeløp for det gjeldende fylket.

Den økonomiske rammen til søknader fra Svalbard og andre områder som nevnt i forskriften § 2 beregnes og fastsettes særskilt av departementet ut ifra godkjente søknader.

3.2 Hvem som kan søke om tilskudd

I dette kapitlet omtales søknadsberettigede aktører til alle anleggs kategorier og til nærmiljøanlegg (§ 5), søknadsberettigede aktører til enkelte anleggs kategorier og til nærmiljøanlegg (§ 6), søknadsberettigede aksjeselskap, samvirkeforetak og stiftelser (§ 7) og godkjenning av andre aktører (§ 8).

3.2.1 Søknadsberettigede aktører til alle anleggs kategorier og til nærmiljøanlegg (§ 5), og til enkelte anleggs kategorier og til nærmiljøanlegg (§ 6)

3.2.1.1 Gjeldende regelverk

Dagens bestemmelser fastsetter et skille mellom aktører som er søknadsberettiget til alle godkjente anleggstyper, og aktører som kun er søknadsberettiget til særskilte kategorier av anlegg. Det vises til punkt 2.1.2 for en nærmere beskrivelse av hvem som kan søke om tilskudd til de forskjellige anleggs kategoriene.

3.2.1.2 Departementets vurdering

Departementets utgangspunkt er at dette ikke er en tilskuddsordning som er åpen for alle. Tilskuddsordningen ble opprettet for at staten skulle kunne bidra til at det ble bygget idrettsanlegg. I utgangspunktet har det vært kommunene som bygger anlegg og dermed har kunnet søke om tilskudd. Dessuten bygger idrettslag anlegg for sin virksomhet og er dermed søknadsberettiget.

I tillegg kan følgende organisasjoner søke om tilskudd (med særskilte begrunnelser):

- Studentsamskipnader; ut fra et særskilt behov for anlegg til studentidretten.
- Det Frivillige Skyttervesen; utfra at de bygger skyteanlegg som benyttes av skyttersporten.
- Norges Jeger- og Fiskerforbund; utfra at de bygger skyteanlegg som benyttes av skyttersporten.

- Norges Bilsportforbund; utfra at de organiserer aktiviteter for bilsport, men ikke er medlem av Norges idrettsforbund.

Nærmere om friluftslivsorganisasjoner

I senere tid er det også åpnet for at friluftslivsorganisasjoner kan søke om tilskudd til friluftslivsanlegg. Dette følger blant annet av Meld. St. 26 (2011–2012) *Den norske idrettsmodellen* (kap. 13) der Stortinget har gitt tilslutning til at friluftsliv i form av fysisk aktivitet, og anlegg for dette formålet, omfattes av idrettspolitikken.

Departementet mener det er viktig at regelverket skiller tydelig mellom hvem som kan søke, og hvem som ikke kan søke om spillemidler til bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet. Tilskuddsordningens formål er å legge til rette for anlegg til idrett og fysisk aktivitet. Departementet foreslår derfor å videreføre et allerede etablert prinsipp om at de aktørene som skal søke om spillemidler til anlegg (unntatt kommuner mv) må ha et idrettslig hovedformål, formulert som «idrett, fysisk aktivitet eller friluftsliv». Hovedformålet skal være beskrevet i eierorganisasjonens vedtekter.

I forskriften foreslås en eksplisitt opplisting av hvem som kan søke om tilskudd til alle godkjente anleggs kategorier og til nærmiljøanlegg (§ 5), og til enkelte anleggs kategorier og til nærmiljøanlegg (§ 6). Unntaket er Norsk Friluftsliv, som er en paraplyorganisasjon for friluftslivsorganisasjoner. I gjeldende regelverk kan alle som er medlem hos Norsk Friluftsliv søke om tilskudd til friluftslivsanlegg og nærmiljøanlegg. Dette innebærer at det i realiteten er Norsk Friluftsliv som beslutter hvilke friluftslivsorganisasjoner som kan søke om tilskudd til slike anlegg ved at de kan ta opp nye medlemsorganisasjoner, som dermed automatisk blir søknadsberettiget. Departementet vurderer at dette er lite hensiktsmessig med hensyn til å sikre likebehandling av organisasjonene.

For å sikre at søkerne har et formål som samsvarer med formålsbestemmelsen i tilskuddsordningen, understreker departementet betydningen av vilkåret om at søkere må ha «idrett, fysisk aktivitet eller friluftsliv» som hovedformål. For friluftslivsorganisasjonene vil dette i praksis bety at de må ha fysisk aktivitet i form av friluftsliv som formål i tråd med Stortingets tilslutning til hva som er omfattet av idrettspolitikken. Departementet mener det er rimelig å stille krav som er i tråd med formålet med ordningen. Forslaget vil kunne medføre at enkelte organisasjoner som i dag er søknadsberettigede vil falle ut av ordningen dersom de ikke har fysisk aktivitet og friluftsliv som formål.

Nærmere om borettslag, velforeninger og bygdelag

Vilkår om hovedformål innebærer at borettslag, velforeninger og bygdelag ikke lenger vil kunne søke om tilskudd til nærmiljøanlegg. Departementet har i sin vurdering lagt vekt på at det tidvis oppstår utfordringer med å sikre at anlegg eid av slike foreninger faktisk er allment tilgjengelige og ikke blir beholdt private formål for beboerne i borettslagene, eller for medlemmer av vel og bygdelag. Det kan heller ikke utelukkes at tilskudd til etablering av et nærmiljøanlegg i borettslagets eie vil kunne påvirke verdien for den enkelte andelseier i form av økt fortjeneste ved videresalg. Dette vil i så fall være i strid

med det grunnleggende prinsippet for tildeling av overskuddet fra Norsk Tipping til idrettsformål, jf. pengespilloven § 12 første ledd nr. 5. Til sammenlikning er sameier etter sameieloven ikke søknadsberettiget i dagens ordning ut fra den samme betraktningen. Velforeninger og bygdelag er per i dag ikke lovregulert, og det finnes derfor heller ingen rettslig definisjon av disse organisasjonene. Selv om det i praksis benyttes en generell definisjon av disse, mener departementet det er utfordrende for fylkeskommunene å ta stilling til hvorvidt en organisasjon som definerer seg selv som velforening eller bygdelag skal anses som søknadsberettiget i tilskuddsordningen.

Søknadsberettigede til ulike anleggs kategorier

Departementet sendte i 2024 to forslag på høring når det gjelder hvilke anleggs kategorier søknadsberettigede aktører kan søke på. Det ene forslaget var å opprettholde dagens skille mellom de som kan søke om tilskudd til alle kategorier av anlegg, og de som kan søke om tilskudd til særskilte anleggs kategorier, se pkt. 2.1.2. Det alternative forslaget var å gi alle søknadsberettigede aktører mulighet til å søke tilskudd til alle anleggs kategorier.

Etter en helhetsvurdering mener departementet at det bør holdes fast ved at tilskuddsordningen skal være innrettet mot organisert og egenorganisert idrett og fysisk aktivitet, og at det er de som bygger anlegg for slik aktivitet som kan søke om tilskudd til ordinære anlegg. En utvidelse av søkeretten vil både utvanne og legge press på søknadsvolumet i ordningen. Departementet foreslår derfor at forskriften viderefører dagens skille som innebærer at enkelte aktører kan søke om tilskudd til bygging og rehabilitering av alle godkjente anleggs kategorier, mens andre aktører gis en mer begrenset søknadsadgang ved at disse kun kan søke om tilskudd til særskilte anleggs kategorier.

3.2.1.3 Departementets forslag

Dagens bestemmelser som fastsetter hvem som kan søke om tilskudd til alle anleggs kategorier og til nærmiljøanlegg videreføres i forskriften.

Presisering av krav om at søker skal ha idrett, fysisk aktivitet eller friluftsliv som hovedformål for å kunne søke om spillemidler til anlegg.

Departementet vil fastsette nærmere hvilke anleggs kategorier dette gjelder.

3.2.2 Søknadsberettigede aksjeselskap, samvirkeforetak og stiftelser (§ 7)

3.2.2.1 Gjeldende regelverk

Aksjeselskap, samvirkeforetak og stiftelser kan søke om tilskudd under særskilte vilkår. Vilkårene er blant annet at det må stå i vedtektene at disse har et idrettslig hovedformål om å bygge, eie og drifte anlegg for idrett og fysisk aktivitet, og at formålet ikke er å skaffe eierne eller stiftelsen økonomisk overskudd. I tillegg må en del tilleggsvilkår være oppfylt, blant annet at mer enn 50 prosent av aksjene eller andelskapitalen skal innehas av søknadsberettigede aktører.

Det er den enkelte fylkeskommune som vurderer om vilkårene for søknadsberettigelse er oppfylt og godkjenner aksjeselskap, samvirkeforetak og stiftelser som søknadsberettiget på bakgrunn av sin vurdering. Søkere med tidligere godkjente vedtekter skal sende vedtektsendringer til fylkeskommunen som så skal påse at vilkårene for søknadsberettigelse fortsatt er oppfylt.

Dagens bestemmelser gir departementet anledning til å gi dispensasjon fra vilkårene i «helt særegne tilfeller».

3.2.2.2 Departementets vurdering

Departementet mener det er viktig å opprettholde muligheten for at aksjeselskap og foretak skal kunne søke om tilskudd fra ordningen. Idrettslag skiller ofte ut eierskap og drift av anlegg slik at dette ikke skaper unødvendig risiko for den daglige driften i idrettslaget. Det er ofte nødvendig for idrettslag å inngå samarbeid med kommune eller kommersielle aktører for å kunne realisere større anlegg. Departementet foreslår derfor at dagens bestemmelser videreføres i forskriften § 7.

For å klargjøre dagens praksis foreslår departementet at § 7 første ledd skal lyde: Fylkeskommunen kan, etter søknad, godkjenne aksjeselskaper etter aksjeloven, samvirkeforetak etter samvirkeloven og stiftelser etter stiftelsesloven som søknadsberettiget, dersom de oppfyller vilkår fastsatt i denne bestemmelsen.

Departementets adgang til å gi dispensasjon fra vilkårene i helt særegne tilfeller foreslås ikke videreført. Dispensasjonsadgangen er ikke brukt. Dersom dispensasjonsadgangen skulle vært videreført måtte det utarbeides nærmere kriterier for hva som skulle til for å få godkjenning. Dette vurderes ikke som nødvendig eller hensiktsmessig.

3.2.2.3 Departementets forslag

Det foreslås en videreføring av dagens regelverk der aksjeselskap, samvirkeforetak og stiftelser kan søke om tilskudd dersom det i vedtektene er fastsatt et idrettslig hovedformål om å bygge, eie og drifte anlegg for idrett og fysisk aktivitet, og at formålet ikke er å skaffe eierne eller stiftelsen økonomisk overskudd. I tillegg videreføres tilleggskravene som følger av dagens bestemmelser for hhv aksjeselskap, samvirkeforetak og stiftelser.

Departementets adgang til å gi dispensasjon fra vilkårene i helt særegne tilfeller foreslås ikke videreført.

3.2.3 Godkjenning av andre aktører (§ 8)

3.2.3.1 Gjeldende regelverk

Etter gjeldende bestemmelser kan departementet, på bakgrunn av mottatt søknad og ut fra en skjønnsmessig vurdering, godkjenne andre organisasjoner som søknadsberettiget til tilskudd, selv om disse ikke omfattes av de ordinære kategoriene (kommuner, fylkeskommuner, idrettslag, stiftelser m.fl.) som er særskilt nevnt som søknadsberettiget i tilskuddsordningen. Slik godkjenning kan gis dersom organisasjonen er landsdekkende og har idrett og fysisk aktivitet som hovedformål.

3.2.3.2 Departementets vurdering

Departementets adgang til å godkjenne andre organisasjoner og aktører som søknadsberettiget til tilskudd ut fra en skjønnsmessig vurdering er begrunnet med behovet for å ha en viss fleksibilitet i tilskuddsordningen. Selv om hovedregelen er at tilskudd skal gis til aktører som faller inn under de klart definerte ordinære kategoriene, kan det finnes tilfeller der andre aktører kan ivareta et viktig behov som ikke dekkes av de ordinære søknadsberettigede aktørene. Dette gjelder særlig der det foreligger et udekket behov for spesifikke anlegg eller aktiviteter, eller der det er behov for å stimulere til innovasjon og mangfold i anleggstilbudet. Godkjenningsordningen fungerer dermed som en sikkerhetsventil, og bidrar til å ivareta behovet for en dynamisk og behovsbasert tilskuddsordning.

Departementet foreslår derfor å videreføre adgangen til å godkjenne andre organisasjoner eller aktører som søknadsberettiget til tilskudd, ut over dem som omfattes av §§ 5 til 7 i forskriften. Departementet foreslår at vurderingen av hvorvidt en ny organisasjon eller aktør kan godkjennes fortsatt skal bero på en konkret og skjønnsmessig vurdering. For å sikre at skjønnnet utøves innenfor klare og forutsigbare rammer, foreslås det at vurderingskriteriene forskriftsfestes. Dette vil styrke rettssikkerheten for søkerne og bidra til en mer enhetlig og transparent praksis. Det er etablert en restriktiv praksis for godkjenning av nye organisasjoner eller aktører, og departementet mener at denne praksisen skal videreføres. Adgangen til godkjenning skal begrenses til særlige tilfeller, noe som understrekes både gjennom ordlyden i bestemmelsen og gjennom forslaget om å forskriftsfeste vurderingskriterier. Godkjenning skal kun skje unntaksvis, og når aktøren oppfyller vilkår som tilsier at tilskudd er nødvendig for å ivareta ordningens formål.

Departementet foreslår at følgende vurderingskriterier inntas i forskriftens § 8:

Virksomhet som er landsdekkende

Kravet er ment å sikre at organisasjonen har en bred geografisk tilstedeværelse, som kan bidra til nasjonal måloppnåelse innenfor idrett og fysisk aktivitet. Dette er en videreføring av gjeldende vilkår.

Idrett, fysisk aktivitet eller friluftsliv som hovedformål

Kravet om at hovedformålet skal være idrett, fysisk aktivitet eller friluftsliv er ment å sikre at tilskuddet går til aktører som har sin hovedvirksomhet i tråd med ordningens formål. Dette bidrar til målrettet bruk av offentlige midler og styrker anleggsutviklingen innenfor prioriterte områder. Dette er en videreføring av gjeldende vilkår.

Aktivitet som i hovedsak er rettet mot barn og unge

Kravet må ses i sammenheng med at barn og unge er en prioritert målgruppe i statens idrettspolitik og støtter opp under regjeringens mål om å fremme fysisk aktivitet og inkludering blant unge.

Aktivitet som ikke er dekket av søknadsberettigede aktører etter §§ 5 og 6.

Kravet er ment å forhindre dobbeltfinansiering samtidig som det bidrar til å sikre at godkjenning kun gis der det foreligger et faktisk behov som ikke ivaretas av allerede søknadsberettigede aktører.

Ikke-fortjenestebasert formål

Kravet om ikke-fortjenestebasert formål sikrer at offentlige midler i form av spillemidler ikke brukes til kommersiell drift, men til aktiviteter som kommer fellesskapet til gode. Kravet må ses i lys av forskriftens formålsparagraf (§1).

Registrert i Frivillighetsregisteret

For å kunne registreres i Frivillighetsregisteret er det et vilkår at organisasjonen har et ikke-fortjenestebasert formål. Kravet om at organisasjonen eller aktøren er registrert i Frivillighetsregisteret gir derfor en formell bekreftelse på at organisasjonen er en frivillig eller ideell aktør.

Departementet mener at nevnte vilkår samlet sett gir et godt grunnlag for å vurdere hvilke organisasjoner og aktører som kan godkjennes som søknadsberettiget til tilskudd i ordningen. Forslaget om å presisere vilkår for godkjenning i forskriften skal sikre forutsigbarhet, likebehandling og transparens i vurderingen av søknadsberettigelse for aktører som faller utenfor de ordinære kategoriene av søknadsberettigede organisasjoner og aktører.

Det understrekes at åpningen for å kunne bli godkjent som ny søknadsberettiget aktør skal være snever. Oppfyllelse av kriteriene skal derfor være å anse som minimumskrav for å bli vurdert som søknadsberettiget, og at det ikke gir automatisk søknadsberettigelse. Hver enkelt søknad vil bli vurdert individuelt.

For å sikre en effektiv og ensartet behandling av søknader om godkjenning av nye organisasjoner eller aktører, foreslås det samtidig en hjemmel i forskriften for at departementet kan fastsette nærmere krav til dokumentasjon og søknadsprosess. Dette gir mulighet til å regulere praktiske og administrative forhold knyttet til behandlingen av slike saker, for eksempel gjennom retningslinjer eller veiledere, og bidrar til økt forutsigbarhet og kvalitet i saksbehandlingen.

I gjeldende bestemmelser (punkt 2.3) kan departementet i helt særegne tilfeller gi dispensasjon til andre søkere. Med forslaget til nye, utfyllende kriterier for godkjenning av andre søkere mener departementet at det ikke vil være behov for en slik dispensasjonsadgang.

3.2.3.3 Departementets forslag

Departementet foreslår at forskriften § 8 første ledd fastsetter en adgang for departementet til å godkjenne andre organisasjoner eller aktører som søknadsberettiget til tilskudd, begrenset til særlige tilfeller og basert på en konkret og skjønnsmessig vurdering. Det foreslås samtidig at forskriften angir hvilke kriterier som skal inngå i vurderingen.

Videre foreslås det en hjemmel i § 8 annet ledd for at departementet kan fastsette nærmere krav til dokumentasjon og søknadsprosess ved behandling av slike saker.

Departementets adgang til å gi dispensasjon fra vilkårene i helt særegne tilfeller foreslås ikke videreført.

3.3 Anlegg det kan gis tilskudd til mv.

I dette kapitlet omtales tilskudd til ordinære anlegg og nærmiljøanlegg (§ 9), godkjenning av nye anleggs kategorier, anleggstyper og tilleggselementer (§ 10), kostnader som kan søkes dekket (§ 11), kostnader som ikke kan søkes dekket (§ 12), krav til minstegrense for godkjente kostnader (§ 13) og tilskudd til kostnader ved rehabilitering av ordinære anlegg (§ 14).

3.3.1 Tilskudd til ordinære anlegg og nærmiljøanlegg (§ 9) og godkjenning av nye anleggs kategorier mv (§ 10)

3.3.1.1 Gjeldende regelverk

Ordinære anlegg er større idrettsanlegg som er åpne for allmenn idrettslig virksomhet og ikke underlagt fortjenestebaserte eierformer. Gjeldende bestemmelser fastsetter en oversikt over hvilke ordinære anleggs kategorier og anleggstyper det kan gis tilskudd til (se kapittel 2 punkt 2.6 i gjeldende bestemmelser om anlegg det kan søkes tilskudd til).

Det er fastsatt detaljerte krav til størrelse, utforming og funksjonalitet for den enkelte anleggstype innenfor de ulike anleggs kategoriene, og med fastsatte maksimale tilskuddsbeløp.

Dagens bestemmelser åpner for godkjenning av nye ordinære anleggs kategorier og anleggstyper. Anlegget må være innenfor tilskuddsordningens formål og tilfredsstillende de vilkårene som er gitt i bestemmelsene. Det følger av etablert forvaltningspraksis at departementet kan godkjenne nye anleggstyper ved behov gjennom årlige justeringer av bestemmelsene.

Nærmiljøanlegg er definert som mindre anlegg for egenorganisert fysisk aktivitet, særlig rettet mot barn og ungdom i alderen 6 til 19 år (jf. punkt 3.1.1). Anleggene skal være lett tilgjengelige, plassert i nærmiljøet og åpne for allmenn bruk uten krav om medlemskap eller betaling.

Det er fylkeskommunen som vurderer om et anlegg kan godkjennes som nærmiljøanlegg som det kan gis tilskudd til (se punkt 3.6 i gjeldende bestemmelser). I motsetning til ordinære anlegg er kravene til utforming og funksjon for nærmiljøanlegg formulert på et mer overordnet nivå. Det kan gis tilskudd til anleggstyper som faller inn under definisjonen av nærmiljøanlegg, og som har tilnærmet samme funksjon og bruksområde som de anleggstypene som er listet opp i bestemmelsene. Tilskudd kan kun gis til utendørs nærmiljøanlegg som benyttes til egenorganisert idrett og fysisk aktivitet. Det er videre et krav at anleggene er allment tilgjengelige. Bestemmelsene gir en ikke-uttømmende oppstilling av eksempler på anleggstyper og elementer det kan gis tilskudd til, som områder for ballaktivitet, friluftsliv, flerbruksanlegg og vinteraktivitet.

Fylkeskommunen har adgang til å godkjenne andre anleggstyper som nærmiljøanlegg, forutsatt at de har tilnærmet samme funksjon og bruksområde som de typene som er nevnt i eksempellisten i bestemmelsene.

3.3.1.2 Departementets vurdering

Departementet vurderer at stadige endringer i aktivitetstrender, og dermed anleggsbehov, samt kostnader i anleggssektoren gjør det nødvendig med jevnlig justeringer av hvilke anlegg som kan motta tilskudd og hvilke maksimale tilskuddsbeløp som skal gjelde.

Årlige justeringer av nye ordinære anleggs kategorier og anleggstyper har vært etablert praksis gjennom lang tid og departementet foreslår at praksisen videreføres. Det foreslås derfor at forskriften § 9 fastsetter at anleggs kategorier og -typer det kan gis tilskudd til, samt maksimale tilskuddsbeløp, skal fastsettes årlig av departementet. Dette vil følges opp av departementet i form av et eget rundskriv som viderefører dagens kapittel 2.6 i bestemmelsene. Forskriften § 9 må forstås i sammenheng med dette rundskrivet. Rundskrivet vil revideres årlig.

Videre foreslås det at dagens adgang for fylkeskommunene til å gi tilskudd til nærmiljøanlegg ut fra en skjønnsmessig vurdering til anlegg som har tilnærmet samme funksjon og bruksområde som i eksempellisten videreføres. Anleggene må være i tråd med tilskuddsordningens formål og øvrige vilkår. Dette er viktig for å imøtekomme lokale behov og nye aktivitetsformer som ikke er fanget opp i opplistingen av eksempler på nærmiljøanlegg som det kan søkes om tilskudd til, forutsatt at anleggene er i tråd med tilskuddsordningens formål og øvrige vilkår som gjelder. Dette er særlig viktig for nærmiljøanlegg, som ofte har lav terskel for bruk og skal stimulere til egenorganisert idrett og aktivitet særlig blant barn og unge. Forslaget bidrar til å ivareta både forutsigbarhet og nødvendig dynamikk i forvaltningen av tilskuddsordningen.

Dagens bestemmelse, som gir fylkeskommunen adgang til å gi tilskudd til nærmiljøanlegg som ikke er spesifisert, men som har tilnærmet samme funksjon eller bruksområde, og er innenfor tilskuddsordningens formål, og ellers tilfredsstiller vilkårene, foreslås videreført.

Selv om dagens bestemmelser gir departementet adgang til å oppdatere oversikten over tilskuddsberettigede anleggs kategorier, anleggstyper og tilhørende maksimale tilskuddsbeløp, er ikke adgangen til å godkjenne nye anleggstyper eksplisitt regulert i bestemmelsene.

Departementet foreslår derfor at det i forskriften inntas en bestemmelse som gir departementet hjemmel til å godkjenne nye anleggs kategorier, anleggstyper og tilleggselementer, samt maksimale tilskuddsbeløp.

Forslaget om å innføre en slik hjemmel i forskriftens § 10 innebærer en formalisering og tydeliggjøring av dagens praksis. Bestemmelsen gir departementet hjemmel til å godkjenne nye anleggs kategorier, anleggstyper og tilleggselementer, forutsatt at de er i tråd med tilskuddsordningens formål og oppfyller øvrige vilkår i forskriften. Samtidig fastsetter departementet maksimale tilskuddsbeløp for disse.

Bestemmelsen vil, etter departementets vurdering, bidra til økt forutsigbarhet og transparens i forvaltningen, samtidig som den sikrer nødvendig fleksibilitet til å møte nye behov i sektoren.

3.3.1.3 *Departementets forslag*

Departementet foreslår at gjeldende praksis knyttet til årlig fastsettelse av tilskuddsberettigede anleggstyper og tilhørende tilskuddssatser videreføres i forskriftens § 9. Bestemmelsen gir en tydelig hjemmel for at oversikten over anlegg det kan gis tilskudd til, samt maksimale tilskuddsbeløp, fastsettes i rundskriv, som revideres årlig.

Videre foreslås det at dagens praksis forskriftsfestes ved at § 10 gir hjemmel for at departementet kan godkjenne nye anleggs kategorier, anleggstyper og tilleggselementer innenfor ordningens formål og vilkår.

3.3.2 Kostnader som kan søkes dekket (§ 11), og som ikke kan søkes dekket (§ 12), krav til minstegrense for godkjente kostnader (§ 13) og tilskudd til kostnader ved rehabilitering av ordinære anlegg (§ 14).

3.3.2.1 *Gjeldende regelverk*

I dagens bestemmelser er det gitt en oversikt over hvilke typer anleggs kostnader det kan gis tilskudd til og hvilke det ikke kan gis tilskudd til. I hovedsak kan det gis tilskudd til bygging av anlegg, rehabilitering av anlegg og kjøp og/eller innredning av eksisterende anlegg. Det kan ikke gis tilskudd til f.eks. drift og vedlikehold, leie/kjøp av grunn, løst utstyr, digitale kostnader, lekeplassutstyr/barnehageutstyr eller forbruksmateriell.

Det er satt en minimumsgrense for godkjente kostnader for når det kan gis tilskudd. Denne er satt til 150 000 kroner for ordinære anlegg og 50 000 kroner for nærmiljøanlegg. Enkelte unntak er gitt på ordinære anlegg gjeldende kart, skilting og innendørs belysning.

Det stilles i utgangspunktet vilkår om at et anlegg må ha vært i bruk i minst 20 år før det kan søkes om tilskudd til rehabilitering. Det er gitt noen unntak fra dette for anleggselementer som har særlig stor slitasje, f.eks. idrettsgulv. For disse, og for nærmiljøanlegg, kan det søkes om tilskudd til rehabilitering etter 10 års bruk (for skitrekking gjelder 15 års bruk).

3.3.2.2 *Departementets vurdering*

Hvilke kostnader som kan søkes dekket, og hvilke kostnader som ikke kan søkes dekket følger av bestemmelsene og fylkeskommunens forvaltningspraksis. Departementet foreslår i hovedsak at dagens bestemmelser videreføres i forskriften, men med enkelte endringer.

Kostnader som ikke kan søkes dekkes er foreslått regulert i forskriften § 12.

Bestemmelsens første ledd omfatter følgende kostnader:

- kostnader til drift og vedlikehold av anlegg

- prosjekteringskostnader
- kostnader som ikke direkte angår aktivitetsflater og nødvendige tilleggselementer
- finansieringskostnader med unntak av renter på byggelån i byggeperioden
- kostnader til reguleringsarbeider, tilknytningsavgifter, kommunale avgifter eller gebyrer for leie eller erverv av grunn.

Bestemmelsens annet ledd gir en detaljert oppstilling av hvilke kostnader som ikke kan dekkes. Dette er i hovedsak en videreføring av oppstillingen som følger av bestemmelsene og forskriftsfesting av etablert forvaltningspraksis. Lekeplasser er ikke omfattet av den statlige idrettspolitikken, og det foreslås derfor presisert at kostnader til dette ikke er omfattet av tilskuddsordningen.

Oppstillingen av kostnader som ikke kan dekkes etter § 12 annet ledd er ikke ment å være uttømmende, og ordlyden gjenspeiler dette. Dette innebærer at kostnader som tilsvarende, eller er sammenlignbare med de som er nevnt omfattes av bestemmelsen.

Departementet er kjent med at det fra enkelte aktører er et ønske om at tilskuddsordningen også bør åpne for at andre kostnadstyper skal kunne søkes dekket. Dette gjelder særlig driftskostnader, prosjekteringskostnader og kostnader til lekeplassutstyr (NS EN 1176).

Departementet mener videre at tilskudd til kostnader ved rehabilitering av ordinære anlegg er godt dekket i tråd med dagens praksis, jf. § 14. Etter departementets vurdering vil utvidelse av hvilke kostnader som kan dekkes medføre en stor økning i tilskudd til de anleggene som blir tildelt midler, og færre anlegg vil få tilskudd.

Departementet foreslår å videreføre dagens mulighet til i helt spesielle tilfeller å kunne avvike fra vilkårene om brukstid før det kan søkes om tilskudd til rehabilitering (§ 14). Dette vil f.eks. kunne dreie seg om tilfeller som har oppstått på bakgrunn av *force majeure*.

Etter departementets vurdering er det imidlertid behov for en oppjustering av minimumsgrensen for at anlegg skal være søknadsberettiget til 200 000 kroner for ordinære anlegg og 100 000 kroner for nærmiljøanlegg. Oppjusteringen er som følge av den generelle kostnadsutviklingen i samfunnet. Det er blitt vurdert å øke minimumsgrensen ytterligere, men det vil bety at en god del mindre anleggstyper vil falle utenfor tilskuddsordningen.

Vi foreslår at departementet i særlige tilfeller gis hjemmel til å fastsette andre minstegrenser enn det som følger av hovedregelen. Dette vil særlig gjelde anlegg som har lave kostnader. I dag gjelder dette merking av turveier, -løyper og -stier, og kart.

3.3.2.3 Departementets forslag

Hvilke kostnadstyper det kan, og ikke kan søkes tilskudd til videreføres i forskriften §§ 11, 12 og 14. Gjeldende krav til brukstid for å kunne søke om tilskudd til rehabilitering videreføres. Departementet kan i særlige tilfeller gi dispensasjon fra dette kravet.

Minimumsgrensen for godkjente kostnader økes til 200 000 kroner for ordinære anlegg og 100 000 kroner for nærmiljøanlegg. Departementet kan i særlige tilfeller fastsette andre minstegrenser enn det som følger av hovedregelen.

3.4 Vilkår for tilskudd til ordinære anlegg og til nærmiljøanlegg

I dette kapittelet omhandles vilkår for tilskudd til ordinære anlegg (§ 15) og vilkår for tilskudd til nærmiljøanlegg (§ 16).

3.4.1 Vilkår for tilskudd til ordinære anlegg (§ 15)

3.4.1.1 Gjeldende regelverk

Det er et vilkår at det er eier av anlegget som kan søke om tilskudd. Departementet kan, i helt særegne enkelttilfeller, gi dispensasjon fra dette vilkåret. Dispensasjonsadgangen praktiseres restriktivt, men gir f.eks. et idrettslag mulighet til å søke om spillemidler for å rehabilitere et anlegg som kommunen eier, og som kommunen ikke prioriterer.

Det stilles også vilkår om at søker må ha rett til grunnen hvor anlegget skal ligge i minimum 30 år, med visse unntak som framkommer av bestemmelsene.

Videre skal anlegget være fullfinansiert og omtalt i en kommunal plan som omfatter idrett og fysisk aktivitet.

Det stilles også krav om at anlegget må være universelt utformet, og at det må tilfredsstille krav til størrelse og funksjoner for den aktiviteten anlegget er ment for.

3.4.1.2 Departementets vurdering

Departementet vurderer at hovedregelen om at det er anleggseier som kan søke om spillemidler bør videreføres. Dagens bestemmelser åpner for at departementet kan gi dispensasjon fra dette vilkåret dersom særlige grunner foreligger. En slik restriktiv dispensasjonsadgang foreslås videreført. For at dispensasjon skal kunne gis, må både leietaker og eier av anlegget være søknadsberettigede. Det presiseres at øvrige vilkår for å motta tilskudd må være oppfylt, blant annet kravet om at søker (dvs. leietaker) må ha avtale om rett til å disponere grunnen der anlegget ligger for det tidsrommet som regelverket fastsetter. Det understrekes at dette skal være en snever unntaksmulig der helt spesielle hensyn gjør det formålstjenlig at andre enn anleggseier søker om spillemidler. Det vil f.eks. ikke være tilstrekkelig at eier og mulig søker begge ønsker eller finner det hensiktsmessig. Det er heller ikke tilstrekkelig at det vil være økonomisk lønnsomt for eier at andre står som søker av spillemidler. Siden dette vil gjelde i svært få tilfeller, og helt unntaksvis foreslås det at departementet har ansvaret for å vurdere om dispensasjon skal gis.

Videre har departementet vurdert om søknadsberettigede leietakere i anlegg eid av ikke-søknadsberettigede aktører skal kunne søke om tilskudd. Å åpne for en slik praksis ville krevd et svært detaljert avtaleverk, som ville vært vanskelig å utforme og fortolke. Det ville vært nødvendig å sikre søkers (idrettens) bruksrett til et privateid lokale i minst 30 år, som er et krav for å søke om tilskudd til ordinære anlegg. En slik løsning ville videre

skapt betydelige EØS-rettslige utfordringer siden spillemidler da vil kunne bli brukt til å utstyre og innrede, og dermed øke verdien av lokaler eid av kommersielle aktører som opererer i et marked. Dette bryter også med prinsippet om at overskuddet fra Norsk Tipping ikke skal tilfalle fortjenestebaserte formål.

Departementet understreker at ordningen åpner for at det kan søkes om tilskudd til anskaffelse/ kjøp/overtakelse mv av eksisterende lokaler for bruk til idrettslig aktivitet.

Departementet foreslår et tilleggsvilkår når det gjelder inkludering av anlegg i kommunale planer. I tillegg til dagens regelverk, der det står at et anlegg som det skal søkes om spillemidler til må være omtalt i en kommunal plan, foreslås det at anlegget også må være prioritert i en slik plan. Dette er for at kommunene skal ta en mer aktiv stilling til hvilke anlegg det er særlig behov for i kommunen. Dette tilleggsvilkåret følger av høringen i 2024, jf. § 29 om kommunal saksbehandling.

3.4.1.3 Departementets forslag

Vilkår om at det kun er eier av det aktuelle anlegget som kan søke om tilskuddsmidler videreføres.

Departementet kan gi dispensasjon til at leietaker kan søke om tilskudd der både leietaker og anleggseier er søknadsberettiget i tilskuddsordningen. Dispensasjonsadgangen er ment å kunne benyttes i helt særegne tilfeller og skal derfor praktiseres restriktivt. Øvrige vilkår for dispensasjon må være oppfylt.

Særlige vilkår justeres slik at et anlegg må være omtalt og prioritert i en kommunal plan som omhandler idrett og fysisk aktivitet, dersom det skal kunne innvilges tilskudd.

Det foreslås ingen øvrige endringer i dagens ordning når det gjelder de andre vilkårene som omtales i punkt 3.4.1.1.

3.4.2 Vilkår for tilskudd til nærmiljøanlegg (§ 16)

3.4.2.1 Gjeldende regelverk

Gjeldende bestemmelser fastsetter at vilkårene for tilskudd til ordinære anlegg gjelder tilsvarende for nærmiljøanlegg. Fra dette gjelder likevel følgende unntak:

- a. Rett til bruk av grunn skal ha minimum 10 års gyldighet
- b. Tilskudd til rehabilitering mv. kan gis tidligst etter 10 års bruk
- c. Nærmiljøanlegg er ikke omfattet av krav om omtale i kommunal plan

3.4.2.2 Departementets vurdering og forslag

Det foreslås at gjeldende bestemmelser om vilkår for tilskudd til nærmiljøanlegg videreføres, ved at vilkår for tilskudd som gjelder for ordinære anlegg også får anvendelse for nærmiljøanlegg.

Nærmiljøanlegg skiller seg fra ordinære anlegg ved at disse blant annet har lavere kostnadsnivå og enklere teknisk utforming. I tillegg har nærmiljøanleggene et «bredere» bruksområde/ formål (allmenn tilgjengelighet, egenorganisert aktivitet og lokal bruk). Det

er derfor nødvendig å fastsette enkelte unntak fra vilkårene som gjelder for ordinære anlegg.

Departementets vurdering er at gjeldende unntak ivaretar behovet for nødvendige tilpasninger. Dette gjelder først og fremst i forhold til anleggenes omfang og kompleksitet, men forenklede krav og tilpasninger i regelverket gjør det også enklere for mindre aktører å søke og gjennomføre prosjekter

En videreføring av gjeldende unntak for nærmiljøanlegg er derfor nødvendig for å ivareta ordningens intensjon og sikre at tilskuddsordningen fungerer etter sitt formål.

Gjeldende vilkår for tilskudd til nærmiljøanlegg foreslås videreført i forskriftens § 16.

3.5 Beregning av tilskudd

I dette kapittelet omhandles beregning av tilskudd til ordinære anlegg og tilleggselementer (§ 17), økt tilskudd til ordinære anlegg og tilleggselementer (§ 18), beregning av tilskudd til nærmiljøanlegg (§ 19), økt tilskudd til nærmiljøanlegg (§ 20), dugnadsarbeid (§ 21) og begrensninger av tilskuddets størrelse (§ 22).

3.5.1 Beregning av tilskudd til ordinære anlegg og tilleggselementer (§ 17) og økt tilskudd til ordinære anlegg og tilleggselementer (§ 18).

3.5.1.1 Gjeldende regelverk

Det kan søkes om tilskudd på inntil 1/3 av godkjente kostnader, med unntak for enkelte typer friluftslivsanlegg, der det kan søkes om tilskudd på inntil 50 prosent av godkjente kostnader. Tilskuddet er i tillegg begrenset av fastsatte, maksimale tilskuddssatser for den enkelte anleggstype. Maksimale tilskuddssatser er basert på satsene det året søknaden blir innvilget tilskudd.

Det kan gis økt tilskudd i form av oppjustering av ordinært tilskudd til anlegg i følgende områder:

- a. Troms, Finnmark og Svalbard: 25 prosent
- b. Nordland og Namdalen: 20 prosent
- c. Kommuner definert som pressområder¹² (gjelder til og med søknadsåret 2026): 15 prosent (pressområdetillegg)

Det kan gis et tillegg på 30 prosent av ordinært tilskudd til større kostnadskrevende anlegg som har fått godkjent status som interkommunalt anlegg av departementet. Det forutsettes at to eller flere kommuner bidrar med midler til investering og drift.

¹² Gjelder kommunene Bærum, Ullensaker, Lillestrøm, Lørenskog, Drammen, Oslo, Sandefjord, Kristiansand, Sandnes, Sola, Stavanger, Askøy, Bergen, Trondheim, Bodø, Tromsø, Fredrikstad, Moss, Sarpsborg.

3.5.1.2 Departementets vurdering

Departementet vurderer at hovedregelen om at det kan søkes om maksimalt 1/3 av søknadsberettigede kostnader i tilskudd, med unntak som nevnt over, og at tilskuddet i tillegg er begrenset av maksimale tilskuddssatser for de ulike anleggstypene bør videreføres.

Departementet mener at det er hensiktsmessig å bruke grensen på 1/3 for ytterligere å regulere tilskuddets størrelse.

Departementet foreslår å videreføre særregelen med mulig tilskudd på inntil 50 prosent, for følgende typer friluftslivsanlegg:

- a. turveier, turstier og tur-/skiløyper
- b. lysanlegg for turveier, turstier og tur-/skiløyper
- c. brutiltak knyttet til turveier, turstier og tur-/skiløyper
- d. skilting og merking av eksisterende turveier, turstier og tur-/skiløyper

I høringsnotatet fra 2024 foreslo departementet å erstatte dagens pressområdetillegg og tillegget for interkommunale anlegg med en ordning der fylkeskommunen kan gi en andel av fylkets tilskuddsramme som et ekstratilskudd til prioriterte anlegg, basert på fylkeskommunale behovsvurderinger. Formålet med dette forslaget er å imøtekomme påpekningene fra flere høringsinstanser om at det til dels er store ulikheter mellom fylkene og landsdelene når det gjelder utfordringer og behov for anlegg.

Flere av fylkeskommunene mener at ordningen med pressområdetillegg ikke bør videreføres. Ordningen inkluderer kommuner som ofte kommer høyt i målinger av kommuneøkonomi, som Bærum, Oslo og Sola. Departementet mener det vil være mer treffsikkert å overlate til regionene å definere behovene på bakgrunn av egne prioriteringer. Det poengteres at prioritering av områder med levekårsutfordringer vil bli ivarettatt ved at dette er ett av kriteriene fylkeskommunen skal bruke i sine behovsvurderinger, jf. § 30.

Departementet mener at anlegg som i dag kvalifiserer til interkommunale midler bør inngå i den fylkeskommunale prioriteringen. Dette gir fylkeskommunene muligheten til en styrket satsing på større interkommunale anlegg, ut over det dagens tilskuddsordning gir.

Videre mener departementet at det ikke er økonomisk rom for å beholde pressområdemidlene og det interkommunale tilskuddet samtidig som den regionale fleksibiliteten innføres. Fylkeskommunene mener at forslaget om et regionalt tillegg på 10 prosent av ordinært tilskudd vil være for lite hvis pressområdemidlene og det interkommunale tillegget tas bort. Departementet foreslår derfor at det regionale tillegget settes til maksimalt 15 prosent av fylkets tilskuddsramme beregnet i tråd med forskriftens § 4.

Det å overlate til fylkeskommunene å fatte beslutninger om ekstratilskudd til enkeltanlegg i regionene må ses i sammenheng med å styrke fylkeskommunens rolle som regional utviklingsaktør, og at fylkeskommunen er nærmere enn departementet til å fatte gode beslutninger basert på regionale behov. Det understrekes at fylkeskommunen vil ha en

plikt til å samarbeide med søknadsberettigede aktører (kommuner, idretten m.fl.) når behovsplaner skal utvikles, jf. § 30.

Departementet foreslår å videreføre dagens ordning med at fylkeskommunen kan gi et tillegg til ordinært tilskudd til anlegg i Finnmark, Troms, Nordland, Namdalen og Svalbard. En slik ordning følger samme prinsipp som enkelte andre geografisk rettede statlige støtteordninger, f.eks. differensiert arbeidsgiveravgift. Dagens praksis er at alle anlegg i de aktuelle områdene får tildelt dette tillegget.

Departementet foreslår å opprette et tilsvarende tillegg på 15 prosent på ordinært tilskudd for Oslo. Begrunnelsen for dette er at hele Oslo er definert som et pressområde, som betyr at alle anleggene Oslo søker om spillemidler til er inklusive 15 prosent pressområdemidler. Fjerning av pressområdetilskuddet vil derfor for Oslos tilfelle bety at tilskuddsrammen vil bli redusert tilsvarende i forhold til dagens fordeling. Oslo har særskilte utfordringer både mht. ledige arealer, byggekostnader og lav anleggsdekning. Det vil derfor være uheldig om en omlegging av anleggsordningen går ut over Oslo ved at de får en lavere andel av spillemidlene til anlegg. Forslaget om et eget tillegg for Oslo betyr i realiteten at Oslo opprettholder sitt relative tilskuddsnivå. På samme måte som for de andre fylkene gis Oslo også anledning til å disponere 15 prosent av sin ramme til særskilt prioritert anlegg.

Alle tilskuddsbeløp, inkludert økt tilskudd, er omfattet av begrensninger for tilskuddets størrelse etter § 22 i forslag til forskrift, dvs. at det samlede tilskuddet fra spillemidlene til idrettsformål ikke kan overstige 50 prosent av de søknadsberettigede kostnadene.

3.5.1.3 Departementets forslag

Det foreslås at dagens forvaltningspraksis i all hovedsak videreføres.

Fylkeskommunen kan gi økt tilskudd inntil 15 prosent av fylkets samlede tilskuddsramme etter § 4 til enkeltanlegg basert på regional prioritering etter § 30.

Det kan gis økt tilskudd til enkeltanlegg i utvalgte geografiske områder, jf. § 18.

Det vil ikke beregnes tillegg til områder som i gjeldende bestemmelser var definert som pressområder, eller til interkommunale anlegg.

Alle tilskuddsbeløp, inkludert økt tilskudd, er omfattet av begrensninger for tilskuddets størrelse etter § 22 i forskriften.

3.5.2 Beregning av tilskudd til nærmiljøanlegg (§ 19) og økt tilskudd til nærmiljøanlegg (§ 20)

3.5.2.1 Gjeldende regelverk

Det kan søkes om tilskudd på inntil 50 prosent av søknadsberettigede kostnader.

Tilskuddet er begrenset til 400 000 kroner per anlegg, med unntak for kunstisflater der det kan søkes om et høyere beløp avhengig av flatens størrelse.

Det kan gis et tillegg på 30 prosent av ordinært tilskudd til anlegg i områder med særskilte levekårsutfordringer, jf. Kommunal- og distriktsdepartementets områdesatsinger. Dette tillegget gjelder til og med søknadsåret 2026.

Samlet statlig tilskudd, dvs. tilskudd fra ordninger som forvaltes av staten, kan ikke overstige 50 prosent av godkjent kostnad i søknaden.

3.5.2.2 Departementets vurdering

Departementet mener gjeldende regelverk bør videreføres. Det kan søkes om tilskudd på inntil 50 prosent av søknadsberettigede kostnader. Det foreslås også å opprettholde det økte tilskuddet til områder med særskilte levekårsutfordringer. Det skal være en lav terskel for å bruke anlegg i denne ordningen. Å stimulere til at slike anlegg blir bygget i områder med levekårsutfordringer antas å ha en særlig gunstig effekt på det fysiske aktivitetsnivået hos barn og unge i slike områder.

3.5.2.3 Departementets forslag

Det kan søkes om tilskudd på inntil 50 prosent av søknadsberettigede kostnader. Departementet fastsetter maksimal tilskuddssats årlig.

Det kan gis et tillegg på 30 prosent av ordinært tilskudd til anlegg i områder med særskilte levekårsutfordringer, jf. Kommunal- og distriktsdepartementets områdesatsinger.

Samlet tilskudd fra spillemidlene til idrettsformål kan ikke overstige 50 prosent av søknadsberettigede kostnader, jf. § 22.

3.5.3 Dugnadsarbeid (§ 21)

3.5.3.1 Gjeldende regelverk

Verdien av dugnadsarbeid kan inngå i beregningsgrunnlaget for tilskudd. Dugnadsverdien skal beregnes av en kvalifisert fagperson. Søker av spillemidler kan ikke beregne dugnadsverdi på eget anlegg. Det er oppgitt flere vilkår om hvordan verdien av dugnad skal beregnes.

3.5.3.2 Departementets vurdering

Dugnad har tradisjonelt vært idrettens måte å bidra til realisering av anlegg på, i tillegg til statlig og kommunal finansiering. Departementet mener at dugnadsarbeid fortsatt er et viktig element i det å få realisert anlegg, ikke minst utenfor tettbygde strøk. Ordningen bør derfor opprettholdes. Vilkårene for beregning av dugnadsverdien er utviklet over lang tid og anses som hensiktsmessig.

3.5.3.3 Departementets forslag

Gjeldende bestemmelser om verdien av dugnad og beregningen av dette, som grunnlag for tildeling av tilskudd, videreføres.

3.5.4 Begrensninger av tilskuddets størrelse (§ 22)

3.5.4.1 Gjeldende regelverk

Samlet statlig tilskudd kan ikke overstige 50 prosent av godkjent kostnad i søknaden. Med statlig tilskudd menes finansiering av tilskuddsordninger som forvaltes av staten. Videre kan summen av offentlige og private tilskudd ikke overstige kontantutgiftene i prosjektet.

3.5.4.2 Departementets vurdering

Slik tilskuddsordningen praktiseres blir ikke beløpet for mva.-kompensasjon til idrettslag som bygger anlegg regnet inn i grunnlaget i vurderingen av om grensen på 50 prosent statlig tilskudd overskrides. Denne praksisen fører til uklarhet om hvordan 50-prosentgrensen skal forstås.

Departementet ønsker å forenkle og tydeliggjøre regelverket og foreslår at grensen på 50 prosent skal gjelde samlet tilskudd fra spillemidlene til idrettsformål, og ikke samlet tilskudd fra staten. Etter det departementet har oversikt over, gis det svært få andre statlige tilskudd til bygging eller rehabilitering av anlegg som omfattes av denne forskriften slik at endringen vil ha minimale økonomiske konsekvenser.

Maksimumsgrensen på 50 prosent begrunnes med at det er kommunene og idrettslagene som primært bygger anleggene, og at statens oppgave er å bidra med et tilskudd som skal dekke en andel av kostnadene. Departementet poengterer at det må være en vilje og evne lokalt til å realisere og drifte anlegg. Det er ikke en statlig oppgave, og derfor må det være en øvre grense på hvor stor den statlige finansieringsandelen kan være.

Departementet vurderer at vilkåret om at summen av offentlige og private tilskudd ikke kan overstige kontantutgiftene i prosjektet videreføres.

3.5.4.3 Departementets forslag

Samlet tilskudd fra spillemidlene til idrettsformål kan ikke overstige 50 prosent av søknadsberettigede kostnader. Summen av offentlige og private tilskudd kan ikke overstige kontantutgiftene i prosjektet.

3.6 Tilskuddsmottakers plikter for drift og bruk av anlegg

Dette kapittelet omhandler tilskuddsmottakers (anleggseiers) plikter for drift og bruk av et spillemiddelfinansiert anlegg og bruksbegrensninger for anlegget (§§ 23 og 24), samt regulering av disposisjoner over spillemiddelfinansierte anlegg som krever forhåndssamtykke (§ 25).

3.6.1 Tilskuddsmottakers plikter for drift og bruk og bruksbegrensninger (§§ 23 og 24)

3.6.1.1 Gjeldende regelverk

I henhold til gjeldende bestemmelser skal anlegg som er finansiert med spillemidler holdes åpne for allmenn idrettslig aktivitet i en periode på henholdsvis 30 år for ordinære

anlegg og 10 år for nærmiljøanlegg fra anleggets ferdigstillelse. I denne perioden har anleggseier plikt til å sikre at anlegget er tilgjengelig for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv. Anleggseier har ansvar for å sikre at anlegget vedlikeholdes og driftes på en måte som opprettholder funksjonalitet og tilgjengelighet.

Ved midlertidig stenging av anlegget plikter anleggseier å informere fylkeskommunen dersom stengingen varer utover tre måneder. Dersom det er aktuelt å stenge anlegget i mer enn seks måneder, må det innhentes samtykke fra departementet. I tilfeller der driften av anlegget står i fare for å opphøre, skal departementet varsles uten ugrunnet opphold.

Anleggseier har adgang til å overføre driften av anlegget til en annen aktør, herunder private, fortjenestebaserte virksomheter, forutsatt at anleggseier fortsatt disponerer anlegget til formål knyttet til idrett og fysisk aktivitet. Videre kan anlegget lånes eller leies ut til aktører som selv er søknadsberettigede etter bestemmelsene.

Det er fastsatt et forbud mot å inngå bruksavtaler med private, fortjenestebaserte aktører eller andre som ikke oppfyller kravene til søknadsberettigelse i tilskuddsordningen. Forbudet er forankret i det grunnleggende prinsippet om at spillemidler ikke skal generere økonomisk gevinst for private aktører, og skal sikre at eventuell fortjeneste ved bruk eller eierskap av spillemiddelfinansierte anlegg tilfaller anlegget og allmennheten.

Fra denne hovedregelen gjelder følgende unntak:

- Anlegget kan leies eller lånes ut for kortere tidsrom eller til enkeltstående arrangementer av begrenset varighet.
- Private barnehager og skoler kan gis adgang til å leie eller låne anlegget til undervisningsformål, under forutsetning av at slik bruk ikke kommer i konflikt med idrettens eller den egenorganiserte aktivitetens behov for tilgang til anlegget.

Unntakene er begrunnet med behovet for å ivareta fleksibilitet og samfunnsnyttig tilpasning innenfor rammen av tilskuddsordningens formål. Det er anlagt en restriktiv praksis for når det kan gjøres unntak i tråd med bestemmelsene. Dette må ses i sammenheng med at plikten til å holde anlegget åpent for allmenn idrettslig virksomhet.

Nærmere om kortvarig utleie og enkeltstående arrangementer

Unntaket som åpner for kortvarig utleie eller utlån til enkeltstående arrangementer, ivaretar hensynet til effektiv ressursutnyttelse og lokal aktivitet. Slike arrangementer kan bidra til økt bruk og synliggjøring av anlegget uten at det oppstår faste bindinger eller kommersielle disposisjoner i strid med tilskuddsordningens formål. Det er lagt til grunn at slik kortvarig bruk ikke innebærer risiko for at spillemidler indirekte omdannes til økonomisk gevinst for private.

I forvaltningspraksisen er det lagt til grunn at utleie eller utlån av spillemiddelfinansierte anlegg til private aktører for kortere perioder eller enkeltstående arrangementer kan tillates så lenge bruken er avgrenset i tid, og ikke innebærer en mer fast kommersiell utnyttelse.

Med *kortere periode* forstås normalt en varighet på inntil 3-4 dager. Perioder ut over 3-4 dager bør begrenses til færre enn 3-4 per år. Eksempler er messer, arenakonsserter mv. som krever opp- og nedrigging i forbindelse med arrangementet.

Med *enkeltarrangement* menes normalt arrangement med en varighet på inntil 3-4 dager, begrenset til 3-4 arrangement per år for det enkelte anlegg, og med et lengre opphold mellom hvert arrangement.

Departementet har videre presisert at slike kortvarige disposisjoner ikke skal medføre at anlegget fremstår som kommersielt drevet, og at inntekter fra utleie skal tilfalle anlegget og bidra til dets drift og vedlikehold. Det er et tydelig vilkår at bruken ikke fortrenger idrettens eller den fysiske aktivitetens behov for tilgang til anlegget.

En slik anvendelse av unntaksbestemmelsen er ment å sikre at anleggene kan benyttes til formål som fremmer lokal aktivitet og samfunnsengasjement, uten at det oppstår bindinger som strider mot tilskuddsordningens intensjon.

Utlån til private barnehager og skoler

Unntaket åpner for at private barnehager etter barnehageloven og private skoler etter privatskolelova kan gis adgang til å benytte spillemiddelfinansierte anlegg i forbindelse med undervisning, under forutsetning av at bruken er pedagogisk begrunnet og ikke kommersiell. Det er et krav at slik bruk ikke fortrenger idrettens eller den fysiske aktivitetens tilgang. Unntaket er begrunnet i hensynet til barns og unges tilgang til egnede fasiliteter for fysisk aktivitet i undervisningssammenheng og anses som en legitim del av anleggets samfunnsnyttige funksjon.

Nærmiljøanlegg skal ikke benyttes til å dekke den organiserte idrettens behov på fast basis. Bestemmelsene åpner likevel for at nærmiljøanlegg unntaksvis og i særlige tilfeller kan brukes til organisert fysisk aktivitet.

3.6.1.2 Departementets vurdering

Departementet vurderer at de gjeldende bestemmelsene om anleggseiers plikter og begrensninger ved bruk av spillemiddelfinansierte anlegg ivaretar formålet med ordningen på en tilfredsstillende måte. Regelverket sikrer at anleggene forblir tilgjengelige for allmenn idrettslig aktivitet over tid, og at offentlige tilskudd ikke omdannes til økonomisk gevinst for private. Samtidig åpner regelverket for nødvendig fleksibilitet gjennom dagens unntak fra hovedregelen om at anleggseier ikke kan inngå bruksavtaler med private, fortjenestebaserte aktører eller andre som ikke oppfyller kravene til søknadsberettigelse i tilskuddsordningen.

Unntakene fra hovedregelen er begrunnet i et behov for å legge til rette for samfunnsnyttig og lokal tilpasning, samtidig som spillemiddelordningens grunnleggende prinsipper ivaretas. Kortvarig utleie eller utlån til enkeltstående arrangementer muliggjør en bredere bruk av anleggene og kan bidra til lokal aktivitet og synliggjøring av anlegget. På mange steder er idrettsanlegget ofte det eneste store bygget/lokalet med en flate som er egnet for samling for kommunens innbyggere. Det vurderes derfor som hensiktsmessig å kunne gi

adgang til unntaksvís å avholde enkeltarrangement slik som bygdemøter, konserter, messer med mer. Departementet legger til grunn at slik bruk, når den er tidsavgrenset og ikke innebærer fast kommersiell utnyttelse, ikke strider mot tilskuddsordningens intensjon og formål. Det er et tydelig vilkår at bruken ikke fortrenger idrettens eller den fysiske aktivitetens behov for tilgang til anlegget.

Videre er det etablert praksis for at private barnehager og skoler kan benytte spillemiddelfinansierte anlegg i undervisningssammenheng, under forutsetning av at bruken ikke er til fortrengsel for idrettens og den fysiske aktivitetens behov for tilgang til anleggene. Departementet vurderer at unntaket bygger på en god og velbegrunnet avveining mellom hensynet til allmenn tilgjengelighet og behovet for å sikre gode oppvekstvilkår og fysisk fostring i utdanningssektoren.

Departementet viser til at det er etablert en fast og formålstjenlig forvaltningspraksis knyttet til anvendelsen av disse unntakene. Fylkeskommunene har en sentral rolle i vurderingen av slike disposisjoner. Disse skal være konkrete og basert på en helhetlig forståelse av anleggets funksjon, bruksmønster og lokal kontekst.

Nærmiljøanlegg skal i hovedsak tjene som lavterskeltilbud for egenorganisert fysisk aktivitet og være tilgjengelige for allmennheten, uten krav om medlemskap eller tilknytning til den organiserte idretten. Etter gjeldende bestemmelser skal nærmiljøanlegg ikke benyttes til å dekke den organiserte idrettens behov på fast basis. Departementet vurderer at dette prinsippet fortsatt er relevant og bør videreføres i forskriften. Samtidig åpnes det for at nærmiljøanlegg unntaksvís kan benyttes til organisert fysisk aktivitet så lenge slik bruk ikke fortrenger allmennhetens tilgang eller endrer anleggets karakter. En slik avgrensning bidrar til å opprettholde nærmiljøanleggets funksjon som et inkluderende og tilgjengelig tilbud, samtidig som det gir rom for fleksibel bruk der det er hensiktsmessig.

På denne bakgrunn foreslår departementet at dagens regler videreføres i forskriften. Bruk av og tilgang til (spillemiddelfinansierte) anlegg er under press, særlig i deler av landet med lav anleggsdekning. Det er derfor viktig å sikre prioriterte målgruppers tilgang til eksisterende og framtidige anlegg. Departementet forutsetter derfor at det fortsatt skal anlegges en restriktiv praksis når det gjelder anvendelsen av unntaksbestemmelsene.

Når det gjelder anleggseiers plikt til informasjon og varsling ved tidsbegrenset stengning av anlegg mv. mener departementet at det ikke er hensiktsmessig at staten skal behandle slike saker. Det foreslås derfor at oppgaven med å motta og følge opp slike saker legges til fylkeskommunen. Dette vil bidra til en mer effektiv og nærhetstilpasset forvaltning og er i tråd med fylkeskommunenes rolle som regional forvaltningsmyndighet for tilskuddsordningen.

3.6.1.3 Departementets forslag

Departementet foreslår at bestemmelsene om anleggseiers plikter og bruksbegrensninger videreføres i §§ 23 og 24 i forskriften med enkelte justeringer. Hovedregelen om at spillemiddelfinansierte anlegg skal være tilgjengelige for allmenn idrettslig aktivitet i henholdsvis 30 år for ordinære anlegg og 10 år for nærmiljøanlegg, fra anleggets

ferdigstillelse, opprettholdes. Tilsvarende videreføres forbudet mot å inngå bruksavtaler med private, fortjenestebaserte aktører og andre som ikke oppfyller vilkårene for søknadsberettigelse.

Departementet foreslår at unntakene fra forbudet mot bruksavtaler med private og ikke-søknadsberettigede aktører videreføres i forskriften.

Videre foreslås det at ansvaret for å motta og behandle varsler om midlertidig stenging av anlegg og fare for opphør av drift overføres fra departementet til fylkeskommunene som regional forvaltningsmyndighet for tilskuddsordningen.

3.6.2 Disposisjoner over anlegg som krever forhåndssamtykke (§ 25)

3.6.2.1. Gjeldende regelverk

Gjeldende bestemmelser fastsetter at anleggseier må innhente skriftlig forhåndssamtykke fra departementet før det foretas disposisjoner som kan påvirke anleggets tilgjengelighet, eierskap eller bruksområde. Dette gjelder blant annet:

- Salg eller overdragelse av anlegget til ny eier.
- Endringer i bruksformål som medfører at anlegget ikke lenger benyttes til idrett eller fysisk aktivitet.
- Langvarig utleie eller inngåelse av bruksavtaler med aktører som ikke er søknadsberettigede.
- Stenging av anlegget utover seks måneder.
- Eventuelle andre disposisjoner som kan ha betydning for bruken og allmennhetens tilgang til anlegget.

Kravet om forhåndssamtykke skal sørge for at spillemiddelfinansierte anlegg fortsatt ivaretar det opprinnelige formålet og forutsetningene tilskudd ble gitt på bakgrunn av og er tilgjengelige for allmenn idrettslig aktivitet i hele «bindingstiden».

Departementet kan i forbindelse med slikt samtykke fastsette vilkår som skal sikre at anleggets funksjon og tilgjengelighet ivaretas i tråd med spillemiddelordningens intensjon og formål. Det følger av etablert forvaltningspraksis at det settes vilkår om tilbakekreving av tildelte eller utbetalte midler dersom anlegget ikke lenger benyttes i tråd med formålet, eller dersom disposisjonen medfører brudd på vilkårene for tilskudd. Dette skal bidra til å ivareta tilskuddsordningens integritet og sikre at offentlige midler forvaltes i samsvar med intensjonen og forutsetninger for tildeling av tilskuddet.

3.6.2.2. Departementets vurdering

Departementet vurderer at det fortsatt er nødvendig å kreve forhåndssamtykke ved disposisjoner som kan påvirke anleggets eierskap, formål eller tilgjengelighet. Slike disposisjoner kan medføre at anlegget ikke lenger oppfyller vilkårene for tilskudd. Det er derfor viktig at de vurderes og godkjennes før gjennomføring.

Spillemidler er offentlige tilskudd som tildeles på grunnlag av tydelige vilkår knyttet til anleggets formål, bruk og tilgjengelighet. Når et anlegg som er etablert gjennom blant annet tildeling av slike midler ikke lenger ønskes benyttet i tråd med det opprinnelige formålet, kan det innebære at tilskuddet ikke lenger kommer allmennheten til gode i tråd med det sentrale vilkåret for tilskudd. For å sikre tilliten til ordningen, likebehandling og rettferdighet i forvaltningen av denne, og at offentlige midler ikke omdannes til fortjeneste for private eller andre som ikke oppfyller vikarene for søknadsberettigelse, følger det av fast forvaltningspraksis at departementet ved forhåndssamtykke som hovedregel fastsetter vilkår om helt eller delvis tilbakekreving av tilskuddet. En slik praksis er også viktig for å tydeliggjøre at tilskudd tildelt gjennom denne ordningen forutsetter varig samfunnsnytte, og at brudd på vilkårene for tilskudd kan få økonomiske konsekvenser.

Departementet foreslår at dagens regler videreføres i ny forskrift, men at myndigheten til å gi forhåndssamtykke og fastsette eventuelle vilkår, herunder tilbakekreving av tildelte og eller utbetalte midler, overføres til fylkeskommunene. Dette vil styrke den regionale forvaltningen av ordningen og bidra til mer effektiv og lokalt forankret saksbehandling. Fylkeskommunene har allerede en sentral rolle i oppfølging og kontroll av spillemiddelfinansierte anlegg og vil i kraft av sin rolle som forvaltningsmyndighet være godt egnet til å vurdere slike disposisjoner i lys av lokale forhold og behov. Overføring av myndighet forutsetter at det etableres klare nasjonale retningslinjer for fylkeskommunenes vurdering og fastsettelse av vilkår ved forhåndssamtykke, samt oppfølging av slike saker. Dette skal sikres en enhetlig praksis og ivareta anleggseiers rettssikkerhet og forutsigbarhet i forvaltningen av tilskuddsordningen.

3.6.2.3 Departementets forslag

Departementet foreslår å videreføre gjeldende bestemmelse om krav til forhåndssamtykke ved disposisjoner som kan påvirke eierskap, formål eller tilgjengelighet av et spillemiddelfinansierte anlegg, Se § 25 i forskriften.

Fordi vilkåret om tilbakekreving er et sentralt virkemiddel for å sikre at tilskuddet fortsatt er i tråd med ordningens formål, foreslås dette presisert i bestemmelsens annet ledd. Bestemmelsens ordlyd åpner likevel for at fylkeskommunene har adgang til å fastsette andre relevante vilkår ved slikt forhåndssamtykke.

Videre foreslår departementet at myndigheten til å gi forhåndssamtykke og fastsette eventuelle vilkår, herunder krav om helt eller delvis tilbakebetaling av tildelte eller utbetalte midler, overføres til fylkeskommunene.

3.7 Om saksbehandlingen, opplysningsplikt

Dette kapitlet omhandler forskriftens kapittel 7 som fastsetter regler om kommunens og fylkeskommunens saksbehandling, og departementets behandling av søknader fra Svalbard mv. I tillegg fastsettes en plikt for søker til å gi opplysninger og dokumentasjon som er nødvendig for å avgjøre søknaden.

3.7.1 Kunngjøring av nytt søknadsår (§ 26), krav til søknad om tilskudd til bygging (§ 27) og krav til søknad om tilskudd til rehabilitering (§ 28)

3.7.1.1 Gjeldende regelverk

Departementet kunngjør nytt søknadsår og åpner for innsending av nye søknader innen 15. juni hvert år. Søknadsåret utgjør perioden fra kunngjøring til fylkeskommunen har ferdigstilt sin saksbehandling påfølgende vår. Søknad må fremmes første gang senest søknadsåret etter ferdigstillelse av anlegget.

Søknader skal leveres via elektronisk søknadsskjema i anleggsregisteret. Søker må dokumentere at vilkårene for tilskudd er oppfylt. Vilkårene er spesifisert i bestemmelsene.

3.7.1.2 Departementets vurdering

Gjeldende regelverk vurderes som hensiktsmessig og foreslås i hovedsak videreført. Det foreslås imidlertid å gjøre en endring slik at søknader må fremmes første gang før anlegget er ferdigstilt. Endringen foreslås blant annet etter innspill fra fylkeskommunene om at det er uoversiktlig at det kan søkes om tilskudd lang tid etter at anlegget er ferdig. En slik endring bidrar også til å styrke oppfattelsen om at ordningen ikke er rettighetsbasert. Det understrekes at igangsetting av prosjekter skjer på eget ansvar, og at det ikke er noen garanti for å få tilskudd.

3.7.1.3 Departementets forslag

Gjeldende regelverk for kunngjøring av nytt søknadsår og krav til søknader for hhv. bygging og rehabilitering av anlegg videreføres. Krav til søknadsinnhold (tegninger, kostnadsberegninger mv.) framkommer av forskriften.

Søknad om tilskudd må fremmes første gang før anlegget er ferdigstilt.

3.7.2 Kommunens saksbehandling (§ 29)

3.7.2.1 Gjeldende regelverk

Ordinære anlegg som det skal søkes om tilskudd til må inngå i en kommunal plan. Kommunen skal i tillegg registrere anlegget i anleggsregistret. Videre skal kommunen påse at søknadene er fullstendige, vurdere søknadsbeløp og kostnadsoverslag.

Søknader skal oversendes elektronisk til fylkeskommunen innen 15. januar, sammen med en oversikt over alle søknader mottatt i kommunen.

Kommunen kan ikke avslå søknader.

3.7.2.2 Departementets vurdering

Departementet mener dagens regler om kommunens saksbehandling er hensiktsmessige og foreslår ingen endringer i disse.

Som følge av arbeidet med å sikre bedre behovsvurderinger, jf. pkt. 2 foreslår departementet at det innføres plikt om at kommunen i tillegg til å omtale anlegget i en kommunal plan, også må foreta en prioritering av de anleggene det skal søkes om

spillemidler til i forbindelse med det kommunale planarbeidet. I dette ligger at kommunen skal prioritere søknadene i samsvar med kommunens behovsvurderinger og planene kommunen allerede har vedtatt. Innføringen av en slik plikt vil etter departementets vurdering føre til at kommunene tar en mer aktiv stilling til anleggsbehovene i den enkelte kommune når kommunene utarbeider og reviderer planer.

Departementet mener forslaget er et viktig grep for å sikre at de anleggene som det er størst behov for blir prioritert og bygget først.

3.7.2.3 Departementets forslag

Gjeldende regler for kommunens saksbehandling videreføres i forskriften, men det innføres krav til at kommunen prioriterer søknader i samsvar med behovsvurderinger og kommunale planer, jf. forskriften § 29 sjette ledd.

3.7.3 Fylkeskommunens saksbehandling (§ 30)

3.7.3.1 Gjeldende regelverk

Fylkeskommunen skal påse at søknadene oppfyller vilkårene for å få tilskudd, inkludert korrekt beregning av tilskudd. Dersom vilkårene for tilskudd ikke er oppfylt, skal søknaden avslås.

Oversikt over søknader, fordelt på ordinære anlegg og nærmiljøanlegg, sammen med nødvendige informasjon for utbetaling av rammebeløp, skal sendes departementet innen 15. april.

Fylkeskommunen skal foreta prioritering av søknader og fordele midler i henhold til tildelt ramme for den enkelte fylkeskommune. Fylkeskommunen behandler søknadene og fatter vedtak om tildeling av tilskudd i den enkelte sak. Fylkeskommunen skal også utbetale tilskudd etter anmodning om utbetaling fra tilskuddsmottaker.

3.7.3.2 Departementets vurdering

Departementet mener gode kommunale og fylkeskommunale behovsvurderinger er vesentlig for å oppnå målsettingen om en treffsikker anleggsutvikling. I dette ligger blant annet at de anleggene det er mest behov for skal prioriteres ved at disse bygges først.

Departementet mener derfor at det er nødvendig at fylkeskommunene, som del av sitt i forvaltningsansvar, foretar vurderinger av anleggsbehovene i de enkelte fylkene, og at fylkeskommunene prioriterer midler til anlegg i samsvar med fylkeskommunenes behov.

For å sikre en bedre anleggsutvikling i tråd med tilskuddsordningens formål foreslår derfor departementet at det i forskriften fastsettes krav til at fylkeskommunene prioriterer søknader i eget fylke, se forskriftens § 30 åttende ledd.

Departementet foreslår samtidig at relevante kriterier for fylkeskommunens prioriteringer, som foreslått i høringsnotatet fra 2024, forskriftsfestes:

- områder eller kommuner med levekårsutfordringer
- områder eller anleggstyper med underdekning

- anlegg med fokus på sambruk, flerbruk eller samarbeid

Det er store geografiske forskjeller mellom fylkeskommunene. Departementet mener derfor at den enkelte fylkeskommune i tillegg til kriteriene nevnt over, også bør ha anledning til å vektlegge andre kriterier basert på regionale behov i den vurderingen som skal ligge til grunn for fylkeskommunens prioriteringer. Et eksempel er regioner med store avstander.

For å sikre at de fylkeskommunale prioriteringene bygger på et bredt kunnskapsgrunnlag og lokale behov, foreslår departementet at det i forskriften fastsettes krav til for at fylkeskommunen sørger for at relevante aktører involveres i arbeidet med prioritering av søknader. Relevante aktører kan i denne sammenhengen være kommuner, organisasjoner, brukergrupper eller andre som har faglig, lokal eller strategisk tilknytning til tiltakene det søkes om tilskudd til. Involveringen skal være tilpasset formålet med prioriteringsarbeidet og innebærer at fylkeskommunen benytter hensiktsmessige måter å innhente innspill, sikre transparens og bidra til legitimitet i beslutningsgrunnlaget for prioriteringen av søknader. Dette kan foregå i form av innspillsmøter, samarbeidsråd eller høringer.

Departementet presiserer at forslaget ikke innebærer at det forskriftsfestes et nytt krav til at fylkeskommunene skal utarbeide nye planer. Fylkeskommunene kan benytte allerede eksisterende planer som omfatter blant annet idrett og fysisk aktivitet og overordnede prioriteringer for anlegg.

Som redegjort for i punkt 2.2.1 mener departementet det er viktig å få bedre økonomisk kontroll på tilskuddsordningen, og at det klargjøres at dette ikke er en rettighetsbasert tilskuddsordning. Departementet foreslår derfor at det i forskriften fastsettes at fylkeskommunen kan tildele midler på grunnlag av prioriteringer inntil den økonomiske tilskuddsrammen for den enkelte fylkeskommune er benyttet, og at fylkeskommunen skal avslå søknadene som ikke blir prioritert. Se forslag til § 30 sjette ledd bokstav c. Søkere som har fått avslag på søknaden på dette grunnlaget kan fremme ny søknad om tilskudd neste søknadsår, men uten noen garanti for tilskudd. Dette innebærer også at søknadsberettigede aktører som velger å starte bygging før et tilsagn om tilskudd fra fylkeskommunen foreligger, gjør dette på eget ansvar.

Med utgangspunkt i at fylkeskommunen med hjemmel i pengespilloven § 12 tredje ledd tildeles ansvaret for forvaltningen av denne tilskuddsordningen, mener departementet at fylkeskommunene samtidig bør få større/utvidet adgang til å foreta selvstendige vurderinger i sin saksbehandling. Hvilke vurderinger dette gjelder fremgår av oversikten i punkt 2.3.

3.7.3.3 *Departementets forslag*

Fylkeskommunen skal påse at søknadene oppfyller vilkårene for å få tilskudd, inkludert korrekt beregning av tilskudd. Dersom vilkårene for tilskudd ikke er oppfylt, skal søknaden avslås.

Fylkeskommunen skal vurdere anleggsbehov i eget fylke og prioritere midler til ordinære anlegg i samsvar med denne. Hvilke kriterier som skal legges til grunn i

fylkeskommunens vurdering av anleggsbehov er foreslått regulert i forskriftens § 30. Relevante aktører skal involveres i fylkeskommunens arbeid med prioritering av søknader på grunnlag av behovsvurderingen, for eksempel idrettskrets, interkommunale friluftsråd, ungdomsråd m.m. Fylkeskommunen skal sørge for å involvere relevante aktører på en egnet måte.

Fylkeskommunen kan tildele midler til ordinære anlegg i samsvar med prioriteringer til tilskuddsrammen er benyttet. Søknader som ikke tildeles midler skal avslås. Avslåtte søknader kan fremmes på nytt etterfølgende søknadsår. Aktører som velger å igangsette bygging før et tilsagn om tilskudd foreligger, gjør dette på eget ansvar.

3.7.4 Fylkeskommunens plikt til å sende inn oversikt over tildelinger, utbetalinger mv. (§ 31)

3.7.4.1 Gjeldende regelverk

Dagens bestemmelser fastsetter plikt for den enkelte fylkeskommune til å sende inn oversikt over tildelinger av tilskudd, utbetalinger mv. til departementet.

3.7.4.2 Departementets vurdering og forslag

Departementet foreslår at dagens bestemmelser videreføres. Hvilke opplysninger som skal oversendes departementet følger av forskriftens § 31.

3.7.5 Behandling av søknader fra Svalbard mv. (§ 32)

3.7.5.1 Gjeldende regelverk

Dette er ikke regulert i dagens bestemmelser.

3.7.5.2 Departementets vurdering

Etter dagens praksis blir søknader om tilskudd til bygging og rehabilitering av anlegg fra søknadsberettigede aktører på Svalbard behandlet av departementet på grunnlag av bestemmelsene og ut fra en særlig vurdering. Søknadene tildeles tilskudd fra spillemidler utenfor den økonomiske rammen for denne tilskuddsordningen og blir fordelt gjennom hovedfordelingen av spillemidler til idrettsformål, jf. § 2 i forskrift om fordeling av Norsk Tippings overskudd til idrettsformål. Departementet mottar få søknader om spillemidler til anlegg på Svalbard. Det ble mottatt én søknad i henholdsvis 2022 og 2023. I årene 1950 til 2015 er det mottatt og tildelt tilskudd til 11 anlegg på Svalbard.

3.7.5.3 Departementets forslag

Departementet foreslår at dagens praksis videreføres, og at denne forskriftsfestes. Søknader om tilskudd fra aktører i områder som omfattes av § 2, behandles av departementet. Søknadsfristen for søknader etter første ledd er 15. november. For departementets behandling av søknader etter denne bestemmelsen skal § 33 gis tilsvarende anvendelse.

3.7.6 Opplysningsplikt (§ 33)

Dette er en ny bestemmelse.

3.7.6.1 Departementets vurdering

Departementet mener plikten til å opplyse om eventuelle feil eller mangler i en søknad, og fylkeskommunens adgang til å innhente tilleggsopplysninger er viktig for en god og korrekt saksbehandling og stadfester god forvaltningspraksis. Departementet foreslår at et vilkår om opplysningsplikt tas inn i forskriften.

3.7.6.2 Departementets forslag

Fylkeskommunen kan kreve at søker fremlegger opplysninger av betydning for behandling av søknaden. Søker og kommunen plikter straks å melde til fylkeskommunen dersom de blir oppmerksomme på at en søknad inneholder ufullstendige eller uriktige opplysninger.

Dersom etterspurte opplysninger ikke oversendes innen oppgitt frist, eller det gis uriktige opplysninger, kan fylkeskommunen helt eller delvis avslå søknaden.

3.8 Utbetaling, krav til regnskap og kontroll

I dette kapittelet omhandles regler om utbetaling av tilskudd (§ 34), bruk av rentemidler og inndratte tilskuddsmidler (§ 35), krav til regnskap og revisorkontroll (§ 36), krav til revisjon (§ 37) og tilgang til opplysninger og anlegg (§ 38).

3.8.1 Utbetaling av tilskudd (§ 34)

3.8.1.1 Gjeldende regelverk

Fylkeskommunen utbetaler tilskudd etter anmodning fra tilskuddsmottaker, og etter revisorgodkjent regnskap. Fylkeskommunen utbetaler tilskuddet til kommunen, eventuelt direkte til ikke-kommunal tilskuddsmottaker etter avtale med kommunen.

Kommunen står ansvarlig overfor fylkeskommunen og departementet for at dette skjer i overensstemmelse med vilkårene for det enkelte tilskudd. Hvis kommunen videreformidler utbetaling av tilskudd fra fylkeskommunen til søker, skal utbetaling skje uten ugrunnet opphold.

Det kan foretas delutbetaling når arbeidet er kommet godt i gang og/eller når arbeidet nærmer seg slutføring. Delutbetaling kan foretas i samsvar med fylkeskommunenes praksis. Fylkeskommunen skal i tilfelle delutbetaling, og inntil kontrollert regnskap foreligger, holde tilbake et restbeløp som utgjør minst 15 prosent av tilskuddsbeløpet.

Utbetaling av tilskuddet, eller sluttutbetaling etter tidligere delutbetaling skjer etter kommunal bekreftelse på ferdigstilling og fremleggelse av kontrollert regnskap. Dersom det kontrollerte regnskapet viser at anlegget er blitt rimeligere enn det godkjente kostnadsoverslaget som lå til grunn for tilskuddet, skal tilskuddsbeløpet justeres og restbeløp inndras. Tilskuddsbeløpet skal ikke overstige kontantutgiftene som framgår av regnskapet

3.8.1.2 *Departementets vurdering*

Departementet har gitt fylkeskommunene myndighet til å foreta fordeling, kontrollere og eventuell utbetale spillemidler. Fylkeskommunene har ivaretatt oppgaver med spillemidlene gjennom flere år, og dette er en fordeling av ansvar som fungerer godt.

3.8.1.3 *Departementets forslag*

Gjeldende regelverk videreføres.

3.8.2 Bruk av rentemidler og inndratte tilskuddsmidler (§ 35)

3.8.2.1 *Gjeldende regelverk*

Beløp som blir inndratt settes inn på rentebærende konto av fylkeskommunen.

Rentemidler og inndratte midler skal benyttes til idrettsanlegg som oppfyller de formelle kravene til å motta spillemidler. Midlene skal først og fremst være tilgjengelig ved behandling av klagesaker, enten fylkeskommunen eller departementet imøtekommer klager. Etter at klagebehandling er avsluttet, kan midlene benyttes til:

- a. ytterlige tildelinger i tråd med fylkeskommunens behovsvurderinger
- b. å gi tilskudd til idrettsanlegg utenom søknadsfristen, f.eks. tilleggsbevilgning ved mindre overskridelser

Det er et vilkår at samlet tilskudd av rente-, inndratte og spillemidler ikke overskrider maksimalsatsen til vedkommende anleggstype.

Opptjente renter og inndratte midler fordeles primært i det påfølgende år.

3.8.2.2 *Departementets vurdering*

Departementet vurderer at dagens praksis om bruk av rentemidler og inndratte midler fungerer bra og bør videreføres. Enkelte fylkeskommuner foretar en supplerende tildeling etter eventuell avsluttet klagesaksbehandling, andre fylkeskommuner stiller midlene til disposisjon ved påfølgende års tildeling dersom det er gjenstående midler.

Departementet er kjent med at det kan oppstå tilfeller der en fylkeskommune, etter å ha fordelt rentemidler og inndratte midler i tråd med regelverket, likevel vil sitte igjen med midler, f.eks. fordi det ikke er ytterligere søknader å fordele midlene til. Denne problemstillingen finnes det ikke praksis for. Departementet vil se nærmere på hvordan regelverket kan innrettes for å sikre omfordeling og en best mulig utnyttelse av disse midlene i tråd med tilskuddsordningens intensjon og formål. Mulige løsninger kan være å gi departementet hjemmel i forskriften til å inndra og omfordele slike midler, eller å gi hjemmel til at slike midler kommer til fratrekk fra senere års tilskuddsramme til den enkelte fylkeskommune. Departementet ber særlig om høringsinstansenes innspill til hvordan den skisserte problemstillingen kan løses.

3.8.2.3 Departementets forslag

Gjeldende regelverk videreføres.

3.8.3 Krav til regnskap og revisorkontroll (§ 36)

3.8.3.1 Gjeldende regelverk

Alle som mottar tilskudd av spillemidlene, skal føre eget anleggsregnskap.

Regnskapsføringen innrettes slik at anleggsregnskapet holdes atskilt fra de øvrige postene i regnskapet, f.eks. ved bruk av særskilte regnskapskonti eller prosjektnummer.

Anleggsregnskapet skal enkelt kunne trekkes ut fra organisasjonens/virksomhetens øvrige regnskapsposter. Det er tilskuddsmottaker som har ansvar for at regnskapsfører kjenner departementets bestemmelser.

Aktuelle tall fra anleggsregnskapet skal legges inn i anleggsregisteret.

Gjennom regnskapstall skal tilskuddsmottaker vise at tilskuddet er brukt i samsvar med forutsetningen, kravene og vilkårene i bestemmelsene.

Kommunen skal bekrefte at anlegget er fullført i samsvar med godkjent søknad før sluttregnskapet legges fram for revisor.

Når tilskuddet er 500 000 kroner eller høyere, skal anleggsregnskapet kontrolleres av kommunens revisor. Regnskap for tilskudd under 500 000 kroner kan kontrolleres av annen revisor eller autorisert regnskapsfører, eventuelt av kontrollutvalg eller tilsvarende.

Sluttutbetaling av tilskudd skjer på grunnlag av revisorkontrollert anleggsregnskap.

3.8.3.2 Departementets vurdering

Departementet har gitt fylkeskommunene myndighet til å foreta fordeling, kontrollere og eventuelt utbetale spillemidler. Fylkeskommunene har ivaretatt oppgaver med spillemidlene gjennom flere år, og dette er en fordeling av ansvar som fungerer godt.

3.8.3.3 Departementets forslag

Gjeldende regelverk videreføres.

3.8.4 Krav til revisor (§ 37)

3.8.4.1 Gjeldende regelverk

Departementet, den departementet gir fullmakt, og revisor av spillemidlene kan kontrollere at tilskuddsmidlene til idrettsformål benyttes i samsvar med forutsetningen for tildelingen.

I anleggsregisteret skal tilskuddsmottaker fylle ut kostnadsfane og legge ved bilag og bankutskrifter til revisor.

Fylkeskommunen gir kommunerevisor adgang til anleggsregisteret. Revisor legger inn sin rapport, i tråd med kravene i gjeldende standard for revisjon, som vedlegg til rapportering i anleggsregisteret.

Riksrevisjonen, departementet, departementets revisor av spillemidlene eller fylkeskommunen kan foreta kontroll av anlegget og/eller fullstendig regnskap med bilag, enten ved besøk på stedet eller ved å få materialet sendt inn.

3.8.4.2 Departementets vurdering

Departementet, den departementet gir fullmakt, og revisor av spillemidlene kan kontrollere at tilskuddsmidlene til idrettsformål benyttes i samsvar med forutsetningen for tildelingen.

3.8.4.3 Departementets forslag

Gjeldende bestemmelser om kontroll av tilskuddsmidlene videreføres.

3.8.5 Tilgang til opplysninger og anlegg (§ 38)

3.8.5.1 Gjeldende regelverk

Riksrevisjonen, departementet eller fylkeskommunen kan foreta kontroll, enten ved besøk på stedet og/eller ved å få materialet sendt inn. Tilskuddsmottaker skal legge til rette for at stedlig kontroll av anlegget kan gjennomføres.

Tilskuddsmottaker skal i forbindelse med kontroll gi alle opplysninger og utlevere all dokumentasjon av betydning for kontrollen.

3.8.5.2 Departementets vurdering

Det er viktig at tilskuddsmottaker legger til rette for eventuell kontroll etter regelverket. Det foreslås at slik kontroll kan utføres av departementet eller fylkeskommunen.

3.8.5.3 Departementets forslag

Gjeldende regelverk videreføres.

3.9 Sanksjoner og klage

I dette kapittelet omhandles inndragning av tildelt tilskudd (§ 39), tilbakebetaling av utbetalt tilskudd (§ 40) og klage (§ 41).

3.9.1 Inndragning av tildelt tilskudd (§ 39)

3.9.1.1 Gjeldende regelverk

Etter gjeldende regelverk kan departementet inndra hele eller deler av tildelte, men ikke utbetalte midler dersom vilkårene i forskriften ikke er oppfylt. Dette gjelder for eksempel ved brudd på anleggseiers plikt til å holde anlegget åpent for allmenn idrettslig virksomhet (eller på annen måte disponerer over et spillemiddelfinansiert anlegg i strid med pliktene for drift og bruk av anlegget), eller der anleggseier inngår bruks- eller leieavtaler med aktører som ikke selv kan søke om tilskudd. Departementet kan i tillegg iverksette inndragning i særskilte tilfeller etter at saken er forelagt fylkeskommunen.

Bestemmelsene om inndragning av ikke utbetalte midler er ment å sikre at offentlige midler forvaltes i tråd med formålet for ordningen, og at midler ikke utbetales eller beholdes i strid med gjeldende vilkår.

Den enkelte fylkeskommune har en mer begrenset adgang til å inndra midler etter dagens bestemmelser. Fylkeskommunen skal inndra midler som ikke er anmodet utbetalt innen to år etter tildeling, regnet fra datoen angitt i tildelingsbrevet. I tillegg skal fylkeskommunen inndra restbeløp dersom de faktiske kostnadene ved prosjektet er lavere enn det godkjente kostnadsgrunnlaget, og dette medfører at det utbetalte tilskuddet overstiger det reelle tilskuddsbehovet. Slik inndragning skal foretas av den fylkeskommunen som har tildelt tilskuddet. I særlige tilfeller kan fylkeskommunen gi utsettelse på to års frist for innlevering av revidert regnskap.

3.9.1.2 Departementets vurdering

Gjennom fylkeskommunens rolle som forvaltningsmyndighet for denne tilskuddsordningen er fylkeskommunen i direkte og løpende kontakt med søker gjennom hele saksbehandlingen og ivaretar ansvaret for både søknadsprosessen, tildeling av tilskudd og eventuelle utbetalinger av tilskuddsmidler. Fylkeskommunen har nødvendig kjennskap til den enkelte sak og det faktiske grunnlaget som kreves for å foreta en forsvarlig vurdering av om vilkårene for inndragning av midler er oppfylt.

Departementet legger derfor til grunn at det er fylkeskommunen, som forvaltningsmyndighet, som har det nærmeste og mest kvalifiserte grunnlaget for å foreta en vurdering av en eventuell om inndragning av tilskudd.

Departementet foreslår derfor at fylkeskommunen gis en utvidet myndighet til å foreta inndragning av tilskudd. Forslaget vil etter departementets syn innebære en styrking av fylkeskommunens rolle som forvaltningsmyndighet, og vil samtidig kunne bidra til å sikre en mer effektiv og helhetlig forvaltning av tilskuddsordningen.

3.9.1.3 Departementets forslag

Inndragning av tildelt tilskudd foreslås regulert i forskriften § 39. Gjeldende regler for inndragning videreføres, men det foreslås samtidig at fylkeskommunens myndighet utvides slik at de gis kompetanse til å fatte vedtak om inndragning av tildelte tilskudd.

Etter bestemmelsens annet ledd siste punktum kan inndragning også iverksettes av departementet etter at saken er forelagt fylkeskommunen.

3.9.2 Tilbakebetaling av utbetalt tilskudd (§ 40)

3.9.2.1 Gjeldende regelverk

Etter dagens bestemmelser har både departementet og fylkeskommunen myndighet til å fatte vedtak om tilbakebetaling av tilskudd.

Departementet kan kreve tilbakebetaling av utbetalt tilskudd dersom anleggseier ikke oppfyller vilkårene for drift, bruk eller disponering av anlegget slik dette følger av kapittel 4 i bestemmelsene. Dette gjelder både ved direkte brudd på vilkårene og ved rettslig eller faktisk disponering over anlegget uten innhenting av skriftlig forhåndssamtykke fra departementet (punkt 4.3 i bestemmelsene).

Tilbakebetalingsbeløpet beregnes etter en modell som tar hensyn til hvor lang tid som har gått siden ferdigstillelse av anlegget. For nærmiljøanlegg og ordinære anlegg innen 10 år etter ferdigstillelse skal hele det utbetalte tilskuddet tilbakebetales. For ordinære anlegg fra og med år 11 etter ferdigstillelse nedskrives beløpet lineært med 1/20 per år frem til og med år 30.

Etter dagens bestemmelser anses manglende innlevering av regnskap som et brudd på vilkårene for å motta tilskudd. Fylkeskommunen har adgang til å kreve tilbake utbetalt tilskudd når det foreligger brudd på tilskuddsmottakers plikt til å levere regnskap, jf. punkt 6.2.6 i dagens bestemmelser eller hvis kostnadene i revidert regnskap er mindre enn i godkjent søknad.

3.9.2.2 Departementets vurdering

Fylkeskommunen har i kraft av sin rolle som forvaltningsmyndighet for tilskuddsordningen godt kjennskap til de enkelte anleggsprosjektene og har ansvaret for oppfølging av søker/anleggseier over tid. Departementet vurderer derfor at fylkeskommunen bør gis myndighet til å fatte enkeltvedtak om tilbakebetaling av utbetalt tilskudd ved brudd på fastsatte vilkår for drift, bruk eller disponering av et spillemiddelfinansiert anlegg, samt foreta vurdering av eventuell nedskriving av beløpet som skal tilbakekreves. Brudd på vilkårene kan for eksempel omfatte anlegg som ikke er oppført i tråd med forutsetningene, eller ikke er tilgjengelig for idrettslig bruk på grunn av manglende vedlikehold eller andre forhold. I enkelte tilfeller vil det også være behov for at det foretas stedlig befaringsbefaring før det kan fattes vedtak om tilbakebetaling.

Departementet foreslår derfor at det i forskriften gis hjemmel til at fylkeskommunen kan vedta krav om tilbakebetaling av utbetalt tilskudd tilsvarende den myndigheten departementet har etter dagens bestemmelser. Det vises til at regelen praktiseres strengt, og departementet legger til grunn at fylkeskommunene viderefører dagens praksis innenfor rammen av den utvidede myndigheten som foreslås. Forslaget innebærer en tydeliggjøring og styrking av fylkeskommunens rolle i forvaltningen av tilskuddsordningen og skal samtidig legge til rette for en mer effektiv oppfølging av brudd på de vilkårene som gjelder for denne tilskuddsordningen.

Departementet mener dagens regler for beregning av krav om tilbakebetaling av tildelt tilskudd fungerer godt og foreslår at disse videreføres i forskriften.

3.9.2.3 *Departementets forslag*

Tilbakebetaling av utbetalt tilskudd er foreslått regulert i forskriften § 40.

Bestemmelsen viderefører i hovedsak gjeldende regler, men det foreslås samtidig at fylkeskommunen får en utvidet myndighet til å fastsette krav om tilbakebetaling av utbetalt tilskudd. Dette innebærer i tillegg at den enkelte fylkeskommune kan vurdere om vilkårene etter forskriften er brutt og fatte vedtak om tilbakebetaling av utbetalt tilskudd basert på gjeldende nedskrivningsmodell.

Bestemmelsens annet ledd gir regler for hvordan krav om tilbakebetaling etter første ledd skal beregnes og er en videreføring av gjeldende bestemmelser.

3.9.3 **Klage (§ 41)**

3.9.3.1 *Gjeldende regelverk*

Fylkeskommunene er med hjemmel i kongelig resolusjon av 3. april 1987 delegert myndighet til å foreta fordelingen av de midler som årlig skal fordeles til idrettsformålet «bygging av anlegg for idrett og fysisk aktivitet», jf. § 3 første ledd bokstav a, jf. annet ledd i forskrift om fordeling av Norsk Tippings overskudd til idrettsformål.

Fylkeskommunens enkeltvedtak etter dagens bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet kan påklages til Kultur- og likestillingsdepartementet, jf. forvaltningsloven § 28 andre ledd siste punktum.

På enkelte områder er det likevel departementet som fatter enkeltvedtak etter bestemmelsene. Dette gjelder blant annet saker om dispensasjon, forhåndssamtykke for enkelte rettslige og faktiske disposisjoner over anlegg og tilbakekreving av tildelt tilskudd. Klageinstans for departementets enkeltvedtak er Kongen i statsråd, jf. forvaltningsloven § 28 første ledd. For øvrig gjelder forvaltningslovens alminnelige regler om klage og omgjøring, jf. kapittel VI.

3.9.3.2 *Departementets vurdering*

Departementets forslag til forskriftsregulering av tilskuddsordningen for bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet har hjemmel i pengespilloven § 12 tredje ledd første punktum. Bestemmelsen fastsetter krav til at oppgaver til fylkeskommuner og kommuner også når det gjelder forvaltningen av overskuddet fra Norsk Tipping til idrettsformål skal tildeles i forskrift. Dette innebærer at departementet ikke har anledning til å delegere slik myndighet til fylkeskommunen og kommunen.

Forskriften regulerer den nærmere tildelingen av oppgaver og ansvar til fylkeskommunene og kommunene når det gjelder forvaltningen av den delen av overskuddet som skal fordeles årlig til idrettsformålet bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet. Det vil være opp til fylkeskommunen og kommunen å løse oppgavene innenfor rammene forskriften fastsetter.

Dette innebærer blant annet at de alminnelige reglene om klageinstans i forvaltningsloven § 28 andre ledd kommer til anvendelse. Hovedregelen etter bestemmelsens første punktum

er at fylkestinget eller kommunestyret, eller en særskilt klagenemnd opprettet av disse, er klageinstans for vedtak truffet av et kommunalt eller fylkeskommunalt organ. Dette innebærer at der andre organer enn fylkestinget (eller kommunestyret) har fattet enkeltvedtak vil ikke departementet være klageinstans. Når vedtak treffes av fylkestinget, kommunestyret eller det øverste organet i et eget rettssubjekt som har fått overført myndighet fra kommunen eller fylkeskommunen er likevel departementet klageinstans. Videre følger det av forvaltningsloven § 34 andre ledd tredje punktum at «der statlig organ er klageinstans for vedtak truffet av en kommune eller en fylkeskommune, skal klageinstansen legge stor vekt på hensynet til det kommunale selvstyre ved prøving av det frie skjønn».

Hvem som er klageinstans for fylkeskommunens enkeltvedtak etter forskriften vil dermed avhenge av hvilket organ som har truffet vedtaket. Departementets forslag til ny forskrift legger myndigheten til «fylkeskommunen», og det vil derfor være opp til den enkelte fylkeskommune å organisere den nærmere saksbehandlingen på den måten som passer best, for eksempel ved at fylkestinget delegerer søknadsbehandlingen til andre organ innad i fylkeskommunen. Dette er i tråd med kommuneloven § 5-3 og veilederen for statlig styring av kommuner og fylkeskommuner retningslinje 5 og kapittel 4.4.3. Fylkeskommunens saksbehandling er regulert i forskriften § 30. Det vises til nærmere omtale av denne bestemmelsen i punkt 3.7.3.

3.9.3.3 Departementets forslag

Departementet foreslår at det i forskriften inntas en bestemmelse som fastslår at fylkeskommunens enkeltvedtak fattet med hjemmel i forskriften kan påklages etter reglene i forvaltningsloven, som blant annet gir regler om klagefrist, klageinstans og krav til saksbehandling.

Det er som påpekt over opp til den enkelte fylkeskommune å organisere klagebehandlingen slik at klageinstansen kan være et annet organ innenfor fylkeskommunen, for eksempel en politisk komité eller administrativ enhet, avhengig av fylkeskommunens interne delegasjonsreglement og organisering. Der enkeltvedtaket treffes av fylkestinget eller av det øverste organet i et eget rettssubjekt som har fått overført myndighet fra fylkeskommunen, er departementet klageinstans for fylkeskommunens vedtak.

Klageadgang følger direkte av forvaltningsloven § 28. En eksplisitt henvisning til forvaltningsloven i forskriften, jf. § 41, bidrar både til å tydeliggjøre klageadgangen for søkere og andre brukere av ordningen, samtidig som bestemmelsen bidrar til å synliggjøre at klageinstans for fylkeskommunens enkeltvedtak etter forskriften vil variere, avhengig av den enkelte fylkeskommunes organisering.

3.10 Ikrafttredelse, opphevelse av kongelig resolusjon, endring i annet regelverk mv.

Departementet legger opp til at forskrift om tilskudd til bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet skal tre i kraft 15. juni 2026, jf. forslag til § 42 i

forskriften. Dette samsvarer med tidspunktet for når nytt søknadsår i tilskuddsordningen inntreffer.

Dagens bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet gjelder inntil forskriften trer i kraft. Det er derfor ikke behov for overgangsregler.

Departementet vil i forbindelse med vedtak av ny forskrift fremme forslag om at kongelig resolusjon av 3. april 1987, som gir hjemmel for dagens delegering av myndighet til fylkeskommunene, oppheves gjennom ny kongelig resolusjon.

Som følge av at dagens tilskuddsordning for anlegg til idrett og fysisk aktivitet foreslås forskriftsregulert, er det behov for å foreta mindre endringer i forskrift av 5. desember nr. 2122 om fordeling av Norsk Tippings overskudd til idrettsformål.

§ 2 – annet ledd (fullmakt utgår)

§ 3 – annet ledd utgår

§ 4 – fullmakt utgår

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forskriften viderefører i all hovedsak dagens tilskuddsordning. Fylkeskommunene vil likevel få noen flere oppgaver knyttet til forvaltningen av tilskuddsordningen sammenliknet med i dag, se punkt 2.3 og 4.1 under. Departementet vurderer at de nye oppgavene kan utføres innenfor rammene av eksisterende ressurser.

En presisering av hovedformålet med ordningen vil i hovedsak ikke få betydning for dagens søkere, med mulig unntak for enkelte medlemsorganisasjoner i Norsk Friluftsliv som ikke har idrett, fysisk aktivitet eller friluftsliv som hovedformål.

Den økonomiske rammen for tilskuddsordningen fordeles av Norsk Tippings overskudd til idrettsformål i tråd med fastsatt fordelingsnøkkel etter pengespilloven § 12 første ledd nr. 5. Eventuelle endringer i tilskuddsordningen som følge av denne høringen, vil skje innenfor denne rammen.

4.1 Fylkeskommunalt nivå

Fylkeskommunene har i dag flere forvaltningsoppgaver vedrørende ordningen for spillemidler til anlegg for idrett og fysisk aktivitet. Forslag til forskrift innebærer en videreføring av fylkeskommunens oppgaver og ansvar. Samtidig innføres det noen tydeligere plikter for fylkeskommunen når det gjelder behovsvurderinger og prioriteringer av anlegg. Det vises til punkt 2.3 for en oversikt over de nye oppgavene.

Departementet vurderer at forskriftsfesting av behovsvurderinger ikke vil medføre merarbeid for fylkeskommunene da disse i praksis allerede foretar slike vurderinger. Det er utfra dagens bestemmelser krav til at kommunene må ha gjeldende planer for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv. Det innføres heller ingen plikt for fylkeskommunen til å

utarbeide nye planer, men det legges opp til at prioriteringer og vurderinger kan gjøres innenfor eksisterende planverk.

Etter dagens bestemmelser fatter fylkeskommunen årlig politisk vedtak om fordeling av spillemidlene til anlegg. I ny forskrift må fylkeskommunen legge behovsvurderingene, basert på kriteriene nevnt i pkt. 3.7.3, til grunn når de skal prioritere tildeling av spillemidler til anlegg. Fylkeskommunen får også utvidet myndighet til å innhente opplysninger og dokumentasjon fra søkere, og samtidig å avslå søknader. Dette vil kunne gi en mer effektiv saksbehandling og kunne lette deler av den administrative byrden for fylkeskommunene.

Når det gjelder områder der det foreslås å overføre myndighetsansvaret fra departementet til fylkeskommunen, jf. pkt. 2.3 er dette oppgaver fylkeskommunen allerede utfører til en viss grad, men der ansvaret presiseres.

Fylkeskommunene mottar årlig tilskudd fra Norsk Tippings overskudd til idrettsformål til utviklingsarbeid i forbindelse med forvaltningen av tilskuddsordningen. For 2025 ble det fordelt 2,4 mill. kroner til dette formålet. Det er i utgangspunktet stor fleksibilitet i hvordan fylkeskommunene kan benytte disse midlene. Midlene brukes blant annet til kurs for kommuner og frivilligheten om tilskuddsordningen for anlegg for idrett og fysisk aktivitet, og faglig utvikling for ansatte i administrasjonen. Departementet vurderer at oppgavene nevnt i punkt 2.3 ikke vil medføre økt arbeidsbelastning av betydning for fylkeskommunene.

4.2 Kommunalt nivå

Forskriften fastsetter krav om at anlegg det søkes om midler til, både skal omtales og prioriteres i en kommunal plan, jf. forskriften § 29. I dette kravet ligger at kommunene må ta en mer aktiv stilling til anleggsbehovene sine når de utarbeider og reviderer planer. Forslaget antas ikke å ha økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning siden forskjellen fra dagens krav er at kommunen må foreta prioriteringen tidligere i sitt arbeid, dvs. ifm. planarbeidet i stedet for, som i dag, når de skal sende inn søknadene til fylkeskommunen.

Departementet vurderer at forslag til forskriftsregulering av dagens tilskuddsordning for bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet ikke får vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning for fylkeskommunene og kommunene.

Forskrift om tilskudd til bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet av overskuddet fra Norsk Tippings pengespill

Hjemmel: Fastsatt av Kultur- og likestillingsdepartementet x.x. 2026 med hjemmel i lov 18. mars 2022 nr. 12 om pengespill (pengespilloven) § 12.

Korttittel: Anleggsforskriften

Kapittel 1. Generelle bestemmelser

§ 1. Formål

Tilskuddsordningen til bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet skal bidra til å gi den enkelte mulighet til å drive idrett og fysisk aktivitet gjennom den frivillige, medlemsbaserte idretten, og gjennom egenorganisert idrett og fysisk aktivitet.

Anlegg for barn og unge fra og med 6 år til og med 19 år, samt anlegg som tilrettelegger for personer med nedsatt funksjonsevne, skal prioriteres.

Tilskudd etter denne forskriften skal gå til ikke-fortjenestebaserte formål.

§ 2. Virkeområde

Forskriften har samme virkeområde som pengespilloven § 3. Den gjelder også utenfor fastlandet, herunder Svalbard, så langt den passer og med nødvendige tilpasninger ut fra stedlige og administrative forhold.

§ 3. Definisjoner

I forskriften menes med

- a. *landsdekkende organisasjon*: en organisasjon som har et sentralledd eller sentralorganisasjon med tilknyttede underliggende organisasjonsledd eller avdelinger med jevnlig regional og lokal aktivitet i minst fire av fem landsdeler i Norge
- b. *sentralledd*: det øverste leddet i en landsdekkende organisasjon som gjennom vedtekter har tilknyttede underliggende organisasjonsledd
- c. *organisasjonsledd*: et ledd i en landsdekkende organisasjon som gjennom vedtekter er tilknyttet et sentralledd
- d. *drift*: oppgaver og rutiner som er nødvendige for at et idrettsanlegg skal fungere i tråd med formålet både funksjonelt, teknisk og praktisk
- e. *bruk*: idrett og fysisk aktivitet som utøves i et idrettsanlegg
- f. *rehabilitering*: istandsetting av et anlegg som skal gi vesentlig funksjonell og bruksmessig standardheving sammenliknet med dagens situasjon
- g. *ordinære anlegg*: anlegg for organisert og egenorganisert idrett og fysisk aktivitet
- h. *nærmiljøanlegg*: utendørs anlegg eller område for egenorganisert fysisk aktivitet som ligger i tilknytning til bo- eller oppholdsområder, og som er allment tilgjengelig
- i. *anleggskategori*: en gruppe anleggstyper tilhørende samme idrett eller aktivitet
- j. *anleggstype*: anlegg som hører til samme kategori
- k. *tilleggslementer*: elementer som bygges i, eller i tilknytning til innendørs eller utendørs anlegg nødvendig for gjennomføring av aktivitet anlegget er ment for
- l. *aktivitetsflate*: nødvendig areal for utøvelse av idrett eller fysisk aktivitet.

§ 4. Økonomisk ramme for tilskuddsordningen, beregningsmodell mv.

Den økonomiske rammen for tilskuddsordningen fastsettes årlig etter forskrift om fordeling av Norsk Tippings overskudd til idrettsformål § 2 første ledd, jf. § 3 første ledd bokstav a.

Rammen til fylkeskommunene gjelder for alle anlegg og skal fordeles etter følgende kriterier:

- a. 1/3 søknadsbeløp
- b. 1/3 anleggsdekning
- c. 1/3 befolkning.

Anleggsdekning etter annet ledd bokstav b beregnes etter modell for vekting av anleggstyper fastsatt av departementet.

Den enkelte fylkeskommune kan bruke inntil 10 prosent av tildelt økonomisk ramme til tilskudd til nærmiljøanlegg.

Den enkelte fylkeskommune kan ikke tildeles høyere tilskuddsramme enn summen av godkjente årlige søknadsbeløp for det gjeldende fylket.

Rammen til behandling av søknader fra Svalbard og øvrige områder, jf. § 2, beregnes av departementet på grunnlag av godkjente søknader.

Kapittel 2. Hvem som kan søke om tilskudd

§ 5. Søknadsberettigede aktører til alle anleggs kategorier og til nærmiljøanlegg

Følgende aktører kan søke om tilskudd til alle anleggs kategorier for ordinære anlegg og til nærmiljøanlegg, jf. § 9 første ledd:

- a. kommuner
- b. fylkeskommuner
- c. kommunale og fylkeskommunale foretak
- d. studentsamskipnader
- e. Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité, og underliggende organisasjonsledd
- f. Sámi Valáštallan Lihttu og underliggende organisasjonsledd
- g. Norges Jeger- og Fiskerforbund og underliggende organisasjonsledd
- h. Det Frivillige Skyttervesen og underliggende organisasjonsledd
- i. Norges Bilsportforbund og underliggende organisasjonsledd
- j. aksjeselskap som oppfyller tilleggsvilkår etter § 7
- k. samvirkeforetak som oppfyller tilleggsvilkår etter § 7
- l. stiftelser som oppfyller tilleggsvilkår etter § 7.

§ 6. Søknadsberettigede aktører til enkelte anleggs kategorier og til nærmiljøanlegg

Følgende aktører kan søke om tilskudd til enkelte anleggs kategorier og til nærmiljøanlegg, jf. § 9 første ledd:

- a. Den Norske Turistforening og underliggende organisasjonsledd
- b. Friluftsrådernes Landsforbund og underliggende interkommunale friluftsråd
- c. Norsk Friluftsliv og medlemsorganisasjoner med friluftsliv som hovedformål
- d. Norsk Organisasjon for Terrengsykling og underliggende organisasjonsledd.

§ 7. Søknadsberettigede aksjeselskaper, samvirkeforetak og stiftelser

Fylkeskommunen kan, etter søknad, godkjenne aksjeselskaper etter [aksjeloven](#), samvirkeforetak etter [samvirkeloven](#) og stiftelser etter [stiftelsesloven](#) som søknadsberettiget, dersom de oppfyller vilkår fastsatt i denne bestemmelsen.

Aktører nevnt i første ledd kan søke om tilskudd dersom det i vedtektene er fastsatt et idrettslig hovedformål om å bygge, eie og drifte anlegg for idrett og fysisk aktivitet, og at formålet ikke er å skaffe eierne eller stiftelsen økonomisk overskudd.

For aksjeselskaper må det i tillegg framgå av vedtektene at

- a. mer enn 50 prosent av aksjene til enhver tid skal eies av én eller flere søknadsberettigede aktører nevnt i § 5
- b. inntil halvparten av styremedlemmene skal velges av én eller flere søknadsberettigede aktører
- c. eventuelt overskudd skal anvendes for oppfyllelse av det idrettslige formålet, og det skal ikke utbetales utbytte fra selskapet, og
- d. ved oppløsning av selskapet skal selskapets anlegg for idrett og fysisk aktivitet tilfalle søknadsberettiget virksomhet, for fortsatt oppfyllelse av det idrettslige formålet.

For samvirkeforetak må det i tillegg fremgå av vedtektene at

- a. mer enn 50 prosent av andelskapitalen til enhver tid skal innehas av én eller flere søknadsberettigede aktører nevnt i § 5
- b. inntil halvparten av styremedlemmene skal velges av én eller flere søknadsberettigede aktører
- c. eventuelt overskudd skal anvendes for oppfyllelse av det idrettslige formålet, og det skal ikke foretas utbetalinger fra foretaket, og
- d. ved oppløsning av foretaket skal foretakets anlegg for idrett og fysisk aktivitet tilfalle søknadsberettiget virksomhet, for fortsatt oppfyllelse av det idrettslige formålet.

For stiftelser må det i tillegg fremgå av vedtektene at

- a. stiftelsen skal være en alminnelig stiftelse etter stiftelsesloven § 4
- b. alle styremedlemmene skal velges av én eller flere søknadsberettigede aktører nevnt i § 5
- c. eventuelt overskudd og eventuelle utdelinger skal anvendes for oppfyllelse av det idrettslige formålet, og
- d. ved oppløsning av stiftelsen skal stiftelsens anlegg for idrett og fysisk aktivitet tilfalle søknadsberettiget virksomhet, for fortsatt oppfyllelse av det idrettslige formålet.

§ 8. Godkjenning av andre aktører

Departementet kan i særlige tilfeller godkjenne andre aktører enn de som er nevnt i §§ 5, 6 og 7 som søknadsberettiget til tilskudd etter forskriften. Ved vurdering om godkjenning kan gis, skal det legges vekt på følgende:

- a. virksomhet som er landsdekkende
- b. idrett, fysisk aktivitet eller friluftsliv som hovedformål
- c. aktivitet som i hovedsak er rettet mot barn og unge
- d. aktivitet som ikke er dekket av søknadsberettigede aktører etter §§ 5 og 6
- e. ikke- fortjenestebasert formål
- f. er registrert i Frivillighetsregisteret.

Departementet fastsetter nærmere krav til dokumentasjon og søknadsprosess.

Kapittel 3. Anlegg det kan gis tilskudd til mv.

§ 9. Tilskudd til ordinære anlegg og nærmiljøanlegg

Det kan gis tilskudd til ordinære anlegg og tilhørende tilleggselementer, og til nærmiljøanlegg for anleggskategorier og anleggstyper fastsatt av departementet. Departementet fastsetter særskilt hvilke anleggskategorier det kan gis tilskudd til for aktører nevnt i §§ 6 og 8.

Maksimale tilskuddsbeløp for den enkelte anleggstype og tilleggselementer, og nærmiljøanlegg fastsettes årlig av departementet.

§ 10. Godkjenning av nye anleggskategorier, anleggstyper og tilleggselementer

Departementet kan godkjenne nye anleggskategorier og anleggstyper med tilhørende tilleggselementer for organisert og egenorganisert idrett og fysisk aktivitet dersom anlegget er innenfor tilskuddsordningens formål og ellers oppfyller vilkårene fastsatt i denne forskriften.

Departementet fastsetter maksimalt tilskuddsbeløp for den enkelte anleggstype og tilleggselement.

§ 11. Kostnader som kan søkes dekket

Det kan søkes om tilskudd til dekning av godkjente kostnader til aktivitetsflater og tilhørende tilleggselementer for både ordinære anlegg og nærmiljøanlegg i forbindelse med:

- a. bygging
- b. rehabilitering
- c. fast inventar
- d. ombygging av eksisterende anlegg eller bygg
- e. kjøp og innredning av eksisterende anlegg.

Ved kjøp og innredning av eksisterende anlegg etter første ledd bokstav e gjelder følgende vilkår:

- a. anlegget må være utformet og funksjonelt i samsvar med de krav som gjelder for idrettene eller aktivitetene anlegget er ment for, eller
- b. det må foreligge konkrete planer om snarlig innredning og istandsetting av anlegget i tråd med disse kravene.

Kjøp og nødvendig innredning og istandsetting skal behandles samlet i samme søknad.

I tillegg til kostnader etter første ledd kan det søkes om tilskudd til dekning av administrasjonskostnader, inkludert utgifter til revisjon. Disse kostnadene kan utgjøre inntil 5 prosent av de totale godkjente kostnadene.

§ 12. Kostnader som ikke kan søkes dekket

Det kan ikke søkes om tilskudd til dekning av følgende kostnader:

- a. kostnader til drift og vedlikehold av anlegg
- b. prosjekteringskostnader
- c. kostnader som ikke direkte angår aktivitetsflater og nødvendige tilleggselementer
- d. finansieringskostnader med unntak av renter på byggelån i byggeperioden
- e. kostnader til reguleringsarbeider, tilknytningsavgifter, kommunale avgifter eller gebyrer for leie eller erverv av grunn.

Det kan heller ikke søkes om tilskudd til dekning av kostnader til blant annet følgende:

- a. løst utstyr, personlig utstyr og forbruksmateriell
- b. skolenes undervisningsarealer
- c. anlegg plassert på barnehagers uteområder

- d. lekeplassutstyr som definert i NS EN 1176
- e. tribuner
- f. kafé, kantine og vranglearealer
- g. rom og fasiliteter beregnet på overnatting
- h. golfsimulator
- i. terapibad
- j. badstue
- k. solarium, boblebad, bølgesmaskin og vannrutsjebane
- l. programvare og digitale kostnader
- m. utvikling av digitale grunnlagskart
- n. veier, gangstier og parkeringsplasser
- o. generelle utearealer og beplantning
- p. tilførselsledninger og flytting av kabler.

§ 13. Krav til minstegrense for godkjente kostnader

For tilskudd til ordinære anlegg etter § 9 er minstegrensen for godkjente kostnader 200 000 kroner.

For tilskudd til nærmiljøanlegg etter § 9 er minstegrensen for godkjente kostnader 100 000 kroner.

Departementet kan fravike minstegrense etter første og andre ledd i særlige tilfeller.

Det konkrete tilskuddsbeløpet beregnes på grunnlag av maksimale tilskuddsbeløp for den enkelte anleggstype, som fastsettes årlig av departementet.

§ 14. Tilskudd til kostnader ved rehabilitering av ordinære anlegg

Det kan søkes om tilskudd til dekning av kostnader til rehabilitering av ordinære anlegg, jf. § 11, etter 20 års bruk. Ved søknad skal det samtidig foretas en vurdering av om anlegget tilfredsstillende kravene til universell utforming, samt hvilke mulige tiltak som kan iverksettes for å rette eventuelle avvik fra gjeldende krav.

For følgende anleggselementer kan det søkes om tilskudd til godkjente kostnader til rehabilitering etter 10 års bruk:

- a. idrettsgulv
- b. eksisterende idrettsdekker
- c. snøproduksjonsanlegg
- d. elektroniske målskiver
- e. ishockeyvant
- f. undervarmeanlegg
- g. lysanlegg
- h. skilting og merking av turveier, turløyper og turstier.

For skitrekk og skiheis gjelder krav om 15 års bruk før det kan søkes om tilskudd.

Departementet kan i særlige tilfeller gi dispensasjon fra krav om brukstid etter første, andre og tredje ledd.

Tilskudd kan ikke gis til dekning av kostnader som skyldes feil prosjektering, feil utførelse eller manglende vedlikehold.

Kapittel 4. Vilkår for tilskudd

§ 15. Særlige vilkår for tilskudd til ordinære anlegg

Søker må være eier av anlegget for å kunne søke om tilskudd til ordinære anlegg.

Søker skal dokumentere rett til bruk av grunnen der anlegget ligger eller planlegges etablert, gjennom tinglyst eiendomsrett, feste- eller leierett. Følgende krav gjelder:

- a. For anlegg på kommunal, fylkeskommunal eller statlig grunn skal det foreligge avtale med en varighet på minimum 30 år.
- b. For turveier skal det foreligge avtale med grunneier om bruk av grunnen med en varighet på minimum 20 år.
- c. For tur- og skiløyper, samt turstier skal retten til bruk av grunnen være dokumentert gjennom tinglyst avtale med en varighet på minimum 10 år, med automatisk fornyelse for 10 år av gangen, med mindre avtalen er sagt opp av en av partene senest ett år før utløpet av avtaleperioden.

Anlegget skal være utformet slik at det oppfyller krav til størrelse og funksjoner som er nødvendig for å gjennomføre den primære aktiviteten knyttet til anleggstypen.

Anlegget skal være universelt utformet. Med dette menes at anlegget så langt det er mulig og uten behov for særlige tilpasninger eller utforming, kan brukes av alle.

Anlegget skal være prioritert og en del av en kommunal plan. Kravet gjelder ikke for skilting og merking av eksisterende turveier, tur- og skiløyper, og turstier.

Prosjektet må være fullfinansiert. Med dette menes at det må foreligge dekning for alle kostnader i prosjektet som ikke kan dekkes av et mulig tilskudd fra denne ordningen.

Departementet kan i særlige tilfeller gi dispensasjon fra krav om eierskap etter første ledd.

Fylkeskommunen kan i særlige tilfeller gi dispensasjon fra kravene til rett av bruk av grunn etter andre ledd.

§ 16. Særlige vilkår for tilskudd til nærmiljøanlegg

For søknad om tilskudd til nærmiljøanlegg gjelder vilkårene for ordinære anlegg etter § 15 tilsvarende, men med følgende unntak:

- a. rett til bruk av grunn skal ha minimum 10 års varighet
- b. tilskudd til kostnader knyttet til blant annet rehabilitering, ombygging og tilpasning kan ikke gis før etter minimum 10 års bruk
- c. ikke krav til at anlegget skal være omtalt i kommunal plan, jf. § 15 femte ledd
- d. ikke krav til tilstandsrapport ved rehabilitering, jf. § 28 første ledd bokstav b.

Kapittel 5. Beregning av tilskudd

§ 17. Beregning av tilskudd til ordinære anlegg og tilleggselementer

Endelig tilskuddsbeløp beregnes på grunnlag av maksimalt tilskuddsbeløp som gjelder det året søknaden innvilges tilskudd.

Dersom søknadsbeløpet gir grunnlag for tildeling av tilskudd over flere år, skal maksimalt tilskuddsbeløp ved første års tildeling gjelde.

Det kan søkes om tilskudd på maksimalt 1/3 av godkjente kostnader.

Det kan søkes om tilskudd på maksimalt 50 prosent av godkjente kostnader til følgende friluftslivsanlegg:

- a. turveier, turstier og tur-/skiløyper
- b. lysanlegg for turveier, turstier og tur-/skiløyper
- c. bruttiltak knyttet til turveier, turstier og tur-/skiløyper
- d. skilting og merking av eksisterende turveier, turstier og tur-/skiløyper.

Tilskuddets størrelse beregnes på grunnlag av maksimalt tilskuddsbeløp for den enkelte anleggstype og tilleggselementer, som årlig fastsettes av departementet.

Det beregnes tilskudd til én anleggstype, inklusive tilleggselementer, per søknad.

§ 18. Økt tilskudd til ordinære anlegg og tilleggselementer

Departementet kan fastsette økt tilskudd til ordinære anlegg i utvalgte geografiske områder. Økt tilskudd gis i form av oppjustering av det tilskuddsbeløpet prosjektet ellers ville mottatt som ordinært tilskudd. Tilskuddsbeløpet, inkludert økt tilskudd, omfattes av begrensninger for tilskuddets størrelse fastsatt i § 22.

Fylkeskommunen kan gi økt tilskudd til anlegg i følgende geografiske områder:

- a. Troms, Finnmark og Svalbard kan gis tillegg på 25 prosent av ordinært tilskudd.
- b. Nordland og Namdalen kan gis tillegg på 20 prosent av ordinært tilskudd.
- c. Oslo kan gis et tillegg på 15 prosent av ordinært tilskudd.

Fylkeskommunen kan gi økt tilskudd til ordinære anlegg ut fra regional prioritering etter § 30 tredje og fjerde ledd. For tilskuddsbeløpets størrelse gjelder § 22 tilsvarende.

Økt tilskudd til ordinære anlegg og tilleggselementer basert på regional prioritering kan ikke utgjøre mer enn 15 prosent av den totale økonomiske rammen til den enkelte fylkeskommune, jf. § 4 annet ledd.

§ 19. Beregning av tilskudd for nærmiljøanlegg

Det kan søkes om tilskudd på inntil 50 prosent av kostnader til nærmiljøanlegg som kan søkes dekket etter § 9.

Tilskuddets størrelse fastsettes årlig av departementet på grunnlag av maksimale tilskuddsbeløp for den enkelte anleggstype.

Det beregnes tilskudd til én anleggstype per søknad.

§ 20. Økt tilskudd til nærmiljøanlegg

Departementet kan fastsette et tillegg på 30 prosent av tilskudd til nærmiljøanlegg i områder eller bydeler i kommuner med særskilte levekårsutfordringer. Begrensninger av tilskuddets størrelse § 22 gjelder.

Departementet fastsetter årlig hvilke områder eller bydeler i kommuner som kvalifiserer for slikt tillegg etter første ledd.

§ 21. Dugnadsarbeid

Dugnadsarbeid kan inngå i beregningsgrunnlaget for tilskudd etter denne forskriften. Verdien av dugnadsarbeid skal beregnes ut fra følgende vilkår:

- a. Verdien av dugnad skal beregnes av uavhengig kvalifisert fagperson.
- b. Det kan ikke beregnes merverdiavgift på dugnad.
- c. Verdien av dugnad kan ikke føres opp med et høyere beløp i regnskapsskjemaet enn i sist godkjente kostnadsoverslag.

- d. Ved bruk av dugnad som erstatning for betalt arbeid, må kommunen og fylkeskommunen informeres for eventuell ny godkjenning av dugnadsverdien i kostnadsoverslaget før regnskapet sendes inn til kontroll.
- e. For lønnet arbeid som i søknaden var oppført som dugnad, skal verdien av dugnad nedjusteres med tilsvarende beløp i regnskapsskjemaet.
- f. Endret dugnadsbeløp kan ikke føre til tildeling ut over tilsagnsbeløpet.

§ 22. Begrensninger av tilskuddets størrelse

For tilskudd som gis etter denne forskriften gjelder følgende begrensninger:

- a. Samlet tilskudd skal ikke overstige 50 prosent av søknadsberettigede kostnader
- b. Summen av private og offentlige tilskudd kan ikke overstige faktiske kostnader i prosjektet, etter fradrag for verdien av dugnadsarbeid, jf. § 21
- c. Søknadsbeløpet skal avrundes til nærmeste hele tusen kroner.

Kapittel 6. Tilskuddsmottakers plikter for drift og bruk av anlegg

§ 23. Tilskuddsmottakers plikter for drift og bruk av anlegg

Anleggseier skal holde anlegget åpent for allmenn idrettslig virksomhet i følgende perioder regnet fra ferdigstillelse:

- a. Ordinære anlegg: 30 år.
- b. Nærmiljøanlegg: 10 år.

Plikten etter første ledd gjelder tilsvarende ved nybygg, rehabilitering og kjøp av anlegg.

Dersom anlegget planlegges stengt i mer enn tre måneder, skal anleggseier orientere fylkeskommunen før stengning. Ved stengning av anlegget i mer enn seks måneder, skal anleggseier søke fylkeskommunen om godkjenning av midlertidig stengning.

§ 24. Drift og bruk av anlegg - begrensninger

(1) Eier av ordinære anlegg og nærmiljøanlegg kan overføre driften til en annen aktør. Driften kan også overføres til en privat, tjenestebasert aktør, forutsatt at anleggseier fortsatt disponerer anlegget til bruk for idrett og fysisk aktivitet.

(2) For ordinære anlegg gjelder følgende vilkår:

- a. Anlegget kan leies eller lånes ut til aktører som er søknadsberettiget etter §§ 5, 6 og 7
- b. Anlegget kan ikke leies eller lånes ut til private, tjenestebaserte aktører eller andre som ikke er søknadsberettiget med mindre bruken gjelder kortvarige perioder, eller enkeltarrangementer av kort varighet.

(3) Anlegget kan leies eller lånes ut til private skoler godkjent etter privatskoleloven dersom:

- a. skolene kan benytte anleggets aktivitetsområder og garderobes i forbindelse med undervisning, og
- b. bruken ikke kommer i konflikt med behovet for tilgang til anlegget for organisert og egenorganisert idrett og fysisk aktivitet.

(4) Anlegget kan leies eller lånes ut til barnehager godkjent etter barnehageloven dersom:

- a. barnehagene kan benytte anleggets aktivitetsområder, og
- b. bruken ikke kommer i konflikt med behovet for tilgang til anlegget for organisert og egenorganisert idrett og fysisk aktivitet.

(5) Nærmiljøanlegg skal ikke benyttes til organisert aktivitet på fast basis. Slike anlegg kan unntaksvis benyttes til organisert fysisk aktivitet i særlige tilfeller.

§ 25. Forhåndssamtykke fra fylkeskommunen

Rettslige og faktiske disposisjoner av et anlegg, som kan påvirke eierskap, struktur eller bruk, krever skriftlig forhåndssamtykke fra fylkeskommunen. Dette gjelder blant annet:

- a. overdragelse
- b. salg
- c. deling
- d. sammenslåing eller sammenføring mv.
- e. flytting
- f. nedlegging
- g. bruksendring

Fylkeskommunen kan fastsette vilkår for samtykke etter første ledd. Dette kan blant annet omfatte krav om tilbakebetaling av utbetalt tilskudd etter § 40.

Kapittel 7. Om saksbehandlingen, opplysningsplikt

§ 26. Kunngjøring av nytt søknadsår

Departementet kunngjør nytt søknadsår og åpner for innsending av nye søknader innen 15. juni hvert år. Et søknadsår er perioden fra kunngjøring til fylkeskommunene har ferdigstilt sin saksbehandling påfølgende vår. Det er kommunene, på vegne av søknadsberettigede aktører i egen kommune, som sender søknader om tilskudd til fylkeskommunene.

Søknad om tilskudd må fremmes første gang før ferdigstilling av anlegget.

§ 27. Krav til søknad om tilskudd til bygging

Søknad om tilskudd til bygging av anlegg skal inneholde

- a. informasjon om søkerorganisasjonen, organisasjonsnummer, kontaktinformasjon og kontonummer. Søkere som nevnt i § 7 skal i tillegg vedlegge vedtekter.
- b. informasjon om hva som skal bygges
- c. behovsvurdering
- d. målsatte tegninger, inklusive plantegninger, som viser at anlegget utformes i tråd med gjeldende krav til størrelser mv. for aktiviteten
- e. kostnader knyttet til prosjektet
- f. søknadsbeløp og vedlegg som dokumenterer øvrig finansiering av prosjektet
- g. gårds- og bruksnummer, samt feste-/seksjonsnummer.

Søknader skal leveres via anleggsregisteret.

§ 28. Krav til søknad om tilskudd til rehabilitering

For søknad om tilskudd til rehabilitering av anlegg gjelder vilkårene i §§ 14 og 27 tilsvarende.

Søknaden skal i tillegg inneholde følgende:

- a. beskrivelse av tekniske, økonomiske og funksjonelle forhold
- b. tilstandsrapport utført av uavhengig aktør eller konsulent med relevant fagkompetanse, gjelder ikke nærmiljøanlegg.

Det er et vilkår at søknad om tilskudd til rehabilitering ikke skyldes forhold der teknisk eller økonomisk drift, eller bruksfunksjoner ikke er tilfredsstillende, eller at anlegget har bruksslitasje som skyldes manglende normalt vedlikehold.

§ 29. Kommunens saksbehandling

Før søknad om tilskudd kan sendes inn, skal kommunen registrere anlegget i anleggsregisteret. Kommunen må sikre at opplysninger om anlegget er oppdaterte i anleggsregisteret før søknad videresendes til fylkeskommunen.

Den enkelte kommune fastsetter frister og prosedyrer for innsending og kontroll av mottatte søknader.

Kommunen skal påse at:

- a. søknaden er fullstendig
- b. alle nødvendig vedlegg medfølger
- c. søknaden er påført eventuelle merknader
- d. kostnadsoverslag og tilhørende søknadsbeløp er vurdert
- e. anlegget er oppført og prioritert i kommunal plan, jf. sjette ledd. Dette gjelder ikke nærmiljøanlegg.

For søknader som oppfyller kravene etter tredje ledd, skal kommunen registrere i anleggsregisteret at søknadene er i orden.

For søknader som ikke oppfyller kravene etter tredje ledd, skal kommunen registrere i anleggsregisteret at søknadene ikke er i orden. Kommunen kan ikke avslå søknader.

Kommunen skal prioritere søknadene i samsvar med kommunens behovsvurdering og kommunal plan.

Kommunen skal sette opp oversikt over søknader i to søknadsgrupper:

- a. Ordinære anlegg
- b. Nærmiljøanlegg.

Alle søknader skal oversendes til fylkeskommunen innen 15. januar.

§ 30. Fylkeskommunens saksbehandling

Søknader mottatt etter 15. januar skal avvises.

Fylkeskommunen skal kontrollere at søknadene oppfyller alle vilkår for tilskudd som følger av denne forskriften. I tillegg skal fylkeskommunen påse at søknadsbeløpet, basert på godkjente kostnader, er korrekt beregnet.

Fylkeskommunen skal, på grunnlag av den økonomiske rammen som er tildelt etter § 4 annet ledd, foreta behovsvurderinger og prioritere søknader etter fra følgende kriterier:

- a. områder eller kommuner med dokumenterte levekårsutfordringer
- b. områder eller anleggstyper med underdekning
- c. anlegg som legger til rette for sambruk, flerbruk eller samarbeid mellom aktører.

Fylkeskommunen kan i tillegg legge vekt på andre relevante kriterier basert på regionale behov og prioriteringer.

Fylkeskommunen skal i arbeidet med prioritering av søknader sørge for formålstjenlig involvering av relevante aktører.

Fylkeskommunen skal avslå en søknad om tilskudd dersom ett eller flere vilkår er oppfylt:

- a. manglende oppdatering av anleggsregisteret
- b. søknaden oppfyller ikke vilkårene for å motta tilskudd etter denne forskriften
- c. søknaden er ikke prioritert for tildeling av tilskudd i tråd med fylkeskommunens vurdering og prioritering.

Fylkeskommunen kan som hovedregel ikke tildele nytt tilskudd dersom

- a. tilskuddsmottaker ikke har levert regnskap og sluttrapport innen 2 år etter at tilskudd ble innvilget
- b. tilskuddsmottaker har innestående tilskudd fra tidligere tildelinger. Unntak kan gjøres for søknader der det tidligere er gitt deltilsagn.

Fylkeskommunen skal tildele tilskudd i samsvar med prioriteringer inntil tildelt økonomisk ramme etter § 4 annet ledd er benyttet.

Endelig prioritering og fordeling av tilskudd skal ligge til grunn for fylkeskommunens vedtak i den enkelte sak.

§ 31. Fylkeskommunens plikt til innsending av oversikt over tildelinger, utbetalinger mv.

Fylkeskommunen skal påse at følgende opplysninger er registrert i anleggsregisteret:

- a. tildelte og utbetalte tilskuddsbeløp
- b. mottatte regnskap
- c. innestående ikke-utbetalte midler
- d. tilbakebetalinger.

Fylkeskommunen skal innen 1. april sende departementet en oversikt over innestående midler, renter og inndratte midler per 31. desember foregående år. Oversikten skal bekreftes av fylkesrevisjonen før oversendelse.

Fylkeskommunen skal sette opp oversikt over søknader i to søknadsgrupper:

- a. Ordinære anlegg
- b. Nærmiljøanlegg

Alle søknader som er mottatt skal inngå i oversikten.

Fylkeskommunen skal sende oversikt over innkomne søknader, med nødvendige detaljer for utbetaling av rammebeløp til departementet innen 15. april.

Oversikt over fylkeskommunens tildeling av tilskuddsmidler oversendes departementet innen 15. juli.

§ 32. Behandling av søknader fra Svalbard mv.

Søknad om tilskudd fra aktører i områder omfattet av § 2, behandles av departementet.

Søknadsfristen for søknader etter første ledd er 15. november.

For departementets behandling av søknader etter denne bestemmelsen gjelder § 33 tilsvarende.

§ 33. Opplysningsplikt

Fylkeskommunen kan kreve at søker fremlegger alle opplysninger og dokumentasjon som er nødvendig for å avgjøre en søknad. Dersom slike opplysninger og dokumentasjon ikke mottas innen fastsatt frist, kan fylkeskommunen helt eller delvis avslå søknaden.

Søker og kommunen skal straks melde fra til fylkeskommunen dersom de blir oppmerksomme på at en søknad inneholder ufullstendige eller uriktige opplysninger.

Kapittel 8. Utbetaling, krav til regnskap og kontroll

§ 34. Utbetaling av tilskudd

Tilskuddsmottaker skal sende anmodning om delutbetaling direkte til kommunen. Anmodning om sluttutbetaling skal sendes via anleggsregisteret til kommunen. Revisor skal kontrollere regnskap via anleggsregisteret, og kommunen ferdigstiller deretter anmodning om utbetaling.

Fylkeskommunen utbetaler tilskuddet til kommunen, eventuelt til ikke-kommunal tilskuddsmottaker etter avtale med kommunen. Der kommunen videreformidler utbetaling av tilskudd fra fylkeskommunen til søker, skal utbetaling skje uten ugrunnet opphold.

Utbetaling fra fylkeskommunen baseres på revisorkontrollert regnskap. Er det foretatt delutbetaling, vil sluttutbetaling først skje etter at fylkeskommunen har godkjent revisorkontrollert sluttregnskap.

Dersom fylkeskommunen finner at det er avdekket vesentlige avvik i revisors rapport, skal tilskuddsmottaker normalt ikke få utbetalt tilskudd. Dersom manglende kvalitet på regnskapet var årsaken til avvikene, kan tilskuddsmottaker gis mulighet til å levere nytt regnskap.

Utbetalt tilskuddsbeløp skal ikke overstige faktiske kostnader som framgår av regnskapet.

§ 35. Bruk av rentemidler og inndratte tilskuddsmidler

Fylkeskommunen skal sette tilskuddsmidler som er inndratt eller tilbakebetalt etter §§ 39 og 40 inn på rentebærende konto.

Renter og inndratte midler skal benyttes som tilskudd til idrettsanlegg som oppfyller vilkår i denne forskriften. Fylkeskommunen skal benytte midlene sammen med tildelt ramme. Et eget beløp settes av til eventuelle klager.

§ 36. Krav til regnskap og revisorkontroll

Tilskuddsmottaker har ansvar for at tildelt tilskudd brukes i samsvar med forutsetninger, krav og vilkår fastsatt denne forskriften.

Når tilskuddet er 500 000 kroner eller høyere, skal anleggsregnskapet kontrolleres av kommunens revisor. Regnskap for tilskudd under 500 000 kroner kan kontrolleres av annen revisor eller autorisert regnskapsfører, eventuelt av kontrollutvalg eller tilsvarende.

For føring av regnskap gjelder følgende vilkår:

- a. Det skal føres eget anleggsregnskap.
- b. Den som signerer for anleggseier i regnskapsskjemaet skal ha nødvendig fullmakt fra anleggseier.
- c. Kommunen skal bekrefte at anlegget er fullført i samsvar med godkjent søknad før sluttregnskapet legges fram for revisor.
- d. Sluttutbetaling av tilskudd skjer på grunnlag av revisorkontrollert anleggsregnskap.

Dokumentasjon av utbetalinger og innbetalinger skal kunne kontrolleres på grunnlag av:

- a. regnskaps- eller prosjektkonto
- b. bilagsnummer
- c. faktura stilet til virksomheten og angivelse av hva den gjelder
- d. hvem som har attestert og godkjent transaksjonen
- e. dokumentasjon fra banken som bekrefter inn- og utbetalinger, herunder bankutskrifter.

Fakturaer som omfatter merverdiavgift, skal utformes i samsvar med kravene i kapittel 5 i forskrift 1. desember 2004 nr. 1558 om bokføring.

Attestasjon for at varen og/eller tjenesten er levert og godkjenning av betaling i bank skal ikke gjøres av samme person.

§ 37. Krav til revisor

Tilskuddsmottaker skal levere avsluttet regnskap med regnskapsskjema, regnskapsbøker, bilag og bankkontoutskrifter til revisor for kontroll, via anleggsregisteret.

Fylkeskommunen skal gi revisor tilgang til anleggsregisteret. Revisor skal kontrollere at:

- a. det er et eget anleggsregnskap som enkelt kan skilles fra organisasjonens/virksomhetens øvrige regnskapsposter
- b. kostnadene angår anlegget, og at bare kostnader til tilskuddsberettigede elementer inngår som del av anleggets kostnader som kan søkes dekket av tilskudd
- c. bankkonto som er benyttet er registrert på tilskuddsmottaker
- d. verdien av dugnad ikke er satt høyere enn i godkjent kostnadsoverslag
- e. dersom det er betalt for arbeid eller materialer som i søknaden var oppført som dugnad, er verdien av dugnad nedjustert med tilsvarende beløp i regnskapet
- f. oppgitte beløp for merverdiavgift tilsvarer faktisk betalt merverdiavgift.

Dersom regnskapet består av mindre enn 30 bilag skal alle bilag kontrolleres.

Er det 30 eller flere bilag skal ytterligere 20 prosent av bilagene kontrolleres, begrenset til 40 bilag totalt. Utvalget skal tas tilfeldig.

Revisor skal avgi rapport via anleggsregisteret i samsvar med kravene i gjeldende standard for revisjon. Rapporten skal inneholde anleggets tilskuddsberettigede kostnad og eventuell søknadsberettiget merverdiavgift angitt som beløp i kroner.

§ 38. Tilgang til opplysninger og anlegg

Fylkeskommunen skal kontrollere at vilkår for utbetaling av tilskudd er oppfylt, og at tilskuddet er benyttet i samsvar med vilkår fastsatt i denne forskriften.

Departementet eller fylkeskommunen kan foreta kontroll av anlegget enten ved stedlig kontroll eller ved at anleggseier oversender skriftlig dokumentasjon. Anleggseier skal legge til rette for at stedlig kontroll av anlegget kan gjennomføres.

Anleggseier skal i forbindelse med gjennomføring av kontroll etter denne bestemmelsen gi opplysninger og den dokumentasjonen som er nødvendig for å gjennomføre kontrollen.

Kapittel 9. Sanksjoner og klage

§ 39. Inndragning av tildelt tilskudd

Fylkeskommunen kan inndra tildelte, men ikke utbetalte midler, dersom vilkårene i denne forskriften ikke er oppfylt. Inndragning kan i særlige tilfeller også iverksettes av departementet, etter at saken er forelagt fylkeskommunen.

Fylkeskommunen skal inndra tildelte midler som ikke er anmodet utbetalt innen to år fra datoen angitt i tildelingsbrevet. I særlige tilfeller kan fylkeskommunen gi utsatt frist for inndragningen.

Dersom de faktiske kostnadene er lavere enn det godkjente kostnadsbeløpet, og dette medfører et lavere tilskuddsbeløp enn det som fremgår av tilsagnet, skal fylkeskommunen inndra resten av det tildelte beløpet.

§ 40. Tilbakebetaling av utbetalt tilskudd

Dersom anleggseier helt eller delvis unnlater å oppfylle kravene til drift og bruk av anlegget, eller på annen måte disponerer over anlegget i strid med bestemmelser i denne forskriften, kan departementet eller fylkeskommunen fatte vedtak om tilbakebetaling av tilskudd.

Ved vedtak om tilbakebetaling etter første ledd skal tilbakebetalingsbeløpet beregnes etter følgende regler:

- a. innen 10 år etter ferdigstillelse av nærmiljøanlegg og ordinære anlegg skal beløpet være likt tidligere utbetalt tilskudd
- b. fra og med år 11 etter ferdigstillelse av ordinære anlegg skal beløpet nedskrives lineært med 1/20-del per år som er gått fra og med år 11 til og med år 30.

§ 41. Klage

Enkeltvedtak etter denne forskriften kan påklages etter reglene i forvaltningsloven.

§ 42. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 15. juni 2026.

Vedlegg til løpenr. 285068/2025, saksnr. 2024/12725

Klassering: C20

Gradering:

Dato: 31.10.2025

Forslag til:

Høringsuttalelse fra Fredrikstad kommune: Forslag til forskrift om tilskudd til bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet

Kultur- og likestillingsdepartementet har i brev datert 9. oktober 2025 bedt om innspill til forslag om forskrift om tilskudd til bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet. Forslaget er en oppfølging av høringen i 2024 om endringer i spillemiddelordningen for anlegg til idrett og fysisk aktivitet. Høringsfrist er dato 20. Januar 2026.

I tråd med Fredrikstad kommunes høringsrutiner, er denne høringsuttalelsen avgitt etter politisk vedtak i Fredrikstad kommunes bystyre.

Innledende kommentar

Fredrikstad kommune vil berømme Kultur- og likestillingsdepartementet (KUD) for å ha fortsatt med høringsprosessen mot den kommende forskriften om tilskudd til bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet.

Ved forrige høring i 2024 om forslag til endringer i spillemiddelordningen for anlegg til idrett og fysisk aktivitet, bemerket Fredrikstad kommune en rekke forhold som vi mener bør løftes opp til diskusjon. Det er nødvendig å gjenta disse forholdene, da dette ikke er tilstrekkelig tatt til følge i forslaget om ny forskrift:

- Idrettsanlegg og områder for fysisk aktivitet bør i størst mulig grad plasseres ved skoler.
- Ved hallutbygging på skoler, bør spillemiddelordningen understøtte løsninger som ivaretar helheten i større grad, og at skolens behov på dagtid også er søknadsberettiget.

- Spillemiddelordningen ivaretar de idrettsspesifikke behovene innenfor den organiserte idretten, men idrettens krav er for styrende for utformingen av anleggene.
- Mer rom for å bygge midlertidig i 10–15 år. Flere større og mellomstore byer fortettes og er under utvikling. Midlertidige byrom og anlegg kan sikre gode aktivitetsarealer til en generasjon barn og unge. Det må gis rom for kortere avtalevarighet på disponering av grunn.
- Ordningen må ivareta mulighet for å bygge enklere anlegg som kan bygges i rålokaler, gamle industribygg med mer. Dette kan dekke et definert behov på en hensiktsmessig måte.

Høringsinnspill om forslag til forskrift om tilskudd til bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet

Det er totalt 41 forslag i den foreslåtte forskriften som er oppe til høring. Fredrikstad kommune har gitt innspill på 9 av forslagene. Forslag i høringsforslaget som ikke er bemerket, betyr at Fredrikstad kommune støtter disse uten ytterligere bemerkning. Fredrikstad kommune ønsker å komme med følgende forslag til endring:

Kapittel 1. Generelle bestemmelser

§ 4. Økonomisk ramme for tilskuddsordningen, beregningsmodell mv,:

Fredrikstad kommune støtter delvis KUDs forslag om å gi større vekt til sosioøkonomiske forhold ved fordeling av spillemidler og endre vektingen på søknadssum til 1/3.

Derimot støttes ikke at KUD skal sette en maksimal prosentsats til nærmiljøanlegg på inntil 10% av de tildelte spillemidlene. Fordelingsnøkkelen bør utarbeides og besluttet regionalt av fylkeskommunen. Nærmiljøanlegg er viktige lokale og mindre omfattende anlegg som bør ha en mer fleksibel fordelingsmulighet enn en fastsatt 10% av den totale tildelte spillemiddelpotten.

Fredrikstad kommune mener at tillegg til pressområder, og tillegg til interkommunale anlegg bør videreføres som i gjeldende bestemmelser. Dagens ordning om 15% tillegg til pressområder, og økt tilskudd til interkommunale samarbeidsanlegg bør videreføres med sammenlagt 30%.

Kapittel 2. Hvem som kan søke tilskudd

§ 6. Søknadsberettigede aktører til enkelte anleggs kategorier og til nærmiljøanlegg.

Fredrikstad kommune støtter delvis forslaget, men støtter ikke KUD sitt forslag om at velforeninger, borettslag og bygdelag, herunder bl.a hyttelag og grendelag ikke lengre kan stå som ansvarlig søker av nærmiljøanlegg. I mange tilfeller er disse

aktørene viktige drivkrefter i lokalsamfunn og hvor folk bor. Fredrikstad kommune understreket også dette under høringsuttalelsen tilbake i 2024.

Det er en utfordrende økonomisk situasjon i kommunene hvor idretts- og aktivitetsanlegg er en av mange prioriteringer. Organisasjonene ovenfor er en stor ressurs i kommunen som kan utvikle og skape gode møteplasser for barn og unge i lokalsamfunnene for økt fysisk aktivitet utenom den organiserte idretten og tilhørende idrettsanlegg. I tillegg skapes det også ringvirkninger gjennom frivillig innsats tett opp mot lokalsamfunnene. Fredrikstad kommune mener derfor at disse organisasjonene også i fremtiden må kunne søke om tilskudd til nærmiljøanlegg.

Kapittel 3. Anlegg det kan gis tilskudd til mv.

§ 10. Godkjenning av nye anleggs kategorier, anleggstyper og tilleggselementer

Fredrikstad kommune støtter delvis forslaget. Det anses som positivt at departementet åpner for å godkjenne nye anleggs kategorier og anleggstyper for organisert og egenorganisert idrett og fysisk aktivitet. Presiseringen er viktig fordi den skaper en større fleksibilitet som tar hensyn til aktivitetstrender og videre utvikling. Derimot bør det presiseres og legges til rette i større grad for innovasjon og nyskapende aktivitetsarenaer.

§ 11. Kostnader som kan søkes dekket

Fredrikstad kommune støtter delvis forslaget, men at det bør gis en større fleksibilitet og frihetsgrad i kommende forskrift. Idretts- og aktivitetsanlegg er arealkrevende og ofte utfordrende å finne passende lokasjoner. Det bør være et større handlingsrom for å motivere og muliggjøre bruk av eksisterende byggmasse til nye formål. Dette vil også være en sterkere bærekraftig løsning. Dispenserende fravik fra de formelle kravene bør gjennomføres via en delegert fullmakt til fylkeskommunen som har god kunnskap og kompetanse på lokale forhold og utfordringer.

§ 12. Kostnader som ikke kan søkes dekket

Fredrikstad kommune støtter delvis forslaget, men kan ikke se grunnlaget for at ledd b) prosjektkostnader ikke skal være godkjent kostnad i en søknad. Prosjektkostnader er et viktig element i et anleggsprosjekt for å sikre god funksjonalitet, kvalitet og nyskapende anlegg. Prosjektering bør derfor være en forutsetning å få dekket gjennom en godkjent søknad om spillemiddeltilskudd, og en fortsettelse av dagens praktisering.

Ledd l): programvare og digitale kostnader. Digitale løsninger er en sentral del av anleggsutbyggingen. Digitale kostnader bør derfor tilføyes til kostnader som kan dekkes. Det bør uansett etterstrebes en utdyping av hva som innebefattes under "programvare og digitale kostnader".

Fredrikstad kommune ønsker også fremvise tribuner som i dag ikke er et søknadsberettiget. Selv om tribuner ikke anses direkte som en anleggsflate, er det spesielt i innendørshaller nærmest et krav om tribuner ved kamper eller større arrangementer. Dette er på lik linje med selve aktivitetsflaten, en viktig del av ei ramme i en idrettshall og sosial møteplass. Det bør derfor vurderes en lav flat sum i anlegg hvor tribuner er en naturlig og viktig del av anleggets bruksområde.

Kapittel 4. Vilkår for tilskudd

§ 15 Særlige vilkår for tilskudd til ordinære anlegg

Fredrikstad kommune støtter delvis forslaget, men retter søkelyset mot en midletidlig løsning som ikke innebærer minimum 30 år for rett på grunn.

Dette ble også ytret under tidligere høringsrunde tilbake i 2024. Det bør være mer rom for å bygge og utvikle midletidlige anlegg i et tidsrom på 10-15 år. Midletidlige anlegg kan løse utfordringer knyttet til idretts- og aktivitetsanlegg til en generasjon med barn og unge. Byområdene er stadig under utvikling og med et krav om 30 års brukstillatelse for å søke om spillemidler, er dette ofte et stort hinder for å få til gode anleggsprosjekter. Ved å utnytte midletidlige byrom i en periode på 10 – 15 år, kan dette være viktige bidrag for å sikre gode aktivitetsområder, eller åpne et større mulighetsrom for å bruke allerede eksisterende bygningsmasser. Det er forståelig at tilskuddssatsene ikke kan vurderes på lik linje med anlegg med 30 års brukstillatelse, men tilpasses anlegges brukstillatelse på 10-15 år.

§ 18 Økt tilskudd til ordinære anlegg og tilleggselementer

Fredrikstad kommune anbefaler at §18 i ny anleggsforskrift justeres slik at:

Kommuner med store sosioøkonomiske utfordringer og lav anleggsdekning fortsatt omfattes av ordningen pressområdemidler med 15 prosent, på linje med geografiske særordninger i nord.

Bestemmelsen om at fylkeskommunene kan disponere inntil 15 prosent av rammen til regionale prioriteringer. Dette vil bidra til å utjevne sosiale forskjeller, styrke folkehelsen og sikre at barn og unge i Fredrikstad og Østfold får reelle og likeverdige muligheter til å delta i idrett og fysisk aktivitet.

Kapittel 7. Om saksbehandling, opplysningsplikt

§ 26. Kunngjøring av nytt søknadsår

Fredrikstad kommune støtter delvis forslaget.

Det foreslås i høringen at en søknad om tilskudd må fremmes første gang før ferdigstilling av anlegget. Fredrikstad kommune mener at denne vil være en uheldig og unødvendig innstramming mot gjeldende regelverk. Mange anlegg vil risikere å falle utenfor tildelingen av tilskudd. I flere tilfeller er anleggsprosjektet i en forberedende fase på høsten og vinteren før anlegget realiseres i perioden vår og sommer. Det er en økt risiko for mangelfulle og ufullstendige søknader og søknader som ikke blir realisert fordi de ikke får investeringsmidler i den kommunale budsjettbehandling. Prosessen for å søke spillemidler vil påvirke kommunenes forutsigbarhet innen økonomistyring.

Fredrikstad kommune støtter at forskriften tydeliggjør søknadsfristen, og foreslår derfor en endring om at søknad om tilskudd må fremmes for første gang i løpet av kalenderåret før anlegget er ferdigstilt.

§ 30. Fylkeskommunens saksbehandling

Fredrikstad kommune ser det som positivt at KUD legger opp til større regionale prioriteringer. Det er positivt at fylkeskommunen får anledning til å benytte en andel på inntil 15 prosent av den totale økonomiske tilskuddsrammen tildelt den enkelte fylkeskommune til regionale prioriteringer. Imidlertid er det noe uklart hva KUD mener med de tre kriteriene de foreslår for regionale prioriteringer av søknadene. Kriteriene er relevante, men hvordan vektes de overfor eventuelle regionalt vedtatte kriterier og oppimot det tidligere viktigste fordelingskriteriet som har vært lagt til grunn, at kommunens prioriteringer vektes svært høyt. Det er åpenbart at man på kommunalt og regionalt nivå kjenner anleggsbehovene bedre enn på statlig nivå. Sentrale og regionale kriterier bør vektes likt i fylkeskommunens prioriteringer.

Saksnr.: 2010/15443
Dokumentnr.: 86
Løpenr.: 276896/2025
Klassering: 143

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Samfunnsutvalget	19.11.2025	48/25

Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet, friluftsliv og marka - Rullering av handlingsprogram for utbygging av anlegg 2025 - 2028

Kommunedirektørens innstilling

Kommunedirektøren anbefaler samfunnsutvalget å fatte følgende vedtak:

1. Forslag til revidert handlingsprogram vedtas, jf. vedlegg 1, og innlemmes i «Aktive liv i Fredrikstad» - Kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet, friluftsliv og marka 2019– 2031.

Sammendrag

Kultur- og likestillingsdepartementet stiller krav om at anlegg som det skal søkes spillemidler til, må være del av en vedtatt kommunal plan som omfatter idrett og fysisk aktivitet. Denne saken omhandler den årlige rulleringen av handlingsprogrammet i «*Aktive liv i Fredrikstad*» - *Kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet, friluftsliv og marka 2019–2031*.

Kommunedelplanen danner grunnlaget for handlingsprogrammet og for hvordan kommunen i neste runde vil prioritere søknadene om spillemidler.

Vedlegg

Vedlegg:

- 1 Rullering av handlingsprogram 2025 - 2028
- 2 Anleggsplan FRID 2025
- 3 Spillemiddeprioritering 2026 FRID

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

1. Bystyresak 54/19 - «Aktive liv i Fredrikstad» - Kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet, friluftsliv og marka 2019–2031.
2. V- 0798 KUD: Kommunal planlegging for idrett og fysisk aktivitet
3. Bystyresak 95/16 - Kunstgressplan for Fredrikstad 2016–2023
4. Fylkesrådssak 298/2020 - Kriterier for prioritering ved detaljfordeling av spillemidler til anlegg for idrett og fysisk aktivitet i Viken
5. V-0732 KUD: Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet 2025. For tildeling i 2026
6. Bystyresak 177/2024 - Høring – Forslag til endringer i spillemiddelordningen for anlegg til idrett og fysisk aktivitet

Saksopplysninger

Kultur- og likestillingsdepartementet stiller krav om at spillemiddelberettigede anlegg må inngå i en vedtatt kommunal plan. Selv om kravet gjelder ordinære anlegg, har kommunedirektøren inkludert nærmiljøanlegg for å gi en helhetlig oversikt over

anleggsutviklingen. Nye prosjekter innarbeides årlig i handlingsprogrammet, i tråd med V-0798 KUD: *Kommunal planlegging for idrett og fysisk aktivitet*.

Handlingsprogrammet bygger på «Aktive liv i Fredrikstad» (2019–2031), vedtatt av bystyret i 2019, som styrer prioritering av spillemiddelsøknader og tilrettelegging for aktivitet og friluftsliv. Målet er at alle innbyggere i Fredrikstad skal ha tilgang til aktiviteter tilpasset sine interesser og forutsetninger. Planen understøtter også samfunns mål som folkehelse og bedre levekår.

Uttrekk av strategier i kommunedelplanen:

- Bevare og utvikle kvalitet i områder for idrett, aktivitet og friluftsliv
- Sammenhengende turmuligheter langs elv og kyst
- Grønne korridorer fra elva til marka
- Sikre lysløypenettets tilgjengelighet
- Bevare sentrumstilganger: grønne lunger, smett og smug
- Høy blågrønn faktor i nye boligområder
- Multifunksjonell utvikling av idrettsanlegg og friluftssarealer
- Tilrettelegging av urbane friluftssarenaer for lavterskel fysisk aktivitet
- Nye anlegg basert på behovsanalyser
- Vurderingskriterier for anleggsutbygging: sosioøkonomisk profil, aktivitetstrender, boligprogrammer og anleggsmangel i byområdene

Kommunedelplanens strategier er sentrale føringer for vurdering av nye anlegg, rehabilitering av eksisterende anlegg og arealer til idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv.

Spillemidler og anleggsprioritering

Spillemidlene fordeles årlig basert på overskuddet fra Norsk Tipping og de vedtatte avsetningene.

I 2025 mottok Østfold fylkeskommune totalt 79 900 000 kroner i spillemidler, en nedgang på 66 900 000 kroner fra 2024. Til tross for dette fikk alle godkjente søknader full tildeling i 2025. Det betyr at det per 2025 ikke er ventetid på spillemidler i Østfold. Hovedårsaken er økningen i Norsk Tippings overskudd kombinert med lavere nasjonale søknadssummer.

For Fredrikstad kommune innebar dette at alle godkjente søknader fikk tildelt spillemidler i 2025, med et samlet tilskudd på 24 965 000 kroner. Fredrikstad ble tildelt totalt 31 prosent av de totale spillemidlene for Østfold.

For søknadsåret 2026 har Østfold fylkeskommune videreført regionale kriterier fra Viken fylkeskommune, med bare mindre justeringer. Noen sentrale kriterier som skal tas hensyn til er;

Egenorganisert aktivitet:

Inntil 15 prosent av midlene skal tildeles nærmiljø- og friluftslivsanlegg, forutsatt at det finnes godkjente anlegg.

Kommunale prioriteringer:

Kommunenes prioriteringer skal følges, både for egenorganiserte og ordinære anlegg.

Interkommunale anlegg:

Anlegg som involverer flere kommuner prioriteres, med mulighet for et tillegg på 30 prosent i tilskudd.

Lik fordeling og ventetid:

Det tilstrebes å sikre en så lik ventetid som mulig for tildeling av spillemidler. Kommuner med

høyere samlet søknadssum vil få en større andel av midlene, mens kommuner med få søknader kan risikere å ikke motta midler hvert år.

Kunstgressbaner:

Ingen midler gis til kunstgressbaner med plastholdig fyllmateriale etter 2023.

Viken fylkeskommune har tidligere utarbeidet en digital sjekkliste som del av spillemiddelprosessen. Sjekklisten setter søkelys på bærekraft og behovsvurdering, og skal sikre at prosjektene møter krav til miljøhensyn og samfunnsnytt. Den skal også bidra til mer effektive og grundige søknader. Sjekklisten er videreført i Østfold og Fredrikstad.

Kultur- og likestillingsdepartementet sendte våren 2024 ut høring om endringer i spillemiddelordningen for idrettsanlegg. Fredrikstad kommune ga sitt innspill gjennom bystyrevedtak 12. september 2024. Departementet fulgte opp 10. oktober 2025 med forslag til forskrift om tilskudd til bygging og rehabilitering av idretts- og aktivitetsanlegg. Høringsfrist er 20. januar 2026.

Fredrikstad kommune vil avvente nye nasjonale retningslinjer for spillemiddelordningen, og i forbindelse med rullering av kommunedelplanen «Aktive liv i Fredrikstad», utarbeide forslag til nye lokale kriterier for tildeling av spillemidler.

Fredrikstad kommune gjennomførte i 2025 et internt spillemiddelseminar for relevante virksomheter og fagmiljøer i kommunen. Formålet med seminaret var å informere om tilskudds mulighetene i spillemiddelordningen, samt å identifisere mulige prosjekter som kan være støtteberettiget.

Østfold fylkeskommune arrangerer i tillegg egne kurs om spillemiddelordningen rettet mot lag og foreninger, inkludert aktører i Fredrikstad.

Rullering av handlingsprogrammet 2025

I årets rullering av anlegg er det kun nye anlegg som er lagt inn på den kortsiktige listen. Årsaken er at alle godkjente søknader for 2025 har fått tildeling, slik at det ikke er noen søknader med deltilsagn eller som skal gjentas.

Endringer foreslått i årets rullering omfatter:

- nye innmeldte anlegg
- anlegg i kortsiktig liste som ikke fikk klar søknad for 2025
- anlegg fra langsiktig liste som rulleres inn på kortsiktig liste
- nye anlegg som skal inn på langsiktig liste

Anlegg som har fått tildelt spillemidler i perioden, er tatt ut av listen.

Innen fristens utløp er det meldt inn totalt 9 nye anleggsprosjekter. 8 av prosjektene er foreslått innrullert i kortsiktig liste. Av disse er 6 prosjekter kommunale, og 2 av prosjektene i regi av frivillige lag og foreninger. Ett av prosjektene er ikke ansett å ha kommet langt nok i prosessen til å være søknadsaktuelle i denne perioden, og er dermed innrullert i langsiktig liste. 5 anlegg lå allerede i kortsiktig liste fra 2025 og 3 anlegg er løftet opp fra langsiktig liste. Totalt er det 21 anleggsprosjekter som kan søke spillemidler for 2026.

Fristen for å søke spillemidler for søknadsåret 2026 er satt til 1. november 2026. Det legges fram egen politisk sak i november 2025 om prioritering av de innmeldte spillemiddelsøknadene.

Nye innrullerte anleggsprosjekter på kortsiktig liste

Innendørs tennisanlegg – Lisleby – Fredrikstad Tennisklubb:

Klubben har i lang tid ønsket å etablere en innendørs tennishall og en aktivitetssal. Klubben jobber med å etablere anlegget i eksisterende lagerbygg på Lisleby.

Rehabilitering av skyteskiver – Rolvsøyhallen – Fredrikstad Miniatyrskytterlag:
Utskifting av 30 skyteskiver til nye og moderne og vedlikeholdsfrie skyteskiver.

Nytt av idrettsgulv – Gaustadhallen – Fredrikstad kommune:
Det er behov for rehabilitering av idrettsgulv i Gaustadhallen.

Hinderløype – Cicignon skole – Fredrikstad kommune:
Hinderløypestativ etablert i skolegården på Cicignon skole.

Hinderløype – Kjølberg skole – Fredrikstad kommune:
Hinderløype som skal etableres i skolegården på Kjølberg skole.

Hinderløype/rehabilitering – Bjørneløypa/2.dam – Fredrikstad kommune:
Rehabilitering av Bjørneløypa og etablering av naturlig hinderløype i samme område.

Aktivitetsflate – Hurrød skole – Fredrikstad kommune:
Større kunstgressflate etablert i skolegården ved Hurrød skole.

Aktivitetsflate og basketbane – Falkenenbanen/Holmen – Fredrikstad kommune:
Utvikling av Falkenenbanen, i dag en tom grusbane som ønskes utviklet med basketbane og større aktivitetsflate.

Nye innrullerte anleggsprosjekter fra langsiktig liste til kortsiktig liste

- Arena Fredrikstad – Kråkerøy – Fredrikstad kommune
- Ridesenter – Bekkevold – Fredrikstad og omegn Rideklubb
- Hurrød Aktivitetshus – Hurrød skole – Gressvik IF

Nye innrullerte anleggsprosjekter til langsiktig liste

- Rehabilitering av skyteskiver – Regimentsmyra – Fredrikstad Pistolskytterklubb

Fra kortsiktig rulling i 2024 er det 5 anlegg som er videreført i kortsiktig rulling for 2025

- Rehabilitering kunstgress – Manstad – Fredrikstad kommune
- Rehabilitering kunstgress – Skogstrand – Fredrikstad kommune
- Aktivitetssal/Volleyballhall – Lunde skole – Fredrikstad kommune
- Kajakk flytebrygge – Tangen – Fredrikstad kommune
- Utebane - Borgehallen – St. Croix innebandybane

Anlegg som er tatt ut av handlingsprogrammet

Avsluttede søknader, fullfinansierte spillemidler (SM)

- Kunstgress ny bane – Begby – Fredrikstad kommune
- Kunstgress ny bane – Trosvik – Fredrikstad kommune
- Kunstgress ny bane – Gressvik – Fredrikstad kommune
- Flerbrukshall – Trosvik skole – Fredrikstad kommune
- Kunstgress rehabilitering – Lisleby – Fredrikstad kommune
- Kunstgress rehabilitering – Lunde skole – Fredrikstad kommune
- Rehabilitering lys – Fredrikstad Stadion – Fredrikstad kommune
- Rehabilitering lys – Rolvsøy hallen – Fredrikstad kommune
- Sanitæranlegg – Dypeklo – Fredrikstad kommune
- Rehabilitering lys – Stjernehallen – Fredrikstad kommune

- Buldresenter – Gressvik – Fredrikstad Klatreklubb
- Orienteringskart – Veum – Fredrikstad Skiklubb
- Sanitæranlegg – Pynten – DNT Nedre Glomma
- Rehabilitering klubbhus – Østsiden – Østsiden IF
- Gapahuk – Pynten – Nedre Glomma DNT
- Aktivitetsløype – Bjørndalen – Bjørndalen Velforening
- Gapahuk – Fredrikstad Marka – Fredrikstad kommune
- Streetbasket – Trara skole – Fredrikstad kommune
- Trimpark – Damskipsbrygga – Fredrikstad kommune
- Trimpark – Østsiden sykehjem – Fredrikstad kommune
- Ballbinge – Manstad skole – Fredrikstad kommune
- Flerbruksflate – Nøkleby skole – Fredrikstad kommune
- Rehabilitering ballbinge – Rødsmyra skole – Fredrikstad kommune
- Rehabilitering ballbinge – Rekustad – Fredrikstad kommune
- Rehabilitering Gapahuk – Smertulia – Fredrikstad kommune
- Trimpark – Nøkleby skole – Fredrikstad kommune

Det er tatt ut 26 anlegg fra handlingsprogrammet som har fått tildelt maksimalt spillemiddeltilskudd. Totalt har anleggene fått tildelt 34 551 000 kroner i spillemidler.

Ikke realiserte søknader:

- Dagsturhytte – Pynten – Nedre Glomma DNT. Ikke spillemiddelberettiget gjennom denne ordningen, går direkte gjennom DNT Norge.
- Lys – Glommastien/Årum – Fredrikstad kommune. Ikke spillemiddelberettiget, allerede 50 % statlig finansiert gjennom Bypakkemidler.

Relevante bestemmelser

V-0732 KUD: Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet 2025.

Konsekvenser for sosial bærekraft

For å være berettiget til å søke om spillemidler må anleggsprosjektet være omtalt i handlingsprogrammet. Utviklingen av kommunale- og privat initierte anleggsprosjekter er viktig for å opprettholde tilbudet for organisert og egenorganisert aktivitet. Anleggene som søker spillemidler, må være åpne og tilgjengelige for allmennheten. Dette gjelder både ordinære idrettsanlegg, nærmiljøanlegg og friluftsanlegg. Tilgjengelighet er et sentralt kriterium for at midlene skal bidra til økt fysisk aktivitet i lokalsamfunnet.

Fysisk aktivitet er en av de viktigste faktorene for god helse og livskvalitet. Riktig bruk av spillemidler og målrettet anleggsutvikling er blant kommunens viktigste virkemidler for å bidra til FNs bærekraftsmål nr. 3: God helse og livskvalitet. Ordningen støtter også opp under Aktive Fredrikstad sine innsatsområder: Aktive byrom og bygg, Aktiv oppvekst, Aktiv fritid og Aktive lokalsamfunn. Alle anlegg som tildeles spillemidler, vil bidra positivt til innbyggernes muligheter for fysisk aktivitet i Fredrikstad.

Konsekvenser for økonomisk bærekraft

a) Økonomiske konsekvenser – drifts- og investeringsbudsjett

Et oppdatert handlingsprogram gir kommunen oversikt over anleggsutbyggingen og sikrer en behovsvurdert, prioritert og kvalitativ anleggsutvikling. Dette vil igjen kunne sikre at anleggsinvesteringene skjer i henhold til kommunedelplanens overordnede mål for perioden. Eventuelle kommunale investeringer må vurderes som del av ordinære budsjettprosesser. Fredrikstad kommune har vært en del av utvalgte geografiske områder som har fått oppjustert alle ordinære søknader med 15 prosent. Denne ordningen gjelder ut 2026.

I 2026 er Fredrikstad blant kommunene som kvalifiserer til et tillegg på 30 prosent til nærmiljøanlegg - søknadene. Dette tilskuddet gis til nærmiljøanlegg i områder/bydeler med særskilte levekårsutfordringer.

b) Samfunnsmessige konsekvenser
Ikke relevant for selve handlingsprogrammet.

Konsekvenser for miljømessig bærekraft

Østfold fylkeskommune vil ikke prioritere kunstgressbaner med plastholdig fyllmateriale som er etablert etter 1.1.2023 i tråd med Fredrikstad kommune sitt kunstgressvedtak. Vurderinger om miljø og ressursbruk ligger også sentralt i mange andre typer idrettsanlegg.

Fredrikstad kommune har gjennom aktiv deltakelse i kunstgressprosjektet KG2021 og Norges fotballforbund (NFF) sitt kunstgressnettverk bidratt sterkt til at stadig flere kunstgressbaner anlegges på en mer miljøvennlig måte enn tidligere. Fredrikstad kommune har bidratt aktivt i utviklingen for å finne gode løsninger for å erstatte SBR-granulat (gummigranulat produsert av bildekk, kalt styren butadiengummi) som innfyll. Kommunen har i 2025 søkt og fått 500 000 kroner i støtte for skifte til LED-belysning på kunstgressbanene gjennom tilskuddsordningen Grønt Lys for idretten.

Ansattes medbestemmelse

Ikke relevant for saken.

Vurdert for uttalelser i rådene

Fredrikstad Idretts- og Aktivitetsråd (FRID) har gjennom sitt årsmøte vedtatt prioriteringer for anleggsbehov. Disse er foreslått innarbeidet i rulleringen av handlingsprogrammet for perioden 2025–2028.

FRID er konsultert i arbeidet med saken. Det er gjennomført tre orienterings- og arbeidsmøter i forkant av, og under, saksarbeidet til både rullering av handlingsprogrammet og prioriteringen av spillemidler for 2026.

FRID har utarbeidet et notat som følger sakene, *Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet, friluftsliv og marka - Rullering av handlingsprogram for utbygging av anlegg 2025 – 2028 og Prioritering av spillemidler 2026* som eget vedlegg.

Vurdering

Rullering av handlingsprogrammet legger føringer for kommunens egne og eksterne anleggsprosjekter, og er et absolutt krav for å kunne prioritere innkomne søknader. Årets rullering innehar 8 nye anleggsprosjekter. 7 av prosjektene er foreslått lagt inn i kortsiktig liste. Ett prosjekt foreslås lagt inn i langsiktig liste. I tillegg opprettholdes det 13 anleggsprosjekter fra sist rullering. Totalt er det 20 anleggsprosjekter som ligger i kortsiktig liste. De anleggsprosjektene som ligger i den kortsiktige listen, er de som vil kunne søke spillemidler for kommende søknadsår.

Kommunedirektørens vurderer at de anlegg som er nevnt innlemmes i revidert handlingsprogram som foreslått.

Sak om prioritering av spillemiddelsøknadene fra Fredrikstad, legges fram til politisk behandling i november.

Alternative løsninger

Det kan gjøres endringer for en eller flere av prosjektene som er foreslått. Alternativt forslag kan være:

1. Forslag til revidert handlingsprogram, jf. vedlegg 1, vedtas med følgende endringer:
 - a. Xxx
 - b. Xxx
 - c. Xxxog innlemmes i «Aktive liv i Fredrikstad» - Kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet, friluftsliv og marka 2019– 203.
2. Forslag til revidert handlingsprogram vedtas ikke.

Konklusjon

Kommunedirektøren anbefaler at forslag til revidert handlingsprogram vedtas slik det framkommer av vedlegg 1, og innlemmes i «Aktive liv i Fredrikstad» - Kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet, friluftsliv og marka 2019 – 2031.

Vedlegg A: HANDLINGSPROGRAM FOR UTBYGGING AV ANLEGG, 2025 – 2028 LISTE OVER KORTSIKTIGE OG LANGSIKTIGE ØNSKER OG BEHOV STØRRE INTERKOMMUNALE ANLEGG, PROGRAMSATSING.

1.1 Kortsiktig liste. Ordinære nye anlegg og rehabilitering

Rev.

Ordinære anlegg					
Anleggstype		Sted	Anleggseier	Kostnader (Tall i tusen)	Planlagt byggestart
	Arena Fredrikstad, 2 isflater og aktivitetssal	Kråkerøy	Fredrikstad kommune	911.000	2026
	Tennishall, 1 tennisflate og aktivitetssal	Lisleby	Fredrikstad Tennisklubb	2.200	2026
	Ridehus	Bekkevold	Fredrikstad Rideklubb	18.700	2026
	Aktivitetssal / Volleyballhall	Lunde skole	Fredrikstad kommune	25.000	2024 (F)
	Kunstgress rehabilitering	Manstad	Fredrikstad kommune	9.000	2025 (F)
	Kunstgress rehabilitering	Skogtrand	Fredrikstad kommune	9.000	2025 (I)
	Garasje	Lunde	Trolldalen IL	0.800	2025 (I)
	Kajakk Flytebrygge	Tangen	Fredrikstad kommune	0.500	2026
	Skytebane, rehabilitering	Rolvsøyhallen	Fredrikstad Minisatyrskytterlag	1.300	2025
	Skilting	Gangsrød - Pernes	Fredrikstad kommune	0.200	2026
	Skilting	Dypeklo - Foten	Fredrikstad kommune	0.200	2026
	Idrettsgulv, rehabilitering	Gaustadhallen	Fredrikstad kommune	1.200	2025
	Aktivitetssal	Hurrød	Gressvik IF	15.000	2025 (I)

(F) Ferdigstilt anlegg

(I) Igangsatt

1.2 Kortsiktig liste. Nærmiljøanlegg

Nærmiljøanlegg					
Anleggstype		Sted	Anleggseier	Kostnad (Tall i tusen)	Planlagt byggestart
	Utebane	Borgehallen	St.Croix innebandyklubb	0.700	2025 (I)
	Hinderløype	Cicignon skole	Fredrikstad kommune	0.800	2025 (F)
	Hinderløype	Kjølberg skole	Fredrikstad kommune	0.800	2026
	Hinderløype/rehabilitering	Bjørneløypa/2.dam	Fredrikstad kommune	0.800	2026
	Aktivitetsflate	Hurrød skole	Fredrikstad kommune	1.000	2026
	Aktivitetsflate	Falkenbanen/Holmen	Fredrikstad kommune	1.000	2026
	Ballflate/Basket	Falkenbanen/Holmen	Fredrikstad kommune	0.800	2026

(F) Ferdigstilt anlegg

(I) Igangsatt

2. Liste over langsiktige ønsker og behov, 2020 – 2031

Det er knyttet stor usikkerhet til anslåtte utbyggingskostnader. I henhold til gjeldende investeringsreglement skal det utarbeides et usikkertanslag, som vil skje gjennom utredningsfase i prosjektet. Listen er basert på innkommne forslag fra lag og foreninger, og Fredrikstad kommune – langtidsbehov.

Anleggstype	Sted	Eier/ utbygger/ forslagstaker	Anslag utbyggingskost. (Tall i tusen)
Kunstgress rehabilitering	Sellebakk	Fredrikstad kommune	9.000
Skytebane 25 meter, rehabilitering	Regimentsmyra	Fredrikstad Pistolsskytterklubb	0.300
Rehabilitering sentralidrettsanlegget, friidrett	Lisleby	FIF/Fredrikstad kommune	Må utredes
Frisbeegolf 18 hullsbane	Usikkert	Fredrikstad kommune	1.000
Flerbrukshall	Begby skole	Fredrikstad kommune	Må utredes
Nærmiljøpark	Tollbodplassen	Fredrikstad Kommune	Må utredes
Kunstgress ny 11'er bane	Rolvøy	Fredrikstad kommune	12.000
Sandvolleyballbanen	Selbak Stadion	Sellebakk TIF	0.600
Aktivitetssal – rehabilitering / ventilasjon	Manstad skole	Fredrikstad kommune	0.700
Golfbane - vanningsanlegg	Gamle Fredrikstad Golfklubb	Gamle Fredrikstad Golfklubb	Må utredes
Kunstgress ny - flere ballidretter xx)	Kongsten hovedbanen	Fredrikstad kommune	21.000

Vedlegg 1: Rullering av handlingsprogram 2025 - 2028

Utebane	Manstad	Manstad Lokalsamfunnsutvalg	Må utredes
Overtrykkshall/enkel halløsning	Trondalen	Gresvik IF	Må utredes
Sanitæranlegg	2.dam Rolvsøymarka	Fredrikstad kommune	Må utredes
Sandvolleyball	Kongstenbadet	Fredrikstad kommune	Må utredes
Nærmiljøpark	Haug Bruk	Fredrikstad kommune / Hauge LSU	Må utredes
Balbane og gapahuk - rehabilitering	Oksenviken	Krosnes og Oksviken Velforning	Må utredes
Aktivitetssal/flerbrukshall	Rød skole - Kråkerøy	Fredrikstad kommune	Må utredes
Lysløype	Kråkerøy	Fredrikstad kommune	Må utredes
Lysløype	Fra 2.dam til lysløype	Fredrikstad kommune	Må utredes
Gå/joggesløyfe med lys	Kongsten	Fredrikstad kommune	Må utredes
«En morsom omvei»		Fredrikstad kommune	Må utredes
Treningscontainer	Ulik plassering	Fredrikstad kommune	Må utredes
Kunstisbane	Rolvsøy	Innbyggerinitativ	Må utredes
Seilanlegg Vikane	Vikane	Fredrikstad Seilforening	Må utredes
Garderober	Manstad	Lervik IF	Må utredes
Utvidelse av skateanlegg	Steffensjordet	Fredrikstad kommune	Må utredes
Baderamp	Dypeklo	Fredrikstad kommune	Må utredes
Streetbasketbane på Rolvsøy	Rovsøyhallen	Fredrikstad kommune	Må utredes
Garderobeanlegg	Merkur	Fredrikstad kommune / FRID	Må utredes
Påbygg Blomsterøyhallen	Kråkerøy	Kråkerøy IL/Fredrikstad kommune	Må utredes

xx) usikkert anslag fra 2022

17.4 Større interkommunale anlegg. Programsatsingen

Anleggstype	Sted	Eier/ utbygger/ forslagstaker	Anslag utbyggingskost.
Arena Fredrik II – kamparena/hallkonsept	Værste	Viken fylkeskommune, Sarsborg kommune og Fredrikstad kommune	Ds
Roanlegg Tunevannet	Tunevannet	Sarpsborg	Ds

FRIDs anleggsplan

Behandles i årsmøtet 06.05.2025

Klubbene sammen med FRID og kommune arbeider videre med:

- Tennishall for Fredrikstad Tennisklubb - Løsning
- Kunstgressbaner:
 - NY- 7 er på Kongsten
 - Rehab: Sikre (utover Lervik, Skogstrand) Selbak og rullerende videre.
 - NY- 11 er på Årum (ref. sak.12)
- Rehab friidrettsdekke på sentralidrettsanlegget
- Ny flerbrukshall på Begby og Rød skole (Kråkerøy)
- Ridesenteret på Bekkevold - løsning
- Tollbodplassen- løsning som ivaretar også idrettslag

Mulige nye anlegg som kan bli aktuelle i perioden etter konkretisering fra klubbene:

- Fullverdig turnanlegg iht. 2024 forslaget fra Nedre Glomma turnforening

FRID styret har fullmakt til å prioritere og legge til nye anlegg mellom årsmøtene. Å være navngitt på anleggslista til FRID er en forutsetning for videre FRID prioritering bl.a til søknad om spillemidler.

Fredrikstad 29. oktober 2025

Spillemiddelprioritering 2026

Fredrikstad idrett- Og Aktivitetsråd (FRID) støtter kommunens forslag til prioritering for spillemiddelsøknad 2026 slik det nå foreligger.

Vår vurdering bygger bl.a. på FRIDs langsiktige anleggsplan (kopi vedlagt), drøftinger mellom kommunen og FRID, ut fra de økonomiske rammene for ordningen og behovet for å sikre best mulig uttelling av spillemidler for Fredrikstad samlet.

FRID har hatt tre møter med avdeling idrett i forbindelse med saken, og opplever samarbeidet i saken som godt og konstruktivt.

På vegne av Fredrikstadidretten

Anders Arvesen
Styreleder

Stefan Løkse
Daglig leder

Saksnr.: 2011/19910
Dokumentnr.: 61
Løpenr.: 277085/2025
Klassering: 233

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Samfunnsutvalget	19.11.2025	49/25

Spillemiddelsøknader - prioritering 2026

Kommunedirektørens innstilling

Kommunedirektøren anbefaler samfunnsutvalget å fatte følgende vedtak:

1. Spillemiddelsøknader for søknadsåret 2026 prioriteres slik det kommer frem av vedlegg 1.

Sammendrag

Denne saken omhandler prioritering av spillemiddelsøknader for 2026.

Tildeling og prioriteringer er gjort i henhold til statlige og regionale føringer, med fokus på idrett og fysisk aktivitet for alle, inkludering og bærekraft. Dette inkluderer prinsipper fra Stortingsmelding 26 «Den Norske idrettsmodellen» (2011–2012) og strategien «Sterkere tilbake – En mer inkluderende idrett (2021)». Regionale planer vektlegger også granulatfrie kunstgressbaner og FNs bærekraftsmål.

Av totalt 23 søknader er alle nye. Dette skyldes at samtlige søknader fra søknadsåret 2025 har fått tildeling. Som hovedregel skal søknader til prosjekter som allerede er påbegynt eller ferdigstilt prioriteres først. Nye søknader fra lag og foreninger prioriteres i hovedsak foran kommunale investeringer. Likevel er det gjort en vurdering der de to største søknadene knyttet til Arena Fredrikstad er gitt høyere prioritet enn prosjekter under planlegging fra lag og foreninger. Begrunnelsen er risikoen for å miste 15 prosent av pressområdemidlene i 2027, noe som for Arena Fredrikstad kan innebære et tap på opptil 7 millioner kroner for Fredrikstad kommune.

Fredrikstad Idretts- og Aktivitetsråd er rådført i saken.

Kommunedirektøren anbefaler at prioriteringen av spillemiddelsøknader for søknadsåret 2026 vedtas i henhold til vedlegg 1.

Vedlegg

- 1 Prioritering 2026
- 2 Anleggsplan FRID 2025
- 3 Spillemiddelprioritering 2026 FRID

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

1. Stortingsmelding 26 (2011-2012) Den norske idrettsmodellen.
2. Regjeringens idrettsstrategi, Sterkere tilbake – En mer inkluderende idrett.
3. Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet - 2025 (V-0732 B)
4. Fylkestingssak 42/18 (Østfold fylkeskommune) - Østfold i bevegelse - Regional plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2018-2029.
5. Bystyresak 54/19 - Aktive liv i Fredrikstad - Kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet, friluftsliv og marka 2019-2031.

6. Fylkesrådssak (Viken fylkeskommune) 298/2020 - Fordeling av spillemidler til idrett og fysisk aktivitet, kulturbygg og statlige midler til friluftsliv i Viken fylkeskommune 2020.
7. Bystyresak 143/2023 – Forskuttering av spillemidler og kommunal lånegaranti for lag og foreninger.
8. Bystyresak 177/2024 - Høring – Forslag til endring i spillemiddelordningen for anlegg til idrett og fysisk aktivitet.
9. Samfunnsutvalget 2011/19910 - Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet, friluftsliv og marka - Rullering av handlingsprogram for utbygging av anlegg 2025 – 2028.

Saksopplysninger

Nasjonale og regionale føringer

Stortingsmelding 26 (2011–2012) Den norske idrettsmodellen fastslår at målet for statlig idrettspolitik er idrett og fysisk aktivitet for alle. Strategien Sterkere tilbake – En mer inkluderende idrett (2021) viderefører dette med særlig vekt på like muligheter, mangfold og inkludering. Mottakere av statlige midler skal aktivt fremme disse prinsippene. Kultur- og likestillingsdepartementet prioriterer spillemidler til anlegg med høy brukerkapasitet, universell utforming og tilrettelegging for både egenorganisert og organisert aktivitet.

I Hurdalsplattformen (2021–2025) varslet regjeringen økt satsing på idrettsanlegg og en nasjonal plan for dette. Våren 2024 sendte Kultur- og likestillingsdepartementet ut en høring om forslag til endringer i spillemiddelordningen for idretts- og aktivitetsanlegg, med mål om å forbedre den helhetlige forvaltningen av midlene. Fredrikstad kommune leverte sitt innspill i sak *Høring – Forslag til endring i spillemiddelordningen for anlegg til idrett og fysisk aktivitet* i bystyrets møte 12. september 2024 (bystyresak 177/2024).

Departementet fulgte opp 10. oktober 2025 med forslag til forskrift om tilskudd til bygging og rehabilitering av idretts- og aktivitetsanlegg. Høringsfrist er 20. januar 2026.

Østfold fylkeskommune vedtok i 2018 Regionalplan Østfold i bevegelse (2018–2029), som prioriterer interkommunale anlegg, nærmiljø- og friluftsanlegg, samt besluttet at baner med SBR-granulat ikke skal prioriteres. Viken fylkeskommune videreførte kriteriene i sak 298/2020. Etter Stortingets vedtak om deling av Viken fra 1. januar 2024, har fylkeskommunen utsatt nye felles kriterier. Dermed videreføres kriteriene fra sak 298/2020 også i 2026, basert på de gamle fylkesplanene.

I 2022 lanserte fylkeskommunen en obligatorisk digital sjekkliste for behovs- og bærekraftsvurdering av spillemiddelsøknader, for å sikre at FN's bærekraftsmål ivaretas. Fredrikstad kommune har testet verktøyet siden 2022, og erfaringene brukes som grunnlag ved prioritering av spillemiddelsøknader for 2026.

Om fordelingen

Statlige idrettsmidler kommer fra Norsk Tippings overskudd og fordeles av Kongen i statsråd. Midlene går hovedsakelig til bygging og rehabilitering av idrettsanlegg, samt tilskudd til Norges idrettsforbund og Olympiske og Paralympiske komité. Etter loven går 6,4 prosent av overskuddet til helse- og rehabiliteringsformål. Resten fordeles slik:

- 64 prosent til idrettsformål
- 18 prosent til kulturformål
- 18 prosent til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner

Kultur- og likestillingsdepartementet forvalter spillemiddelordningen og fordeler midlene til fylkene etter tre hovedkriterier.

- søknadsvolum i millioner kroner teller 50 prosent

- *innbyggertall teller 25 prosent*
- *anleggsfordeling (anleggstetthet) teller 25 prosent*

Fylkeskommunen fordeler midlene til kommunene basert på antall godkjente søknader sammenlignet med bevilgede og utbetalte midler.

Av den totale statlige hovedfordelingen på 2 255 millioner kroner i 2025, mottok Østfold fylke 79,9 millioner kroner i spillemidler. Dette utgjør en nedgang på 66,1 millioner kroner sammenlignet med tildelingen i 2024.

Til tross for nedgangen ble alle godkjente spillemiddelsøknader fra Østfold innvilget i sin helhet i 2025 – en tildelingsprosent på 100 prosent. Denne økningen i uttelling skyldes hovedsakelig to forhold:

- *Økt overskudd fra Norsk Tipping:* Overskuddet i 2025 var høyere enn tidligere år, noe som ga økt ramme for fordeling – særlig til idrettsanlegg og nærmiljøformål.
- *Endret søknadsfordeling:* Det ble sendt inn færre søknader til ordinære anlegg, samtidig som en større andel av prosjektene gjaldt nærmiljøanlegg, som ofte har lavere kostnadsrammer og dermed lettere oppnår fullfinansiering.

I 2023 hadde Fredrikstad kommune et etterslep på tre år i behandling av spillemiddelsøknader. Etter rekordtildelingen på 23,427 millioner kroner i 2024 og 24,965 millioner kroner i 2025, er dette etterslepet nå avviklet.

Fredrikstad bystyre vedtok i sak *Forskuttering av spillemidler og kommunal lånegaranti til lag og foreninger* 7. september 2023 (143/2023) ordningene med forskuttering av spillemidler og å gi kommunal lånegaranti. Disse tiltakene er viktige for å stimulere frivillige lag og foreninger til å søke spillemidler og utvikle egne anlegg for idrett, aktivitet og friluftsliv.

Årets søknader

Det foreligger totalt 23 søknader til godkjenning, fordelt på 16 ordinære anlegg og 7 nærmiljøanlegg.

Ordinære anlegg er idrettsanlegg tilrettelagt for trening og konkurranser. Til slike anlegg gis tilskudd på inntil én tredjedel av godkjent kostnad, opptil en maksimal tilskuddssats som varierer mellom anleggstyper. I perioden 2020–2026 har Kultur- og likestillingsdepartementet innført ordningen med høyere tilskuddssatser i pressområder. Fredrikstad mottar et ekstra tilskudd på 15 prosent i tillegg til de ordinære tilskuddssatsene. I forslaget til ny forskrift foreslås det at denne ordningen avvikles fra og med søknadsåret 2027.

Nærmiljøanlegg er tilrettelagt for egenorganisert fysisk aktivitet og er ikke beregnet for konkurranser eller organisert trening. Til slike anlegg gis 50 prosent i tilskudd av godkjent kostnad, inntil 400 000 kroner. For søknadsåret 2026 er Fredrikstad én av 14 kommuner som mottar et tillegg på 30 prosent av det ordinære tilskuddet til nærmiljøanlegg. Dette er basert på levekårsutfordringer og gjelder spesifikt områdene Holmen/Seut, Sentrum øst og vest, Nøkleby/Lisleby, samt Sellebakk/Sorgenfri.

Ved prioritering av spillemiddelsøknadene for 2026 er tidligere praksis i hovedsak videreført. Som hovedregel prioriteres nye søknader fra frivillige lag og foreninger foran kommunale søknader. I tillegg skal prosjekter som er påbegynt eller ferdigstilt prioriteres, særlig der det foreligger behov for midler i byggefasen. Søknader fra foregående år, som har fått deltilskudd eller skal fornyes, går foran nye søknader. I år er det ingen søknader som står igjen fra tidligere.

I årets vurdering er det imidlertid gjort et strategisk unntak: Arena Fredrikstad er løftet foran øvrige søknader fra lag og foreninger som ennå ikke er påbegynt. Bakgrunnen er en reell

risiko for at Fredrikstad kommune kan miste 15 prosent av pressområdemidlene i 2027 dersom prosjektet ikke får tilskudd i 2026. For Arena Fredrikstad alene kan dette innebære et mulig tap på opptil 7 millioner kroner i spillemidler.

Kommunedirektøren har fortsatt lagt til grunn prinsippet om å støtte frivilligheten, men i dette tilfellet er det vurdert som nødvendig å sikre tildeling av spillemidler i 2026 til Arena Fredrikstad for å unngå betydelige økonomiske konsekvenser for kommunen.

Totalt skal det for 2026 bygges/rehabiliteres for en samlet prosjektkostnad på 998 millioner kroner. Søknadsbeløpet for 2026 er totalt på 82,001 millioner kroner.

Alle de 23 søknadene for 2026 er nye.

Av søknadene er det 16 kommunale prosjekter:

- Arena Fredrikstad Ishall 1 – Kråkerøy
- Arena Fredrikstad Ishall 2 – Kråkerøy
- Arena Fredrikstad Aktivitetssal – Kråkerøy
- Kunstgressbane, rehabilitering – Manstad
- Kunstgressbane, rehabilitering – Skogstrand/Ambjørnrød
- Aktivitetssal / Volleyballhall – Lunde skole
- Kajak Flytebrygge – Tangen
- Skilting – Dypeklo / Foten
- Skilting – Gangsrød / Pernes
- Rehabilitering idrettsgulv – Gaustadhallen
- Hinderløype – Cicignon skole
- Hinderløype – Kjølberg skole
- Hinderløype – Bjørneløypa/2 dam
- Aktivitetsflate – Hurrød skole
- Aktivitetsflate – Falkenbanen / Holmen
- Basketbane – Falkenbanen / Holmen

Av søknader er det 7 søknader fra lag og foreninger:

- Garasje – Trolldalen IF
- Flerbruksflate – St. Croix Innebandyklubb
- Aktivitetssal – Gressvik IF
- Tennishall – Fredrikstad Tennisklubb
- Aktivitetssal – Fredrikstad Tennisklubb
- Skytebane, rehabilitering – Fredrikstad Miniatyrskytterlag
- Ridehall – Fredrikstad og omegn Rideklubb

Relevante bestemmelser

Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet - 2025 (V-0732 B)

Konsekvenser for sosial bærekraft

Fysisk aktivitet er en nøkkelfaktor for god helse og livskvalitet. Riktig forvaltning av spillemidler og målrettet anleggsutvikling er viktige virkemidler for å støtte opp under bærekraftsmål nr. 3: God helse og livskvalitet. Alle anlegg som mottar spillemidler, vil legge til rette for økte muligheter til fysisk aktivitet. Flertallet av disse anleggene vil ha størst betydning for lokalbefolkningen i området der de etableres. Tilgang til flere aktivitetsfremmende anlegg med høy bruksfrekvens, som er åpne, tilgjengelige og universelt utformet, kan bidra til et høyere aktivitetsnivå i lokalsamfunnet.

Konsekvenser for økonomisk bærekraft

a) Økonomiske konsekvenser – drifts- og investeringsbudsjett

Fredrikstad kommune forvalter den statlige spillemiddelordningen på lokalt nivå, hvilket betyr at alle tildelte tilskudd tilføres Fredrikstad kommune, som utbetaler dette til søker. I lys av den økonomiske situasjonen Fredrikstad kommune befinner seg i, er statlige tilskuddsmidler som kan bidra til å styrke kommunens økonomi viktig.

b) Samfunnsmessige konsekvenser

Spillemidler er et viktig virkemiddel for å realisere nye anlegg etablert av lag og foreninger. Erfaringsmessig får lag og foreninger realisert anleggsprosjekter til en samlet lavere prosjektkostnad enn kommunen.

Konsekvenser for miljømessig bærekraft

Fredrikstad kommune har gjennom aktiv deltakelse i kunstgressprosjektet KG2021 og Norges fotballforbund (NFF) sitt kunstgressnettverk bidratt sterkt til at stadig flere kunstgressbaner anlegges på en mer miljøvennlig måte enn tidligere. Kommunen har vært en pådriver i arbeidet med å finne bærekraftige alternativer til SBR-granulat (gummigranulat laget av resirkulerte bildekk). De to kunstgressbanene som søker spillemidler i årets prioritering, har kork som innfyll.

Ansattes medbestemmelse

Ikke relevant for saken.

Vurdert for uttalelser i rådene

Fredrikstad Idretts- og Aktivitetsråd (FRID) er konsultert i arbeidet med saken. Det er gjennomført tre orienterings- og arbeidsmøter i forkant av, og under, saksarbeidet til både rullering av handlingsprogrammet og prioriteringen av spillemidler for 2026.

FRID har utarbeidet et notat som følger sakene, *Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet, friluftsliv og marka - Rullering av handlingsprogram for utbygging av anlegg 2025 – 2028 og Prioritering av spillemidler 2026* som eget vedlegg.

Vurdering

For prioriteringen av spillemiddelsøknadene for 2026 er det i hovedsak lagt til grunn overordnede føringer og eksisterende praksis. Nye søknader er vurdert opp mot Viken fylkeskommunes sjekklister for behov- og bærekraftvurdering. Det er i tillegg gjort en generell vurdering av alle søknadene under konsekvenser for sosial, økonomisk og samfunnsmessig bærekraft.

Alternative løsninger

Det er mulig å endre rekkefølgen på prioriteringene av søknadene.

Konklusjon

Kommunedirektøren anbefaler at prioritering av spillemiddelsøknader for søknadsåret 2026 vedtas i henhold til vedlegg 1.

Vedlegg 1. Spillemiddelprioritering 2026

Ordinære søknader									
Anleggstype	Anleggs-kategori	Sted	Søker	Søknads sum	Status	Pressområde 15%	Ny søknadssum	Prioritet	Status
Aktivitetssal	Idrettsbygg	Hurrød	Gressvik IF	5 300 000	Ny	800 000	6 100 000	1	Igang satt
Garasje/lager	Idretts- og servicebygg	Lunde	Trolldalen IF	350 000	Ny	53 000	403 000	2	Igang satt
Arena Fredrikstad	Ishall 1	Kråkerøy	Fredrikstad kommune	23 200 000	Ny	3 480 000	26 680 000	3	Planlagt
Arena Fredrikstad	Ishall 2	Kråkerøy	Fredrikstad kommune	23 200 000	Ny	3 480 000	26 680 000	4	Planlagt
Tennishall	Tennis	Lisleby	Fredrikstad Tennisklubb	700 000	Ny	105 000	805 000	5	Planlagt
Aktivitetshall	Tennis	Lisleby	Fredrikstad Tennisklubb	400 000	Ny	60 000	460 000	6	Planlagt
Skytebane, rehabilitering	Skyting	Rolvsøyhallen	Fredrikstad Miniatyr-skytterlag	400 000	Ny	60 000	460 000	7	Planlagt
Ridehus	Hest	Bekkevoll	Fredrikstad- og omegn Rideklubb	4 500 000	Ny	675 000	5 175 000	8	Planlagt
Kunstgress rehabilitering	Fotball	Manstad	Fredrikstad kommune	2 700 000	Ny	405 000	3 105 000	9	Ferdigstilt
Aktivitetssal/Volleyballhall	Idrettsbygg	Lunde	Fredrikstad kommune	3 400 000	Ny	510 000	3 910 000	10	Ferdigstilt
Kunstgress rehabilitering Skogstrand	Fotball	Skogstrand/Ambjørnrød	Fredrikstad kommune	2 700 000	Ny	405 000	3 105 000	11	Igang satt
Arena Fredrikstad	Aktivitetssal	Kråkerøy	Fredrikstad kommune	700 000	Ny	105 000	805 000	12	Planlagt
Kajakk Flytebrygge	Friluftsliv	Tangen	Fredrikstad kommune	250 000	Ny	38 000	288 000	13	Planlagt
Rehabilitering gulv	Idrettsbygg	Gaustadhallen	Fredrikstad kommune	500 000	Ny	75 000	575 000	14	Planlagt
Skilting	Friluftsliv	Gangsrød-Pernes	Fredrikstad kommune	75 000	Ny	11 000	85 000	15	Planlagt
Skilting	Friluftsliv	Dypeklo - Foten	Fredrikstad kommune	75 000	Ny	11 000	85 000	16	Planlagt
Sum ordinære søknader							78 721 000		

Nærmiljøsøknader									
Anleggstype	Anleggskategori	Sted	Søker	Status	Søknadssum	Områdesatsning 30%	Ny søknadssum	Prioritet	Status
Flerbruksflate	Flerbruksanlegg	Borgehallen	St.Croix Innebandyklubb	Ny	400 000	120 000	520 000	1	Planlagt
Hinderløype	Hinderløype	Cicignon skole	Fredrikstad kommune	Ny	400 000		400 000	2	Ferdig
Hinderløype	Hinderløype	Kjølbberg skole	Fredrikstad kommune	Ny	400 000	120 000	520 000	3	Planlagt
Hinderløype	Hinderløype/rehabilitering	2 dam/Bjørneløypa	Fredrikstad kommune	Ny	400 000		400 000	4	Planlagt
Aktivitetsflate	Aktivitetsflate	Hurrød skole	Fredrikstad kommune	Ny	400 000		400 000	5	Planlagt
Aktivitetsflate	Aktivitetsflate	Falchenbanen/Holmen	Fredrikstad kommune	Ny	400 000	120 000	520 000	6	Planlagt
Ballflate	Basket	Falchenbanen	Fredrikstad kommune	Ny	400 000	120 000	520 000	7	Planlagt
Sum nærmiljøsøknader							3 280 000		

Søknadssum totalt 2026	82 001 000
-------------------------------	-------------------

Nærmiljøanlegg: 30% ekstra gjelder områdene; Holmen/Seut, Sentrum øst og vest, Nøkleby/Lisleby og Sellebakk/Sorgenfri.

FRIDs anleggsplan

Behandles i årsmøtet 06.05.2025

Klubbene sammen med FRID og kommune arbeider videre med:

- Tennishall for Fredrikstad Tennisklubb - Løsning
- Kunstgressbaner:
 - NY- 7 er på Kongsten
 - Rehab: Sikre (utover Lervik, Skogstrand) Selbak og rullerende videre.
 - NY- 11 er på Årum (ref. sak.12)
- Rehab friidrettsdekke på sentralidrettsanlegget
- Ny flerbrukshall på Begby og Rød skole (Kråkerøy)
- Ridesenteret på Bekkevold - løsning
- Tollbodplassen- løsning som ivaretar også idrettslag

Mulige nye anlegg som kan bli aktuelle i perioden etter konkretisering fra klubbene:

- Fullverdig turnanlegg iht. 2024 forslaget fra Nedre Glomma turnforening

FRID styret har fullmakt til å prioritere og legge til nye anlegg mellom årsmøtene. Å være navngitt på anleggslista til FRID er en forutsetning for videre FRID prioritering bl.a til søknad om spillemidler.

Fredrikstad 29. oktober 2025

Spillemiddelprioritering 2026

Fredrikstad idrett- Og Aktivitetsråd (FRID) støtter kommunens forslag til prioritering for spillemiddelsøknad 2026 slik det nå foreligger.

Vår vurdering bygger bl.a. på FRIDs langsiktige anleggsplan (kopi vedlagt), drøftinger mellom kommunen og FRID, ut fra de økonomiske rammene for ordningen og behovet for å sikre best mulig uttelling av spillemidler for Fredrikstad samlet.

FRID har hatt tre møter med avdeling idrett i forbindelse med saken, og opplever samarbeidet i saken som godt og konstruktivt.

På vegne av Fredrikstadidretten

Anders Arvesen
Styreleder

Stefan Løkse
Daglig leder

Saksnr.: 2025/27644
Dokumentnr.: 2
Løpenr.: 273126/2025
Klassering: 243

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Samfunnsutvalget	19.11.2025	50/25

Sak høringssvar - forslag til forskrift om fordeling av Norsk Tippings overskudd til kulturformål

Kommunedirektørens innstilling

Kommunedirektøren anbefaler Samfunnsutvalget å fatte følgende vedtak:

1. Vedlagte forslag til høringsuttalelse oversendes Kultur- og likestillingsdepartementet som Fredrikstad kommunes uttalelse til forslag til forskrift om fordeling av Norsk Tippings overskudd til kulturformål.

Sammendrag

Kultur- og likestillingsdepartementet har sendt på høring forslag til forskrift om fordeling av Norsk Tippings overskudd til kulturformål.

Forskriften skal regulere hvordan overskuddet fra Norsk Tipping AS (spillemidler) skal fordeles til kulturformål. Den er hjemlet i pengespilloven og gjelder kun den delen av overskuddet som går til kultur, ikke til idrett eller samfunnsnyttige/humanitære organisasjoner (som har egne forskrifter).

Hovedpunkter:

- Spillemidler til kulturformål skal i hovedsak gå til:
 - Kulturfrivillighet
 - Kulturtiltak for barn og unge (inkludert Den kulturelle skolesekken og Frifond)
 - Kulturarenaer og utstyr
 - Andre kulturformål, hovedsakelig rettet mot barn og unge
- Midlene skal kun gå til ikke-fortjenestebaserte (ikke-kommersielle) formål.
- Fordelingen skjer etter innstilling fra Kultur- og likestillingsdepartementet, og Kongen fatter det endelige vedtaket.
- Departementet kan fastsette nærmere forskrifter for tildeling av tilskudd til ulike ordninger.
- Det legges vekt på å sikre åpenhet, forutsigbarhet og fleksibilitet i fordelingen, samt å kunne gjøre årlige kulturpolitiske prioriteringer.
- Det innføres regler for kontroll, oppfølging og eventuell tilbakebetaling av midler som ikke brukes i tråd med forutsetningene.

Forskriften viderefører i stor grad dagens praksis, men tydeliggjør prioriterte formål og gir en overordnet ramme for mer detaljerte forskrifter for de ulike ordningene som finansieres av spillemidlene.

Høringsinstansene blir bedt om å gi innspill til utkastet til forskrift om fordeling av spillemidler til kulturformål, spesielt med tanke på at midlene i hovedsak skal gå til kulturfrivillighet, kulturtiltak for barn og unge, samt kulturarenaer og utstyr. Høringen er åpen for alle, og svarfristen er 19. desember 2025.

I høringsuttalelsen stiller Fredrikstad kommune seg positive til forslaget fra KUD.

Vedlegg

Vedlegg:

- 1 Høringsbrev - forslag til forskrift om fordeling av Norsk Tippings overskudd til kulturformål.pdf
- 2 Høringsnotat - utkast til forskrift om Norsk Tippings overskudd til kulturformål
- 3 Høringssvar fra Fredrikstad kommune utkast til forskrift om fordeling av spillemidler til kulturformål

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

Rom for deltakelse - regjeringens kulturfrivillighetsstrategi (2023-2025)

Saksopplysninger

Forslaget til forskrift om fordeling av Norsk Tippings overskudd til kulturformål bygger på modellen fra den eksisterende forskriften for idrettsformål, og skal fungere som en overordnet ramme for mer detaljerte ordninger finansiert av spillemidlene. Siden 2015 har overskuddet fra Norsk Tipping blitt fordelt etter faste prosenter på denne måten:

- 6,4 prosent til helse- og rehabiliteringsformål
- 64 prosent. til idrettsformål
- 18 prosent. til samfunnsnyttige eller humanitære organisasjoner
- 18 prosent til kulturformål

Kommunedirektøren er positiv til at prinsippene for fordeling av spillemidler til kulturformål nå forskriftsfestes. Dette vil bidra til økt forutsigbarhet og transparens, og styrke den kulturpolitiske prioriteringen – noe som er helt i tråd med Fredrikstad kommunes kulturplan 2019–2030. Planen har som hovedmål å sikre forutsigbare vilkår for profesjonelle kunst- og kulturaktører, tilrettelegge for bred deltakelse og tilgjengelighet, samt bruke kunst og kultur som drivkraft i by- og samfunnsutviklingen.

Forskriften bør derfor legge til rette for:

- økt støtte til profesjonelle aktører og institusjoner
- styrking av allmennkultur og frivillighet
- bedre visnings- og produksjonsarenaer
- samordning med kommunale kulturplaner og strategier
- prioritering av tiltak som fremmer sosial og miljømessig bærekraft

Fredrikstad har et rikt og mangfoldig kulturliv, og kommunen har ambisjoner om å være en liten verdensby med både internasjonal kontakt og lokal forankring. For å støtte opp under dette, er det viktig at forskriften gir rom for fleksibilitet og lokal tilpasning, slik at kommuner som Fredrikstad kan videreutvikle sine strategier i tråd med både lokale og nasjonale mål.

Relevante bestemmelser

Forslaget til forskrift er hjemlet i pengespilloven § 12 andre ledd og følger opp strategien 'Rom for deltakelse – Regjeringens strategi for kulturfrivilligheten (2023–2025)'. Fredrikstad kommunes kulturplan 2019–2030 bygger på Kulturloven (2007), som forplikter kommunen til å fremme et bredt spekter av kulturvirksomhet og sikre deltakelse og kvalitet. Kulturplanen understreker også betydningen av å styrke både profesjonelle aktører og allmennkultur, og å bruke kultur som drivkraft i by- og samfunnsutvikling.

Konsekvenser for sosial bærekraft

Forslaget vil styrke sosial bærekraft ved å fremme bred deltakelse i kulturlivet, særlig blant barn og unge. Fredrikstad har som mål at alle skal kunne delta i, skape og oppleve kunst og kultur som inkluderer og engasjerer. Tiltak som kulturkonfirmasjon for 9. klassinger og Den kulturelle skolesekken bidrar til å redusere sosial ulikhet i helse og levekår. Kulturarenaer og fritidstilbud gir møteplasser og muligheter for fellesskap, mestring og utvikling.

Konsekvenser for økonomisk bærekraft

- a) Forslaget har potensial til å gi økte tilskudd til lokale kulturformål, noe som kan redusere behovet for kommunal egenfinansiering. Økt bruk av spillemidler til kulturbygg og arenaer kan gi gevinstrealisering og bedre ressursutnyttelse. Fredrikstad kommune har ambisjoner om å tiltrekke seg statlige og fylkeskommunale kulturinstitusjoner, noe som kan styrke lokal økonomi og arbeidsmarked.
- b) Styrket kulturfrivillighet og profesjonelle miljøer kan bidra til økt sysselsetting, næringsutvikling og byutvikling. Fredrikstad ønsker å være en liten verdensby med internasjonal kontakt og lokal forankring. Kulturens rolle i samfunnsutviklingen er sentral, og tiltak som stimulerer kreative næringer og festivaler kan gi positive ringvirkninger for næringsliv og turisme, samt inspirere unge kulturaktører.

Konsekvenser for miljømessig bærekraft

Tiltak som fremmer gjenbruk av eksisterende kulturarenaer og investering i flerbrukshus kan ha positive miljøeffekter. Fredrikstad kommune legger vekt på estetisk og funksjonell byutvikling, og Smart Fredrikstad-strategien inkluderer bruk av teknologi og bærekraftige løsninger. Kulturarenaer bør planlegges med hensyn til energieffektivitet og miljøvennlige materialvalg.

Ansattes medbestemmelse

Forslaget har per i dag ingen direkte konsekvenser for kommunens ansatte.

Vurdert for uttalelser i rådene

Vurdert som ikke relevant.

Vurdering

Forslaget til forskrift er i tråd med Fredrikstads kulturplan og kommuneplanens samfunnsdel. Det fremmer sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft, og styrker kulturens rolle i samfunnsutviklingen. Eventuelle avveininger mellom bærekraftselementene bør vurderes i videre detaljregulering.

Alternative løsninger

Fredrikstad kommune støtter det fremlagte forskriftsforslaget. Alternativet ville vært å videreføre dagens praksis uten forskriftsfesting, noe som gir mindre forutsigbarhet og svakere kulturpolitisk prioritering.

Konklusjon

Fredrikstad kommune støtter departementets forslag til forskrift om fordeling av Norsk Tippings overskudd til kulturformål. Forslaget er i tråd med kommunens kulturpolitiske målsettinger og vil bidra til:

- Økt forutsigbarhet og transparens i fordeling av spillemidler.
- Styrking av kulturfrivilligheten og profesjonelle aktører.
- Bedre vilkår for barn og unge, samt utvikling av kulturarenaer og utstyr.
- Økt lokal og regional verdiskaping gjennom kulturbaserte næringer og institusjoner.

Fredrikstad kommune mener det bør lages en veileder til forskriften, slik at våre forslag under hva forskriften bør legge til rette for, kan ivaretas i videre prosesser for detaljregulering og implementering.

Fredrikstad kommune
Postboks 1405
1602 FREDRIKSTAD

Deres ref

Vår ref
25/4043-

Dato
19. september 2025

Høringsbrev - forslag til forskrift om fordeling av Norsk Tippings overskudd til kulturformål

Kultur- og likestillingsdepartementet (KUD) sender med dette på høring et utkast til forskrift om fordeling av spillemidler til kulturformål. Forslaget er hjemlet i lov 18. mars 2022 nr. 12 om pengespill (pengespilloven) § 12 andre ledd.

Forslaget til forskrift er en oppfølging av *Rom for deltakelse - regjeringens kulturfrivillighetsstrategi (2023-2025)*. Fordelingen til idrett og til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner er allerede regulert i egne forskrifter med hjemmel i loven. Forslaget til forskrift som nå sendes på høring, gjelder bare den delen av overskuddet som går til kulturformål.

KUD foreslår en forskrift som skal tydeliggjøre at spillemidler til kulturformål i hovedsak skal gå til kulturfrivillighet, kulturtiltak for barn og unge og kulturarenaer og utstyr.

Frist for å sende inn høringssvar er 19. desember 2025 (tre måneders høringsfrist). Høringen er åpen for alle som ønsker å gi innspill, også de som ikke er på listen over høringsinstanser.

Vi ber om at den enkelte høringsinstans videreformidler informasjon om høringen til andre berørte underliggende organer, organisasjoner osv.

Høringen er lagt ut på www.regjeringen.no/3115678. Benytt den digitale løsningen for å avgi høringsuttalelse ved å klikke på "Send inn høringssvar".

Høringsuttalelser er offentlige etter offentlighetsloven og vil bli publisert på våre nettsider.

Postadresse
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo
postmottak@kud.dep.no

Kontoradresse
Grubbegata 1
www.kud.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 866

Avdeling
Avdeling for
sivilsamfunn og idrett

Saksbehandler
Silje Eikemo Sande
22 24 80 24

Med hilsen

Tonje Johansson
avdelingsdirektør

Silje Eikemo Sande
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Høringsnotat

Forslag til forskrift om fordeling av Norsk Tippings overskudd til kulturformål

19.09.2025

1 Innledning

Kultur- og likestillingsdepartementet sender med dette på høring et forslag til forskrift om fordeling av overskuddet fra Norsk Tipping AS (spillemidler) til kulturformål. Forslaget er hjemlet i lov 18. mars 2022 nr. 12 om pengespill (pengespilloven) § 12 andre ledd.

Forskriften skal tydeliggjøre at spillemidler til kulturformål i hovedsak skal gå til:

- kulturfrivillighet
- kulturtiltak for barn og unge
- kulturarenaer og utstyr

Forslaget presiserer at fordelingen skal bygge på pengespilloven og gjeldende pengespillpolitikk. Forslaget tydeliggjør prioriterte formål, i tillegg til å ivareta behovet for å kunne gjøre årlige kulturpolitiske prioriteringer og ha fleksibilitet i fordelingen av offentlige midler til kulturform

Fordelingen til idrett og til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner er allerede regulert i egne forskrifter med hjemmel i loven. Forslaget til forskrift som nå sendes på høring, gjelder bare den delen av overskuddet som går til kulturformål. Forslaget innebærer altså ingen endringer i fordelingen mellom de tre hovedformålene som er angitt i pengespilloven § 12 første ledd nr. 5.

Forslaget er bygd opp etter modell av den gjeldende forskriften om fordeling av Norsk Tippings overskudd til idrettsformål, se forskrift 5. desember 2022 nr. 2122. Forslaget skal fungere som en overordnet ramme for andre, mer detaljerte forskrifter for ordninger som finansieres over spillemidlene.

2 Bakgrunnen for forslaget

2.1 Kulturfrivillighetsstrategien

Forskriftsfesting av spillemidler til kulturformål er et tiltak i strategien *Rom for deltakelse – Regjeringens strategi for kulturfrivilligheten (2023–2025)*. Regjeringen ønsker at fordelingen av spillemidler til kulturformål, på lik linje med fordelingen av Norsk Tippings overskudd til idrettsformål og til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner, skal skje etter forskrift. En forskrift vil bidra til å tydeliggjøre hvilke prinsipper som ligger til grunn for fordelingen, og sikre åpenhet om prioriteringer.

Departementet har i strategiperioden mottatt innspill fra blant andre Norsk musikkråd og Kulturalliansen med forslag til innretting av forskriften. Aktørene vektlegger at de ønsker at det etableres en forskrift for spillemidler til kulturformål der overskuddet i sin helhet beholdes det sivile samfunn, frivilligheten og andre ikke-kommersielle kulturformål. Videre ønsker de at fordelingen av spillemidler skal prioritere kulturfrivilligheten, deres aktiviteter og drift, samt tilskudd til utvikling av egnede kulturlokaler.

Departementets forslag til forskrift sendes nå på høring for å sikre generell medvirkning og innspill fra alle berørte parter.

2.2 Pengespilloven

Den gjeldende pengespilloven har samlet reglene om pengespill i én lov. Tidligere var reglene spredt i forskjellige lover; totalisatorloven av 1927, pengespilloven av 1992 og lotteriloven av 1995, og lovene brukte ulike begreper. Gjennom å samle reglene i én lov med felles begrepsbruk, var målet å få en mer brukervennlig lovgivning, jf. Innst. 163 L (2021–2022) og Prop. 220 L (2020–2021).

Pengespillovens formål er angitt i § 1:

- a. å forebygge spilleproblemer og andre negative konsekvenser av pengespill*
- b. å sikre at pengespill gjennomføres på en ansvarlig og trygg måte*
- c. å legge til rette for at overskudd fra pengespill går til ikke-fortjenestebaserte formål.*

Formålsbestemmelsen i loven videreførte de etablerte målene for pengespillpolitikken.

Fra og med spilleregnskapsåret 2015 (1. mai 2015–30. april 2016) har overskuddet fra Norsk Tipping, etter fordeling til andre tiltak, jf. pengespilloven § 12 første ledd, blitt fordelt med 6,4 pst. til helse- og rehabiliteringsformål, og det resterende overskuddet har vært fordelt med 64 pst. til idrettsformål, 18 pst. til kulturformål og 18 pst. til samfunnsnyttige eller humanitære organisasjoner.

2.3 Praksis for fordeling av spillemidler til kulturformål

Kultur- og likestillingsdepartementet har ansvar for hele kulturfeltet, der både kulturfrivilligheten og profesjonelle virksomheter inngår. Tilskudd fra departementet gis både over statsbudsjettet og fra spillemidler, som enkeltstående tilskudd eller via ordninger. Departementet ser tilskuddsforvaltningen i sammenheng.

Kongen foretar hvert år, etter innstilling fra Kultur- og likestillingsdepartementet, fordelingen av spillemidler til idrettsformål, til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner og til kulturformål. Midlene til kulturformål fordeles på ulike tiltak og ordninger i den kongelige resolusjonen. Departementet fordeler midlene videre til ulike aktører. Tilskuddsordninger på feltet forvaltes av ulike forvaltningsorganer, i tillegg til at flere frivillige organisasjoner mottar midler for videre fordeling til konkrete tiltak innenfor ulike kulturformål. Stortinget blir orientert om fordelingen til de ulike formålene i departementets årlige budsjettproposisjon (Prop. 1 S).

2.4 Økonomisk utvikling av spillemidler til kulturformål

Spillemidlene utgjør en betydelig andel av den offentlige finansieringen av kultur.

Overskuddet fra Norsk Tippings pengespill som fordeles til kulturformål, har hatt en vesentlig økning i løpet av de senere årene.

Fram til 2012 tilfalt 36,5 pst. av spilleoverskuddet kulturformål. Av dette ble ca. 2/3 (65,5 pst.) inntektsført på statsbudsjettet. Resterende andel til kulturformål, som i 2012 utgjorde

416,7 mill. kroner, ble fordelt på ordningene for Den kulturelle skolesekken, Frifond og desentralisert ordning for tilskudd til regionale kulturbygg.

I årene 2012 til 2014 ble andelen som ble inntektsført på statsbudsjettet gradvis redusert, og fra og med 2015 har hele spilleoverskuddet til kulturformål vært fordelt utenfor statsbudsjettet.

I 2015 utgjorde overskuddet til kulturformål 636,5 mill. kroner, som var en økning på vel 140 mill. kroner fra året før. Økningen skyldtes da i all vesentlighet at ordningen med å inntektsføre spillemidler på statsbudsjettet opphørte fra og med dette året.

Spilleoverskuddet har fortsatt å øke i årene etter at tippenøkkelen ble endret i 2015. I 2025 utgjør overskuddet til fordeling på kulturformål 1 196,6 mill. kroner. Overskuddet til kulturformål har med andre ord økt med 560 mill. kroner fra 2015 til 2025. Det gir en økning på hele 88 pst. i løpet av denne perioden. Til sammenligning har bevilgningene over statsbudsjettet hatt en vekst på 41 pst. i samme periode.¹

Mens overskuddet i 2012 som nevnt var begrenset til tre formål, ble det i hovedfordelingen av overskuddet i 2025 fordelt midler på i alt 29 ulike kulturformål og - tiltak. Både veksten i overskuddet og økningen i antall formål som mottar spillemidler, har forsterket behovet for å forskriftsfeste fordelingen av Norsk Tippings overskudd til kulturformål, for ved det å gi større grad av forutsigbarhet og transparens i den årlige prioriteringen av midlene.

3 Departementets forslag

Departementet foreslår en forskrift som fastsetter at rammene for fordeling av spillemidler til kulturformål er pengespilloven. Videre foreslår departementet en tydeliggjøring av at spillemidler til kulturformål i hovedsak skal gå til kulturfrivillighet, barn og unge og kulturarenaer og utstyr. Departementet foreslår videre en bestemmelse som betyr at også andre kulturtiltak kan motta spillemidler, så lenge tildelingene er i tråd med pengespilloven. Forslaget er, etter departementets vurdering, i tråd med pengespillovens bestemmelser, og det ivaretar departementets behov for å se tilskuddsforvaltningen i sammenheng. Vi vil i det følgende gjøre nærmere rede for hver enkelt bestemmelse i forslaget i kronologisk rekkefølge.

3.1 Forskriftens formål

Utkast til forskrift § 1, «Formål», lyder:

«Forskriften fastsetter rammer for fordeling av overskuddet fra Norsk Tippings pengespill til kulturformål, jf. lov om pengespill § 12 første ledd nr. 5.»

¹ Når en holder bevilgningene til NRK, mediestøtte og likestillingsformål utenfor, har bevilgningene til kultur- og frivillighetsformål over Kultur- og likestillingsdepartementets budsjett økt fra ca. 9 953 mill. kroner i saldert budsjett 2015 til 16 903 mill. kroner i saldert budsjett 2025, dvs. en økning på 6 950 mill. kroner eller tilsvarende 41 pst.

Departementet foreslår en overordnet formålsbestemmelse som forankrer forskriften i pengespillovens § 12 om fordelingen av Norsk Tippings overskudd, og som tydeliggjør at forskriften skal gi nærmere rammer for fordelingen innenfor kategorien «kulturformål».

Pengespillovens geografiske virkeområde er angitt i lovens § 3. Den gjelder i Norge, inkludert Svalbard. En forskrift har i utgangspunktet samme virkeområde som hjemmelsloven. Departementet antar at det ikke er praktisk behov for en egen, og relativt komplisert, bestemmelse om geografisk virkeområde i den nye forskriften. Aktører på Svalbard vil kunne søke tilskudd fra spillemidlene til kulturformål innenfor ordninger der de ev. oppfyller vilkårene.

3.2 Fordelingen av midlene

Utkastet til forskrift § 2, «Hvem som fordeler midlene», lyder:

«Kongen fordeler andelen av overskuddet i Norsk Tippings overskudd til kulturformål etter innstilling fra Kultur- og likestillingsdepartementet.

Kultur- og likestillingsdepartementet, eller den departementet gir fullmakt, fordeler midler innenfor rammen av de enkelte kulturformålene som fastsatt i § 3.

Kultur- og likestillingsdepartementet kan fastsette nærmere forskrifter om tildeling av tilskudd.»

Som nevnt er praksis i dag at hovedfordelingen av midler til kulturformål skjer ved kongelig resolusjon. Departementet, eller den som får fullmakt fra departementet, fordeler midlene videre til konkrete tiltak på ulike områder innenfor rammene som er fastsatt av Kongen. Forslaget til § 2 i forskriften regelfester dagens praksis. Fordelingen vil måtte skje innenfor formålene som nå er foreslått angitt i ny § 3.

Kultur- og likestillingsdepartementet har lagt til grunn at spillemidlene skal forvaltes i tråd med det statlige økonomiregelverket så langt det passer.² Det betyr bl.a. at det som hovedregel skal foreligge et regelverk for de enkelte tilskuddsordningene, som beskriver mål og målgruppe, kriterier for måloppnåelse, tildelingskriterier og opplegg for oppfølging og kontroll. Departementet vil i tråd med dette fastsette forskrift om tildeling av tilskudd, og det vil først og fremst være aktuelt i tilknytning til de enkelte ordningene eller tiltakene. Departementet tar for eksempel sikte på å fastsette forskrift om *Den kulturelle skolesekken (DKS)* og en ny forskrift om *Desentralisert ordning for tilskudd til kulturbygg*.³ I disse forskriftene vil departementet kunne tildele ansvar for bestemte oppgaver til fylkeskommuner og kommuner, i tråd med pengespilloven § 12 tredje ledd. Delegering av oppgaver som er gjort tidligere, for eksempel i forvaltningen av DKS, gjelder inntil det er fastsatt forskrift.

² Jf. Reglement for økonomistyring i staten og Bestemmelser om økonomistyring i staten, fastsatt av Finansdepartementet.

³ Disse forskriftsarbeidene ble varslet i Prop. 107 L (2023–2024) Endringer i sektorlovgivningen for å sikre at oppgaver til kommuner og fylkeskommuner tildeles i lover og forskrifter (tilpasning til kommuneloven).

Noen av tiltakene og ordningene for fordeling av spillemidler på kulturområdet forvaltes av offentlige organer, blant andre Kulturtanken, Kulturdirektoratet, fylkeskommuner og kommuner. Andre tiltak innebærer at organisasjoner mottar tilskudd fra departementet, som de så tildeler videre til andre aktører. Der det treffes enkeltvedtak i forbindelse med for eksempel tildeling av tilskudd, vil det i utgangspunktet være klageadgang etter forvaltningslovens alminnelige bestemmelser. Når det gjelder vedtak gjort av Kulturrådet, kan departementet ikke overprøve det kunst- og kulturfaglige skjønnet, jf. særregelen i lov 7. juni 2013 nr. 31 om Kulturrådet (kulturrådsloven) § 6. Departementet legger fortsatt til grunn at de frivillige organisasjonene, for eksempel Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU) eller Norsk musikkråd gjennom Frifond, ikke utøver offentlig myndighet og derfor ikke treffer enkeltvedtak når de fordeler midler videre.

3.3 Hva det kan fordeles midler til

Utkastet til forskrift § 3, «Hva det kan fordeles midler til», lyder:

«Det kan fordeles midler til følgende kulturformål:

- a. kulturfrivillighet*
- b. kulturtiltak for barn og unge, herunder Den kulturelle skolesekken og Frifondordningene*
- c. kulturarenaer og utstyr*
- d. andre kulturformål, hovedsakelig rettet mot barn og unge.*

Spillemidler til kulturformål skal fordeles til ikke-fortjenestebaserte formål.»

Departementet foreslår en bestemmelse som sier at kulturfrivillighet, kulturtiltak for barn og unge, og kulturarenaer og utstyr er prioriterte formål for den nærmere fordelingen av spillemidlene til kulturformål. Videre åpner forslaget for at det kan gjøres årlige kulturpolitiske prioriteringer med tildeling til «andre kulturformål, hovedsakelig rettet mot barn og unge» i fordelingen av spillemidler til kulturformål. Alle tildeling må skje innenfor pengespillovens overordnede avgrensning og skal tilfalle ikke-fortjenestebaserte formål.

Frem til endringen i pengespilloven 19. desember 2014 nr. 93 var fordelingen av midler til kulturformål som ble tildelt utenfor statsbudsjettet, øremerket tre formål: Den kulturelle skolesekken (DKS), Frifond og investeringer og vedlikehold av lokale/regionale kulturelle møteplasser, som forankret i Innst. O. nr. 44 (2001–2002). Noen andre tiltak ble tilgodesett med spillemidler til kulturformål i perioden, men tildelingene var av mindre varig karakter.⁴ Endringen, som trådte i kraft i 2015, medførte at flere tiltak ble flyttet fra

⁴ Blant annet omprioriterte regjeringen spillemidler øremerket til DKS til scenekunstheltet for skoleåret 2004-2005 med 6 mill. kroner av de midlene som fordeles sentralt. Av dette gikk 3 mill. kroner av Norsk kulturråd til scenekunstproduksjoner for elever i grunnskolen og 3 mill. kroner til Norsk Scenekunstbruk til formidling av scenekunst til samme målgruppe.

statsbudsjett til spillemidler. Målet med endringene i pengespilloven var å følge opp Meld. St. 26 (2011–2012) *Den norske idrettsmodellen* og blant annet å styrke satsing på kulturtiltak utenfor statsbudsjettet.⁵

Kulturfrivillighet

Forslaget til § 3 første ledd slår i bokstav a fast at kulturfrivillighet er et prioritert formål. Det er et mål å styrke den lokale og regionale kulturfrivilligheten i hele landet og historisk har spillemidler vært en sentral finansieringskilde for den frivillige kultursektoren. Den nye bestemmelsen skal sikre forutsigbarhet og videreføring av tilskudd til drift av kulturfrivillighetens paraplyorganisasjoner og tilskudd til aktivitet, herunder ordninger som tilfaller kulturfrivilligheten.

Kulturfrivillighet er et relativt nytt begrep, og i regjeringens strategi *Rom for deltakelse – regjeringens kulturfrivillighetsstrategi (2023-2025)* (heretter kulturfrivillighetsstrategien) omtales kulturfrivilligheten for første gang som eget politikkområde. Kulturfrivilligheten defineres i denne strategien som den frivillige virksomheten som foregår på områdene musikk, scenekunst, visuell kunst, litteratur, dataspill, film og kulturarv.

Barn og unge

Utkastet § 3 første ledd bokstavene b, c og d innebærer at barn og unge fortsatt vil være prioritert målgruppe for tildeling av spillemidler til kulturformål. Bestemmelsene er også ment å romme de sentrale ordningene som totalt sett mottar den største andelen av spillemidler.

Ordningene Frifond, Den kulturelle skolesekken (DKS) og Instrumentfondet er sentrale virkemidler for å oppnå det kulturpolitiske målet om bred deltakelse blant barn og unge. Frifond ble etablert i 2000 som et tiltak for å styrke lokal, medlemsbasert frivillighet, særlig blant barn og unge, og for å sikre bred deltakelse og demokratibyggning i hele landet.⁶ DKS ble etablert som et nasjonalt tiltak i 2001 for å gi alle skoleelever tilgang til profesjonell kunst og kultur, og styrke kulturens plass i opplæringen. Instrumentfondet senker økonomiske barrierer for barn og unges deltakelse i korps og orkester og bidrar til å øke kvaliteten på aktiviteten.

Departementet vurderer at disse ordningene er i kjernen av formålet for spillemidler til kulturformål og foreslår derfor at dette tydeliggjøres gjennom en egen bokstav b i bestemmelsen om prioriterte formål, samt som primærmålgruppe i bestemmelsens bokstav d.

⁵ Prop. 6 L (2014–2015) side 1: Departementet foreslår å fordele spilleoverskuddet fra Norsk Tipping AS etter ny tippenøkkel i 2015 med 64 pst. til idrettsformål, 18 pst. til kulturformål utenfor statsbudsjettet og 18 pst. til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner.

⁶ St.meld. nr. 27 (1996–97), St.meld. nr. 44 (1997–98)

Kulturarenaer og utstyr

Utkastet § 3 første ledd bokstav c sier at spillemidlene kan benyttes til kulturarenaer og utstyr. Forslaget bygger på etablert praksis, og hensikten er å sikre tilgang til egnede kulturarenaer og tilgang til utstyr for å utøve kultur i hele landet. Investeringer og vedlikehold av lokale/regionale kulturelle møteplasser, slik som for eksempel flerbrukshus og kulturhus, var ett av tre øremerkede formål Stortinget omtalte i 2001, jf. Innst. O. nr. 44 (2001–2002).

Tilgang til egnede kulturlokaler for gjennomføring av kulturvirksomhet var, og er stadig, en utfordring for kulturfeltet. I kulturfrivillighetsstrategien er kulturlokaler et hovedmål, og regjeringen har derfor gjennomført en rekke tiltak for å styrke kulturfrivillighetens tilgang på egnede lokaler. I 2023, 2024 og 2025 har tilskuddet til Kulturrom, som finansieres av spillemidler til kulturformål, blitt styrket. Tilskuddene til kulturarenaer er sentrale virkemidler for å oppnå kulturpolitiske mål om å tilrettelegge for kulturaktiviteter i hele landet og gjøre lokaler tilgjengelig og egnede for kulturvirksomhet.

Andre kulturformål

Departementet vurderer at det – i tillegg til de prioriterte formålene som ivaretas gjennom bokstavene a, b og c – er behov for en bestemmelse (bokstav d) om tildeling til «andre kulturformål», som kan ivareta intensjonen om å styrke kulturtiltak utenfor statsbudsjettet, jf. Prop. 6 L (2014–2015).

Som nevnt er det ifm. hovedfordelingen av spillemidler til kulturformål i 2025, fordelt midler til i alt 29 ulike formål eller tiltak. Den kulturelle skolesekken, Frifond og regionale kulturbygg mottar fortsatt den største andelen av spillemidlene til kulturformål, med en samlet tildeling på om lag 700 mill. kroner. Om lag 90 pst. av de samlede midlene på nær 1,1 mrd. kroner som er fordelt i 2025, er tildelt formål eller tiltak som hører inn under bokstavene a–c i departementets forslag til forskrift.

Det har i perioden 2014–2025 vært fordelt midler til en rekke kulturformål: i) kulturfrivillighet, som kor, orkestre, teatergrupper og andre frivillige kulturorganisasjoner, ii) kulturtiltak for barn og unge, som både deltakere og publikum, iii) utviklingstiltak for arkiv-, bibliotek- og museumssektoren, samt sikringsmidler for museer, iv) ulike scenekunsttiltak som ivaretar visningsarenaer, produksjon, formidling og talentutvikling og v) kulturarenaer og utstyr, som lokaler og teknisk utstyr til kulturformål, inkludert støtte til instrumenter.

Forslaget til bestemmelse i § 3 første ledd bokstav d om «andre kulturformål, hovedsakelig rettet mot barn og unge» viderefører dagens praksis. Selv om bestemmelsen peker på barn og unge som særskilt målgruppe, åpner bestemmelsen for å kunne gi tilskudd til tiltak som ikke er rettet mot barn og unge eller kulturfrivillighet, men retter seg mot øvrig kulturvirksomhet innenfor pengespillovens avgrensning, jf. tiltak nevnt i avsnittet over. Departementet legger til grunn at hoveddelen av spillemidler til kulturformål fortsatt skal gå til tiltak under bestemmelsen a–c, men at en andel kan tildeles tiltak som ikke naturlig faller inn under bestemmelsene a–c.

Nærmere om ikke-fortjenestebaserte formål

Departementet foreslår at utkastet § 3 andre ledd av pedagogiske hensyn skal gjenta begrensningen som følger av pengespillovens § 1 bokstav c: Lovens formål er blant annet «å legge til rette for at overskudd fra pengespill går til ikke-fortjenestebaserte formål». I Prop. 220 L (2020–2021) heter det (s. 25) at dette viderefører en lang tradisjon i norsk pengespillpolitikk om at pengespill ikke skal være en inntektskilde for private aktører, men at overskuddet fra pengespill primært skal være reservert for det sivile samfunn, frivilligheten og andre ikke-kommersielle formål. I loven er begrepet «ikke-fortjenestebasert» brukt som en overordnet fellesbetegnelse for aktører som kan motta overskudd fra pengespill. Dette signaliserer at overskudd fra pengespill som hovedregel ikke skal tilfalle kommersielle eller private formål. Når spillemidler tildeles i de enkelte ordningene og tiltakene på kulturområdet, må det tas tilbørlig hensyn til denne begrensningen.

Departementet viser til at uttrykket «ikke-fortjenestebasert» er godt innarbeidet og brukes i flere sammenhenger, deriblant frivillighetsregisterloven § 3, forskriften om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner § 6, forskriften om tilskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner fra spilleoverskuddet til Norsk Tipping § 4 f, og i bestemmelsene om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet.

3.4 Kontroll av tildelte midler

Utkastet til forskrift § 4, «Kontroll, oppfølging og tilbakebetaling av tildelte midler», lyder:

«Kultur- og likestillingsdepartementet, den departementet gir fullmakt, og revisor av spillemidlene kan kontrollere at tilskuddsmidlene til kulturformål benyttes i samsvar med forutsetningen for tildelingen.

Kultur- og likestillingsdepartementet, eller den departementet gir fullmakt, kan kreve tilbakebetaling av hele eller deler av midlene dersom midlene ikke er benyttet i samsvar med forutsetningene for tildelingen. Tilskudd som ikke er anmodet utbetalt innen to år etter tildeling, kan inndras.»

Forslaget til § 4 tilsvarer bestemmelsene som gjelder for spillemidler som tildeles til idrettsformål, jf. forskrift 5. desember 2022 nr. 2122 om fordeling av Norsk Tippings overskudd til idrettsformål § 4. Departementet mener det er hensiktsmessig å ha samme regler om kontroll, oppfølging og tilbakebetaling av spillemidler som tildeles på idrettsområdet og kulturområdet.

4 Forholdet til regelverket om offentlig støtte

EØS-avtalen har regler om offentlig støtte som skal sikre at markedsaktører har forutsigbare og like konkurranse- og rammevilkår i hele EØS-området. Flere vilkår må være oppfylt for at noe skal defineres som offentlig støtte. Nye støtteordninger skal notifiseres til ESA, og også endringer i eksisterende støtteordninger kan være

notifikasjonspliktige. Endringer i en eksisterende støtteordning som er av rent formell eller administrativ art, er ikke notifikasjonspliktig.

EFTAs overvåkingsorgan (ESA) har i flere saker uttalt at tildeling av spillemidler fra overskuddet til Norsk Tipping AS til henholdsvis idrettsformål, kulturformål og andre samfunnsnyttige formål utgjør en eksisterende støtteordning og følgelig ikke er notifikasjonspliktig, jf. blant annet ESA vedtak 160/22/COL Sandnes Ulf Arena AS punkt 42 med videre henvisninger. De aktuelle sakene har primært handlet om støtte til idrettsformål.

Systemet for tildeling av spillemidler til kulturformål har klare fellestrekk med idrettsordningen, som er regulert i en egen forskrift 5. desember 2022 nr. 2122 om fordeling av Norsk Tippings overskudd til idrettsformål. Forslaget til ny forskrift om tildeling til kulturformål tydeliggjør at spillemidlene skal gå til ikke-fortjenestebaserte formål. Offentlig finansiering av kulturtjenester vil langt på vei falle utenfor reglene om offentlig støtte (se ESAs [retningslinjer](#) knyttet til reglene om offentlig støtte punkt 2.6). Ofte vil ikke vilkåret om at mottaker er et foretak, være oppfylt, dvs. vilkåret om at mottaker driver økonomisk aktivitet, jf. EØS-avtalen artikkel 61 nr. 1.

Etter departementets vurdering er det ikke naturlig å se forslaget til ny forskrift som fordeling av Norsk Tippings overskudd til kulturformål som en tilskuddsordning i seg selv. Midler fordeles i all hovedsak i underliggende ordninger, innenfor den eksisterende parapyordningen for tildeling av spillemidler. Forslaget fastsetter overordnede, administrative rammer for fordeling av spillemidler til kulturformål, jf. pkt. 3.3. Det formaliserer i all hovedsak langvarig praksis og presiserer regelverk med opprinnelse som er eldre enn EØS-avtalen. Forskriften innebærer dermed ikke noen endring av den eksisterende støtteordningen for tildeling av spillemidler.

Departementet legger videre til grunn at det er de underliggende ordningene for tildeling av spillemidler til kulturformål som må vurderes opp mot regelverket om offentlig støtte, for eksempel i tilknytning til arbeid med ny regulering av ordninger. Da må det blant annet vurderes om det er tale om «offentlig støtte» i henhold til EØS-avtalen, og om ev. justeringer innebærer endring av den eksisterende støtteordningen som skal notifiseres til ESA.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet understreker at tiltak som i dag mottar spillemidler til kulturformål, oppfyller kravene til fordeling etter pengespilloven, og forslaget til ny forskrift har i seg selv ikke vesentlige økonomiske konsekvenser.

Som ledd i arbeidet med forskriften vil departementet i kommende forslag til statsbudsjett vurdere om det er tiltak/formål som i 2025 er tildelt spillemidler til kulturformål, som i stedet skal finansieres av bevilgninger over statsbudsjettet, og tilsvarende om det er tiltak på statsbudsjettet som i stedet skal finansieres av tildelinger fra spillemidlene. Det har i denne stortingsperioden vært foretatt flere slike vekslinger, som har vært med å berede grunnlaget for forslaget til ny forskrift.

6 Forskrift om fordeling av Norsk Tippings overskudd til kulturformål

§ 1 *Formål*

Forskriften fastsetter rammer for fordeling av overskuddet fra Norsk Tippings pengespill til kulturformål, jf. pengespilloven § 12 første ledd nr. 5.

§ 2 *Hvem som fordeler midlene*

Kongen fordeler andelen av overskuddet i Norsk Tippings overskudd til kulturformål etter innstilling fra Kultur- og likestillingsdepartementet.

Kultur- og likestillingsdepartementet, eller den departementet gir fullmakt, fordeler midler innenfor rammen av de enkelte kulturformålene som fastsatt i § 3.

Kultur- og likestillingsdepartementet kan fastsette nærmere forskrifter om tildeling av tilskudd.

§ 3 *Hva det kan fordeles midler til*

Det kan fordeles midler til følgende kulturformål:

- a. kulturfrivillighet
- b. kulturtiltak for barn og unge, herunder Den kulturelle skolesekken og Frifondordningene
- c. kulturarenaer og utstyr
- d. andre kulturformål, hovedsakelig rettet mot barn og unge.

Spillemidler til kulturformål skal fordeles til ikke-fortjenestebaserte formål.

§ 4 *Kontroll, oppfølging og tilbakebetaling av tildelte midler*

Kultur- og likestillingsdepartementet, den departementet gir fullmakt, og revisor av spillemidlene kan kontrollere at tilskuddsmidlene til kulturformål benyttes i samsvar med forutsetningen for tildelingen.

Kultur- og likestillingsdepartementet, eller den departementet gir fullmakt, kan kreve tilbakebetaling av hele eller deler av midlene dersom midlene ikke er benyttet i samsvar med forutsetningene for tildelingen. Tilskudd som ikke er anmodet utbetalt innen to år etter tildeling, kan inndras.

§ 5 *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft xx.xx.xxxx.

Høringssvar fra Fredrikstad kommune – Forslag til forskrift om fordeling av Norsk Tippings overskudd til kulturformål

Med dette gir Fredrikstad kommune innspill på utkast til forskrift om fordeling av spillemidler til kulturformål.

Fredrikstad kommune stiller seg positive til Kultur- og likestillingsdepartementets forslag til forskrift om fordeling av Norsk Tippings overskudd til kulturformål. Forslaget vil bidra til økt forutsigbarhet, transparens og styrket kulturpolitisk prioritering, og er i tråd med Fredrikstads kulturplan 2019–2030.

Prinsipper for fordeling

Kommunen støtter forskriftsfesting av prinsipper for fordeling av spillemidler til kulturformål, og mener dette vil:

- Sikre forutsigbare vilkår for profesjonelle kunst- og kulturaktører
- Tilrettelegge for bred deltakelse og tilgjengelighet for alle
- Bruke kunst og kultur som drivkraft i by- og samfunnsutviklingen

Forskriften bør legge til rette for:

- Økt støtte til profesjonelle aktører og institusjoner
- Styrking av allmennkultur og frivillighet
- Bedre visnings- og produksjonsarenaer
- Samordning med kommunale kulturplaner og strategier
- Prioritering av tiltak som fremmer sosial og miljømessig bærekraft

Fredrikstad har et rikt kulturliv med sterke fagmiljøer, festivaler, kreative næringer og kulturarv. Kommunen har ambisjoner om å være en liten verdensby med internasjonal kontakt og lokal forankring. Forskriften bør derfor åpne for fleksibilitet og lokal tilpasning, slik at kommuner som Fredrikstad kan videreutvikle sine strategier i tråd med nasjonale mål.

Bærekraftperspektiver

- **Sosial bærekraft:** Forslaget vil styrke bred deltakelse i kulturlivet, særlig blant barn og unge. Tiltak slik som kulturkonfirmasjon for 9. klassinger og Den kulturelle skolesekken bidrar til å redusere sosial ulikhet.
- **Økonomisk bærekraft:** Økte tilskudd til lokale kulturformål kan redusere behovet for kommunal egenfinansiering og styrke lokal økonomi og arbeidsmarked.

- **Miljømessig bærekraft:** Gjenbruk av eksisterende kulturarenaer og investering i flerbrukshus gir positive miljøeffekter. Smart Fredrikstad-strategien inkluderer bruk av teknologi og bærekraftige løsninger.

Konklusjon

Fredrikstad kommune støtter departementets forslag til forskrift om fordeling av Norsk Tippings overskudd til kulturformål. Forslaget er i tråd med kommunens kulturpolitiske målsettinger og vil bidra til:

- Økt forutsigbarhet og transparens i fordeling av spillemidler.
- Styrking av kulturfrivilligheten og profesjonelle aktører.
- Bedre vilkår for barn og unge, samt utvikling av kulturarenaer og utstyr.
- Økt lokal og regional verdiskaping gjennom kulturbaserte næringer og institusjoner.

Fredrikstad kommune mener det bør lages en veileder til forskriften, slik at våre forslag under hva forskriften bør legge til rette for, kan ivaretas i videre prosesser for detaljregulering og implementering.

Saksnr.: 2025/30580
Dokumentnr.: 1
Løpenr.: 275541/2025
Klassering:

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Samfunnsutvalget	19.11.2025	51/25

Utredning av refusjonsordning – ledsagerbevis

Kommunedirektørens innstilling

Kommunedirektøren anbefaler samfunnsutvalget å fatte følgende vedtak:

1. Saken om en ny refusjonsordning for ledsagerbilletter tas til orientering

Sammendrag

Saken gjelder vurdering av en mulig refusjonsordning for arrangører som tilbyr gratis ledsagerbilletter til personer med ledsagerbevis ved kultur- og fritidsarrangementer. Fredrikstad kommune har kartlagt praksis i andre kommuner og kan ikke finne eksempler på at det eksisterer refusjonsordninger for arrangører som tilbyr gratis ledsagerbilletter. En refusjonsordning kan være et positivt tiltak for inkludering, men vil kreve både økonomiske ressurser fra kommunen og administrativ kapasitet, og må derfor nedprioriteres i lys av kommunens økonomiske situasjon.

Vedlegg

Ingen.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

1. Orienteringssak om ledsagerbevis, *Ledsagerbevis for funksjonshemmede - orienteringssak* sak 00/6088 (vedtatt 23. 03.00)
2. [Fredrikstad kommunes nettsider om ledsagerbevis](#)
3. [Arrangementsstrategien](#) (vedtatt 10.12.2020)
4. Digitalt ledsagerbevis: <https://ledsagerbevis.no/>
5. [Regelverk for leie og bruk av kommunale utearealer i Fredrikstad kommune vedtatt 27.04.2023.docx](#)
6. [«Leve mitt liv – plan for livsmestring og levekår for mennesker med nedsatt funksjonsevne 2021–2028».](#)

Saksopplysninger

I PS 4/25 Fordeling av tilskudd innenfor kulturområdet – 2025 ble det fattet følgende vedtak i punkt 6: *Kommunedirektøren bes å komme tilbake med en politisk sak, med forslag til innretning på en ordning for refusjon av kostnader til ledsagere for de med ledsagerbevis.*

I de veiledende nasjonale retningslinjene (Bufdir) for ledsagerbevis for funksjonshemmede beskrives det at formålet er å øke deltakelse og likestilling i samfunnet ved at personer med funksjonsnedsettelse kan ha med seg ledsager uten ekstra kostnader på arrangementer. Denne saken omhandler utredningen om refusjonsordning for ledsagerordning i Fredrikstad. Fredrikstad kommune har tilsluttet seg ordningen for ledsagerbevis for funksjonshemmede.

Praktisering av ledsagerbevisordningen i Fredrikstad kommune

Ledsagerbevisordningen i Fredrikstad gir personer med behov for følge, mulighet til å ta med seg en ledsager gratis på kultur- og fritidsarrangementer.

Ordningen ble etablert her i byen fra 2000 (Sak 00/6088, behandlet i kulturutvalget 23.03.00), etter en begrenset ordning i årene 1995 til 1999.

Ledsagerordningen gjelder for alle aldre, og søknad om ledsagerbevis behandles av Innbyggerdialog i Fredrikstad kommune. Det kan søkes om ledsagerbevis både digitalt og per post, og beviset utstedes for inntil fire år av gangen.

Ved inngangen til arrangementer vises ledsagerbeviset sammen med billett, og ledsager får gratis adgang, men kun der arrangøren aksepterer ordningen. Kommunen har ikke mulighet til å pålegge alle arrangører å godta ledsagerbevis.

Ordningen praktiseres på alle kulturarrangementer der kommunen selv er arrangør. I tilsagnsbrev til kulturaktører som mottar tilskudd fra kommunen, er det en tydelig oppfordring til aktører om å akseptere ledsagerbevis. Leietakere som arrangerer åpne publikumsarrangementer på kommunale utendørsarealer forplikter seg til å godta gyldig ledsagerbevis.

Kommunens egne kulturarenaer med billettsalg, som Fredrikstad Kino, Blå Grotte og St. Croix-huset, praktiserer ordningen ved å gi gratis adgang til ledsagere. Leietakere må også godta ordningen. Eksempelvis opplyser Blå Grotte at det i 2024 ble det totalt hentet ut 149 stykk ledsagerbilletter til arrangementer på Blå Grotte og Speilet. Også idrettsarrangører som Fredrikstad Fotballklubb, Slevik Innebandy og Fredrikstad Ballklubb opplyser at de aksepterer ledsagerbevis ved sine betalte arrangementer. Det samme gjelder konserter i byens kirker.

Innbyggerdialog, som saksbehandler søknader om ledsagerbevis, fører ingen rapportering for bruk av disse. Det finnes derfor ingen samlet oversikt over hvor ledsagerbilletter benyttes, hvor mange billetter som hentes ut eller hvilke arrangører som aksepterer ordningen. Arrangørene benytter ulike billettsystemer, noen digitale og andre manuelle, noe som gjør det krevende å få oversikt over omfanget av ordningen. Innbyggerdialog behandler cirka 30 søknader om ledsagerbevis hver måned. I tallene inkluderes både nye og fornyede kort.

Fredrikstad kommune har imidlertid ingen mulighet til å pålegge alle arrangører som har et arrangement i Fredrikstad om å akseptere ordningen, om for eksempel arrangementet foregår i et privat kulturhus som ikke mottar kommunalt tilskudd, eller på privat grunn.

Det er usikkert hvor mange ledsagerbevis som faktisk benyttes i Fredrikstad, og hvor stor andel av publikum dette utgjør på de ulike arrangementene. Det finnes ikke et felles system for registrering eller rapportering, og arrangørene har ulike billettsystemer og praksis. Dette gjør det vanskelig å anslå de økonomiske konsekvensene for kommunen uten mer systematisk innhenting av data. På bakgrunn av dette vil det være vanskelig å anslå hvilken sum som eventuelt burde være satt av til en refusjonsordning

Digitalisering

Fredrikstad kommune har per i dag ikke innført digitalt ledsagerbevis, og benytter fortsatt fysiske kort. Dette gjør ordningen mindre fleksibel og det kan være en barriere for enkelte brukere, særlig ved kjøp av billetter i digitale systemer.

Over 60 norske kommuner har innført digitalt ledsagerbevis, men i Fredrikstad har vi fortsatt fysiske kort som benyttes. Dette gjør det mindre fleksibelt og kan oppleves som tungvint for de som har behov for å kjøpe billetter. Digitalisering av ordningen vil kunne forenkle både rapportering og administrasjon, og er også omtalt i handlingsplanen «Leve mitt liv – plan for livsmestring og levekår for mennesker med nedsatt funksjonsevne 2021–2028», men dette har til nå ikke blitt prioritert grunnet økonomi.

Ingen nasjonal refusjonsordning

Det finnes ingen lokal eller nasjonal refusjonsordning som kompenserer arrangøren for kostnaden med å gi ut gratisbillett til ledsager. Kommunedirektøren har vært i kontakt med KS storbynettverk kultur, som er en nasjonal samarbeidsarena for kulturfaglige spørsmål. Ingen av de største byene har etablert refusjonsordninger for ledsagerbilletter, og det finnes heller ingen nasjonal ordning som gir direkte økonomisk kompensasjon til arrangører som aksepterer ledsagerbevis.

Kommunedirektøren ser også at ledsagerordningen er tema når nasjonal musikk- og kulturbransje møtes på konferansen Vill Vill Vest i Bergen (6.-8. november 2025) med programposten til Norske kulturarrangører; «Ledsagerordningen: Hvem har ansvaret?». Det skal i den anledning drøftes om ledsagerordningen bør fremmes på nasjonalt nivå.

Det finnes en rekke ulike ordninger for inkluderingstiltak i kommune-Norge, som ikke nødvendigvis er knyttet direkte til ledsagerbevis. Tromsø kommune har for eksempel en ordning der barn og unge med opplevelseskort kan ta med ledsager gratis, men dette er en annen modell.

Relevante bestemmelser

1. Ledsagerbevis – Veiledende nasjonale retningslinjer:
<https://www.bufdir.no/fagstotte/produkter/ledsagerbevis/>
2. Søknad om ledsagerbevis i Fredrikstad kommune:
<https://www.fredrikstad.kommune.no/tjenester/helse/dagtilbud-kurs-og-aktiviteter/ledsagerbevis/>

Konsekvenser for sosial bærekraft

Ledsagerordningen er et viktig virkemiddel for å sikre lik tilgang til kultur- og idrettstilbud for personer med funksjonsnedsettelse. Dagens ordning er imidlertid fragmentert og skaper utfordringer for både brukere og arrangører.

Det er en tydelig forventning om at arrangører som mottar kommunalt tilskudd og benytter kommunes offentlige arealer, skal akseptere ledsagerbevis og tilrettelegge for at personer med nedsatt funksjonsevne kan delta på lik linje med andre. Dette fører til at arrangører kan tape billettinntekter.

Sosial og økonomisk ekskludering kan ha betydelige konsekvenser, og tiltak som at det kan benyttes ledsagerbevis representerer et viktig bidrag til sosial bærekraft ved å fremme likeverdig deltakelse.

Konsekvenser for økonomisk bærekraft

a) Økonomiske konsekvenser – drifts- og investeringsbudsjett

Det er utfordrende å gi et presist anslag på kostnader og ressursbruk for en refusjonsordning som ikke eksisterer og som det heller ikke har vært mulig å finne i andre kommuner eller nasjonalt. Manglende felles rapporteringssystem og ulike billettsystemer gjør det utfordrende å få oversikt over omfanget og bruken av ledsagerordningen slik den er innrettet i Fredrikstad i dag.

En refusjonsordning for arrangører finansiert over Samfunn sitt budsjett eller helsebudsjettet, må vurderes opp mot øvrige tiltak i økonomiplan 2026-2029 og budsjett 2026.

b) Samfunnsmessige konsekvenser

Når kommunen stiller krav om at arrangører skal akseptere ledsagerbevis, men ikke tilbyr refusjon, kan dette oppleves som en økonomisk belastning, spesielt også siden

tilskuddsrammene for å støtte arrangementer med kommunale midler, har blitt redusert de siste årene.

Aktører som ikke mottar kommunalt tilskudd eller benytter kommunens uterom som arena for sine arrangementer, står selv fritt til å ikke tilslutte seg ordningen om ledsagerbevis. Dette kan føre til at personer med behov for ledsager får færre muligheter til å delta i kulturlivet og andre arrangementer, noe som gir svekket inkludering og sosial bærekraft.

Konsekvenser for miljømessig bærekraft

Ikke relevant for saken.

Ansattes medbestemmelse

Ikke relevant for saken.

Vurdert for uttalelser i rådene

Råd for personer med funksjonsnedsettelse vil få saken som en referatsak, da det ikke lar seg gjøre med uttalelse i forkant, da deres møte først avholdes 27. november.

Vurdering

Fredrikstad kommune har undersøkt praksis i andre kommuner og kan ikke finne eksempler på at det eksisterer refusjonsordninger for arrangører som tilbyr gratis ledsagerbilletter. Dette bekreftes også gjennom dialog med Storbynettverket, der ingen av de største byene har etablert en slik ordning. En refusjonsordning vil derfor være en ny og unik kommunal ordning for Fredrikstad uten nasjonale føringer eller etablerte modeller å støtte seg på.

Selv om en refusjonsordning ville vært positiv for å kunne sikre at næringsdrivende innen kunst, kultur og idrett og andre aktører ikke taper økonomisk på å følge kommunens krav om å akseptere ledsagerbevis, må dette veies opp mot kommunens økonomiske situasjon.

En refusjonsordning for arrangører vil kreve at arrangørene rapporterer inn antall benyttede ledsagerbilletter i etterkant av hvert arrangement. Det vil igjen kreve tydelige retningslinjer for hva som gir rett til refusjon, hvilke dokumentasjonskrav som skal gjelde, og hvordan rapporteringen skal gjennomføres. Ordningen må være enkel å håndtere, både for arrangører og kommunen. Dette vil da kreve

- finansiering av selve refusjonene
- tilførsel av administrative ressurser
- utvikling av nye systemer
- administrasjon og avklaring av hvem som skal håndtere og administrere ordningen

Det er i «Leve Mitt Liv - Plan for livslange tjenester, livsmestring og levekår for mennesker med nedsatt funksjonsevne 2021–2028» vedtatt et mål om å etablere digitale løsninger som gjør det mulig/enklere å bestille ledsagerbillett, samt oppfordre private arrangører i Fredrikstad til å tilslutte seg ledsagerbevisordningen. Dette har ikke vært mulig å prioritere innenfor vedtatte budsjетtrammer. Kommunedirektøren vurderer at det på sikt bør vurderes å ta i bruk digitalt ledsagerbevis, som den digitale appen utviklet av KS på vegne av kommunesektoren og tilgjengelig via <https://ledsagerbevis.no> for bedre tilrettelegging for både brukere med ledsagerbevis og arrangører.

Alternative løsninger

Fredrikstad kommune setter av ekstra midler i kultur- og eller helsebudsjettet som øremerkes utvikling av en egen refusjonsordning, og blir å betrakte som en pilot.

Konklusjon

I lys av kommunes økonomiske situasjon kan ikke kommunedirektøren anbefale å innføre en lokal refusjonsordning for ledsagerbilletter.

Saksnr.: 2025/29823
Dokumentnr.: 1
Løpenr.: 269604/2025
Klassering: C40

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Samfunnsutvalget	19.11.2025	52/25

Presisering av ordlyd i retningslinjer for kunst i offentlig rom

Kommunedirektørens innstilling

Kommunedirektøren anbefaler Samfunnsutvalget å fatte følgende vedtak:

1. Justert retningslinje for kunst i offentlig rom vedtas

Sammendrag

Ny kulturlov trådte i kraft 1. juli 2025. Denne saken er den første i en serie som følger opp vedtak fra bystyret om å justere arbeidet og retningslinjer som følge av den nye loven. Saken omhandler oppdatering av retningslinjene for kunst i offentlig rom. Endringene inkluderer språklige tilpasninger, justering av komitesammensetning og rollefordeling, i tråd med kravene i kulturloven.

Vedlegg

Vedlegg:

- 1 Gjeldende eldre retningslinjer for kunst i offentlig rom
- 2 Forslag oppdaterte retningslinjer for kunst i offentlig rom

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

I bystyresak PS 174/2025 *Endringer i kulturlova og konsekvenser for kommunen*

Retningslinje for innkjøpskomite

Retningslinje for mottak av kunstgaver

Saksopplysninger

Den nye *Lov om offentlige styresmakters ansvar for kulturverksemd (kulturlova)*, som trådte i kraft 1. juli 2025, gir kommunene et tydeligere ansvar for kulturfeltet knyttet til ytringsfrihet og demokratisk deltakelse, krav til kommunal planlegging og prinsipp om armlengdes avstand.

I bystyresak PS 174/2025 *Endringer i kulturlova og konsekvenser for kommunen* (23. oktober 2025) ble det blant annet vedtatt at kommunedirektøren legger frem nye retningslinjer og arbeidspraksis til politisk behandling som gjelder kulturtilskudd, kunst i offentlige rom og andre relevante ordninger som følge av lovendringen.

Som oppfølging av nevnte politiske vedtak utgjør denne saken første sak av flere, der berørte deler av arbeidet og retningslinjer legges fram for politisk behandling. Denne saken gjelder tilpasning av formuleringer og oppsett i retningslinjene for kunst i offentlig rom, inkludert forslag til ny rollefordeling og forslag nye medlemmer inn i komiteen. Den språklige tilpasningen av retningslinjene og komitesammensetning og roller er bearbeidet slik at det imøtekommer ny kulturlov.

Loven slår fast prinsippet om armlengdes avstand mellom politiske beslutninger og kunstfaglige vurderinger. Formålet med bestemmelsen er å styrke den kunstneriske friheten og sikre integriteten til kunst- og kulturfaglige profesjoner. For kommunene innebærer dette at politikere ikke skal detaljstyre det kunstneriske innholdet, og at faglige vurderinger innen kunst og kultur skal ha faglig autonomi. Eksempler på brudd med armlengdesprinsippet kan være politisk styring av hvilke kunstneriske verk eller perspektiver som skal vises i en utstilling, hvem som skal involveres, eller konkrete innholdsmessige valg knyttet til presentasjon og framføring. Et aktuelt eksempel er at utsmykkingskomiteen i Fredrikstad kommune i dag er ledet av en politiker, der leder har dobbeltstemme ved stemmelikhet, noe som framover vil være i strid med lovverket. I tillegg til å endre rollen til den politiske representanten er det også behov for å styrke kunstkompetansen i komiteen for å sikre nok kunstfaglig tyngde i avgjørelser knyttet til kunst i offentlig rom.

Utover justeringen i komitesammensetningen er det gjort språkoppdateringer som blant annet gjelder navn på virksomheter og utvalg som følge av omorganisering, og lagt til paragrafer og overskrifter for å tilpasse oppsettet etter andre retningslinjer kommunen har. Unødvendige presiseringer og referanser er fjernet for å få en mer ryddig retningslinje. Øvrige bestemmelser er opprettholdt som tidligere, da de fortsatt er i tråd med gjeldende praksis og er tidsaktuelle. Ettersom det kun er snakk om språklig tilpassing av retningslinjene og justering av roller i komitesammensetningen er ikke retningslinjen lagt ut på offentlig høring. Kommuneadvokaten har bistått i tolkningen av lovverket sett opp mot dagens arbeidspraksis og hvordan dette bør løses i framtiden i tråd med loven. Østfold kunstsenter fungerer som rådgivende organ for kunstarbeidet i kommunen, og har gjennomgått forslag til oppdateringene.

Endringene fra gammel til ny retningslinje er presentert i oversikten under:

Paragraf	Endring (språk/innhold)
§1. Formål	Språklig: Mer presis formulering, særlig om barn og unge ved å inkludere <i>spesielt</i>. Endring av tittel på virksomhet som følge av omorganisering. Innhold: Samme som i tidligere utgave.
§2. Virkeområde	Språklig: Noe forenklet og tydeligere. Innhold: Innholdet er stort sett lik som tidligere retningslinje, men definisjonen til kunst justeres til "visuell og audiovisuell kunst av profesjonell kunstner eller kunstnergrupper". Dette er gjort fordi ytterligere spissing av kunstuttrykk og kategorisering av disse er vurdert som overflødig. Setning som refererer til mottak av gaver tatt bort ettersom det eksisterer egne retningslinjer for dette, og kun er en opplysende referanse. Disse skal revideres i 2026.
§3. Økonomiske rammer	Språklig: Endret tittel fra rådmann til kommunedirektør. Innhold: Ingen vesentlig endring.
§4. Ansvar og oppfølging	Språklig: Endret virksomhetstittel i tråd med organisasjonsendring. Innhold: Ansvar og oppfølging mer spesifisert på punkt om vedlikehold ved å

	inkludere informasjon om arbeidsgruppe.
§5. Ekstern medfinansiering	Språklig: Mindre justering for å klargjøre innhold. Innhold: Ingen endring på innhold.
§6. Mindre prosjekter	Språklig: Samme som tidligere, med unntak av innholdsjustering. Innhold: Det samme som i tidligere utgave, men leder for komiteens arbeid ved mindre prosjekter er satt til kommunens kunstfaglige representant.
§7. Kunstkomite	Språklig: Det er ryddet i oppbygning og rekkefølge i tråd med innholdsendringene. Innhold: Komitesammensetning justert for å imøtekomme lovkrav. Herunder: kunstkonsulent får rolle som leder, ny representant inn i komiteen fra Østfold kunstsenter, virksomhetsleder kultur er tildelt stemmerett. Politisk representant justert til medlem uten stemmerett.
§8. Kunstplan	Språklig: Hvem som har ansvar for utarbeidelse av kunstplan er oppdatert. Innhold: Hvem som vedtar kunstplanen, er justert i henhold til loven. Vedtak skal skje i kunstkomiteen, ikke i samfunnsutvalget. Innholdskravene til kunstplanen er lik som før, mens ansvaret for utformingen er justert til kunstkonsulent.
§9. Etterarbeid	Språklig og innhold: Endret fra kommunen <i>kan</i> til kommunen <i>skal</i> kommunisere kunstprosjektene ut til publikum.

Generelt:

- Gjennomgående er begrepet «utsmykking» erstattet med «kunstprosjekt» for å omfavne mangfoldet av uttrykk som kan inngå i slike prosjekter.
- I retningslinjen vises det i punktet om små prosjekter til innkjøpskomite, som har egne retningslinjer. For 2024 og 2025 ble ikke ordningen prioritert i budsjettene. Bestemmelsen er beholdt i påvente på at ordningen eventuelt gjenopptas. Retningslinjen for innkjøpskomiteen skal oppdateres på lik linje med andre retningslinjer innenfor kulturarbeidet. Innkjøpskomiteen består i dag av en politisk representant, en representant fra kunstnerorganisasjonene og en kunstfaglig representant fra kommunen eller Fredrikstad museum. Som i retningslinjene som nå legges fram vil det også i den som omhandler innkjøp av kunst være aktuelt å plassere en kunstfaglig person til å være leder med dobbeltstemme framfor den politiske representanten. Derfor er punktet supplert med en setning som beskriver dette.
- Tidligere retningslinjer har omtalt en egen gavekomité for mottak av gaver. Dette punktet er nå fjernet. Ikke fordi komiteen avvikles, men fordi dens arbeid anses å høre mer naturlig hjemme under egne arbeidsrutiner, snarere enn som en del av retningslinjene for nye kunstprosjekter i offentlig rom. Gavekomiteens arbeid reguleres av egne retningslinjer, som planlegges oppdatert i løpet av 2026.

Relevante bestemmelser

Konsekvenser for sosial bærekraft

Lovens endringer styrker kommunenes ansvar for å fremme bred deltakelse i kulturlivet og sikre at ulike stemmer og uttrykk får plass i samfunnet. Dette bidrar til sosial bærekraft ved å gjøre kulturen til en arena for demokratisk deltakelse og offentlig samtale. Samtidig gir loven gir kommunen større grunnlag for å tilrettelegge for kunstnerisk frihet, noe som styrker ytringsmangfoldet og åpner for nye perspektiver i samfunnsutviklingen. Oppdatering av retningslinjen sikrer dette.

Konsekvenser for økonomisk bærekraft

- a) Økonomiske konsekvenser – drifts- og investeringsbudsjett
Innholdet i retningslinjen som gjelder økonomi er lik som ved tidligere retningslinje.
- b) Samfunnsmessige konsekvenser
Endringen gjør at kommunen har oppdaterte retningslinjer og arbeider i tråd med ny kulturlov.

Konsekvenser for miljømessig bærekraft

Ikke relevant for saken

Ansattes medbestemmelse

Ikke relevant for saken.

Vurdert for uttalelser i rådene

Saken gjelder nye roller for eksisterende komitebestemmelser og korrigerende av ordlyd i retningslinje knyttet til kunst i offentlig rom. På bakgrunn av dette er ikke saken sendt til uttalelse i rådene. Østfold kunstsenter, som fungerer som kommunens rådgivende organ i saker som omhandler kunst, har medvirket i forslag til justering av retningslinjen.

Vurdering

Saken foreslår å fortsatt ta utgangspunkt i stort sett samme bestemmelser som før, men med endret komitesammensetning.

I samråd med kommuneadvokat er det vurdert at politisk representant ikke kan ha stemmerett, selv om komiteen har en overvekt av kunstfaglige representanter, og politikeren ikke lenger har lederansvar. Dette henger sammen med at komiteen i dette tilfellet har ansvaret for den konkrete avgjørelsen knyttet til valg av kunstner/uttrykk, og det faglige skjønnets skal utøves uavhengig av politiske styresmakter.

Øvrige bestemmelser i retningslinjen er fortsatt relevante. Ved å justere komitesammensetningen og oppdatere ordlyd vurderes det at kommunen imøtekommer den nye kulturloven.

Alternative løsninger

En alternativ løsning er å fjerne politisk representant fra komiteen. Kommunedirektøren anbefaler imidlertid at en politisk representant inngår i komiteen uten stemmerett. Gjennom dette sikres oppdatert informasjon om arbeidets framdrift.

Konklusjon

Justering av roller, der kunstkonsulenten trer inn som leder i stedet for politisk representant, virksomhetsleder kultur får stemmerett og tillagt et ytterligere medlem med kunstkompetanse, gjør at det framtidige arbeidet blir i tråd med ny kulturlov. Øvrige språklige

justeringer og endring oppsett av retningslinjens format gjør den tydeligere, mer oppdatert og i tråd med kommunens øvrige oppsett for retningslinjer.

Retningslinjer for kunst i offentlige rom i Fredrikstad kommune

1. Retningslinjer for kunst i offentlig rom skal bidra til at profesjonell samtidskunst preger og forbedrer Fredrikstad kommunes offentlige bygg og uterom. Ordningen skal stimulere produksjon av kunstprosjekt av høy kvalitet og bidra til økt interesse for kunst som beriker, engasjerer, skaper refleksjon og bidrar til nye arenaer for kunstopplevelse og samhandling, samt sikre barn og unge tilgang til kunst av høy kvalitet. Seksjon for kultur, miljø og byutvikling v/kulturetaten skal ha et samlende og koordinerende ansvar for den profesjonelle kunsten i Fredrikstads offentlige miljøer.
2. Ved nybygg, tilbygg eller ombygging av; barnehager, skoler, omsorgsinstitusjoner, kulturbygg, idrettsbygg, samfunnshus, kirkebygg og administrasjonsbygg skal det avsettes midler til kunst. Bygninger eller utbedringer av bygg som ikke gir vanlig adgang for publikum, f. eks en garasje, eller utbedringer av bygningsmessige forhold som ikke påvirker eller endrer det offentlige rom, så som utbedringer av eksempelvis røropplegg og ventilasjon, er unntatt fra retningslinjen med mindre det foreligger særskilte grunner til kunstutsmykking. Restaureringsprosjekter av bygg med en historisk verdi eller med vernestatus er unntatt retningslinjen, med mindre prosjektet også innbefatter nye påbygg. Med kunst menes her enhver form for visuell og audiovisuell kunst samt arbeid av billedmessig, skulpturell eller kunsthåndverksmessig karakter. Kunsten kan plasseres både i og utenfor bygningen, eller være et selvstendig kunstverk integrert i bygget. Ved nyanleggelse eller oppgradering av offentlige rom som plasser, torg, kaier, grøntanlegg og friområder, skal det også vurderes å avsette midler til kunst.

Retningslinjen skal anvendes også ved prosjekter som realiseres som offentlig-privat samarbeid (OPS), eksempelvis bygg som realiseres i privat regi, men har en offentlig funksjon og hvor kommunen har forpliktet seg til et langsiktig leieforhold.

Ved henvendelser til kommunen om mottak av kunstgaver, monumenter og skulpturer finnes egne retningslinjer vedtatt av Kulturutvalget 18.06.2014, utvalgssak 32/14.

3. Rådmannen skal i forslag til kommunens investeringsbudsjett hvert år komme med anbefaling på hvilke investeringsobjekter det bør avsettes kunstmidler til. Bystyret fatter endelig vedtak i det årlige budsjettvedtaket.
4. Avsetningen til bygg beregnes som 1-2 %, avhengig av byggets representativitet. Avsetningen beregnes av entreprisekostnad inkl. mva. (sum 1-7) i Norsk Standard NS3453. Avsetning til plasser, torg, kaier, grøntanlegg og friområder beregnes som 1-2 % av brutto investeringsramme for prosjektet.
5. Ansvar for prosess og gjennomføring av kunstprosjekter i Fredrikstad kommune tilligger KMB v/ kulturetaten som når midlene er overført til etatens budsjett oppnevner en kunstkomite og setter i gang prosessen med kunstprosjektene slik at arbeidet kan gå parallelt med byggeplanlegging og byggeprosess. Beløpet som avsettes til kunst skal dekke alle utgifter i forbindelse med kunstprosjektet, inklusive kostnader til montering og eventuell fundamentering, lyssetting og skilting, samt honorering av kunstkonsulent. Eventuell konkurransekostnader skal også dekkes av denne avsetningen. Det skal utarbeides en bruker- og vedlikeholdsplan for alle

utsmykkingsprosjektene.

6. Der det er hensiktsmessig søkes det om tilskudd fra Kunst i offentlig rom (KORO). KORO kan dekke inntil 50% av prosjektets totalkostnad i kommunale prosjekter. Ved tilskudd fra KORO er dette et bidrag til kunstprosjektet og konsulenten(e). Kommunen er arbeidsgiver for kunstkonsulenten(e) i prosjektperioden.
7. I prosjekter hvor kunstbeløpet er under kr 200 000 er det kommunens innkjøpskomite for kunst som gis ansvar for kunstprosjektet. Innkjøpskomiteen suppleres med en bruker fra det aktuelle bygget/anlegget.
8. Det oppnevnes en komite for hvert bygg- eller anleggsprosjekt. Den enkelte kunstkomite skal bestå av følgende fire representanter med stemmerett, samt tre representanter med møte- og talerett:

Medlemmer med stemmerett:

- En politisk representant som velges av kultur- og miljøutvalget for hver valgperiode
- En kunstkonsulent, foreslås av Østfold kunstsenter
- En brukerrepresentant for det aktuelle bygget/anlegget
Dersom mottakeren er det allmenne publikum, som ved for eksempel plasser og torg, utpeker rådmannen en hensiktsmessig brukerrepresentant.
- Byggets prosjektleder eller dennes representant.

Som konsultative medlemmer har følgende møte- og talerett, og bør stille ved behov:

- Byggets/anleggets arkitekt
- Kommunens kultursjef
- Kommunens byantikvar
- Den politiske representanten for kultur- og miljøutvalget er leder for utvalget.
- Det kan møte flere brukerrepresentanter, men kun én har stemmerett.
- Ved stemmelikhet har leder av komiteen dobbeltstemme.
- KMB v/ Kulturetaten har sekretærfunksjonen for komiteen.

9. Kunstkomiteen vedtar og legger frem en kunstplan med budsjett som legges frem til orientering i kultur- og miljøutvalget. Kunstplanen skal inneholde:
 - a) Beskrivelse av bygget/anlegget, bruksfunksjoner og bruksrammer
 - b) Valg av område (ute og inne) for utsmykking med begrunnelse.
 - c) Begrunnelse for valg av kunstner(e)
 - d) I hvilken grad kunstprosjektet skal realiseres med:
 - Oppdrag til en eller flere navngitte kunstnere
 - Utskriving av konkurranse (åpen eller lukket)
 - Eventuelt kjøp av kunst

Når kunstplanen er formelt godkjent kontaktes de(n) aktuelle kunstner(ne) og planen iverksettes.

10. Kunstkomiteen utarbeider en rapport etter gjennomført kunstprosjekt i offentlig rom. Rapporten skal inneholde en kort oppsummering av prosjektet og suppleres med fotodokumentasjon av kunsten, eventuelt også annet dokumentasjonsmateriale.

Kommunen skal tilstrebe å kommunisere kunstprosjektene ut til publikum.

Fredrikstad, juni 2016

Forslag til justerte retningslinjer for kunst i offentlige rom i Fredrikstad kommune

§1. Formål

Retningslinjer for kunst i offentlig rom skal bidra til at profesjonell samtidskunst preger og forbedrer Fredrikstad kommunes offentlige bygg og uterom. Ordningen skal stimulere produksjon av kunstprosjekter av høy kvalitet og bidra til økt interesse for kunst som beriker, engasjerer, skaper refleksjon og bidrar til nye arenaer for kunstopplevelse og samhandling, samt spesielt sikre barn og unge tilgang til kunst av høy kvalitet.

Kommuneområde samfunn ved virksomhet kultur skal ha et samlende og koordinerende ansvar for den profesjonelle kunsten i Fredrikstads offentlige miljøer.

§ 2. Virkeområde

Ved nybygg, tilbygg eller ombygging av; barnehager, skoler, omsorgsinstitusjoner, kulturbygg, idrettsbygg, samfunnshus, kirkebygg og administrasjonsbygg skal det avsettes midler til kunst. Bygninger eller utbedringer av bygg som ikke gir vanlig adgang for publikum, f. eks en garasje, eller utbedringer av bygningsmessige forhold som ikke påvirker eller endrer det offentlige rom, så som utbedringer av eksempelvis røropplegg og ventilasjon, er unntatt fra retningslinjen med mindre det foreligger særskilte grunner til kunstprosjekt. Restaureringsprosjekter av bygg med en historisk verdi eller med vernestatus er unntatt retningslinjen, med mindre prosjektet også innbefatter nye påbygg. Med kunst menes her enhver form for visuell og audiovisuell kunst av en profesjonell kunstner eller kunstnergruppe. Kunsten kan plasseres både i og utenfor bygningen, eller være et selvstendig kunstverk integrert i bygget. Ved nyanleggelse eller oppgradering av offentlige rom som plasser, torg, kaier, grøntanlegg og friområder, skal det også vurderes å avsette midler til kunst. Retningslinjen skal anvendes også ved prosjekter som realiseres som offentlig-privat samarbeid (OPS), eksempelvis bygg som realiseres i privat regi, men har en offentlig funksjon og hvor kommunen har forpliktet seg til et langsiktig leieforhold.

§ 3. Økonomiske rammer

Kommunedirektøren skal i forslag til kommunens investeringsbudsjett hvert år komme med anbefaling på hvilke investeringsobjekter det bør avsettes kunstmidler til. Bystyret fatter endelig vedtak i det årlige budsjettvedtaket. Avsetningen til bygg beregnes som 1–2 %, avhengig av byggets representativitet. Avsetningen beregnes av entreprisekostnad inkl. mva. (sum 1-7) i Norsk Standard NS3453. Avsetning til plasser, torg, kaier, grøntanlegg og friområder beregnes som 1–2 % av brutto investeringsramme for prosjektet.

§ 4. Ansvar og oppfølging

Ansaret for prosess og gjennomføring av kunstprosjekter i Fredrikstad kommune tilligger kommuneområde samfunn ved virksomhet kultur. Når midlene til kunstprosjektet er overført til kommuneområdets budsjett, oppnevnes en kunstkomite og det igangsettes prosess med kunstprosjektene slik at arbeidet kan gå parallelt med byggeplanlegging og byggeprosess. Beløpet som avsettes til kunst skal dekke alle utgifter i forbindelse med kunstprosjektet, inklusive kostnader til montering og eventuell fundamentering, lyssetting og skilting, samt honorering av kunstkonsulent. Eventuell konkurransekostnader skal også dekkes av denne avsetningen. Det skal utarbeides en bruker- og vedlikeholdsplan for alle prosjektene. Vedlikeholdsplanen følges opp av virksomhet kulturs arbeidsgruppe for vedlikehold av kommunens kunst og skulpturer i uterom. I arbeidsgruppen er representanter fra

kommuneområde teknisk drift, kommuneområde samfunn ved virksomhet kultur og Østfold kunstsenter.

§ 5. Ekstern medfinansiering

Der det er hensiktsmessig søkes det om tilskudd fra Kunst i offentlig rom (KORO). Det kan søkes om inntil 50 prosent av et prosjekts totalkostnad i kommunale prosjekter. Ved tilskudd fra KORO er dette et bidrag til kunstprosjektet og konsulenten(e). Kommunen er arbeidsgiver for kunstkonsulenten(e) i prosjektperioden.

§ 6. Mindre prosjekter

I prosjekter hvor kunstbeløpet er under kr 200 000 er det kommunens innkjøpskomite for kunst som gis ansvar for kunstprosjektet. Innkjøpskomiteen suppleres med en bruker fra det aktuelle bygget/anlegget. Kommunens kunstfaglige representant fungerer i disse tilfellene som leder av komiteen.

§ 7. Kunstkomite

Det oppnevnes en kunstkomite for hvert bygg- eller anleggsprosjekt. Den enkelte kunstkomite skal bestå av representanter som nevnt nedenfor.

Medlemmer med stemmerett:

- Kunstkonsulent, foreslås av Østfold kunstsenter
- Virksomhetsleder kultur eller en kunst/kulturfaglig representant i dennes sted
- Representant fra Østfold kunstsenter
- Brukerrepresentant for det aktuelle bygget/anlegget
- Byggets prosjektleder eller dennes representant.

Som konsultative medlemmer har følgende møte- og talerett, og bør stille ved behov:

- Byggets/anleggets arkitekt
- Kommunens byantikvar

Medlem av komiteen uten stemmerett:

- Politisk representant som velges av samfunnsutvalget for hver valgperiode

Dersom mottakeren er det allmenne publikum, som ved for eksempel plasser og torg, utpeker Kommunedirektøren en hensiktsmessig brukerrepresentant.

Rollefordeling

Den oppnevnte kunstkonsulenten leder utvalget. Ved stemmelikhet har leder av komiteen dobbeltstemme. Det kan møte flere brukerrepresentanter, men kun én har stemmerett. Virksomhet kultur har sekretærfunksjonen for komiteen.

§ 8. Kunstplan

Kunstkonsulenten utformer kunstplan med budsjett som vedtas av kunstkomiteen.

Kunstplanen skal inneholde:

- a) Beskrivelse av bygget/anlegget, bruksfunksjoner og bruksrammer
- b) Valg av område (ute og inne) med begrunnelse.
- c) Begrunnelse for valg av kunstner(e)
- d) I hvilken grad kunstprosjektet skal realiseres med:
 - Oppdrag til en eller flere navngitte kunstnere

- Utskriving av konkurranse (åpen eller lukket)
- Eventuelt kjøp av kunst

Kunstplanen kan legges frem til orientering/referatsak i samfunnsutvalget.

§ 9. Etterarbeid

Kunstkomiteen utarbeider en rapport etter gjennomført kunstprosjekt i offentlig rom. Rapporten skal inneholde en kort oppsummering av prosjektet og suppleres med fotodokumentasjon av kunsten, eventuelt også annet dokumentasjonsmateriale. Kommunen skal kommunisere kunstprosjektene ut til publikum.

Saksnr.: 2025/30144
Dokumentnr.: 1
Løpenr.: 272441/2025
Klassering: 076

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Samfunnsutvalget	19.11.2025	53/25

Justering av oppdrag for Fredrikstad kommunes Frederikprisjury

Kommunedirektørens innstilling

Kommunedirektøren anbefaler samfunnsutvalget å fatte følgende vedtak:

1. Tildeling av Fredrikstad kommunes kulturstipend 2025 besluttet administrativt i tråd ny kulturlov.
2. Fredrikstad kommunes Frederikprisjury beslutter hvem som mottar Fredrikstad kommunes idrettsstipend 2025 og Kong Frederiks Hederspris 2025.
3. Samfunnsutvalget orienteres om beslutningene i etterkant.
4. Egen sak om reviderte retningslinjer for Fredrikstad kommunes kulturstipend, Fredrikstad kommunes idrettsstipend og Kong Frederiks Hederspris vil legges fram for politisk behandling i samfunnsutvalget i løpet av 2026.

Sammendrag

På grunn av at samfunnsutvalgets møte i desember 2025 er avlyst, foreslår vi midlertidige endringer i hvordan Fredrikstad kommune deler ut kulturstipend, idrettsstipend og Kong Frederiks Hederspris for 2025. Det anbefales at kulturstipendet tildeles av administrasjonen, mens Frederikprisjuryen får ansvar for å bestemme hvem som får idrettsstipendet og Kong Frederiks Hederspris i 2025. Saken har også tatt hensyn til ny kulturlov som kom i 2025. Nye retningslinjer for disse ordningene blir laget i 2026 og legges da fram for samfunnsutvalget.

Vedlegg

Ingen vedlegg

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

Retningslinjer for Kong Frederiks Hederspris
Retningslinjer for Fredrikstad kommunes kulturstipend
Retningslinjer for Fredrikstad kommunes idrettsstipend

Saksopplysninger

Bakgrunn for saken

Årlig deler Fredrikstad kommune ut kulturstipend, idrettsstipend og Kong Frederiks Hederspris på arrangementet Frederikprisen. Denne gang gjennomføres arrangementet 24. januar 2026 på City Scene.

Tidligere har Fredrikstad kommune hatt en fast prosedyre for å bestemme hvem som mottar stipendene og hedersprisen. Søknadsfristen har alltid vært 1. november. Etter fristen har administrasjonen behandlet søknadene, og en egen jury, Frederikprisjuryen, har kommet med forslag til hvem som bør få prisen og stipendene. Forslaget fra juryen har deretter blitt lagt fram i egen sak for politisk behandling i samfunnsutvalgets siste møte i desember. Møtet har vært lukket, fordi saken er unntatt offentlighet etter offentlighetslovens § 26 om priser og hederstegn.

I år er samfunnsutvalgets møte i desember avlyst. For å rekke å bestemme hvem som mottar stipendene og hedersprisen må prosedyren justeres for i år.

Frederikprisjuryen

Juryen består av tre representanter valgt av samfunnsutvalget, én fra ungdomsrådet og én fra kommunedirektøren. Representantene velges for én valgperiode om gangen.

Sekretærfunksjonen ligger hos kulturutvikling i virksomhet kultur.

Både stipendene og hedersprisen har egne retningslinjer, vedtatt i sak PS: 59/15.

Kong Frederiks Hederspris består av diplom og en byste av kong Frederik II, laget av Birthe Marie Løveid. Kulturstipendet og idrettsstipendet er på 25 000 kroner hver.

Det er planlagt en revisjon av retningslinjene for ordningene i løpet av 2026. I denne saken handler det om hvordan kommunen skal løse oppgaven for 2025.

Ny kulturlov

Den nye kulturloven, ny fra 1. juli 2025, stiller blant annet krav om armlengdes avstand mellom politikere og beslutninger som gjelder kunst- og kulturfeltet. Kommunen må ta hensyn til den nye loven når vi nå ser på hvordan arbeidet med stipender og hederspris skal gjennomføres. Loven sier at avgjørelser som hovedsakelig skal baseres på kunstnerisk eller kulturfaglig skjønn, skal tas av personer med relevant fagkompetanse. Dette har konsekvenser for hvem som gjør hvilke beslutninger i dette arbeidet. Kommuneadvokaten har bistått i saken og vurdert at en jury med politiske representanter fortsatt kan fatte vedtak som gjelder hederspris og idrettsstipend. Hedersprisen fordi vurderingen handler om kandidatens samfunnsmessige betydning over tid og ikke om kunst- og kulturfaglige vurderinger av et enkeltprosjekt eller kunstuttrykk. Avgjørelser som er basert på en bredere samfunnsmessig eller politisk vurdering omfattes ikke av lovbestemmelsen. Idrettsstipendet omfattes ikke heller av lovbestemmelsen. Når det gjelder kulturstipendet blir det derimot gjort vurderinger som baseres på kunstnerisk eller kulturfaglig skjønn, og derfor kan ikke en jury som består av politikere bestemme hvem som mottar dette.

Relevante bestemmelser

Lov om offentlege styresmakters ansvar for kulturverksemd (kulturlova)

Bystyresak *Endringer i Kulturlova og konsekvenser for kommunen* vedtatt 23. oktober 2025
Prop. 6 L (2024-2025)

Konsekvenser for sosial bærekraft

Ordningene bidrar til å fremme deltakelse, mangfold og inkludering i kulturlivet og idretten i Fredrikstad. Ved å opprettholde stipend- og prisutdelingene sikres det at viktige samfunnsbidrag anerkjennes, også i et år med avlyst møte.

Konsekvenser for økonomisk bærekraft

a) Økonomiske konsekvenser – drifts- og investeringsbudsjett

Fredrikstad kommunes kulturstipend og idrettsstipend finansieres innenfor budsjettrammen avsatt til formålet i budsjettet for 2025.

b) Samfunnsmessige konsekvenser

Ved å opprettholde tildelingene til tross for avlyst møte, sikres kontinuitet og forutsigbarhet for kultur- og idrettslivet i kommunen. Dette styrker samfunnsengasjementet og anerkjenner

viktige bidrag til lokalsamfunnet. Stipendene har til formål å fremme mestring og karrieremuligheter for unge kultur- og idrettsutøvere.

Konsekvenser for miljømessig bærekraft

Ikke relevant for saken.

Ansattes medbestemmelse

Ikke relevant for saken.

Vurdert for uttalelser i rådene

Saken gjelder justering av arbeidet grunnet endret møtekalender og oppfølging av kulturloven. Aktuelle råd vil få uttale seg når retningslinjene revideres i 2026.

Vurdering

Med hensyn til både avlyst møte i samfunnsutvalget, og ny kulturlov, foreslår vi disse endringene av Fredrikprisjuryens oppdrag for 2025:

- Det foreslås at kulturstipendet behandles på samme måte som andre tilskudd, og at hvem som mottar kulturstipendet for 2025 besluttet administrativt av et rådgiverteam innenfor fagfeltet.
- Det vurderes at Fredrikprisjuryen kan tildele Kong Frederiks Hederspris, selv om juryen har flest politiske representanter. Hedersprisen gis for langvarig innsats og betydning for kultur og samfunn, og kan derfor besluttet av juryen.
- Idrettsstipendet påvirkes ikke av ny kulturlov. Det foreslås at beslutningen om hvem som mottar idrettsstipendet gjøres av Fredrikprisjuryen i 2025, fordi samfunnsutvalgets møte i desember er avlyst.
- Samfunnsutvalget vil bli orientert om beslutningene etter at tildelingene for 2025 er gjort.
- Eventuelle endringer i juryens sammensetning etter 2025 vurderes i forbindelse med revidering av retningslinjene i 2026. Det vil bli lagt frem en egen sak for samfunnsutvalget om dette på et senere tidspunkt.

Alternative løsninger

En alternativ løsning for saken er at kommunens rådgiverteam innenfor feltet foretar alle vurderinger og beslutninger innenfor saken for 2025.

Konklusjon

Ved å justere oppdraget for Fredrikstad kommunes Frederikprisjury for 2025 som beskrevet i saken vil planlagte stipender og pris kunne deles ut som vanlig, tross avlysning av samfunnsutvalgets desembermøte. Det er tatt nødvendige hensyn til den nye kulturloven i forslaget.

Saksnr.: 2024/16541
Dokumentnr.: 37
Løpenr.: 246456/2025
Klassering: 031

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Samfunnsutvalget	19.11.2025	54/25
Formannskapet	27.11.2025	
Bystyret	11.12.2025	

Verbalbestilling - Bosettings- og integreringsarbeid.

Kommunedirektørens innstilling

Kommunedirektøren anbefaler formannskapet å gi følgende innstilling til bystyret:

1. Saken om et bedre bosettings- og integreringsarbeid tas til orientering.

Sammendrag

Samfunnsutvalget uttaler seg i saken.

Kommunedirektøren har blitt bedt om å følge opp hvordan bosettings- og integreringsarbeidet i Fredrikstad kommune kan styrkes og gjøres mer treffsikkert, med mål om å redusere omfanget av sekundærflytting og de tilhørende negative konsekvensene for kommunen.

I denne saken gjennomgår kommunedirektøren status for dette arbeidet og kontakten med sentrale myndigheter på dette feltet. Blant annet har Fredrikstad kommune stått i spissen for en søknad til KS sin FOU-ordning om hvordan kommunene påvirkes av sekundærflytting blant flyktninger og Nav Fredrikstad har sendt forslag til Statsforvalteren om lovendring som innebærer at flytting må være avtalt dersom personen ikke er selvhjulpen.

Vedlegg

- 1 Saksprotokoll forskrifter

Saksopplysninger

Følgende ble vedtatt i budsjett for 2025 og økonomiplan for 2026-2028:

Kommunedirektøren bes om å følge opp hvordan bosettings- og integreringsarbeidet kan gjøres mer treffsikkert for å redusere sekundærflytting og de negative konsekvensene av sekundærflytting til Fredrikstad kommune.

Problemstillingen må tas opp med KS og IMDi om hvordan vi som kommune kan istandsettes til å ta imot de som kommer flyttende etter flere år etter at de kom til Norge, og hvilke virkemidler som må legges til rette fra statlig side. Saken legges frem for politisk behandling innen sommeren 2025.

Bosetting og integrering av flyktninger er et kommunalt ansvar, og staten gir tilskudd til kommuner for å støtte dette arbeidet i inntil fem år. Kommunen som først bosetter flyktningen, har ansvar for tjenester etter sosialtjenesteloven så lenge integreringstilskuddet

utbetales. Flytting til annen kommune innenfor femårsperioden krever avtale mellom kommunene for at tilflyttingskommunen skal ha ansvar for tjenester.

Etter fem år regnes flyktninger som ordinære innbyggere, og kan flytte fritt. Tilflyttingskommunen overtar da ansvaret for tjenester dersom personen ikke er selvhjulpen. Sekundærflytting defineres som flytting fra opprinnelig bosettingskommune, og skjer i hovedsak etter fem år.

Nav Fredrikstad opplever utfordringer knyttet til sekundærflytting, særlig blant familier som flytter fra egnede boliger og etablerte tjenester til mindre egnede forhold i Fredrikstad. Mange av disse går fra arbeid til langvarig mottak av sosialhjelp. Dette påvirker sosial bærekraft og levekår negativt.

IMDi-tall viser at Fredrikstad har hatt nær dobbelt så mange sekundærflyttinger som primærbosettinger i perioden 2015–2023. I 2024 utgjorde flyktninger og deres familier 52,2 % av innvanderandelen i kommunen – den høyeste i landet. Enkelte flyktninggrupper har lavere arbeidsdeltakelse, dårligere helse og utdanning, og ungdom i disse gruppene står i økt risiko for utenforskap og kriminalitet.

Relevante bestemmelser

Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven).

Rundskriv til lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen av 22.06.12, R35-0
1.2.24 § 3. Personer som er bosatt i en kommune som mottar integreringstilskudd
2.3.2.3 Flytting mellom kommuner

Konsekvenser for sosial bærekraft

IMDi slår fast at bosetting av flyktninger skal være styrt og spredt. Videre at det skal ses hen til innvanderandel og levekårsutfordringer i kommunene for å unngå bosetting i områder hvor innvanderandelen er høy. Fredrikstad kommune forsøker å sørge for spredt bosetting for de vi primærbosetter selv. For de flyktningene som flytter fra første bosettingskommune og til Fredrikstad, har vi ingen mulighet til å påvirke hvor de etablerer seg.

Ifølge tall fra IMDi har Fredrikstad kommune i perioden fra 2015 – 2023 registrert nær dobbelt så mange sekundærflyttinger som primærflyttinger. Dette får konsekvenser for sosial bærekraft og sees blant annet gjennom levekårsundersøkelsene gjort av Fredrikstad kommune. Noen av de største flyktninggruppene i Fredrikstad er grupper som tradisjonelt har lavere tilknytning til arbeidsliv, dårligere helse, lavere utdanning og dårligere økonomi enn øvrige innvandergrupper. Vi ser også en særlig utfordring blant flyktningeungdom med manglende tilbud om opplæring i videregående skole, drop-out, involvering i kriminalitet og utenforskap. Dette er en klar bekymring for de som jobber nært med ungdommen

Konsekvenser for økonomisk bærekraft

Nav Fredrikstad ser i sitt arbeid at de flyktningene som henvender seg til Nav, svært ofte får økte kostnader til bolig samt reduserte inntekter fordi de flytter fra arbeid eller arbeidsrettede tiltak i fraflyttingskommunen. Vi ser også at flere av disse familiene blir værende lenge på økonomisk sosialhjelp.

Kommunen har plikt til å tilby individuelt tilpasset bistand til personer som ikke selv klarer å skaffe eller beholde egnet bolig, jf. lov om kommunens ansvar på det boligsosiale feltet. Det er oppholdskommunen som har ansvaret for å yte denne bistanden, og sekundærflyttingen legger press på både bruk av ressurser og administrative kostnader. Mange sekundærflyttinger er vanskeligstilte på boligmarkedet og søker offentlig bistand til å skaffe ny bolig som følge av at de har flyttet til en bolig som ikke er egnet for dem.

Kommunal bolig er et knapphetsgode og det er som hovedregel krav om 2 års botid. Virksomhet Bolig er i jevnlig dialog med det private utleiemarkedet for å fremskaffe boliger til vanskeligstilte. Det er til enhver tid større etterspørsel enn tilgang på boliger til leie, både på det private og kommunale leiemarkedet.

Vurdering

Alle flyktninger med opphold i Norge skal bo i en kommune. Bosetting og integrering av flyktninger er en kommunal oppgave, og kommuner som bosetter flyktninger mottar tilskudd fra staten. Staten gir økonomisk støtte til kommuner for å hjelpe med bosetting og integrering av flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag. Målet er at de skal kunne forsørge seg selv og delta aktivt i samfunnet. Tilskuddet gis over 5 år. Flytting innenfor 5 års botid reguleres av lov om sosiale tjenester i Nav.

Kommunen som flyktningen først blir bosatt i (etter avtale med IMDi) har ansvar for å yte tjenester etter sosialtjenesteloven så lenge den mottar integreringstilskudd for personen – altså i inntil 5 år. Hvis flyktningen flytter til en annen kommune innenfor 5-årsperioden, har vedkommende kun rett til tjenester fra Nav i den nye kommunen dersom flyttingen er avtalt mellom kommunene. Selv om tilskuddet automatisk overføres til den kommunen personen er registrert i per 1. januar, er det fortsatt bosettingskommunen som har det juridiske ansvaret for tjenester – med mindre flyttingen er avtalt.

Nav Fredrikstad har en svært restriktiv praksis og avslår tilnærmet alle søknader om flytting fra andre kommuner i 5-års perioden. Dersom det er personer som likevel flytter, henvises disse tilbake til opprinnelig bosettingskommune.

Dersom flyktninger har mer enn 5 års botid i bosettingskommunen, er det ingen restriksjoner i loven i forhold til flytting og de er å anse som enhver annen borger i Norge. Dersom de ikke er selvhjulpne med egen inntekt, så har kommunen de flytter til har ansvaret for å yte tjenester etter sosialtjenesteloven. Dette innebærer at de kan flytte uten av dette må avtales mellom kommunene på forhånd. IMDi definerer en sekundærflytting som en flyktning som flytter fra kommunen han opprinnelig ble bosatt i.

Den sentrale utfordringen i denne saken gjelder personer som, i perioden fra fem til ti år etter bosetting i Norge, flytter fra sin opprinnelige bosettingskommune til en annen kommune, og i denne overgangsfasen går fra arbeidsdeltakelse til mottak av økonomisk sosialhjelp. Det er viktig at kommunen lykkes med bosetting for at personer integreres og ikke ønsker å flytte etter 5 år.

Nav Fredrikstad opplever i sitt arbeid at mange familier sier opp jobb, tilpassede tjenester, oppfølging av barn med spesielle behov i sin bosettingskommune, og flytter fra billigere, egnede boliger til dyrere og mindre egnede boliger i Fredrikstad. Familier er ikke selvhjulpne og blir langtidsmottakere av sosialhjelp.

Ifølge tall fra IMDi har Fredrikstad kommune i perioden fra 2015 – 2023 registrert nær dobbelt så mange sekundærflyttinger som primærflyttinger (Bosatte: 1022 og sekundærflyttinger:1943). IMDi har ikke oppdaterte tall etter dette, men Nav Fredrikstad erfarer at antallet familier som henvender seg har vært stabilt i 2023, 2024 og 2025. Dette får konsekvenser for sosial bærekraft og sees blant annet gjennom levekårsundersøkelsene gjort av Fredrikstad kommune. Videre viser tall fra IMDi at andelen flyktninger og deres familier i 2024 utgjorde 52,2% av innvandrerandelen. Dette er den høyeste prosentandelen i Norge. Noen av de største flyktninggruppene i Fredrikstad er grupper som tradisjonelt har lavere tilknytning til arbeidsliv, dårligere helse, lavere utdanning og dårligere økonomi enn øvrige innvandrergrupper. Vi ser også en særlig utfordring blant flyktningeungdom med manglende tilbud om opplæring i videregående skole, drop-out, involvering i kriminalitet og utenforskap. Dette er en klar bekymring for de som jobber nært med ungdommen

Nav Fredrikstad har god dialog med IMDi om denne problemstillingen og IMDi er kjent med tallene presentert over.

Som innspill til denne problematikken sendte Nav Fredrikstad i august 2025 forslag til Statsforvalter om lovendring som innebærer at flytting mellom kommuner må være avtalt, dersom den som flytter ikke er selvhjulpen i ny kommune.

Videre har kommunen i flere omganger rettet henvendelser til sentralforvaltningen for å belyse problemstillinger knyttet til sekundærflytting blant flyktninger. Dette er en problematikk som står høyt på dagsorden i Stortinget, og det er viktig at kommunene engasjerer seg slik at deres stemme blir hørt i regjeringens arbeid med saken.

Fredrikstad kommune har sammen med Lørenskog kommune, Lillestrøm kommune, Ullensaker kommune, Drammen kommune og Sarpsborg kommune tatt initiativ til en søknad til KS sin FOU-ordning for å sette i gang et forskningsprosjekt som skal undersøke hvordan kommunene påvirkes av sekundærflytting. Målsetningen er å bidra til mer effektfulle og hensiktsmessige tiltak på feltet.

Konklusjon

Kommunedirektøren anbefaler formannskapet å innstille til bystyret om å ta saken til orientering.

Kommunedirektøren fortsetter arbeidet med å opplyse og påvirke nasjonale myndigheter for å få best mulige rammebetingelser for integreringsarbeidet i Fredrikstad kommune.

Bystyrets vedtak 11.09.2025:

Saken utsettes. Vi ber kommunedirektøren lage et notat på kostnader og konsekvenser som følger av forslaget til Rødt m.fl. Notatet sendes bystyrets medlemmer, før saken behandles neste gang.

Bystyrets behandling 11.09.2025:

Atle Ottesen (Ap) stilte spørsmål ved sin habilitet, han er ansatt som rådgiver i virksomhet bolig. Ordfører redegjorde for habilitetsvurderingen.

Et enstemmig bystyre erklærte Atle Ottesen inhabil i saken jfr.kommunelovens paragraf 11-10. Vara Dana Ghazi (Ap)

På vegne av H, V, KrF fremmet Emil Røgeberg (H) følgende utsettelsesforslag:

Saken utsettes. vi ber kommunedirektøren lage et notat på kostnader og konsekvenser som følger av forslaget til Rødt m.fl. Notatet sendes bystyrets medlemmer, før saken behandles neste gang.

Votering:

Forslag fremmet av Emil Røgeberg (H) ble vedtatt med 27 stemmer (H 13, SV 3, R 2, INP 4 (2+2), V 2, KrF 2, Uavh.1) mot 20 stemmer (Ap 12, Pp 1, MDG 2, R 2, Bym 2, Sp 1).

Saksnr.: 2018/21103
Dokumentnr.: 94
Løpenr.: 287159/2025
Klassering: F31

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Fredrikstad ungdomsråd	17.11.2025	24/25
Samfunnsutvalget	19.11.2025	55/25
Formannskapet	27.11.2025	
Bystyret	11.12.2025	

Bosetting av flyktninger i 2026

Kommunedirektørens innstilling

Kommunedirektøren anbefaler formannskapet å gi følgende innstilling til bystyret:

1. Fredrikstad kommune bosetter ikke flyktninger på anmodning fra IMDi i 2026.

Sammendrag

Samfunnsutvalget uttaler seg til saken.

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) har anmodet Fredrikstad kommune om å bosette 40 flyktninger i 2026. I dette tallet kan det være enslige mindreårige flyktninger med følgepersoner siden disse inngår i den ordinære kvoten.

Frist for å svare på anmodningen er 10 februar 2026. Kommunedirektøren anbefaler at Fredrikstad kommune ikke bosetter flyktninger på anmodning fra IMDi i 2026.

For 2026 legger IMDi til grunn nye og skjerpede anmodningskriterier. De nye anmodningskriteriene tar blant annet hensyn til kommuner som mottar stor grad av sekundærflytting. Videre skal det sees hen til innvandrerandel og levekårsutfordringer.

Kommunedirektøren anbefaler at Fredrikstad kommune ikke bosetter flyktninger på anmodning fra IMDi i 2026.

Til grunn for vurderingen ligger Fredrikstad kommunes vanskelige økonomiske situasjon, der svært mange av kommunens tjenester har krav om effektivisering og innsparinger. Budsjettet for 2026 og økonomiplan 2026–2028 legger opp til store kostnadsreduksjoner, samtidig som det ligger vesentlige med risikoer i budsjettet. Summen av tiltak innebærer derfor usikkerhet for budsjettoppnåelse.

Videre har kommunen bosatt mange flyktninger de seneste årene, og flere flyktninger har også flyttet til Fredrikstad. Dette setter tjenester som barnehage, barnevern og pedagogiske støttejenester under et vanskelig forventningspress der de både må håndtere flere, større og mer kompliserte oppgaver, og samtidig gjennomføre innsparingstiltak.

Staten har ikke sørget for at kommunen og Nav har tilstrekkelig ressurser til arbeidet med bosetting og integrering, og har heller ikke dekket økte kostnader til kommunes sosialhjelpsutgifter. Dette viser IMDis beregningsutvalg.

I 2025 var Fredrikstad kommune med i IMDis beregningsutvalg for kartlegging av kommunens utgifter til bosetting og integrering av flyktninger og nyankomne innvandrere i

2024. Kartleggingen omfatter nasjonale tall for sosialhjelp og introduksjonsstønad, og utvalgskommuners utgifter til integreringstiltak og administrasjon, og norskopplæring.

Kommunedirektøren vil i sin kontakt med nasjonale myndigheter spesielt understreke at sekundærflyttingen til Fredrikstad er stor. Fredrikstad kommune tar dermed et stort ansvar for integrering av flyktninger i det norske samfunnet, noe som allerede utfordrer kommunen.

Vedlegg

Anmodning om bosetting av flyktninger i Fredrikstad kommune i 2026

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

Ingen

Saksopplysninger

Arbeids- og inkluderingsdepartementet har fastsatt kriterier som legger føringer for hvordan det nasjonale bosettingsbehovet skal deles mellom kommunene i 2026. I de nye anmodningskriteriene skal det blant annet tas hensyn til byer som mottar stor grad av sekundærflytting. Videre skal det sees hen til innvandrерandel og levekårsutfordringer.

Fylkeskommunene kommer også med anbefalinger om hvor mange flyktninger som bør bosettes i hver kommune, i lys av det nasjonale bosettingsbehovet. KS har også gitt innspill til fordelingen.

Kommuner som bosetter flyktninger, får utbetalt integreringstilskudd. Tilskuddet utbetales etter at flyktningen er bosatt. Tilskuddet skal medvirke til at kommunene arbeider aktivt med bosetting og integrering, for at flyktningene skal komme ut i arbeid, forsørge seg selv og delta i samfunnet så raskt som mulig.

Kommuner som bosetter enslige mindreårige flyktninger, mottar et særskilt tilskudd i tillegg til integreringstilskudd. Tilskuddet gjelder både for enslige mindreårige flyktninger med og uten følgeperson, og blir utbetalt etter at flyktningen er bosatt.

Noen flyktninger har et særskilt behov for oppfølging og tilrettelegging på grunn av funksjonsevne og/eller adferdsvansker. Kommuner som bosetter flyktninger, må regne med at enkelte personer har slike særskilte behov. Kommuner som bosetter personer med nedsatt funksjonsevne og/eller adferdsvansker kan søke tilskudd fra IMDi for å dekke ekstraordinære kostnader. Kommunene kan også få tilskudd for voksne som har rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap.

År	Anmodning fra IMDi	Vedtak i bystyret
2018	55	55, inkludert 2 enslige mindreårige
2018	Tilleggsanmodning 13	13, inkludert 3 enslige mindreårige
2019	60	60, inkludert 4 enslige mindreårige
2020	58	58, inkludert 4 enslige mindreårige. Senere justert til 37 flyktninger grunnet covid-19 pandemien og stans i innreise for overføringsflyktninger
2021	46	46, inkludert 4 enslige mindreårige
2022	240	240, inkludert 8 enslige mindreårige. Ny anmodning grunnet krigen i Ukraina. Antallet

		erstatter opprinnelig anmodning.
2023	280	240, inkludert 9 enslige mindreårige. Bystyret vedtok å ikke tallfeste et eksakt øvre tak for antall bosetninger. Tilleggsanmodning om å bosette ytterligere 40
2024	195	195, inkludert 11 mindreårige flyktninger
2025	120	0 vedtak

Tabell 1 Anmodninger og vedtak om bosetting i kommunen siden 2018:

Kapasitet i integreringsarbeidet i Fredrikstad kommune

Både skole og barnehage har tatt ned faste ansatte som lønnes av integreringstilskuddet i 2025. Barnehage har ny organisering, og skole har redusert med en klasse.

Skole og barnehage melder at de kan ta imot barnedelen av inntil 55 flyktninger i tidsrommet 2026 til 2030, men melder også om et dynamisk behov som kan påvirke ressursbehovet noe.

Barneverntjenesten vil ikke kunne ta imot og bosette barn og unge i 2026. Forutsetningen for en eventuell bosetting i 2026 vil likevel være at det bygges opp et mottaksapparat med faglig sterke bo-plattformer. Som følge av vedtaket i bystyret februar 2025 er avdeling EMF omstilt med kun ett bofellesskap i drift, og ambulant team som følger opp uteboende ungdommer mellom 16 - 22 år. Barnevernstjenesten ser det som nødvendig at avdelingen bygges opp igjen i den størrelse som er nødvendig for å bosette det antall bystyret velger ved aktuelle tidspunktet, dersom kommunen velger å si ja til bosetting av enslige mindreårige flyktninger.

Barnevernstjenesten vurderer at det ikke er forsvarlig å bosette enslige mindreårige flyktninger i 2026.

Videre meldes det om utfordringer med en kombinasjonsklasse som er fylt opp, som gir et tilbud til ungdommer mellom 16 og 19 år. Dette tilbudet bør være ett løpende inntak gjennom året da ankomst av enslige mindreårige som har rett til videregående opplæring ankommer kommunen gjennom hele skoleåret.

Det er et stort press på støttetjenestene i kommuneområde Oppvekst knyttet til flyktninger og sekundærflyttinger. Flere av disse er barn med store og komplekse hjelpebehov. Det har vært en stor økning de siste 5-7 årene av barn med autismespekterdiagnose og utviklingshemning. Det er syv ganger større sannsynlighet for at mødre med innvandrerbakgrunn får barn med autismespekterdiagnose.

Det har blitt stadig mer utfordrende å finne rimelige og egnede boliger til bosetting av flyktninger. Leiemarkedet har vært «mettet» de siste årene, som følge av et høyt antall bosatte flyktninger og begrenset tilgang på nye boliger. Samtidig har skatteendringer og reguleringer gjort det mindre attraktivt å eie boliger for utleie. Dette har ført til at flere utleiere har valgt å selge, noe som har redusert antallet tilgjengelige utleieboliger og bidratt til økte leiepriser.

Som en konsekvens forventes det at kapasiteten til å bosette flyktninger i 2026 vil være redusert. Den begrensede tilgangen på boliger påvirker også muligheten til å tilby bolig til andre vanskeligstilte grupper, som enslige og familier med lav inntekt.

Kommunen har et lovpålagt ansvar for å gi individuelt tilpasset bistand til vanskeligstilte på boligmarkedet, jf. lov om kommunens ansvar på det boligsosiale feltet.

Fredrikstad og Sarpsborg kommune har etablert et tett samarbeid, basert på et felles utfordringsbilde i Nedre Glomma-regionen. Dialogen omfatter både utveksling av faktagrunnlag og koordinert innsats for å styrke det strategiske arbeidet med integrering av flyktninger.

Sekundærttilflytting

Mange flyktninger har de seneste årene flyttet til Fredrikstad fra den kommunen de opprinnelig ble bosatt. Dette kalles sekundærflytting. Ønsket om å flytte fra kommunen der man opprinnelig ble bosatt kan ha mange ulike årsaker, men skyldes gjerne klima og ønske om å bo nærmere slekt og venner.

I dag bor det mer enn dobbelt så mange flyktninger i Fredrikstad som opprinnelig ble bosatt i en annen kommune, enn det bor flyktninger som opprinnelig ble bosatt i Fredrikstad og fremdeles bor her. Antallet flyktninger bosatt i Fredrikstad som opprinnelig ble bosatt i en annen kommunen har økt fra 3482 i 2020 til 4487 i 2023.

Sekundærttilflyttingen påvirker kapasiteten i kommunens tjenester i vesentlig grad. Selv om integreringsperioden, og integreringstilskuddet, tar slutt etter fem år, har flyktninger større behov for kommunale tjenester enn andre grupper i samfunnet. For eksempel har flyktninger med ikke-vestlig bakgrunn svakere tilknytning til arbeidsmarkedet enn gjennomsnittet, og mange har behov for sosialhjelp, som er en kommunal stønad og belaster kommunens budsjetter. Tall fra IMDi viser at flyktninger og deres familiemedlemmer utgjør 52,2% av innvandrere i Fredrikstad i 2024. Dette er det høyeste antallet blant ASSS kommunene. For Norge er dette tallet 34,1%. Videre viser Fafo rapporten 2025:14 at Fredrikstad er én av 6 kommuner hvis antall tilflyttede i perioden 2010–2021 var større enn antall bosatte i perioden.

Relevante bestemmelser

Ingen relevante bestemmelser

Konsekvenser for sosial bærekraft

Fredrikstad kommune tar et stort ansvar for Norges samlede ivaretagelse av personer på flukt, da et høyt antall flyktninger flytter fra sin opprinnelige bosettingskommune til Fredrikstad.

Konsekvenser for økonomisk bærekraft

a) Økonomiske konsekvenser – drifts- og investeringsbudsjett

Det statlige integreringstilskuddet skal i hovedsak dekke de gjennomsnittlige utgiftene kommunen har til arbeidet i bosettingsåret og de fire påfølgende årene. Kommunene får tilskudd for hver person som bosettes. Tilskuddet skal medvirke til at flyktningene blir integrert og skal komme i arbeid for å forsørge seg selv og delta i samfunnet så raskt som mulig. Aktiviteter og tiltak må løpende tilpasses innenfor det som mottas i integreringstilskudd.

I 2025 var Fredrikstad kommune med i IMDis beregningsutvalg for kartlegging av kommunens utgifter til bosetting og integrering av flyktninger og nyankomne innvandrere i 2024. Kartleggingen omfatter nasjonale tall for sosialhjelp og introduksjonsstønad, og utvalgskommuners utgifter til integreringstiltak og administrasjon, og norskopplæring.

Fra beregningsutvalgets rapport:

«Beregningsutvalgets rapport for 2024 viser at kommunene fikk dekket 90,9 prosent av merutgiftene til bosetting og integrering av flyktninger i de fem årene kommunene mottar integreringstilskudd. Kommunene fikk dekket 107,2 prosent av utgiftene til enslige mindreårige. Kommunene fikk dekket 83,1 prosent av utgiftene til opplæring i norsk og samfunnskunnskap.

Fra 2023 til 2024 økte gjennomsnittlig utgift per person i målgruppen med 1,1 prosent, og dekningsgraden for integreringstilskuddet gikk ned med 0,9 prosentpoeng. Bak dette ligger det en markant vridning av utgiftene. Det er en betydelig nedgang i utbetalt introduksjonsstønad, og samtidig en betydelig økning i utbetalt sosialhjelp.

I 2024 er gjennomsnittlig utgift per enslig mindreårig 12,0 prosent høyere enn i 2023. Den samlede dekningsgraden for integreringstilskuddet og det særskilte tilskuddet ved bosetting av enslige mindreårige er 6,6 prosentpoeng lavere i 2024 enn i 2023. Utgiftsnivå og dekningsgrad har sammenheng med endringer i utvalget og endringer i personsammensetningen til de enslige mindreårige. Utgiftsnivå varierer mye mellom kommunene.»

Tilskuddet til norskopplæring er et persontilskudd fordelt over tre år, som skal dekke kommunens utgifter til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere. Beregningsutvalgets rapport for 2024 viser at dekningsgraden for utgiftene til opplæring i norsk og samfunnskunnskap var på 83,1 prosent i 2024.

b) Samfunnsmessige konsekvenser

For Fredrikstadsamfunnet er det av stor betydning at den enkelte flyktning kommer i arbeid og kan forsørge seg selv og eventuelt sin familie gjennom inntektsgivende arbeid etter avsluttet introduksjonsprogram. I henhold til integreringsloven gir Fredrikstad kommune tilbud om introduksjonsprogram til personer mellom 18 og 55 år. Formålet med programmet er å styrke nyankomne innvandreres mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet, og deres økonomiske selvstendighet. Kommunen har ansvaret for introduksjonsprogrammet, og i praksis organiseres dette av Nav sammen med Fredrikstad internasjonale skole (FRIS) og kommuneområde Helse ved friskliv og mestring.

Konsekvenser for miljømessig bærekraft

Ikke relevant i saken

Ansattes medbestemmelse

Saken er ikke drøftet med de ansattes organisasjoner

Vurdert for uttalelser i rådene

Ikke vurdert for uttalelser i rådene

Vurdering

Fredrikstad kommune står i en vanskelig økonomisk situasjon og samtlige av kommunens tjenester har krav om effektivisering og innsparing. Budsjett 2026 og økonomiplan 2026–2028 legger opp til store kostnadsreduksjoner, samtidig som det ligger vesentlige med risikoer i budsjettet. Kommunen har bosatt mange flyktninger de seneste årene, og mange flyktninger har også flyttet til Fredrikstad. Dette setter tjenester som barnehage, barnevern og pedagogiske støttetjenester under et vanskelig forventningspress der de både må håndtere flere, større og mer kompliserte oppgaver og samtidig gjennomføre innsparingstiltak. Staten har ikke sørget for at kommunen og Nav har tilstrekkelig ressurser til arbeidet med bosetting og integrering, og har heller ikke dekket økte kostnader til kommunes sosialhjelpsutgifter.

IMDis siste undersøkelser viser at kommunene bruker nesten 10 prosent mer på bosetting og integrering av flyktninger enn de får i tilskudd til formålet av staten. På bakgrunn av den økonomiske situasjonen kommunen befinner seg i og utsikten til fortsatt høy sekundærtflytting innstiller kommunedirektør på at det ikke skal bosettes flyktninger i 2026.

Kommunedirektør anbefaler at det ikke tas imot nyankomne flyktninger i 2026. Alternativet kan bidra til at kommunens økonomi og tjenester ikke settes under ytterligere press fra bosetting av flyktninger, i et år der kommunen også står i omstillingsprosesser og skal gjennom store kostnadsreducerende tiltak. Det er risiko for at kommunens omdømme kan påvirkes negativt av et slikt standpunkt, men det påpekes at kommunen fremdeles vil gjøre en stor jobb med å ivareta flyktninger som ønsker å flytte fra den kommunen de opprinnelig ble bosatt i. En ulempe vil være at kommunens apparat for bosetting og integrering av flyktninger må nedskaleres vesentlig, og at det vil være krevende å bygge opp kompetansemiljøet igjen på et senere tidspunkt, gitt at kommunen senere ønsker å øke antallet bosettinger.

Alternative løsninger

En alternativ løsning er å takke ja til IMDi sin anmodning om 40 flyktninger. I dette alternativet tar Fredrikstad kommune ansvar for bosetting og integrering av flyktninger. Dette antallet er innenfor det virksomheter i kommunen vurderer som forsvarlig.

De som jobber innen flyktningefeltet ser at noen av sekundærtflyttingene oppstår på bakgrunn av familiær tilhørighet. Ved å takke ja til 40 flyktninger kan dette føre til en bedre integrering av flyktninger fra bosetting, som ellers hadde fått en svak integrering i en annen kommune.

Ved å bosette selv sørger Fredrikstad kommune for at nybosatte flyktninger får integrering tilpasset lokalmiljøet fra første stund. En fordel med dette alternativet er at dette vil gi fortsatt aktivitet i et komplekst mottaksapparat og fagmiljø som kan sikre at kommunen beholder kompetanse som kommunen har opparbeidet seg over tid. Dette er verdifullt både for det pågående integreringsarbeidet og dersom kommunen i de kommende årene velger å ta imot et større antall flyktninger enn det som kommunedirektøren foreslår for 2026.

Konklusjon

Fredrikstad kommune befinner seg i en vanskelig økonomisk situasjon der utgiftsbehovet øker raskere enn inntektene. Etter kommunedirektørens vurdering er det nødvendig å redusere omfanget av kommunens utgifter av kommunale oppgaver og tjenester til et nivå der utgiftene samsvarer bedre med inntektene. Dette innebærer streng kostnadskontroll i alle kommunens tjenester og virksomheter og tøffe kutt på mange områder, også på integreringsområdet.

Dekningsgraden for integreringstilskuddet sank til 90,9 prosent for 2024 på nasjonalt nivå, en nedgang på 0,9 prosent.

Sekundærtflyttingen blant flyktninger har også en sterk påvirkning på Fredrikstad kommunes økonomi, da vi i liten grad blir kompensert for det økte tjenestebehovet som følger av denne demografiske utviklingen. Gjennom revurderingen av kommunenes inntektssystem har regjeringen styrket finansieringen for kommuner som har mange flyktninger uten integreringstilskudd, men utgiftsutjevningen gjenspeiler ikke de reelle kostnadene.

Når kommunen skal redusere tilbud og tjenester til befolkningen, må nedtrappingen skje innen oppgaver som ikke er lovpålagte. Bosetting av flyktninger er ikke en lovpålagt oppgave for kommunen; ordningen er basert på frivillighet og det skal være stort rom for lokalt selvstyre på dette feltet.

Etter kommunelovens formålsbestemmelse skal kommunen «yte tjenester og drive samfunnsutvikling til beste for innbyggerne.» Et høyt antall bosettinger og sekundærflytting setter ikke bare økonomi, men også tjenestekapasitet under press, i en tid der kommunen allerede står i et vanskelig forventningsgap.

Etter en samlet vurdering anbefaler kommunedirektøren at Fredrikstad kommune ikke bosetter nyankomne flyktninger i 2026.

Det vil være et viktig grep for å beholde kostnadskontroll i 2026, og samtidig gi tjenestene arbeidsro for å ivareta de som er kommet og til å endre/utvikle tjenestene.

Kommunedirektøren vil understreke at Fredrikstad kommune likevel vil ta et stort ansvar for Norges samlede ivaretagelse av personer på flukt, da et høyt antall flyktninger også i år vil flytte fra sin opprinnelige bosettingskommune til Fredrikstad.

Dokumentnr.: 25/12645

Dato: 31.10.2025

Oppmoding om busetting av flyktninger i 2026 - Fredrikstad kommune

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) ber om at brevet vert distribuert til:

- Ordførar
- Kommunedirektør/ byrådsleiar

IMDi vil takke Fredrikstad kommune for ein storarta innsats med å busette flyktningar. Kommunane har vist ein svært positiv vilje til busetting sidan krigen i Ukraina braut ut, og dette er det viktig å vidareføre i 2026.

Kommunane spelar ei sentral rolle i Noreg si handtering av dei historisk høge flyktningstraumane dei siste åra. Tilgjengelege busettingsplassar som vert vedtekne lokalt, er avgjerande for landet si samla evne til å ta imot flyktningar. Vi oppmodar difor kommunane om å gjere vedtak i tråd med den nasjonale oppmodinga.

Oppmoding for 2026

Måлтаlet for oppmodinga om busetting er satt til 13 000 personar for 2026. Måлтаlet er fastsett med utgangspunkt i prognoser for busettingsbehovet i 2026, og forventa busetting i 2025.

Effektiv utnytting av attståande kapasitet i 2025 vil bidra til å redusere presset på busetting i 2026. Kommunane oppfordras difor til framleis rask busetting av flyktningar i dei siste månadane av 2025.

Behovet for busetting kan endrast, og det er viktig at den kommunale kapasiteten til å busette flyktningar kan justerast i samsvar med behovet. Innkomstar av flyktningar vil skje spreidd gjennom 2026, og måлтаlet for busetting av 13 000 flyktningar gjeld for heile året.

IMDi oppmodar Fredrikstad kommune om å busette til saman 40 flyktningar i 2026.

Kommunen må i tillegg rekne med å få fordelt einslege mindreårige *med* følgjeperson, då desse inngår i den ordinære kvoten og ikkje i oppmodingstalet for einslege mindreårige.

Busettingsplassar som ikkje vert nytta i 2025 blir ikkje overført til 2026. Personar som er søkt ut til kommunen i 2025, men som først vert registrert som busett etter årsskiftet, vil telje på kommunens vedtak for 2026. Dette er ei vidareføring av gjeldande praksis.

På bakgrunn av uvisse knytt til dei auka innkomstane hausten 2025, og om dette er ei vedvarande utvikling, vil måлтаlet for busetting bli vurdert på nytt tidleg våren 2026.

Svar på oppmodinga

Vi ber om at kommunen svarer *både* skriftleg og digitalt på oppmodinga om busetting i 2026 ved at

- kommunen sender skriftleg kopi av vedtaket til post@imdi.no med kopi til KS ved nina.gran@ks.no og til fylkeskommunen.
- kommunen registrerer vedtakstalet i IMDi sitt fagsystem for busetting (IMDinett), etter at oppmodinga er motteken digitalt i same system. For rettleiing, sjå: [Kommunens vedtak og planlegging | IMDi](#)

Vi ber om at svaret

- tydeleg viser kor mange flyktningar kommunen vedtek å busette i 2026.
- ikkje inkluderer familiegjenforeina eller har andre reservasjonar.
- inneheldt ei vurdering av kor mange fleire flyktningar, av desse einslege mindreårige, kommunen potensielt kan busette i 2026 om behovet aukar.

Frist for å svare på oppmodinga er 10.02.2026.

Dersom fristen ikkje kan møtast, ber vi om tilbakemelding på om når saka kan handsamast i kommunen. Vi legg til grunn at busettinga i kommunen kan halde fram i påvente av politisk handsaming i kommunen, i tråd med gjeldande praksis.

Kriteria for korleis busettingsbehovet er fordelt på kommunar

Arbeids- og inkluderingsdepartementet har fastsett kriteria som legg føringar for korleis det nasjonale busettingsbehovet skal delast mellom kommunane i 2026 (sjå IMDi.no). Det vert lagt vekt på innvandrandel og levekårsutfordringar i kommunane, samt sekundærflytting, lokal kapasitet, tenestetilbod og arbeidsmarknaden i regionen.

Fylkeskommunane har kome med anbefalingar om kor mange flyktningar som bør busettast i kvar kommune i lys av det nasjonale busettingsbehovet¹. Kommunesektorens organisasjon (KS) har gitt innspel og tilslutnad til fordelinga.

Aktuelle tilskotsordningar

- Kommunar som buset flyktningar får utbetalt integreringstilskot. Tilskotet vert utbetalt etter at flyktningen er busett. Det skal medverke til at kommunane arbeider aktivt med busetting og integrering slik at flyktningane kjem i arbeid, kan forsørge seg sjølv og delta i samfunnet så raskt som mogleg.
- Kommunar som buset einslege mindreårige flyktningar mottar eit særskilt tilskot i tillegg til integreringstilskotet. Tilskotet gjeld både for einslege mindreårige flyktningar med og utan følgjeperson, og vert utbetalt etter at flyktningen er busett.
- Nokre flyktningar har særskilde behov for oppfølging og tilrettelegging på grunn av funksjonsevne og/eller åtferdsvanskar. Kommunar som buset flyktningar må rekne med at einskilde personar har slike behov. Kommunar som buset personar med lågare funksjonsevne og/eller åtferdsvanskar kan søke tilskot frå IMDi for å dekke ekstraordinære utgifter.
- Kommunar kan òg få tilskot for vaksne innvandrarak som har rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap.

Les meir om tilskot på IMDi sine nettsider: <https://www.imdi.no/tilskudd>

¹ Jf. Integreringslova § 4

Kontakt

Ta kontakt med IMDi ved spørsmål kring oppmodinga. IMDi kan nås på telefon 40 00 19 60 og e-post: post@imdi.no. Sjå òg oppdatert informasjon på imdi.no.

Med helsing

Libe Rieber-Mohn
Direktør
Integrerings- og mangfaldsdirektoratet

Kopimottakarar:

Kommunesektorens organisasjon – KS

Fylkeskommune

Saksnr.: 2025/15522
Dokumentnr.: 5
Løpenr.: 269488/2025
Klassering: F00

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Samfunnsutvalget	19.11.2025	56/25
Formannskapet	27.11.2025	
Bystyret	11.12.2025	

Rapport om utvikling i sosialstønad

Kommunedirektørens innstilling

Kommunedirektøren anbefaler formannskapet å gi følgende innstilling til bystyret:

1. Saken tas til orientering

Sammendrag

Samfunnsutvalget uttaler seg i saken.

Oppfølging av bestilling fra møte i formannskapet 12.06.25 og bystyrets vedtak 112/25
Reduksjon sosialhjelpskostnader:

Kostnader til sosialstønad var høyere enn budsjettet i årets tre første måneder, men har i perioden april til september hatt nedgang og utbetaling tilnærmet som budsjettet.

Fredrikstad kommune har inngått samarbeidsavtale med Nav Fredrikstad om rekruttering og inkludering av utsatte grupper i arbeidsmarkedet.

Nav er forpliktet til å gi unge under 30 år en særlig tett oppfølging mot arbeid og aktivitet, jamfør Ungdomsgarantien, og har som formål å redusere andel unge som mottar helserelaterte ytelser eller sosialstønad.

Nav har to årsverk som jobber som familieveiledere for å ivareta tett og koordinert oppfølging av barnefamilier.

Vedlegg

Rapport for utvikling av sosialstønad, med tabeller.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

Ingen

Saksopplysninger

Oppfølging av bestilling fra møte i formannskapet 12.06.25 og bystyrets vedtak 112/25
Reduksjon sosialhjelpskostnader:

1. *Kommunedirektøren legger frem oppdatert rapport om utvikling i sosialstønad og effekt av innsatsen som er iverksatt, før budsjett 2026 skal vedtas. Rapporten skal differensiere på type sosialstønad, effekt av aktivitetsplikten, medvirkning til egen sak og hvor mange som er kommet ut i arbeid eller utdanning som følge av innsatsen.*
2. *Det øremerkes noen stillinger i kommunen til personer på sosialstønad ved å benytte unntak fra kvalifikasjonsprinsippet, med mål om å gi midlertidig eller fast arbeid.*

3. *Nav prioriterer å bistå personer med sosialhjelpsstønad til å komme i arbeid, med følgende lavere prioritering av andre oppgaver ut 2025. Det skal særlig fokuseres på unge og foreldre med barn som mottar sosialhjelpsstønad og som vurderes å ha størst mulighet for å komme i arbeid.*

Fra en inngang med utbetalinger over budsjett i januar, februar og mars, har utbetalingene vært noe lavere og tilnærmet som budsjettet i perioden april til og med september. Det er hittil i år utbetalt 171 millioner kroner i sosialstønad. Dette er 11,8 millioner (7 prosent) mer enn budsjettet for perioden og 1,5 millioner (1 prosent) mer enn per september 2024.

Antall mottakere har vært færre hver måned fra april, men med en økning igjen i september.

Fredrikstad kommune har fortsatt høyest antall mottakere av sosialstønad per 1000 innbyggere blant de 12 ASSS-kommunene, men utbetaling per mottaker per måned er under gjennomsnittet.

For 90 prosent av de under 30 år som mottok sosialstønad i september var det gjort vurderinger om bruk av aktivitetsplikt.

294 personer som har mottatt sosialhjelp i 2025 har fått jobb, hvorav 158 er under 30 år.

Fredrikstad kommune har inngått samarbeidsavtale med Nav Fredrikstad om rekruttering og inkludering av utsatte grupper i arbeidsmarkedet, hvor blant annet utredning i bruk av stillinger unntatt fra kvalifikasjonsprinsippet er et virkemiddel som vurderes benyttet. Status for arbeidet er at Nav, HR og kommunedirektører nå kartlegger oppgaver og stillinger som kan være aktuelle for dette.

Nav Fredrikstad har gjennom sommeren og høsten 2025 jobbet med en ny organisasjonsstruktur tilpasset både statlige og kommunale oppgaver og prioriteringer. Nav er forpliktet til å gi unge under 30 år en særlig tett oppfølging mot arbeid og aktivitet, jamfør Ungdomsgarantien, og har som formål å redusere andel unge som mottar helserelaterte ytelser eller sosialstønad.

I tillegg til oppfølging av unge under 30 år har Nav også fokus og prioritering av barnefamilier. Det er ansatt 2 familieveiledere for å ivareta tett og koordinert oppfølging av barnefamilier.

Se vedlagte rapport og tabeller som illustrerer utviklingen.

Relevante bestemmelser

Ingen

Konsekvenser for sosial bærekraft

Å være i arbeid er i de fleste tilfeller helsefremmende. Arbeid er et grunnleggende levekårsgode, blant annet fordi det gir inntekt. Sjansen for at en husstand lever i fattigdom er åtte ganger større dersom ingen i familien jobber, kontra at én i familien jobber. Arbeid er også en inngang til sosiale relasjoner og nettverk. Motsatt er det å stå utenfor arbeidslivet ofte forbundet med lavere inntekt og dårligere levekår. De som er i arbeid, har gjennomgående bedre helse enn de som befinner seg utenfor arbeidsmarkedet.

Det vil være av vesentlig betydning for sosial bærekraft at Fredrikstad kommune klarer å snu den negative trenden med høy andel mottakere av sosialhjelp.

Konsekvenser for økonomisk bærekraft

a) Økonomiske konsekvenser – drifts- og investeringsbudsjett

Reduserte kostnader til sosialstønad medfører lavere utgifter for kommunen og frigjør midler som kan benyttes til andre formål. Å få flere i arbeid vil også øke kommunens skatteinntekter.

b) Samfunnsmessige konsekvenser

Økt overgang til arbeid for kommunens innbyggere bidrar til mindre press på den kommunale økonomien ved reduserte kostnader til sosialhjelp og økte skatteinntekter.

Samarbeidsavtalen med mulighet for unntak fra kvalifikasjonsprinsippet, og Navs prioritering av innbyggere som mottar sosialstønad, gir økte muligheter for inkludering av utsatte grupper.

Reduksjon i antall mottakere av sosialstønad bidrar til redusert utenforskap i kommunen. Færre innbyggere som har sosialstønad som sin viktigste inntektskilde vil også bidra til å redusere barnefattigdom.

Konsekvenser for miljømessig bærekraft

Ikke relevant for saken.

Ansattes medbestemmelse

Ved unntak fra kvalifikasjonsprinsippet må ansattes representanter involveres i arbeidet for hvordan dette skal gjennomføres. Det vil i det videre arbeidet med samarbeidsavtalen og oppgaver med unntak fra kvalifikasjonsprinsippet sikres nødvendig medvirkning.

Vurdert for uttalelser i rådene

Dette er en orienteringssak om det administrative arbeidet i Nav, som ikke anses som relevant å ta med rådene.

Vurdering

Det er viktig at kommunen reduserer sine kostnader til sosialstønad, og får flere innbyggere i arbeid. Det vurderes at inngått samarbeidsavtale og unntak fra kvalifikasjonsprinsippet for noen utvalgte oppgaver/stillinger som øremerkes personer som mottar sosialhjelp, vil være et godt tiltak i Navs arbeid for å få flere i arbeid og ut av utenforskap.

Nav har bidratt til overgang til arbeid for mange innbyggere i Fredrikstad kommune i 2025. Dette er innbyggere som mottar sosialstønad, deltar i kvalifiseringsprogram eller introduksjonsprogram for flyktninger. Nav fortsetter sitt arbeide med å prioritere ungdom og barnefamilier. Ny organisering i Nav vil i enda større grad sikre høy oppmerksomhet på aktivitetsplikten.

Alternative løsninger

Nav må fortsette å jobbe strukturert og målrettet for å redusere kostnader til økonomisk sosialhjelp, og fortsette samarbeidet med kommunen og næringslivet om inkludering av utsatte grupper.

Konklusjon

Kommunedirektøren vurderer at det er avgjørende for kommunen å redusere kostnadene til sosialstønad og få flere innbyggere i arbeid.

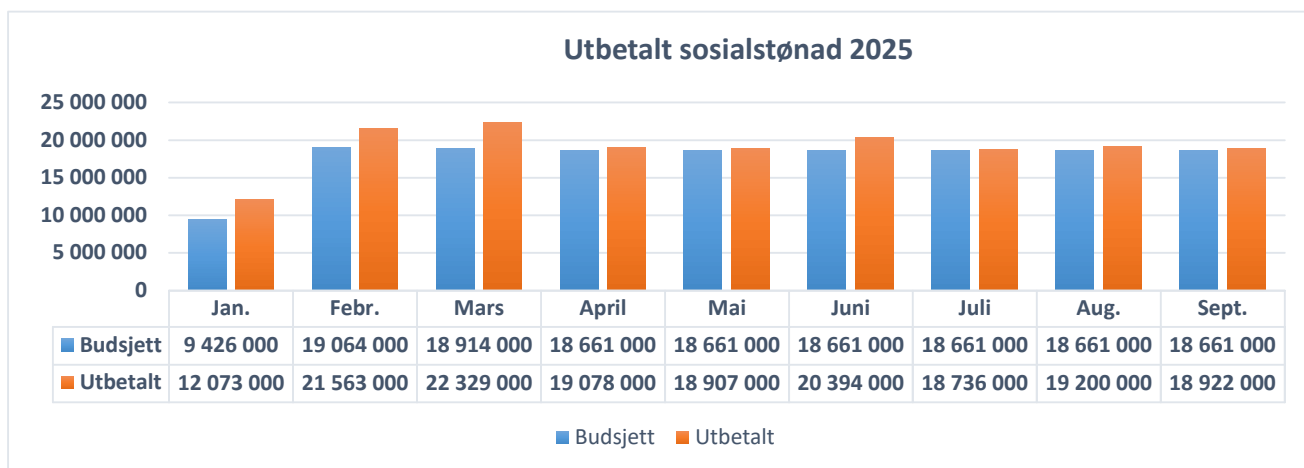
Inngått samarbeidsavtale mellom Fredrikstad kommune og Nav Fredrikstad, hvor bruk av unntak fra kvalifikasjonsprinsippet for utvalgte stillinger, anses som et godt tiltak for å inkludere flere i arbeidslivet og redusere utenforskap.

Navs prioritering av ungdom og barnefamilier videreføres, og det legges vekt på tett oppfølging og brukervedvirkning.

Kommunedirektøren anbefaler at informasjonen om utvikling og status tas til orientering, og at arbeidet med tiltak fortsetter for å sikre økonomisk og sosial bærekraft i kommunen.

Rapport – utvikling utbetaling av sosialstønad i perioden januar til og med september 2025

1. Kommunedirektøren legger frem oppdatert rapport om utvikling i sosialstønad og effekt av innsatsen som er iverksatt, før budsjett 2026 skal vedtas. Rapporten skal differensiere på type sosialstønad, effekt av aktivitetsplikten, medvirkning til egen sak og hvor mange som er kommet ut i arbeid eller utdanning som følge av innsatsen.

Fra en inngang med høyere utbetalinger av sosialstønad i januar, februar og mars enn budsjettet, har utbetalingene hatt en positiv utvikling i perioden april tom. september. Det er hittil i år utbetalt sosialhjelp med 171 millioner. Dette er 11,8 millioner (7 prosent) mer enn budsjettet for perioden, hvor 8,5 millioner av merforbruket er utbetalt i årets 3 første måneder. Høyeste utbetaling var i mars med 22,4 millioner og juli lavest med 18,7 millioner.

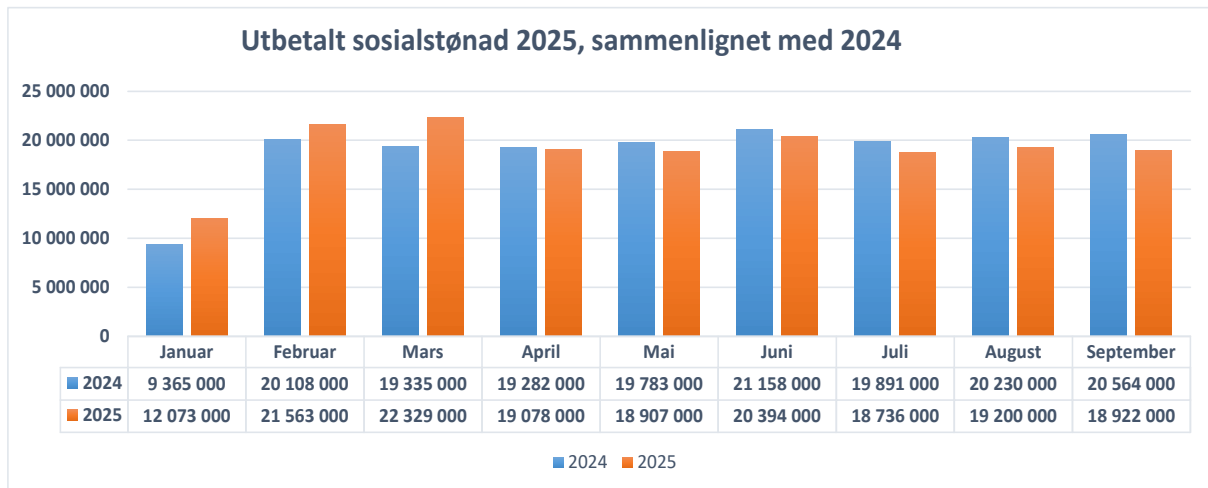
Januar er en måned med lavere verdier da hovedkjøring/utbetaling til 1.1 utbetales siste virkedag i desember, og er kostnadsført året før. Januar er derfor ikke en måned som kan tas med i sammenligning med andre måneder. Månedene februar til september har de samme forutsetninger for sammenligning. Dette er gjennomgående for statistikk for utbetaling og antall mottakere per måned i rapporten.

Sosialstønad er i årets 9 første måneder utbetalt til:

Formål	Kroner	Endring fra budsjett
Livsopphold	49 927 000	1 576 000
Akutthjelp	3 824 000	1 736 000
Husleie og husleierestanser	80 901 000	4 976 000
Tap på garantier	1 533 000	1 533 000
Strøm og strømrestanse	13 185 000	-1 477 000
Renter og avdrag boliglån	943 000	-101 000
Helsetjenester	901 000	-140 000
Utgifter til flytting/etablering	3 129 000	-683 000
Kommunale avgifter	236 000	-112 000
Forsikringer	593 000	-100 000
Depositum	1 524 000	1 107 000
Midlertidig botilbud	5 900 000	3 116 000
Tannlege	4 402 000	718 000

Diverse utgifter (klær/sko, barnepass, høytid/merkedager, fritidstilbud, reiseutgifter, diverse)	4 124 000	-394 000
Totalt	171 122 000	11 755 000

Utbetaling til livsopphold, akutthjelp, husleie, utbetaling fra depositumsgaranti, kontant depositum, midlertidig botilbud og tannlege har vært høyere enn budsjettert til formålene. Spesielt har det vært stor økning i kostnader til midlertidig botilbud.

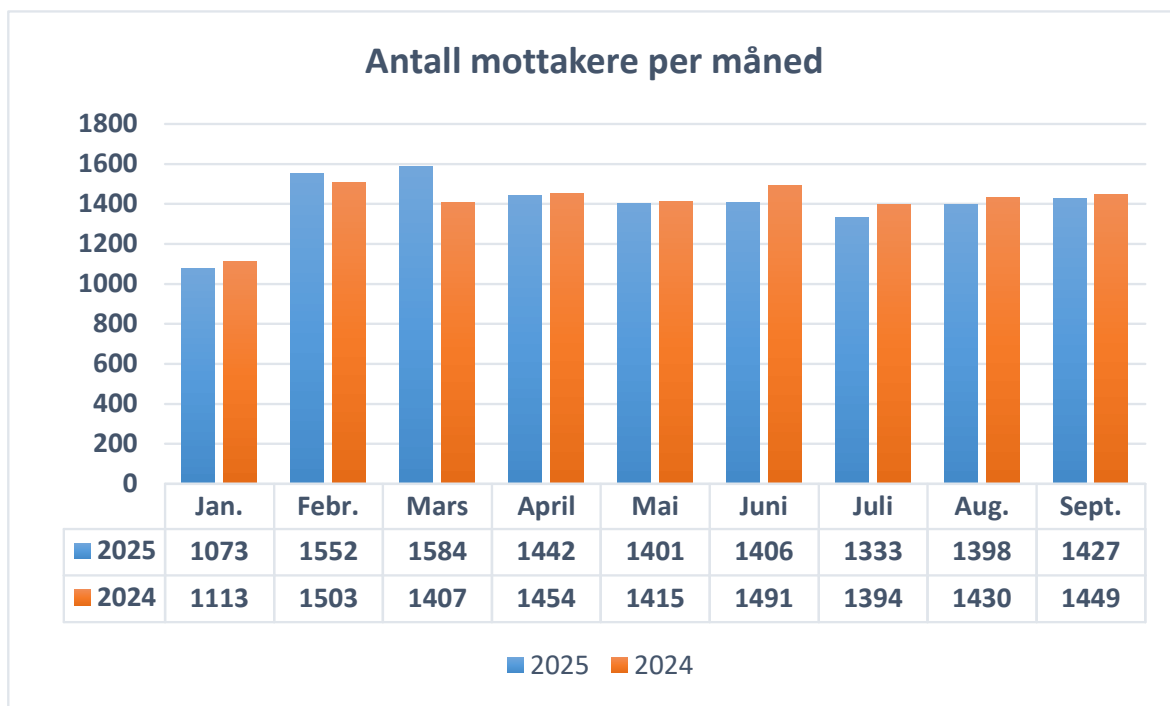

Sammenlignet med 2024 er det samme utvikling også her. Det ble utbetalt mer til sosialstønad i årets 3 første måneder enn i de samme måneder i 2024, med en positiv endring fra april til september, med utbetalinger noe lavere enn samme måned i fjor. Det er per september utbetalt 1,5 millioner (1 prosent) mer enn per september 2024.

Utbetalinger til brukergruppen flyktninger med botid under 5 år er redusert med 1,3 millioner (5,4 prosent) sammenlignet med per september 2024. Dette som følge av vedtak om bosetting av 0 flyktninger.

Utbetaling til formål i 2025 med endring fra utbetaling til samme formål i 2024:

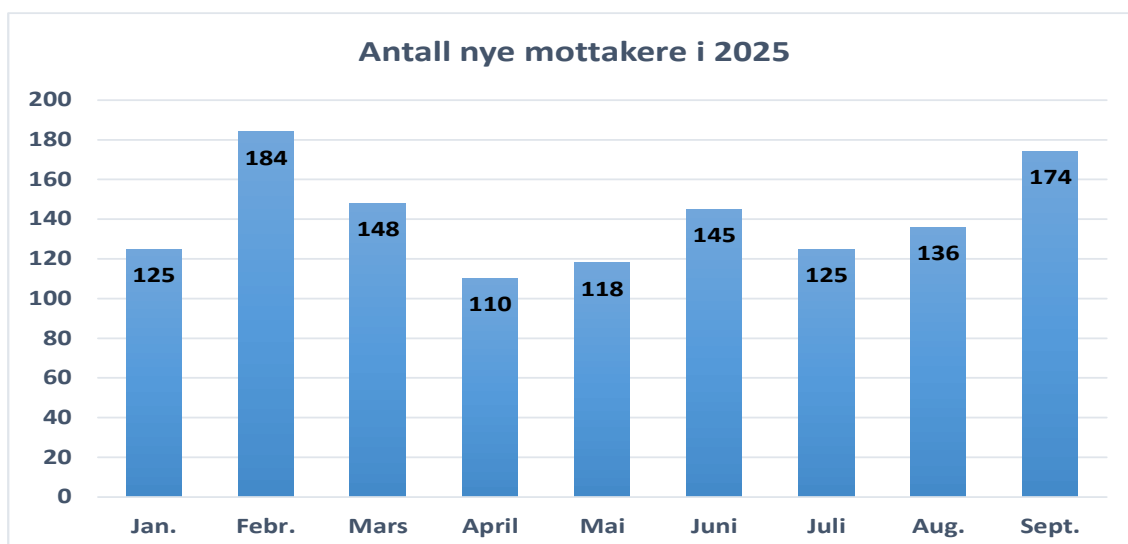
Formål	Kroner 2025	Kroner 2024	Endring fra 2024
Livsopphold	49 927 000	52 848 000	-2 921 000
Akutthjelp	3 824 000	2 715 000	1 109 000
Husleie og husleierestanser	80 901 000	79 996 000	905 000
Tap på garantier	1 533 000	977 000	556 000
Strøm og strømrestanse	13 185 000	13 798 000	-613 000
Renter og avdrag boliglån	943 000	1 333 000	-390 000
Helsetjenester	901 000	795 000	106 000
Utgifter til flytting/etablering	3 129 000	5 280 000	-2 151 000
Kommunale avgifter	236 000	282 000	-46 000
Forsikringer	593 000	521 000	72 000
Depositum	1 524 000	566 000	958 000
Midlertidig botilbud	5 900 000	2 426 000	3 474 000
Tannlege	4 402 000	3 633 000	769 000
Diverse utgifter (klær/sko, barnepass, høytid/merkedager, fritidstilbud, reiseutgifter, diverse)	4 124 000	4 484 000	-360 000
Totalt	171 122 000	169 655 000	1 467 000

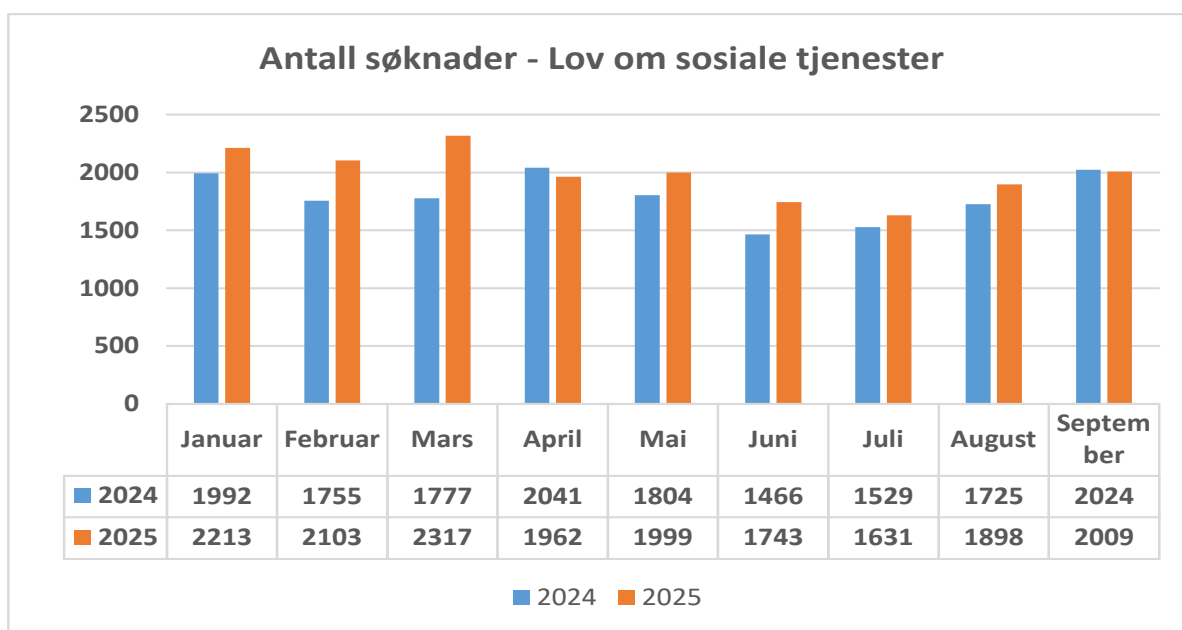
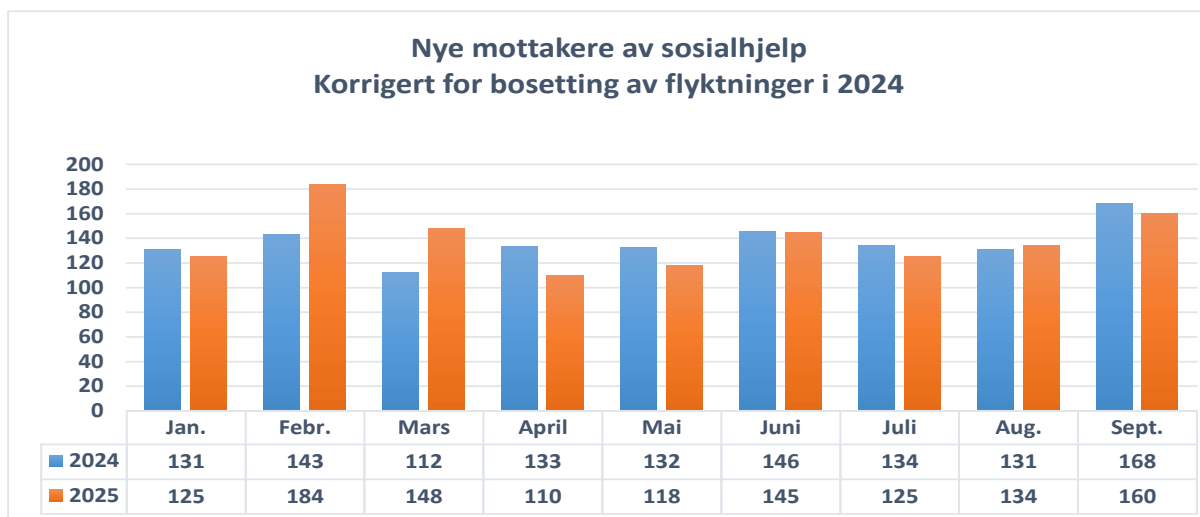
Antall mottakere har gått fra 1584 som høyest i mars og lavest i juli med 1333, med en økning igjen til 1427 i september. Det er utbetalt sosialstønad til flere mottakere i februar, mars og september enn i de samme månedene i 2024.

Det er per september totalt 2945 innbyggere som har mottatt sosialstønad i Fredrikstad kommune i 2025, akkurat samme antall som på samme tid i fjor.

Kommunens vedtak om bosetting av 0 flyktninger i 2025 har påvirket utviklingen i antall mottakere, og dermed også kommunens kostnader til sosialstønad. I brukergruppen flyktninger med botid under 5 år er det reduksjon per september på 7,7 prosent sammenlignet med samme periode 2024

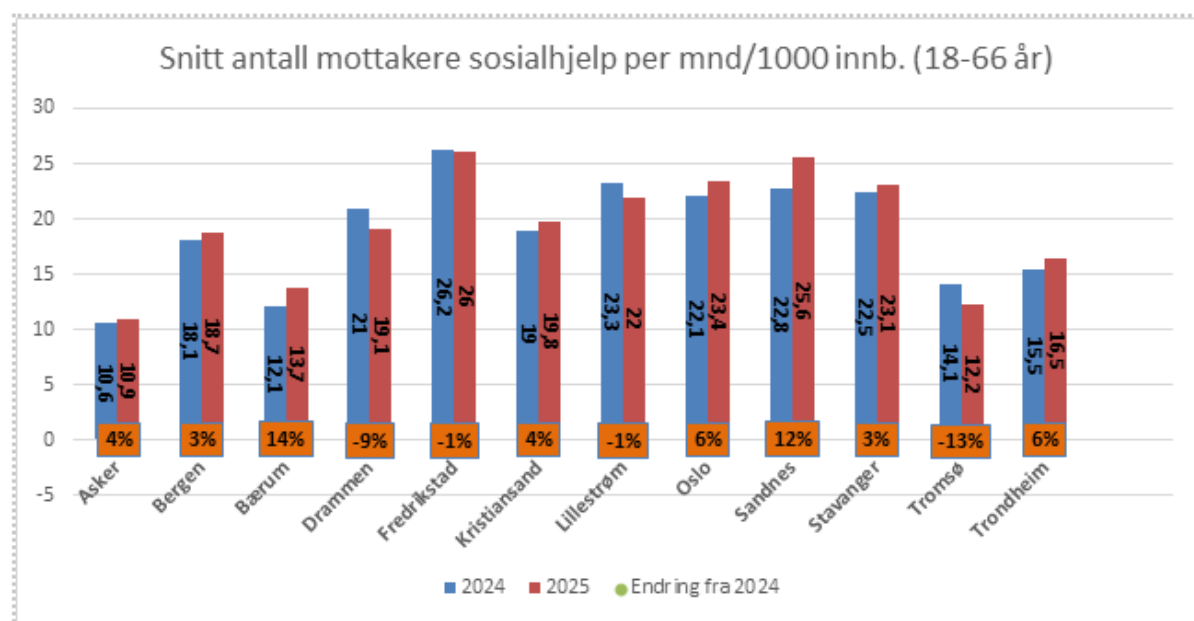
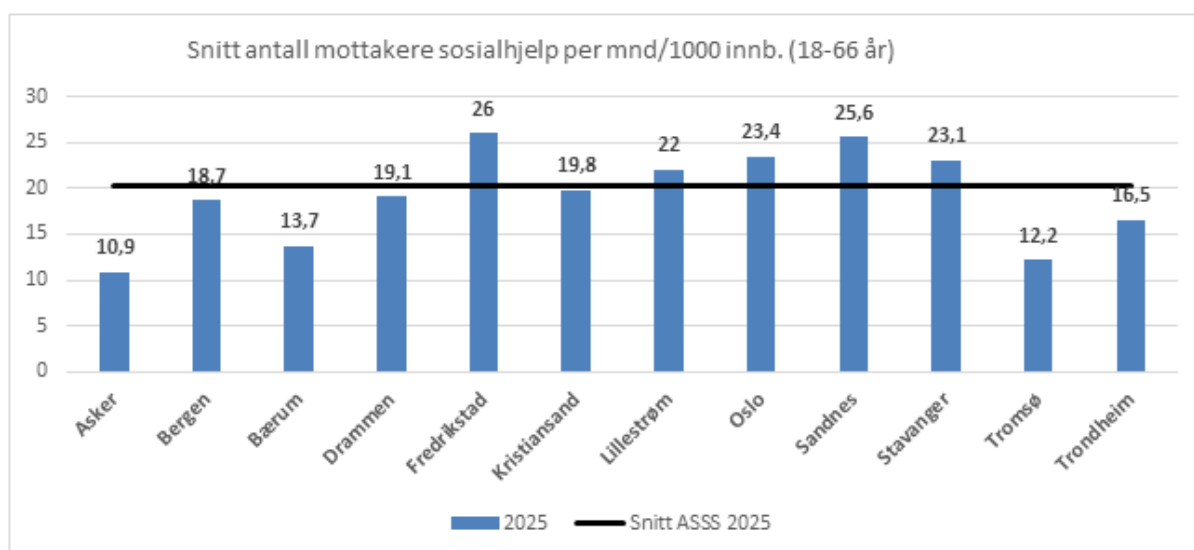
Av de 2945 som har mottatt sosialstønad hittil i år er 1249 (42 prosent) nye mottakere. Dette er 34 færre enn på samme tid i fjor. Reduksjonen kan i sin helhet relateres til 0-vedtak om bosetting av flyktninger. Korrigert for bosetting av flyktninger i 2024 er det 19 flere nye per september, sammenlignet med per september i fjor. Det var flest nye mottakere i februar.

Det er per september en økning i antall søknader med 11 prosent sammenlignet med samme periode i 2024.

Kommunene i ASSS-samarbeidet rapporterer tall for sosialstønad og kvalifiseringsprogram til KS hver måned. Siste tilgjengelige tall fra denne rapporteringen er per august, og viser en reduksjon på 1 prosent i Fredrikstad i snitt antall mottakere per 1000 innbygger 18-66 år i 2025 sammenlignet med 2024. I Fredrikstad er det 26 mottakere av sosialstønad per 1000 innbygger, og høyest av de 12 ASSS-kommunene.

Kommune	2024	2025	Endring fra 2024
Asker	10.6	10.9	4%
Bergen	18.1	18.7	3%
Bærum	12.1	13.7	14%
Drammen	21	19.1	-9%
Fredrikstad	26.2	26	-1%
Kristiansand	19	19.8	4%
Lillestrøm	23.3	22	-1%
Oslo	22.1	23.4	6%
Sandnes	22.8	25.6	12%
Stavanger	22.5	23.1	3%
Tromsø	14.1	12.2	-13%
Trondheim	15.5	16.5	6%
Snitt ASSS	19.6	20.3	4%

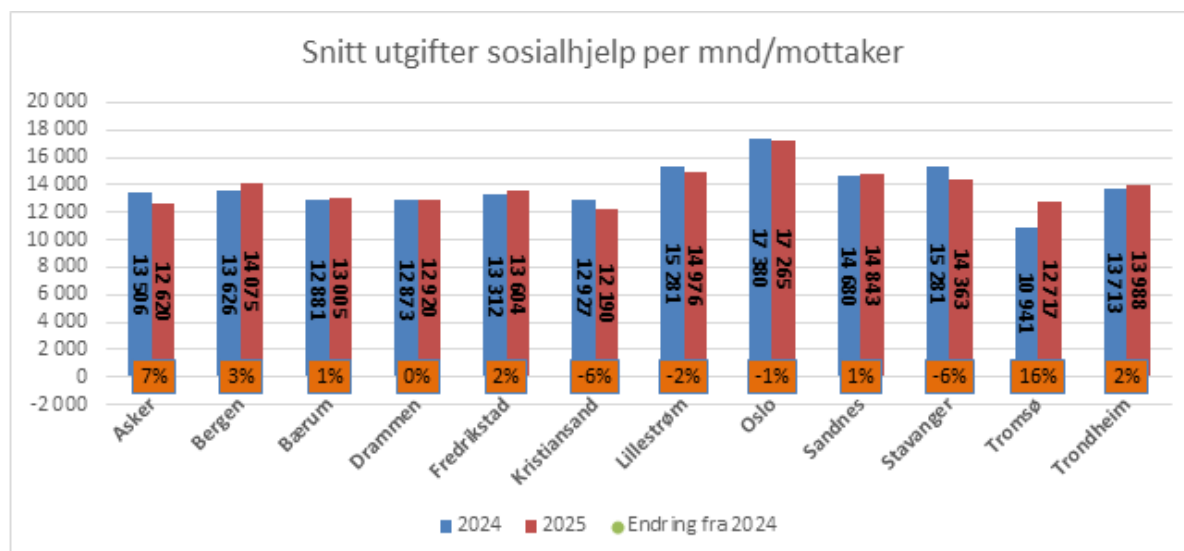
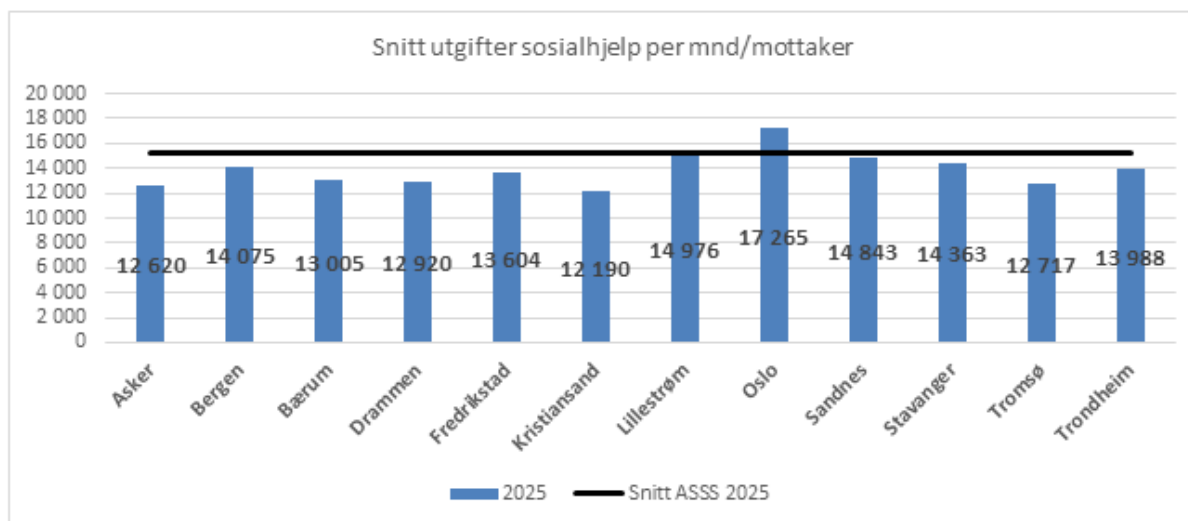

Rapporteringen til KS og tallmaterialet inkluderer flyktninger med botid under 5 år. 5 av kommunene i ASSS-samarbeidet innvilger etablering ved bosetting av flyktninger og ventestønad (livsopphold/husleie før oppstart i introduksjonsprogram) etter kommunalt

reglement, og ikke som sosialstønad. I Fredrikstad utbetales dette som sosialstønad med vedtak etter Lov om sosiale tjenester. Kommunene som ikke utbetaler som sosialstønad er Bergen, Bærum, Drammen, Stavanger, Tromsø og Trondheim.

Gjennomsnittlig utbetaling per mottaker per måned i perioden januar – august 2025 i den samme rapporteringen viser en økning i Fredrikstad med 2 prosent.

Kommune	2024	2025	Endring fra 2024
Asker	13 506	12 620	-7%
Bergen	13 626	14 075	3%
Bærum	12 881	13 005	1%
Drammen	12 873	12 920	0%
Fredrikstad	13 312	13 604	2%
Kristiansand	12 927	12 190	-6%
Lillestrøm	15 281	14 976	-2%
Oslo	17 380	17 265	-1%
Sandnes	14 680	14 843	1%
Stavanger	15 281	14 863	-6%
Tromsø	10 941	12 717	16%
Trondheim	13 713	13 988	2%
Snitt ASSS	15 178	15 174	0%

Overgang til arbeid

Nav Fredrikstad har følgende resultater for de kommunale tjenesteområder:

- 294 personer som har mottatt sosialhjelp i 2025 har fått jobb, 158 av disse er under 30 år
- 22 personer har avsluttet kvalifiseringsprogram i 2025 og fått jobb, 6 har kommet i utdanning (måloppnåelse 53%)
- 47 personer har avsluttet sitt introduksjonsprogram i 2025 og fått jobb, 16 har kommet i utdanning (måloppnåelse på 63%)
- 30 flyktninger under 30 år fikk sommerjobb i 2025
- «På vei mot fagbrev»: Fra oppstart i 2022 har 24 fått lærekontrakt og 13 har bestått fagbrev
- «Menn i helse»: 47 menn har bestått fagprøven som helsefagarbeider. 6 nye kandidater er meldt opp til fagprøven i løpet av høsten, og 9 nye lærlinger starter opp, i tillegg til et nytt kull startet sin utdanning i august.

Aktivitetsplikt

Aktivitetsplikten i henhold til Sosialtjenesteloven § 20a, har som formål å styrke den enkeltes mulighet til å bli økonomisk selvhjulpen. Selve aktivitetsplikten innebærer en handling/aktivitet som bidrar til dette, og kan blant annet være å søke på jobber, delta i tiltak og/eller behandling for å øke sine muligheter for å komme i arbeid. Når det foreligger tungtveiende grunner, skal det ikke stilles krav om aktivitetsplikt.

De personene som omfattes av aktivitetsplikten har svært ulike behov. Alle som henvender seg til Nav-kontoret for bistand blir innkalt til kartleggingssamtale. Her kartlegges ønsker, muligheter og hindringer for arbeid, utdanning og annen aktivitet. Ved behov kobler Nav på andre instanser, dette kan være skole og utdanning, aktuelle arbeidsgivere, fastlege eller andre kommunale tjenester.

Nav Fredrikstad stiller vilkår om aktivitet i saker til innbyggere under 30 år som ikke er i aktivitet, med mindre det er åpenbart urimelig. Nav vurderer unntak i saker hvor innbyggere allerede er i medisinsk behandling og/eller arbeidsrettet tiltak. I mange av sakene mottar innbyggere statlige ytelser med egne aktivitetskrav.

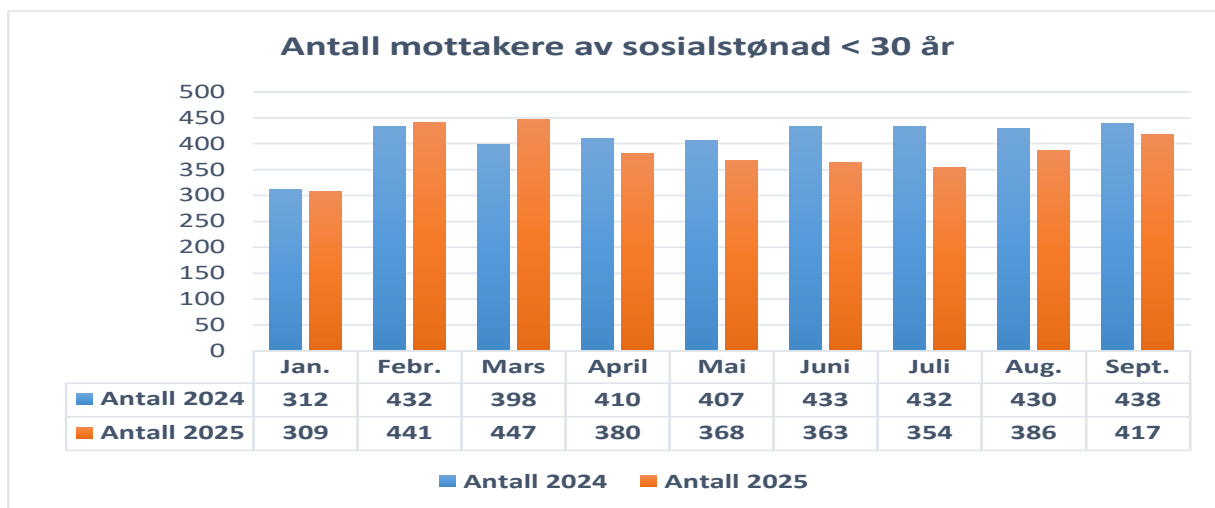
I september mottok 417 personer under 30 år sosialstønad. Det ble gitt unntak fra aktivitetsplikten for 342 personer med følgende årsaker:

Unntak av helsemessige årsaker	:	19
Unntak fordi mottaker allerede er i aktivitet	:	259
Unntak fordi mottaker er i arbeid	:	40
Unntak av andre årsaker	:	19

(personer i fengsel, med tyngende omsorgsoppgaver, flytting til andre kommuner og lignende)

En person kan ha flere unntak registrert.

I september har 34 personer under 30 år hatt vilkår om aktivitet knyttet til sin stønad. 90 prosent av mottakere av sosialstønad under 30 år ble vurdert i henhold til aktivitetsplikten.

Brukermedvirkning

Brukermedvirkning i Nav skjer på ulike arenaer og i mange situasjoner. Innbyggere som er i behov av arbeidsrettet bistand fra Nav har rett til behovsvurdering, evt. en arbeidsevnevurdering, etter Nav-loven § 14a. Innbyggers behov skal sammenfattes i et oppfølgingsvedtak, og innbygger har rett til å delta i utarbeidelsen av sin plan på hvordan innbygger skal komme i arbeid. Aktivitetsplanen er tilgjengelig for både Nav og innbygger via nav.no, hvor dialog mellom begge parter kan skje direkte i aktivitetsplanen.

Nav-kontoret har etter Lov om sosiale tjenester § 42 plikt til å rådføre seg med tjenestemottaker, og skal så langt som mulig utforme tjenestetilbudet i samarbeid med tjenestemottaker.

Fra rundskriv til Lov om sosiale tjenester:

«Nav-kontoret må sørge for at tjenestemottaker får mulighet til å legge fram sin situasjon og uttale seg om egen sak ved å skape rom for dialog. Tillit og trygghet i relasjonen er vesentlig for samarbeid og videre oppfølging. At Nav-veiledere har relasjonskompetanse er grunnleggende for å lykkes i oppfølgingsarbeidet.»

Ved søknader om sosialstønnad skjer brukermedvirkning via søknad, dokumentasjon og samtaler. Kartlegging er en stor og viktig del av oppfølgingsarbeidet og saksbehandlingen, og skal vise søkers både økonomiske- og personlige forhold. Nav Fredrikstad har de senere år hatt stort fokus på kartleggingskompetanse, rutiner og verktøy for dette.

Nav Fredrikstad har gode rutiner for internkontroll på alle kommunale fagområder i henhold til årshjul. I egenkontrollen undersøkes ulike forhold ved egen saksbehandling og oppfølging av innbyggere, og det er blant annet spørsmål knyttet til brukermedvirkning og hvordan «brukers stemme» fremkommer i vedtak. Resultater fra ulike kontroller viser gode resultater på brukermedvirkning, men Nav-kontoret erkjenner at det ikke fremkommer godt nok i vedtakene hvordan innbygger har medvirket i egen sak. Dette er et område for forbedring og prioritering fremover.

For å sikre brukermedvirkning og felles forståelse av informasjon benytter Nav-kontoret tolk i samtaler hvor dette er påkrevd.

2. Det øremerkes noen stillinger i kommunen til personer på sosialstønnad ved å benytte unntak fra kvalifikasjonsprinsippet, med mål om å gi midlertidig eller fast arbeid

Fredrikstad kommune har inngått samarbeidsavtale med Nav Fredrikstad for at flere kan inkluderes i ordinært arbeid. Avtalen ble undertegnet tidligere i år, og samarbeidet innebærer

utarbeidelse av handlingsplan for blant annet inkludering av utsatte grupper. Operasjonalisering av samarbeidsavtalen er under arbeid.

Samarbeidet innebærer at man ser på muligheten for å opprette stillinger med unntak for kvalifikasjonsprinsippet i ulike virksomheter.

Det er startet samarbeid med HR og direktører for ulike kommuneområder hvor det kartlegges oppgaver og behov for stillinger som kan gi muligheter. Områder/tjenester som kan være aktuelle for slikt samarbeid:

- Helse
- Ferdigstille og vedlikeholde kommunale boliger
- Sommerjobb i kommunale virksomheter
- Assistenter i skole, SFO og barnehage
- Utemiljø, vedlikehold
- Renhold
- Transport og logistikk

Nav vil rekruttere personer til disse stillingene, og kan bidra med statlige virkemidler som lønnstilskudd og mentor.

Arbeidet fortsetter med neste samarbeidsmøte i november, hvor tema blant annet vil være iverksetting av pilot.

Vi viser også til egen sak om «Gullbilletten», heretter kalt «Innpasset».

3. *Nav prioriterer å bistå personer med sosialhjelpsstønad til å komme i arbeid, med følgende lavere prioritering av andre oppgaver ut 2025. Det skal særlig fokuseres på unge og foreldre med barn som mottar sosialhjelpsstønad og som vurderes å ha størst mulighet for å komme i arbeid.*

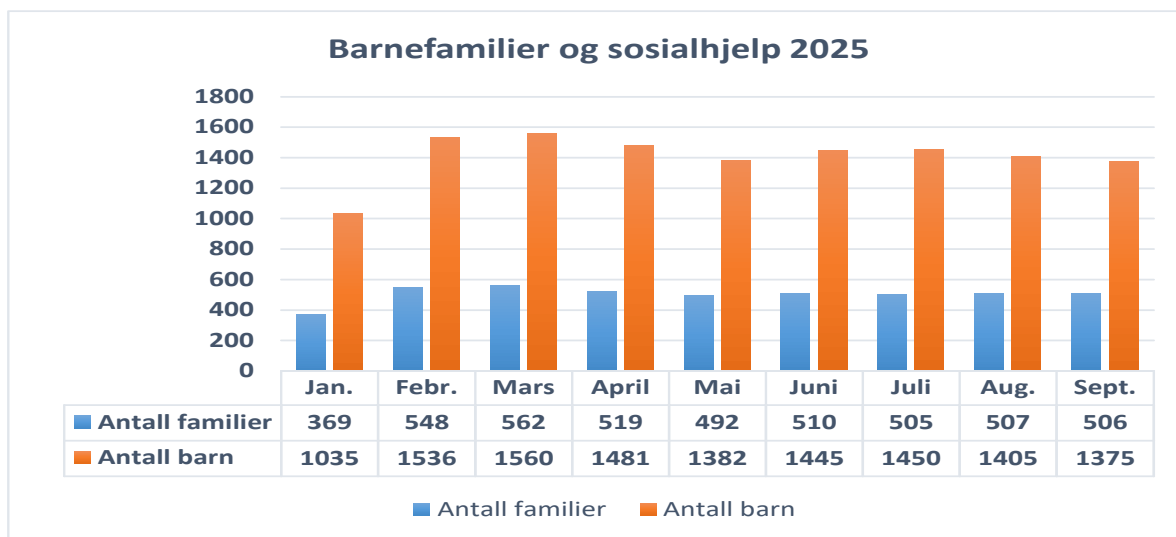
Nav Fredrikstad har gjennom sommeren og høsten jobbet med å endre organisering. Det prioriteres ressurser for å møte utfordringene i Fredrikstad-samfunnet, og å sikre kvalitet i alle ledd.

Ungdom

Flere i arbeid og aktivitet er en viktig del av Navs samfunnsoppdrag. Ungdomsgarantien skal bidra til en klar prioritering av unge opp til 30 år. Formålet er å sikre tett oppfølging av unge, med mål om økt overgang til arbeid og utdanning, og redusert andel unge som mottar helserelaterte ytelser eller økonomisk sosialhjelp. Dette betyr en klar prioritering av ungdom, men samtidig en redusert tjeneste ovenfor innbyggere som er over 30 år. Ungdomsgarantien sikrer tett oppfølging, med spesielt søkelys på tilpasning til den enkeltes forutsetninger, behov, jobbønsker og situasjon. Nav Fredrikstad har i ny organisasjon 2 avdelinger for oppfølging av ungdom under 30 år.

Barnefamilier

Nav Fredrikstad har siden august 2024 hatt 2 familieveiledere som jobber tett og helhetlig med familier som mottar sosialhjelp. Arbeidet er en del av kommunens områdesatsing, og har siden oppstart vært konsentrert om arbeid i utvalgte områder. Familieveileder arbeider med å øke familier med lav inntekt sin mulighet til å komme i arbeid og bli økonomisk selvhjulpne. Familieveilederne prioriterer å arbeide med familier hvor det er mulighet for overgang til arbeid. Det jobbes med utfordringer i hele familien for å sikre et trygt, stabilt og selvstendig liv. Hovedmålgruppen er familier fra landgruppe 3, med 3 eller flere barn under 18 år.

506 barnefamilier og 35 prosent av de som mottok sosialhjelp i september var familier med barn. 1375 barn i alderen 0 – 17 år lever i en familie som mottok sosialstønad denne måneden, og 254 familier hadde 3 eller flere barn.

Familier som følges opp av familieveileder har hyppige samtaler, tettere oppfølging og samarbeid med flere instanser rundt familien. Med familieveileder har innbygger en person å forholde seg til i Nav-systemet. I familier med barn mellom 15 – 18 år får ungdommene veiledning til å søke deltidsjobb og sommerjobb. Oppfølgingsarbeidet er skreddersydd den enkelte familie, og kan f.eks. være:

- Kontakt med arbeidsgivere, tiltaksansvarlige eller lege med tanke på arbeid, aktivitet og helse
- Kontakt med huseiere eller kommunen i saker som gjelder bolig
- Avklare økonomiske rettigheter og økonomisk veiledning for å redusere familiens utgifter, og veiledning i disponering av penger
- Samarbeid med skole, barnehage, skolehelsetjeneste, aktiviteter eller lignende for å bedre barnas situasjon
- Samarbeid med Fredrikstadhjelpa, FRID eller lignende etater
- Samarbeid med frivilligheten, særlig i familier som er dårlig integrert i samfunnet

For at familieveileder skal ha mulighet til å gi disse familiene tett og koordinert oppfølging, har de porteføljer som er mindre enn ordinære veiledere i Nav. De har ca. 10 familier hver seg til oppfølging til enhver tid, og er en prioritert brukergruppe og oppgave i Nav.

Saksnr.: 2025/16967
Dokumentnr.: 5
Løpenr.: 284365/2025
Klassering: 412

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Samfunnsutvalget	19.11.2025	57/25
Formannskapet	27.11.2025	
Bystyret	11.12.2025	

Innføring av "Gullbilletten" i Fredrikstad kommune - opprettelse av øremerkede stillinger til flyktninger

Kommunedirektørens innstilling

Kommunedirektøren anbefaler formannskapet å gi følgende innstilling til bystyret:

1. Ordningen *Innpasset* innføres i Fredrikstad kommune som del av samarbeidsavtalen med Nav Fredrikstad.

Sammendrag

Narvik kommune har innført *Gullbilletten*, en ordning som tilbys flyktninger og som sikrer 6 måneders ansettelse i kommunen i stillinger delfinansiert via tilskudd fra Nav. Narvik kommune viser til gode resultater på dette området.

Fredrikstad kommune har inngått en samarbeidsavtale med Nav Fredrikstad, hvor blant annet inkludering av personer i utenforskap er en mulighet i samarbeidet. Samarbeidet har allerede startet mellom Nav, HR og områdedirektører for å se på hvilke type stillinger/ oppgaver som kan inngå i en ordning med unntak fra kvalifikasjonsprinsippet.

Det skisseres her en mulighet for hvordan ansettelse i 6 måneder kan gjennomføres med tilskuddsordninger fra Nav og uten store kostnader for kommunen, en ordning kalt for *Innpasset*. Ordningen foreslås ikke begrenset til flyktninger, men åpnes for flere utsatte grupper på arbeidsmarkedet, som eksempelvis ungdom og personer fra landbakgrunn 3.

Saken beskriver overordnet hvordan *Innpasset* kan benyttes i Fredrikstad kommune.

Vedlegg

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

Samarbeidsavtale mellom Fredrikstad kommune og Nav Fredrikstad om å inkludere flere personer i det ordinære arbeidsmarkedet.

Saksopplysninger

Samfunnsutvalget uttaler seg i saken.

Oppfølging av bystyrets vedtak i sak 146/25 fra 11.09.25:

1. Kommunedirektøren kommer tilbake til bystyret innen møtet i desember 2025 med en politisk sak som beskriver hvordan Fredrikstad kommune kan innføre «gullbilletten».

Gullbilletten er en ordning innført i Narvik kommune hvor kommunen oppretter og øremerker stillinger til flyktninger, med lønnstilskudd og mentortilskudd fra Nav. Stillingene har varighet

på 6 måneder og kommer i tillegg til ordinære stillinger i vanlig drift. Narvik kommune viser til at 69 prosent av flyktingene som fikk tildelt jobb i kommunen gjennom *Gullbilletten* er i jobb etter 2 år.

Fredrikstad kommune undertegnet tidligere i år samarbeidsavtale med Nav Fredrikstad om å inkludere flere personer i det ordinære arbeidsmarkedet. Samarbeidet innebærer at man ser på muligheten for å opprette stillinger med unntak fra kvalifikasjonsprinsippet, og gir mulighet for innføring av praksis tilsvarende *Gullbilletten* også i Fredrikstad. Etter forslag fra Nav er det ønske om å kalle ordningen i Fredrikstad for *Innpasset*.

I Fredrikstad kommune er det behov for å inkludere flere utsatte grupper i arbeidslivet. Ungdom, flyktinger og personer fra landbakgrunn 3 er prioriterte målgrupper i Nav, og målgrupper som ønskes inkludert her.

Eksempel på kandidat til *Innpasset* er:

- 25+ år
- Lite/ingen utdanning og/eller arbeidserfaring
- Hjemmeværende med barn
- Ofte dårlig (selvopplevd) helse
- I kontakt med Nav
- Lyst på lønnet arbeid
- Hatt både språkopplæring og arbeidstrening som tidligere tiltak

Nav vil gjennom statlig tiltaksbudsjett bidra med lønnstilskudd inntil 6 måneder til relevante stillinger, i tillegg til mentortilskudd som kompensasjon for ekstra innsats fra arbeidsgiver. En koordinator hos Nav vil bidra med tett oppfølging og gode handlingsplaner for virksomhetene.

Nav vil være ansvarlig for rekruttering av deltagere til relevante stillinger i samarbeid med de ulike virksomhetene.

Økonomisk ramme er:

- Minimum 60 prosent stilling
- Ansette minimum 30 personer i løpet av 12 måneder
- Nav innvilger 6 måneder med lønnstilskudd og mentortilskudd, maks opptil 90 prosent dekning

Ansettelse fra utenforskapet vil gi gevinst for kommunen med reduserte kostnader til sosialhjelp.

I utgangspunktet ansettes innbyggeren/arbeidssøkeren i midlertidig stilling/engasjement på 6 måneder, videre ansettelse vurderes i hver enkelt sak. De samme vurderingene gjøres også for tilskuddene fra Nav.

Aktuelle områder/tjenester for slikt samarbeid:

- Helse
- Ferdigstille og vedlikeholde kommunale boliger
- Sommerjobb i kommunale virksomheter
- Assistenter i skole, SFO og barnehage
- Utemiljø, vedlikehold
- Renhold
- Transport og logistikk

Samarbeid mellom Nav, HR i kommunen og direktører for ulike kommuneområder er allerede startet, og det jobbes nå med kartlegging av oppgaver og behov for stillinger som gir mulighet for unntak fra kvalifikasjonsprinsippet.

Det er ikke drøftet eller avtalt detaljer hvordan *Innpasset* kan iverksettes, men arbeidet fortsetter med ett neste samarbeidsmøte i november hvor tema blant annet vil være oppstart av en pilot. I denne saken skisseres kun overordnet hvordan *Innpasset* kan benyttes.

Relevante bestemmelser

Folketrygdloven

Konsekvenser for sosial bærekraft

Å være i arbeid er i de fleste tilfeller helsefremmende. Arbeid er et grunnleggende levekårsgode, blant annet fordi det gir inntekt. Sjansen for at en husstand lever i fattigdom er åtte ganger større dersom ingen i familien jobber, kontra at én i familien jobber. Arbeid er også en inngang til sosiale relasjoner og nettverk. Motsatt er det å stå utenfor arbeidslivet ofte forbundet med lavere inntekt og dårligere levekår. De som er i arbeid, har gjennomgående bedre helse enn de som befinner seg utenfor arbeidsmarkedet. Flere i arbeid vil gi mindre press på kommunale helsetjenester.

Det vil være av vesentlig betydning for sosial bærekraft at Fredrikstad kommune klarer å snu den negative trenden med høy andel mottakere av sosialhjelp. Dette tiltaket *Innpasset* er også forankret i kommuneplan for folkehelse og levekår ved å styrke arbeidsinkludering, levekår, arbeidsplassutvikling og økt sysselsetting.

Store deler av tiltaket vil bli dekket av tilskudd fra staten, og medfører ikke store kostnader for kommunen.

Konsekvenser for økonomisk bærekraft

a) Økonomiske konsekvenser – drifts- og investeringsbudsjett

Deler av tiltaket vil bli dekket av tilskudd fra staten, og medfører ikke en stor kostnad for kommunen. Reduserte kostnader til sosialstønad medfører lavere utgifter for kommunen og frigjør midler som kan benyttes til andre formål. Flere i arbeid vil også øke kommunens skatteinntekter.

b) Samfunnsmessige konsekvenser

Innføring av *Innpasset* bidrar til å inkludere arbeidskraftreserven i Fredrikstad kommune, og inkluderer innbyggere med sammensatte utfordringer i ordinært arbeid. Nye måter å rekruttere på bidrar til at kommunen kan opprettholde sitt tjenestetilbud.

Kommunale virksomheter får utført oppgaver man ellers ikke har mulighet til. Et godt tjenestetilbud gir gode opplevelser for innbyggerne, og bidrar til et godt omdømme for kommunen.

Økt overgang til arbeid for kommunens innbyggere bidrar til mindre press på den kommunale økonomien ved reduserte kostnader til sosialhjelp og økte skatteinntekter. Reduksjon i antall mottakere av sosialstønad bidrar til redusert utenforskap i kommunen. Færre innbyggere som har sosialstønad som sin viktigste inntektskilde vil også bidra til å redusere barnefattigdom. Innbyggere vil gå fra å være passive mottakere til aktive deltagere. Ved å være aktiv aktør i eget liv er man en god rollemodell for egne barn, familie og venner. Den enkelte vil oppleve økonomiske selvstendighet, mestring og økt selvfølelse.

Deltagelse bidrar også til at den enkelte opparbeider dagpengerettigheter.

Konsekvenser for miljømessig bærekraft

Ikke relevant for saken.

Ansattes medbestemmelse

Ved unntak fra kvalifikasjonsprinsippet må ansattes representanter involveres i arbeidet for hvordan dette skal gjennomføres. Det vil i det videre arbeidet med samarbeidsavtalen og oppgaver med unntak fra kvalifikasjonsprinsippet sikres nødvendig medvirkning.

Vurdert for uttalelser i rådene

På denne saken er det ikke gjort vurdering for uttalelser i rådene da saken er i en tidlig og overordnet fase, det vurderes som bedre å komme tilbake til de aktuelle rådene med involvering fra rådene på et senere tidspunkt.

Vurdering

Det er viktig at kommunen reduserer sine kostnader til sosialhjelp, og får flere innbyggere i arbeid. Det vurderes at inngått samarbeidsavtale og unntak fra kvalifikasjonsprinsippet for noen utvalgte oppgaver/stillinger som øremerkes personer som mottar sosialhjelp, vil være et godt tiltak i Navs arbeid for å få flere i arbeid og ut av utenforskap.

Ordningen med *Innpasset* vurderes å være positivt for både innbyggere, kommunen og Nav. Innbyggere i utenforskap får delta og økt sine muligheter på arbeidsmarkedet, kommunen får uten kostnader, eller med svært lave kostnader, løst oppgaver man ellers ikke har mulighet til, og Nav får flere muligheter å vurdere og tilby i sitt oppfølgingsarbeid med innbyggere.

Ordningen vil være en god forberedelse for kommunen til å rekruttere i et arbeidsmarked under press, en fremtid med færre innbyggere i arbeidsfør alder og flere eldre. Fremtidens mangel på arbeidskraft setter krav til nye måter å rekruttere på.

Alternative løsninger

Alternativ løsning er at *Innpasset* ikke innføres, og dagens praksis fortsetter.

Konklusjon

Kommunedirektøren vurderer at det er avgjørende for kommunen å redusere kostnadene til sosialstønad og få flere innbyggere i arbeid. Detaljene i implementeringen utarbeides av Nav i samarbeid med HR og kommunedirektører.

Inngått samarbeidsavtale mellom Fredrikstad kommune og Nav Fredrikstad, med implementering av *Innpasset* og bruk av unntak fra kvalifikasjonsprinsippet for utvalgte stillinger, anses som et godt tiltak for å inkludere flere i arbeidslivet og redusere utenforskap.

Innpasset skal ikke begrenses til å kun gjelde flyktninger, men også være et alternativ for andre utsatte grupper på arbeidsmarkedet som personer fra landbakgrunn 3 og unge.